

Chulalongkorn University

Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2022

ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมกัน
ที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ
โรงเรียน

จิรายักษ์ กิตติคุณวัฒน์
คณะครุศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>

 Part of the [Adult and Continuing Education Commons](#)

Recommended Citation

กิตติคุณวัฒน์, จิรายักษ์, "ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความ
หลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน" (2022). *Chulalongkorn University Theses and
Dissertations (Chula ETD)*. 6229.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/6229>

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for
inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of
Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับ
ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Effects of organizing a non-formal education activity based on a collaborative
learning concept on cultural diversity acceptance of non-formal education students

Mr. Jiraphat Kittikhunwattana

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Non-Formal Education

Department of Lifelong Education

FACULTY OF EDUCATION

Chulalongkorn University

Academic Year 2022

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิด
	การเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลาย
	ทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน
โดย	นายจิราพัชร กิตติคุณวัฒน์
สาขาวิชา	การศึกษานอกระบบโรงเรียน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปทุมเจริญวัฒนา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสวาน์ โกวิทยา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปทุมเจริญวัฒนา)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย)

จิราพัชร กิตติคุณวัฒน์ : ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวความคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษา
นอกระบบโรงเรียน. (Effects of organizing a non-formal education activity based
on a collaborative learning concept on cultural diversity acceptance of non-
formal education students) อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ. ดร.วรรธน์ ปทุมเจริญวัฒนา

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ระดับการยอมรับความ
หลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยใน
กรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวความคิด
การเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การเลือก
แบบเจาะจง โดยการสุ่มแจกแบบสอบถามกับเขตที่มีจำนวนนักศึกษาชาวต่างชาติจำนวนมาก ทั้งสี่เขต
คือ เขตบางบอน เขตบางขุนเทียน เขตห้วยขวาง และเขตสาทร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาจำนวน 183 คน
จากนั้นนำระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมาวิเคราะห์เพื่อต่อยอดไปสร้างแผนและจัด
กิจกรรมต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยระดับการยอมรับความหลากหลายรวมทั้ง 3 ด้าน (ความตระหนัก,
ความรู้, ทักษะทางวัฒนธรรม) เขตสาทรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x}=4.23$; S.D.=0.20) ตามมาด้วยเขตบางขุน
เทียน ($\bar{x}=4.13$; S.D.=0.37) เขตบางบอน ($\bar{x}=4.12$; S.D.=0.23) และเขตห้วยขวาง ($\bar{x}=3.60$; S.D.=0.28
) ตามลำดับ ผู้วิจัยจึงเลือกเขตห้วยขวางในการจัดกิจกรรมในระยะที่ 2 และระยะที่ 2 มีกลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 30 คน โดยกิจกรรมที่จัดเป็นกิจกรรมที่ผสม 3 แนวคิด ประกอบด้วย แนวคิดการจัดกิจกรรม
การศึกษานอกระบบ แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันและแนวความคิดการยอมรับความหลากหลายทาง
วัฒนธรรม ผลการจัดกิจกรรมพบว่าก่อนจัดกิจกรรมนักศึกษาเขตห้วยขวาง ระดับชั้นประถมศึกษา มี
ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ ($\bar{x}=3.61$; S.D.=0.19) หลังจัดกิจกรรมที่ ($\bar{x}=4.33$;
S.D.=0.15) โดยค่าเฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม ที่ 0.72 คะแนน ผลการ
เปรียบเทียบค่า (t-test) มีค่า -26.40 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปได้ว่ากิจกรรมการศึกษานอก
ระบบโรงเรียนตามแนวความคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันมีผลต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของ
นักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน

สาขาวิชา	การศึกษานอกระบบโรงเรียน	ลายมือชื่อนิสิต .....
ปีการศึกษา	2565	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

6183312227 : MAJOR NON-FORMAL EDUCATION

KEYWORD: Collaborative Learning Concept, Cultural Diversity, Non-formal Education Activity
 Jiraphat Kittikhunwattana : Effects of organizing a non-formal education activity based on a collaborative learning concept on cultural diversity acceptance of non-formal education students. Advisor: Assoc. Prof. Worarat Pathumcharoenwattana, Ph.D.

This research was quasi-experimental research. aimed to analyze the acceptance level of cultural diversities of non-formal Education students in Bangkok, and study the effects of organizing a non-formal education activity based on a collaborative learning concept on cultural diversity acceptance of non-formal education students. The selection of the purposive sampling used randomly distributed questionnaires with the areas where have a large number of foreign students in 4 districts; Bang Bon, Bang Khun Thian, Huai Khwang and Sathorn. The sample group was 183 and then analyzed the acceptant levels of cultural diversities for creating a plan and organize for the educational activities.

The result were as follows; the acceptance level of cultural diversities of non-formal Education students from Sathorn District has the highest average of 3 areas (Awareness, Knowledge, Cultural Skills) ($\bar{x}=4.23$; S.D.=0.20) Bang Khun Thian District ($\bar{x}=4.13$; S.D.=0.37), Bang bon District ($\bar{x}=4.12$; S.D.=0.23) and Huai Khwang District ($\bar{x}=3.60$; S.D.=0.28), the researcher selected Huai Khwang District for phase 2, and the second phase, there are sample groups of 30 students by using 3 mixed concepts of activities consisting of non-formal education activity, collaborative learning and cultural diversity concept. The result was before organizing non-formal Education activities on students, Huai Khwang district (primary school) had ($\bar{x}=3.61$; S.D.=0.19) after organizing was ($\bar{x}=4.33$; S.D.=0.15). The average after participating was higher than the average before participating 0.72 points. The result of (t-test), the output - 26.40 points, showed that there was a statistically significant factor at 0.01. In conclusion, non-formal education activities according to the concept of collaborative learning affect the cultural diversity acceptance of non-formal education students.

Field of Study: Non-Formal Education

Student's Signature .....

Academic Year: 2022

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการระบวนการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสวาสน์ โกวิทยา ที่ให้เกียรติมาเป็นประธานกรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัยที่ให้เกียรติมาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และช่วยเหลือแก้ไขในจุดที่ผิดพลาดของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ประกอบไปด้วย 1.อาจารย์พิชาติ แก้วพวง 2.รองศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา 3.ผอ.พิเชษฐ เสือเผ่า 4.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิธิตา จรุงเกียรติกุล และ 5.ผอ.วัชรวิรรณ กันเดช ที่คอยช่วยเหลือตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งสี่เขต ประกอบไปด้วย เขตบางบอน เขตบางขุนเทียน เขตห้วยขวาง และเขตสาทร ที่ให้ความอนุเคราะห์ทั้งในเรื่องของเวลาและสถานที่ในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์เกษรินทร์ พิณทอง อาจารย์ระดับชั้นประถมศึกษา กศน.เขตห้วยขวาง และนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา ทั้ง 37 คนที่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมครั้งนี้เป็นอย่างดี

สุดท้ายขอขอบพระคุณ นายจรศักดิ์ กิตติคุณวัฒนะ นางสาวกัญญาลักษณ์ มณีศิริรัตน์ นางสาวรัญญาภรณ์ กิตติคุณวัฒนะ ที่คอยช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเงินทุน กำลังใจ และสิ่งอำนวยความสะดวก และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.دينาร์ บุญธรรม ผู้ล่วงลับที่เคยช่วยเหลือในการตรวจเครื่องมืองานวิจัยและให้คำแนะนำในการแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้งานวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

จิราพัชร กิตติคุณวัฒนะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	7
วัตถุประสงค์.....	7
สมมติฐานการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความในงานวิจัย	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	10
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมกัน	18
ตอนที่ 3 แนวคิดเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรม	47
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	64
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65

ระยะที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.....	65
ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวทางการเรียนรู้ แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	72
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.....	77
ระยะที่ 2 ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมกันที่ มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษตามอัธยาศัย	83
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	103
สรุปผลการวิจัย.....	104
การอภิปรายผลของการวิจัย	109
ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย	113
บรรณานุกรม.....	115
ภาคผนวก.....	120
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	121
ภาคผนวก ข การตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ 1.....	124
ภาคผนวก ค การตรวจสอบเครื่องมือขั้นที่ 2,3	162
ภาคผนวก ง ภาพการเก็บข้อมูลและการจัดกิจกรรม.....	219
ประวัติผู้เขียน.....	232

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบบทบาทการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนแบบเดิมกับห้องเรียนแบบ Collaborative Learning.....	30
ตารางที่ 2 เทคนิคสำหรับการอภิปราย (Techniques for Discussion).....	34
ตารางที่ 3 เทคนิคสำหรับการสลับกันสอน (Reciprocal Teaching)	36
ตารางที่ 4 เทคนิคสำหรับการแก้ปัญหา (Techniques for Problem solving).....	38
ตารางที่ 5 เทคนิคการใช้กราฟิกและการจัดระเบียบสารสนเทศ (Techniques Using Graphic Information Organizer)	39
ตารางที่ 6 เทคนิคที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเขียน (Techniques Focusing on Writing)	41
ตารางที่ 7 เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมกันโดยใช้เกม (Techniques Game Collaborative Learning).....	42
ตารางที่ 8 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	68
ตารางที่ 9 ตารางสรุป ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่แต่ละศูนย์การศึกษาทั้ง 4 เขต ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมในแต่ละด้านและค่าเฉลี่ยรวม	78
ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของทั้งสี่เขตศูนย์ศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยข้อคำถามในแต่ละด้าน.....	79
ตารางที่ 11 แผนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล	86
ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน ประกอบไปด้วย ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม และด้านทักษะทางวัฒนธรรมที่นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมก่อนเรียน.....	93
ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน ประกอบไปด้วย ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม และด้านทักษะทางวัฒนธรรมที่นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกกระบบและ	

การศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาทำแบบวัดระดับการยอมรับความ
หลากหลายทางวัฒนธรรมหลังเรียน 94

ตารางที่ 14 ตารางเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของ
นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา
ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อ
การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน..... 94

ตารางที่ 15 ตารางแสดงคะแนนค่าเฉลี่ย จำนวนกลุ่มตัวอย่าง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อน-หลัง
จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้แนวคิดแบบร่วมกัน 101

ตารางที่ 16 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่าง
สองกลุ่มที่สัมพันธ์กัน คำนัยสำคัญทางสถิติ ก่อน-และจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตาม
แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษา
การศึกษานอกระบบโรงเรียน เขตห้วยขวางระดับชั้นประถมศึกษา..... 101

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้การพัฒนาการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง และเทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยกระแสโลกาภิวัตน์นั้นทำให้วัฒนธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะวัฒนธรรมสามารถเคลื่อนที่ไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้นได้อย่าง เมื่อวัฒนธรรมเคลื่อนที่ หากรัฐใดปรับตัวไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง ไม่สามารถยอมรับวัฒนธรรมที่หลากหลายที่เข้ามาใหม่ได้ ย่อมอาจทำให้เกิดรอยร้าวภายในรัฐขึ้นได้ (ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2560) ดังนั้นการที่จะอยู่ร่วมกันระหว่างวัฒนธรรมนั้นจะต้องเน้นความสำคัญของมโนภาพ "วัฒนธรรมสัมพัทธ์" (Cultural Relativism) คือการไม่นำวัฒนธรรมของตนไปเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมอื่น ๆ ต้องค่อยๆปรับตัวและยอมรับวัฒนธรรมแต่ละวัฒนธรรมภายใต้บริบทของสังคมนั้นๆ (สุชีพ วรรณสูตร, 2552) เมื่อวัฒนธรรมสามารถเดินทางได้อย่างรวดเร็ว ความหลากหลายก็จะตามมาที่เกิดขึ้นบนโลกของเราไม่ว่าจะเป็นความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม เชื้อชาติ ความหลากหลายอาจทำให้เราละเลยลักษณะร่วมของมนุษย์ เช่น การกดขี่ทางเพศสถานะและเพศวิถีผ่านตัวบทวรรณกรรม และความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างผู้อาศัยและอำนาจของรัฐ (อรรถสิทธิ์ สิทธิดำรง และคณะ, 2561)

สถานการณ์ปัจจุบันวัฒนธรรมเปรียบได้ทั้งยาพิษและยารักษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะพบเห็นความขัดแย้งระหว่างโลกทัศน์ที่แตกต่างกันชัดเจนมาก เพราะภูมิภาคนี้ประกอบไปด้วยประเทศสมาชิก 10 ประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมอยู่มาก ทั้งวัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนาและวิถีการดำรงชีวิต การปะทะระหว่างวัฒนธรรมสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทั่วทุกมุมโลก โดยเฉพาะปัจจุบันที่อารยธรรมในโลกที่เต็มไปด้วยอคติ ซึ่งส่วนมากจะเป็นสาเหตุเกี่ยวกับเรื่องศาสนาและความไม่ลงรอยทางวัฒนธรรม และมักจบลงด้วยเหตุการณ์ก่อการร้ายหรือสงคราม (Samual P. Huntington, 2007) ดังนั้นความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมจึงเป็นปัญหาสำคัญที่คนบนโลกควรมองและยอมรับเพื่อจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตระหนักและคำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อให้ประชาชนของแต่ละประเทศเกิดความเข้าใจ รู้จักยอมรับ มีโลกทัศน์ทางวัฒนธรรมที่กว้างขวาง เกิดการยอมรับความหลากหลายและอยู่ร่วมกันได้ (อมรวิรัช นาคทรพร, 2546) ยิ่งไปกว่านั้นประเทศไทยได้รับการกล่าวว่าเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากที่สุดแห่งหนึ่งของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อมรา พงศาพิชญ์, 2547) เพราะประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกของประชาคมอาเซียนที่เสมือนตั้งอยู่ใจกลางของกลุ่มประเทศสมาชิก ทำให้มีการอพยพการย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยและทำงานจากประเทศ

เพื่อนบ้านเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเห็นได้ชัดจากตัวเลข กระแสการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติ ระดับภูมิภาคอาเซียน พบว่าไทยถือเป็นจุดหมายปลายทางสำคัญอันดับหนึ่งของแรงงานข้ามชาติกว่าครึ่งหรือร้อยละ 54 ของการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาค กลุ่มใหญ่สุดมาจากเมียนมา รองลงมาคือลาว และกัมพูชา ตามลำดับ สาเหตุมาจากปัจจัยดึงดูดของไทยไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรที่มีอยู่มาก ความเป็นศูนย์กลางของเศรษฐกิจและการเดินทางในภูมิภาค และมีค่าแรงที่สูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน โดยไทยมี Daily Minimum Wage อยู่ที่ 9.31-9.98 USD เทียบกับเมียนมา 2.56 USD ลาว 3.60 USD และกัมพูชา 5.67 USD⁸ ส่งผลให้ไทยกลายเป็นประเทศในฝันของแรงงานหลายๆ ชาติที่ต่างมุ่งหวังเข้ามาแสวงหาโอกาส ปักหลักสร้างอนาคตและหาช่องทางทำมาหากิน ดังนั้นการปฏิบัติตนในฐานะเจ้าบ้านที่ดีต่อชาวต่างชาติที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมกับประเทศไทยนั้นจึงมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น (เสาวณี จันทะพงศ์ และคณะ, 2560) เมื่อประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งและเป็นเสมือนศูนย์กลางของอาเซียน ทำให้มีแรงงานจากเพื่อนบ้านเข้ามาในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี ประกอบกับประเทศไทยนั้นมีความต้องการแรงงานภาคอุตสาหกรรมระดับล่างเป็นอย่างมาก เนื่องจากคนไทยมีค่านิยมในเรื่องการศึกษาที่สูงขึ้น แรงงานไทยที่เรียนในระดับสูงสุดในระดับประถมและต่ำกว่าและมัธยมศึกษาตอนปลายมีแนวโน้มลดน้อยลง แรงงานที่จบระดับมัธยมต้นเพิ่มสูงขึ้น แรงงานที่จบระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพแรงงานช่างฝีมือลดลงอย่างมากถึงขั้นวิกฤติ และแรงงานระดับปริญญาตรีเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมของไทยต้องการแรงงานช่างฝีมือวิชาชีพและแรงงานระดับล่างที่ไม่เลือกงานทำ ทำให้เกิดความต้องการแรงงานระดับล่างอย่างยิ่งในตลาดอุตสาหกรรมไทย โดยเฉพาะในสาขาเกษตรกรรม ประมง ก่อสร้างและอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ จึงเป็นโอกาสที่ทำให้แรงงานต่างด้าวเข้ามามีบทบาทสำคัญในตลาดแรงงานในประเทศไทย(ชัต อินทะสี, 2555)

ลักษณะของสังคมไทยโดยเฉพาะฝ่ายชาตินิยมเชื่อกันว่า เราเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมกันมาเนิ่นนาน แต่ความจริงแล้วคำว่าพหุวัฒนธรรมที่เข้าใจกันนั้นจำกัดอยู่เพียงความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ปัญหาของสังคมไทยไม่ได้อยู่ที่สังคมไทยยอมรับความแตกต่างหรือไม่ แต่อยู่ที่สังคมไทยจะยอมรับความแตกต่างหลากหลายก็ต่อเมื่อตนมีอำนาจเหนืออีกฝ่ายและอีกฝ่ายต้องยอมรับอำนาจตน อีกทั้งรัฐไทยยังสร้างเงื่อนไขในการยอมรับความแตกต่างหลากหลายว่า จะยอมรับความแตกต่างหลากหลายได้ก็ต่อเมื่ออยู่ภายใต้องค์กรรวมเดียวกันคือ “ความเป็นไทย” ที่สงบบสามัคคี และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (อรรถสิทธิ์ สิทธิดำรง, 2561) ดังนั้นการที่แรงงานต่างด้าวเข้ามาหางานทำในประเทศไทยมากขึ้น ความคิดของสังคมไทยบางกลุ่มอาจมองว่าเพื่อนบ้านเหล่านี้เข้ามาแย่งพื้นที่ทำมาหากิน ทำให้มีทัศนคติที่คิดแง่ลบแก่เพื่อนบ้าน ไม่เว้นแม้กระทั่งด้านการศึกษา เพราะเมื่อแรงงานต่างชาติเดินทางเข้ามาอยู่ในประเทศไทย การศึกษาก็จัดว่าเป็นอีกเรื่องที่สำคัญที่แรงงานต่างชาติจะต้องคำนึงถึง เพราะบางบริษัทหรือบางโรงงานมีข้อกำหนดด้านวุฒิการศึกษาขั้นต่ำในการเข้าทำงานด้วย ดังนั้นการศึกษาในประเทศไทยที่เปิดโอกาสให้แรงงานต่างด้าวมีโอกาสมากที่สุดที่จะ

ได้เข้าเรียนคือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพราะตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 รัฐบาลเปิดกว้างให้ทุกคนที่อาศัยในประเทศไทยสามารถเข้ามาเรียนหนังสือได้ หากเข้าเมืองโดยถูกกฎหมาย ยกเว้นกลุ่มที่หนีภัยมาจากการสู้รบ จัดให้เรียนได้เฉพาะในพื้นที่ที่กำหนด ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน วัน เดือน ปีเกิด ในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ.2548 ให้ทุกคนที่อาศัยในประเทศไทยสามารถเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดระดับ ประเภทหรือพื้นที่การศึกษา และหนังสือสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน ให้สถานศึกษาสามารถรับสมัครและออกหลักฐานการศึกษาให้คนที่ไม่มีสัญชาติไทยได้ คนต่างด้าวเรียนได้ทุกระดับ ในคู่มือการดำเนินงานหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีเรื่องนี้อยู่ในภาคผนวก “ทุกเล่ม” แต่ชื่อเรื่องจะไม่ได้ใช้คำว่า “คนต่างด้าว” แต่จะอยู่ในเรื่อง ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียน ในสถานศึกษา พ.ศ.2548 (เอกชัย ยุติศรี, 2557)

สำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ (2555) มีนโยบายที่เปิดโอกาสให้กลุ่มเพื่อนบ้านในอาเซียนสามารถเข้ามาเรียนหนังสือในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในประเทศไทยได้นั้น จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่นักศึกษาไทยจะต้องเรียนร่วมกันกับนักศึกษาจากประเทศในอาเซียน ซึ่งการเรียนร่วมกันหรือทำงานร่วมกันระหว่างเรียนของกลุ่มคนที่มีหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้น ย่อมสามารถเกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้นได้ (วรทยา อูราโรจน์, 2562) โดยเฉพาะอย่างยิ่งความขัดแย้งทางวัฒนธรรม ซึ่งหากเกิดความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมเกิดขึ้นแล้ว ปัญหาที่จะตามมาจะมีอีกมากมาย ดังนั้นผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงสนใจสร้างแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อที่จะใช้เสนอเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเรียนร่วมกัน

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขตกรุงเทพมหานคร ระดับชั้นประถมศึกษาเป็นประชากรในการศึกษา เพราะกรุงเทพมหานครเป็นที่ตั้งของบริษัทและโรงงานจำนวนมาก อีกทั้งยังเป็นแหล่งชุมชนของแรงงานเพื่อนบ้านที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยอยู่มาก โดยนักศึกษาจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยส่วนใหญ่ที่เข้ามาเรียนนั้น ส่วนมากเป็นบุคคลวัยทำงาน เข้ามาศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม หรือไม่ก็นำไปปรับวุฒิการศึกษาเพื่อสมัครงานต่อไป ดังนั้นกลุ่มช่วงชั้นเรียนระดับประถมศึกษาจึงเป็นกลุ่มที่มีโอกาสมากที่สุดที่จะได้พบกับนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพราะนักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้านส่วนใหญ่เมื่อเข้ามาทำงานก็ต้องการมีวุฒิการศึกษา เมื่อเลือกเรียนที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแล้ว จะต้องเริ่มต้นที่ระดับประถมศึกษาก่อน เพราะจากสถิติ

แล้ว จำนวนนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบแล้ว พบว่ากลุ่มผู้เรียนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านนั้น จะกระจุกตัวกันหนาแน่นที่ระดับชั้นประถมศึกษามากที่สุด

จากข้อมูลสถิติจำนวนนักศึกษาจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร แบ่งแยกแต่ละเขตโดยใช้ระบบฐานข้อมูล DMIS คือระบบที่สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นำมาใช้ในการจัดระบบข้อมูลรายละเอียด แบบเจาะลึก โดยเป็นข้อมูลที่นักศึกษาที่เรียนในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทุกศูนย์จะต้องกรอกรายละเอียดของนักศึกษาแต่ละคน โดยจากข้อมูลพบว่า ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษามากที่สุด เมื่อวิเคราะห์สัดส่วนจำนวนนักศึกษาไทย : นักศึกษาต่างชาติแล้ว พบว่าศูนย์การเรียนรู้ที่มีสัดส่วนนักศึกษาไทยกับนักศึกษาต่างชาติที่ใกล้เคียงกันที่สุด ประกอบด้วย 4 เขตศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย คือ เขตบางบอน บางขุนเทียน เขตห้วยขวาง และเขตสาทร นอกจากทั้งสี่เขตข้างต้นจะเป็นศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากที่สุดในพื้นที่กรุงเทพมหานครแล้ว ยังพบว่านักศึกษาของที่นี่เป็นกลุ่มที่มีความหลากหลายภายในด้วย ประกอบไปด้วย ประชากรวัยแรงงาน เกษตรกร แรงงานต่างด้าว ชาวไทยภูเขา ผู้สูงอายุ และผู้มาจากชุมชนแออัด(อภิรดี กันเดช, 2562)

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) กล่าวว่า การเรียนการสอนของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องการให้เป็นหลักสูตรที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนา กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์จากการทำงาน ประกอบอาชีพให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับ ความสนใจและความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิตทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของ(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ, 2560) ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด พัฒนาทรัพยากร มนุษย์ทุกช่วงวัย โอกาสที่เท่าเทียมกันทางการศึกษา พัฒนาประเทศ ไปพร้อม ๆ กับประชาคม อาเซียน ซึ่งเรื่องดังกล่าวนี้ล้วนแต่ส่งผลโดยตรงกับนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพราะ จะต้องพัฒนาทักษะการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมกับตน เพราะ เพื่อนบ้านสามารถเข้ามาเรียนรู้และทำงานในประเทศไทยได้มากขึ้น

การส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องรู้และเข้าใจโดยด่วน เพราะประเทศไทยเข้าสู่

ประชาคมอาเซียนตั้งแต่ ปีพ.ศ.2558 แล้ว แต่ปัจจุบันมีคนทำงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมค่อนข้างน้อย ราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายของ วัฒนธรรมไว้ว่า คือ สิ่งที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีของประชาชน วัฒนธรรมก็คือระบบสัญลักษณ์ในสังคมมนุษย์ที่สร้างขึ้น แล้วสอนให้คนรุ่นหลังๆ ได้เรียนรู้หรือนำไปปฏิบัติ วัฒนธรรมจึงต้องมีการเรียนรู้และมีการถ่ายทอด จะรู้ว่าอะไรควรทำและอะไรไม่ควรทำ ฉะนั้นความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและพฤติกรรมมนุษย์ ในสังคมจึงมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกัน (อมรา พงศาพิชญ์, 2537) ดังนั้นรัฐไทยได้มีนโยบายการศึกษาที่คำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้เรียน รัฐมีนโยบายส่งเสริมการใช้ภาษาถิ่นในโรงเรียน รัฐอนุญาตให้เด็กต่างด้าวเข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐแบบมีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมทางเชื้อชาติและศาสนามากขึ้น อย่างไรก็ตาม พบว่าการปฏิบัติตามนโยบายเหล่านี้แตกต่างกันในระดับโรงเรียนและพื้นที่ การคำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในนโยบายของรัฐก็ดี ในแบบเรียนหรือในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนก็ดี ยังเป็นความหลากหลายทางวัฒนธรรมแบบผิวเผิน คือ การเน้นวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุโดยไม่กล่าวถึงความไม่เท่าเทียมของคนกลุ่มต่าง ๆ (ฐิติมดี อาพัทธนานนท์, 2561)

ปัญหาความขัดแย้งทางวัฒนธรรม เกิดขึ้นได้ทุกที่ โดยมากแล้วจะขัดแย้งเกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา การเมือง ความเชื่อ โดยสาเหตุหลักนั้นมาจากการไม่ยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยมีตัวอย่างงาน ประสบการณ์การบูรณาการเรียนรู้เรื่องวัฒนธรรมของต่างประเทศที่สำคัญ เช่น ประเทศอังกฤษจะเน้นการบูรณาการเนื้อหาวัฒนธรรมมีการใช้การบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมกัน โดยจะเน้นใช้วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาสำคัญที่จะให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมแต่ละชาติ และยังส่งเสริมเรื่องการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้ผู้เรียนทุกคนตระหนัก โดยเฉพาะเรื่องของศาสนาและความเชื่อ หรือจะเป็นประเทศฝรั่งเศสที่มองวัฒนธรรมว่าเป็นวิถีชีวิตในมิติความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีฐานวิชาสังคมศึกษาคอยเป็นฐานที่เข้มแข็งให้แก่ผู้เรียน มีกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ให้เรียนรู้ถึงความหลากหลายของเพื่อนๆ ภายในโรงเรียน เป็นต้น (อมรวิทย์ นาครทรรพ, 2546) จากนโยบายของภาครัฐที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนจากประเทศเพื่อนบ้านสามารถเข้ามาเรียนในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้ง่ายมาขึ้นนั้น เปรียบเสมือนดาบสองคมที่ให้ทั้งคุณและโทษ ประโยชน์ที่สำคัญคือกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียนทุกคน ไม่ว่าจะเชื้อชาติ ศาสนาใด ก็มีสิทธิ์ที่จะศึกษาหาความรู้ได้ตลอด แต่ปัญหาที่ตามมาคือ ปัญหาความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งเกิดจากการที่นักศึกษาไทยและนักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้านมีความจำเป็นต้องเรียนร่วมกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงทำให้เกิดปัญหาความไม่เข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมเดิมของเพื่อนนักศึกษาที่มาจากหลากหลายชาติพันธุ์ ทำให้เกิดความขัดแย้งกันในเรื่องความคิด พฤติกรรมบางอย่างที่ส่งผลต่อการเรียนร่วมกัน โดย

นักศึกษาส่วนใหญ่ที่เข้ามาเรียนในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้น เป็นวัยแรงงานที่เข้ามาทำงานในสถานประกอบการที่ใกล้เคียงกับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีความสะดวกในการเรียนแค่ช่วงสุดสัปดาห์ ซึ่งนักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้านส่วนใหญ่มักมีความเคร่งครัดทางด้านศาสนาและวัฒนธรรมของตนเอง ทำให้ต้องขาดเรียนหรือมาสายบ้างเพื่อไปประกอบกิจตามศาสนา และยากต่อการบริหารจัดการให้ตรงตามความต้องการของทุกฝ่าย ความไม่รู้และไม่เข้าใจกฎของศาสนาและวัฒนธรรม ทำให้เกิดการแบ่งแยกพวกพ้อง นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยบางรายมีพฤติกรรมที่รุนแรง ก้าวร้าวจนบางครั้งยากที่จะควบคุมได้และไม่ทราบทางออกในการแก้ปัญหา ความเข้าใจไม่ตรงกัน พฤติกรรม นิสัยใจคอ การปฏิบัติตนที่แตกต่างกันทำให้เกิดความขัดแย้งและไม่เข้าอกเข้าใจกัน นักศึกษาบางรายเติบโตมาจากชุมชนแออัด นำพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงมาใช้ในห้องเรียน โดยเป้าหมายที่มักจะโดนรังแก คือ เพื่อนที่มาจากต่างวัฒนธรรมของตน มีปัญหาความขัดแย้งในห้องเรียนเกิดขึ้น กลั่นแกล้งบูลลี่เพื่อนร่วมชั้นเรียนของตนเอง (วรทยา อูราโรจน์, 2562) ดังนั้นผู้วิจัยมองว่าปัญหานี้ มีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องได้รับการแก้ไข โดยการแก้ปัญหาที่น่าจะเป็นทางที่ดีที่สุด ควรเป็นการเปิดโอกาสที่ให้นักศึกษาที่มีความไม่เข้าใจเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรม จนนำไปสู่ความขัดแย้งด้านวัฒนธรรม ควรให้นักศึกษาเหล่านี้ได้มีโอกาสได้พูดคุยกันมากขึ้น ทำงานหรือเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้วิธีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้หรือเทคนิคในการสอนที่เอื้อให้เกิดความเข้าใจกัน ให้ผู้เรียนมีโอกาสดูคุยกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งวิธีการนั้นคือการเรียนรู้แบบร่วมกัน

การเรียนรู้แบบร่วมกัน เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความหลากหลาย เป็นวิธีการที่สามารถเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดคุยกันมากขึ้น ได้ทำงานร่วมกัน ได้เรียนรู้ร่วมกัน และลดความขัดแย้ง โดยการเรียนรู้แบบร่วมกัน หมายถึง วิธีการสอนที่เป็นที่กลยุทธประสบความสำเร็จโดยผู้เรียนกลุ่มเล็ก ๆ ที่มีความสามารถต่างกัน ใช้กิจกรรมการเรียนที่หลากหลาย ในการปรับปรุงความเข้าใจในเนื้อหาวิชา สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะไม่เพียงจะต้องมีความรับผิดชอบแต่ต้องช่วยเหลือกันในกลุ่ม ซึ่งสร้างบรรยากาศของสัมฤทธิ์ผลในการเรียนอีกด้วย (Balkcom, 1992) โดยวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละ การยอมรับกันและกัน การไว้วางใจ การเป็นผู้นำ ผู้ตาม (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550) ยิ่งไปกว่านั้นงานวิจัยของ พรณพิไล ศรีอาภรณ์ (2558) ที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมกันในการสอนหญิงหลังคลอด ผลวิจัยสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมกัน สามารถพัฒนาทักษะการสอนหญิงหลังคลอดของนักศึกษาพยาบาลได้ อีกทั้งยังเกิดการยอมรับระหว่างเพื่อนในกลุ่ม ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอนด้วยการช่วยเหลือ ฟังพาทซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนจากการร่วมมือในการทำงาน การแสดงความคิดเห็น การลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน ส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือกันระหว่างผู้เรียนที่เก่งกับผู้เรียนที่ไม่เก่ง เกิด

ความซาบซึ้งประทับใจระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียน ส่งเสริมให้เกิดทักษะทางสังคม การอยู่ร่วมกัน ลดความขัดแย้ง ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ผู้วิจัยจึงคาดหวังว่า วิธีการเรียนรู้แบบร่วมกันจะสามารถใช้ได้ผลดีกับนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมค่อนข้างมาก

ผู้วิจัยตระหนักว่าการสร้างและการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งในอนาคตต่อไป เพราะอนาคตข้างหน้า การเรียนรู้การศึกษาจะไร้ขอบเขต ไร้พรมแดนมากยิ่งขึ้น นักศึกษาจะต้องเรียนรู้และทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนาที่ต่างกัน สามารถที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกันในสังคมได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำหลักแนวคิดของการศึกษานอกระบบโรงเรียนมาปรับใช้ร่วมในกิจกรรม ซึ่งเป็นหลักแนวคิดที่สอนการเรียนรู้ตั้งแต่เกิดจนตาย เรียนได้โดยไม่จำกัด เพศ วัย ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ สามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการกระทรวงศึกษาธิการ, 2551) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน ซึ่งเป็นแนวคิดที่ทำให้ผู้เรียนสามารถทำงานเป็นกลุ่ม เปิดใจยอมรับ เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน สร้างความรู้สึกพึ่งพิงพากัน เกิดการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมกันของเพื่อน และสามารถเรียนรู้และอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

คำถามการวิจัย

1. ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นอย่างไร
2. กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นอย่างไร
3. ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันจะระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่สูงขึ้นก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งขอบเขตการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ ขอบเขตด้านประชากร และขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

1. ขอบเขตด้านประชากร

นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นประถมศึกษา

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย

ตัวแปรต้น การใช้กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน

ตัวแปรตาม ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำจำกัดความในงานวิจัย

1. การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม หมายถึง ระดับความรู้ทางวัฒนธรรม ความตระหนักทางวัฒนธรรม และทักษะทางวัฒนธรรมของของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่แสดงถึงการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมในการเรียนรู้ร่วมกันภายในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียนเกี่ยวกับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน โดยมีความยืดหยุ่นเกี่ยวกับกระบวนการจัดระยะเวลา สถานที่ และการประเมินผล เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมกัน หมายถึง วิธีการเรียนรู้ที่จัดให้นักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้ร่วมมือช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ ด้วยการแบ่งกลุ่มผู้เรียนให้มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมกันภายในกลุ่ม โดยเกณฑ์ในการเลือกเทคนิคนั้น ประกอบไปด้วยจำนวนนักศึกษาตามความเหมาะสม กิจกรรมนั้นจำเป็นต้องมีเจ้าของวัฒนธรรมโดยตรงหรือไม่ และความเหมาะสมของสถานที่ในแต่ละกิจกรรมที่จะจัด เป็นต้น

4. นักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง บุคคลที่กำลังศึกษาในหลักสูตรการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภายในกรุงเทพมหานคร ระดับชั้นประถมศึกษา ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2565

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ข้อมูลระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่น ๆ

2. แผนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สามารถนำไปใช้ต่อยอด ประยุกต์ใช้กับการนำไปสอนในห้องเรียน หรือนำไปใช้จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนในรูปแบบอื่น ๆ ได้

3. ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับชั้นประถมศึกษา สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบและพัฒนาเครื่องมือเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้แก่นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาต่อไป

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน

- 1.1 ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน
- 1.2 หลักการและขั้นตอนการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมกัน

- 2.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมกัน
- 2.2 บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน
- 2.3 องค์ประกอบและแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบร่วมกัน

ตอนที่ 3 แนวคิดเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรม

- 3.1 ความหมายของความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- 3.2 แนวทางเพื่อการเรียนรู้และการยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- 3.3 การสื่อสารในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน
- 3.4 แนวคิดเรื่องสมรรถนะทางวัฒนธรรมและระดับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน

1.1 ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

การศึกษานอกระบบโรงเรียน แต่เดิมใช้คำว่า การศึกษาผู้ใหญ่ (Adult Education) เกิดขึ้นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ.2510 โดยเป็นการประชุมขององค์กรยูเนสโก เป็นการศึกษาที่ไม่ได้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา เพื่อสนองความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียนที่ส่วนมากเป็นผู้ใหญ่ หลังจากนั้นแนวคิดเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ก็เป็นที่นิยมไปอย่างกว้างขวาง ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ จนพัฒนาလာเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียน (กรมวิชาการ, 2545; สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการกระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ที่ต่างมีองค์กรและบุคคลต่างให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังนี้

อุ้นตา นพคุณ (2523) ได้ให้นิยามการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า หมายถึง กิจกรรมการศึกษาที่โปรแกรมการศึกษา ที่มีกลุ่มเป้าหมาย มีจุดมุ่งหมาย มีวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัด และระยะเวลาเรียนที่ไม่ตายตัว มีการฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย ที่สามารถกำหนดได้ว่าใครเป็นผู้รับบริการหรือผู้เรียน ที่จะรับประสบการณ์ การเรียนรู้ต่าง ๆ ตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้น และมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐาน เพื่อการรับคุณวุฒิทางการศึกษา เพื่อให้บุคคล ผู้เรียน และชุมชนเกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ มีเจตคติที่ดีขึ้น หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดียิ่งขึ้น และสามารถตอบสนองได้ตรงตามความต้องการความสนใจและแก้ปัญหาของผู้เรียนได้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการกระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2530) ได้ให้นิยาม การศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน โดยไม่มีรูปแบบที่แน่นอน จะเป็นเอกเทศ หรือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมอื่น ๆ ก็ได้ โดย สุรกุล เจนอบรม (2532) ให้ความหมายว่า เป็นการศึกษาก่อตั้งขึ้นตามความต้องการและเหมาะสม ตามความต้องการของผู้เรียนเน้นการพัฒนาตนเองของผู้เรียน ให้เกิดความรับผิดชอบต่อตนเอง ให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนที่จะกำหนดทิศทางการเรียนรู้ของตนเองว่าจะเรียนไปทิศทางใด ปรับรูปแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตของตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดจุดมุ่งหมายของตนเอง โดยการศึกษาของระบบนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนให้รู้จักคิด ตัดสินใจ รู้จักการ เรียนรู้ด้วยตนเอง จัดเป็นกิจกรรมการศึกษาเพื่อทุกคนในสังคม ที่กลุ่มผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองไปพร้อม ๆ กันและมีจุดมุ่งหมายปลายทางได้ (Coombs et al., 1973)

สุมาลี สังข์ศรี (2549) ได้ให้นิยามการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า หมายถึง การศึกษาทุกรูปแบบที่มีความยืดหยุ่น ที่จัดให้แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ไม่จำกัดพื้นฐานการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ หรือความสนใจ ทุกคนมีความเท่าเทียมกันในการที่จะเลือกเรียนรู้สิ่งใด ๆ มีเสรีภาพในการเรียนรู้ ตลอดจนการรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ โดยกิจกรรมการศึกษานั้นจะต้องมีกระบวนการในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น เกิดเป็นทักษะ ทศคติ ความรู้ ที่ยืดหยุ่น มีความหลากหลายมากกว่าการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน เกิดการทำงานเป็นกลุ่มสามารถแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และเป็นการศึกษายุคใหม่ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆและเกิดสมรรถนะได้ (จรรยาพร ธรณินทร์, 2550)

อาชญญา รัตนอุบล (2554) ได้ให้นิยามการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า หมายถึง กิจกรรมทางการศึกษาทุกรูปแบบ หรือมวลประสบการณ์ความรู้ที่ได้จัดขึ้นโดยบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงาน

หรือสถาบันต่าง ๆ ในสังคม โดยมุ่งจัดขึ้นนอกเหนือไปจากการศึกษาในระบบ หรือในโรงเรียนภาคปกติ เป็นการรวมกลุ่มกันโดยผู้เรียนจะต้องเรียนร่วมกันพึ่งพาอาศัย คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีความรับผิดชอบต่อกลุ่มเพื่อนที่เรียนรู้ร่วมกัน โดยสามารถแลกเปลี่ยนการเรียนรู้หรือปรึกษาเพื่อนได้ตลอดเวลา สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน แลกเปลี่ยนใจกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะและเจตคติที่พึงประสงค์ของกลุ่ม และเป้าหมายต่าง ๆ ในสังคม โดยยึดหลักที่ว่ากิจกรรมนั้น ๆ จะตอบสนองความต้องการ ความสนใจ และประยุกต์ใช้แก้ปัญหาให้แก่กลุ่มเป้าหมายนั้นได้ด้วย(เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม, 2560)

จากนิยามของการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผู้วิจัยสรุปว่า เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ใด ๆ ก็ตามที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านตนเอง มีความยืดหยุ่นต่อผู้เรียน สามารถที่จะเลือกเรียนรู้ตามแต่ที่ตนสนใจ มีเสรีภาพในการเรียนรู้ สามารถพัฒนาทักษะชีวิตหรืออาชีพ เพื่อที่จะให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อยอดและประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาชีวิตตนเองต่อไป

1.2 หลักการและขั้นตอนการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในสังคม ทั้งยังช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้เรียนได้ เพื่อให้ส่งผลต่อการพัฒนา เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยมีหลักการและเหตุผลดังต่อไปนี้ (สมาลี สังข์ศรี, 2549)

1. ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา คือการจัดบริการโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ที่พลาดโอกาสทางการศึกษาและผู้ด้อยโอกาสโดยไม่จำกัด เพศ วัย พื้นฐานการศึกษา อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ ความสนใจ ความห่างไกล ฯลฯ ให้ผู้ที่พลาดโอกาสทางการศึกษาได้มีโอกาสทางการศึกษาอีกครั้ง อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยก

2. กระจายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน การกระจายโอกาสทางการศึกษานั้นอาจต้องใช้เทคโนโลยีเข้าช่วย เช่น สื่อวีดิทัศน์ การถ่ายทอดสัญญาณสด หรือการศึกษาทางไกล เป็นต้น โดยจะต้องใช้วิธีการกระจายโอกาสทางการศึกษาไปให้ถึงกลุ่มเป้าหมายครอบคลุมทั่วถึง ไม่ว่าจะอยู่ในชนบทหรือห่างไกล

3. ส่งเสริมกระบวนการการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต หน่วยงานที่จัดควรส่งเสริมกิจกรรมต่อเนื่อง เมื่อผู้เรียนพร้อมเมื่อใดสามารถศึกษาหาความรู้ได้ตลอดเวลา ศึกษาหาความรู้ได้ทุกช่วงชีวิต ตั้งแต่เกิดจนตาย ผู้เรียนต้องสามารถที่จะเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

4. ความยืดหยุ่นในกฎเกณฑ์และระเบียบต่าง ๆ สามารถปรับระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งต่างจากการศึกษาในระบบโรงเรียน เช่น เกณฑ์ด้านอายุ พื้นฐานความรู้ เวลาการเรียนการสอน

ระเบียบเครื่องแต่งกายเป็นต้น โดยความยืดหยุ่นนี้นั้นควรที่จะเป็นการตกลงร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

5. สนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนแต่ละกิจกรรมควรจะจัดขึ้นหลังจากการสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมายแล้ว ให้ยึดถือหลักการที่ว่าให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ความต้องการของผู้เรียน คือ เป้าหมายหลักของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มก็มีความต้องการไม่เหมือนกัน กิจกรรมก็ควรให้แตกต่างกันไป

6. สัมพันธ์กับสภาพการดำเนินชีวิต เนื้อหาของกิจกรรมและหลักสูตรของ กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนควรมีความยืดหยุ่นและหลากหลาย และสามารถนำไปปรับใช้กับการดำเนินชีวิตของผู้เรียน คือนอกจากจะมีกิจกรรมหลายประเภท หลายสาขาแล้ว เนื้อหาหลักสูตรในแต่ละวิชาควรจะต้องยืดหยุ่นให้สอดคล้องกับสภาพสังคมแต่ละท้องถิ่น และถ้าจะให้ดีที่สุดคือ ผู้เรียนสามารถนำไปต่อยอดและปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้

7. ความหลากหลายในรูปแบบการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรมีหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสะดวก เช่น อาจจะมีรูปแบบที่มีผู้สอนและผู้เรียนเต็มเวลา รูปแบบที่สอนบางเวลา และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานหรือเรียนด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปจากสื่อการสอน อาจจะมีการเลือกวันและเวลาเรียนตามที่ผู้เรียนสะดวก เพราะการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้น ผู้เรียนส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงาน การที่มีทางเลือกด้านเวลาเรียนที่หลากหลายนั้น ย่อมส่งผลดีต่อผู้เรียน

8. การจัดการเรียนการสอนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ต้องคำนึงถึงความแตกต่างและหลากหลายของผู้เรียนอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่อง เชื้อชาติและศาสนาที่มีความอ่อนไหว โดยกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยบุคคลที่มีความหลากหลาย เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ อาชีพ ความสนใจ เป็นต้น ดังนั้นผู้สอนจะต้องตระหนักถึงความแตกต่าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และหาวิธีการสอนเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยให้อิสระผู้เรียนศึกษาตามความสามารถ และเวลาที่สะดวก

9. ผู้สอนหรือผู้ที่มาให้ความรู้ ไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นครูหรืออาจารย์จากสถาบันการศึกษา โดยอาจจะเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่าง ๆ จากสถานประกอบการ บุคคลในท้องถิ่น พระสงฆ์ นักบวช หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

10. ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ผู้สอนนอกจากจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้ความรู้แล้ว จะต้องคอยเป็นผู้สนับสนุนและคอยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน โดยผู้สอนจะต้องคอยช่วยและคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยกิจกรรมที่จัด ควรเป็นกิจกรรมที่พัฒนากลุ่มเป้าหมายให้เป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ฝึกผู้เรียนให้รู้จักวิเคราะห์ปัญหาที่ประสบ

อยู่ รู้จักหาวิธีการแก้ปัญหา และถ้าวิธีการดังกล่าวแก้ปัญหาไม่ได้ ก็กลับมาตั้งต้นหาวิธีการแก้ปัญหาอื่น ๆ จนกระทั่งแก้ปัญหาได้สำเร็จ

11. การนำผลการศึกษาในปัจจุบันไปปรับใช้ ควรให้ผู้เรียนนำสิ่งที่เรียนรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ทันที โดยความรู้หรือกิจกรรมที่จัดนั้นควรส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนนำไปต่อยอดและปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ทำงานแล้ว และมีภาระทางครอบครัว ผู้เรียนไม่มีเวลามาเรียนสะสมความรู้หรือมาเรียนหลายๆ ปี ดังนั้นเวลาเรียนจึงจะต้องเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หลักสูตรการศึกษา นอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ได้ให้ความหมายและกำหนดแนวทางในการจัดการ เรียนรู้ไว้ดังนี้

มาตรา 4 “การศึกษานอกระบบ” หมายความว่า กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมาย ผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลา เรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของ กลุ่มเป้าหมายนั้นและมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทาง การศึกษา หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

“การศึกษาตามอัธยาศัย” หมายความว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคล ซึ่งบุคคล สามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรา 6 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ยึด หลักการดังต่อไปนี้

1. การศึกษานอกระบบ

1.1 ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งถึงเป็น ธรรม และมีคุณภาพ เหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน

1.2 การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนรู้

2. การศึกษาตามอัธยาศัย

2.1 การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุก กลุ่มเป้าหมาย

2.2 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่วนที่นำ เทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา

2.3 การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

มาตรา 7 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ ให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่อง ดังต่อไปนี้

1. ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคม ที่ใช้ ความรู้ และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง และ คุณภาพชีวิต ทั้งนี้ตามแนวทางพัฒนาประเทศ

2. ภาศึเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษา

มาตรา 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริม และสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย โดยให้ความสำคัญแก่ผู้เกี่ยวข้องตามบทบาทและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถเลือกรับ บริการได้หลากหลายตามความต้องการของตนเอง

2. ผู้จัดการเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบ และผู้จัดแหล่งการเรียนรู้สำหรับการศึกษา ตามอัธยาศัย มีการดำเนินการที่หลากหลายตามศักยภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดย บูรณาการความรู้ ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม

3. ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน ซึ่งเป็นผู้ที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนและผู้จัดการเรียนรู้ มีการ ดำเนินการที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

มาตรา 11 เพื่อประโยชน์ในการจัดและพัฒนาศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย ให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมมือกับภาศึเครือข่ายเพื่อดำเนินการในเรื่อง ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน สื่อ และเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของภาศึเครือข่าย เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาศึเครือข่ายได้รับโอกาสในการจัดสรรทรัพยากรและเข้าถึง แหล่งเงินทุนเพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การศึกษานอกโรงเรียนจึงยึดหลักการสำคัญ 5 ประการ คือ หลักความเสมอภาคทางการศึกษา หลักการพัฒนาตนเองและการพึ่งพาตนเอง หลัก การบูรณาการการเรียนรู้และวิถีชีวิต หลักความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และหลักการ เรียนรู้ร่วมกันและการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส (2551) ได้กล่าวถึงหลักการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การศึกษานอกโรงเรียนจึงยึดหลักการสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. หลักความเสมอภาคทางการศึกษา กลุ่มเป้าหมายของการศึกษานอกโรงเรียนส่วนมากเป็นผู้พลัดโอกาส และผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ซึ่งอาจมีความแตกต่างทางด้านสถานภาพในสังคม อาชีพ เศรษฐกิจ และข้อจำกัดต่างในการจัดการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน ต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติ หากแต่สร้างความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน

2. หลักการพัฒนาตนเองและการพึ่งพาตนเอง การจัดการศึกษานอกโรงเรียนจะต้องจัดการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตน สามารถเรียนรู้ เกิดความสำนึกที่จะพัฒนาตนเองได้ เป็นคนคิดเป็น ปรับตัวเพื่อให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เรียนด้วยตนเอง พึ่งพาตนเอง เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นปกติสุขท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคม

3. หลักการบูรณาการการเรียนรู้กับวิถีชีวิต หลักการนี้อยู่บนพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับสภาพปัญหา วิถีชีวิต สภาพแวดล้อมและชุมชนท้องถิ่นของผู้เรียน ซึ่งเป็นหลักการที่สำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สิ่งดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เป็นลักษณะของการบูรณาการจึงมีความเหมาะสม โดยบูรณาการสาระต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ และบูรณาการวิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการคุณภาพชีวิตของผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม

4. หลักความสอดคล้องกับปัญหาความต้องการและความถนัดของผู้เรียน หลักการนี้เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักความต้องการของตนเอง สามารถจัดการศึกษาให้กับตนเองได้อย่างเหมาะสม ครูการศึกษานอกโรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ สาระการเรียนรู้ วิธีการเรียน และการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการการศึกษานอกโรงเรียนที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. หลักการเรียนรู้ร่วมกันและการมีส่วนร่วมของชุมชน การเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มผู้เรียนนับว่าสำคัญ เป็นการส่งเสริมและสร้างกัลยาณมิตรในกลุ่มผู้เรียน ก่อให้เกิดความร่วมมือความผูกพัน เอื้ออาทร การช่วยกันและกัน ปลุกฝังวินัยในตนเอง ฝึกความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรเกิดขึ้นสำหรับผู้เรียนที่มีวุฒิภาวะ สำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชน ก็นับว่าเป็นหลักการสำคัญในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดสรรทรัพยากรเป็นแหล่งเรียนรู้ และสนับสนุนในเรื่องอื่น ๆ เพื่อผลิตผู้เรียนที่เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนต่อไปเนนงาน

อาชัญญา รัตนอุบล (2551) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับผู้ใหญ่ ดังนี้

1. การประเมินความต้องการและปัญหา

ผู้สอนหน้าที่หลักจะไม่ใช่ หน้าที่สอนหรือจัดกิจกรรมเพียงอย่างเดียว แต่ผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ (Learning facilitator) ให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้ดูแล คอยสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ใฝ่เรียน คอยเป็นผู้ประสานงานและเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้ตามความต้องการและศักยภาพของตนเอง โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการวิเคราะห์ผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายและวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนด้วย อีกทั้งพยายามสอบถามเกี่ยวกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการทำกิจกรรมหรือปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเรียน โดยศึกษาข้อมูลจากผู้เรียน เช่น ประวัติการศึกษา สถานภาพทั่วไป อาชีพ ความสามารถพิเศษ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของผู้เรียน รวมทั้งวิเคราะห์จากคุณสมบัติของผู้เรียน ความสามารถความสนใจ ความถนัด บุคลิกภาพ เป็นต้น

2. การกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้สอนมีการวางแผนร่วมกัน เปิดโอกาสให้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อจัดมวลงประสพการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะสนับสนุนและช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. การออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่คอยแนะแนวทางการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนต้องแก้สถานการณ์ ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี จัดสถานการณ์และบรรยากาศการเรียนรู้ที่จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักอยากเรียน ตลอดจนกระตุ้นและสร้างความสนใจให้ผู้เรียนสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้จัดขึ้น ผู้สอนไม่ควรครอบงำความคิดของผู้เรียน ปล่อยให้ผู้เรียนมีเสรีภาพในการคิดได้อย่างอิสระ ผู้สอนสามารถจัดสถานการณ์การเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม โดยรู้หลักและวิธีบูรณาการเพื่อผสมผสานความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ อีกทั้งผู้สอนต้องรู้หลักการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการและเนื้อหา เพื่อการฝึกฝนและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถคิดได้อย่างเป็นระบบ สามารถวิเคราะห์ลงมือปฏิบัติ รู้จักการแก้ปัญหาและสรุปผลได้ด้วยตนเอง

4. การปฏิบัติตามกิจกรรมที่ได้วางแผนไว้ ผู้สอนสามารถควบคุมชั้นเรียนให้เป็นไปอย่างราบรื่น โดยพยายามปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางแผนเอาไว้ให้ได้ หากมีปัญหาเกิดขึ้น ผู้สอนหรือผู้จัดจะต้องแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ เลือกวิธีสอนและเทคนิคการสอนที่ดีที่สุดและมีประสิทธิภาพที่สุด เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ความต้องการในการเลือกวิธีสอนและเทคนิคการสอนนั้นผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนสามารถพูดคุยเกิดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างกัน เพื่อตอบสนองความถนัดและความสนใจของผู้เรียน หลักสำคัญของการจัดกิจกรรม ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจ

ของผู้เรียน รวมถึงความเป็นไปได้ที่จะจัดกิจกรรมนั้น ๆ ให้เหมาะสมต่อผู้เรียนที่สุด เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ตัวผู้เรียน

5. การประเมินโครงการ เปิดโอกาสและช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนต้องมีวิธีการ เครื่องมือและเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการตกลงร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอนที่ได้มาตรฐานและสังคมยอมรับ สามารถถ่ายทอดความรู้ของทุกระบบการเรียนรู้ ทางการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามความเหมาะสม โดยการประเมินโครงการนั้นสามารถทำได้หลายรูปแบบ ทั้งเป็น ชิ้นงาน โครงการ โครงงาน หรือสรุปเป็นรูปเล่มรายงานก็ได้

กล่าวโดยสรุปขั้นตอนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนประกอบด้วยขั้นตอนเริ่มจากสำรวจความต้องการของผู้เรียน โดยอาศัยการสัมภาษณ์นักศึกษาจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและครูผู้สอน รวมถึงการสอบถาม จากนั้นเมื่อได้ความต้องการจึงวางแผนกิจกรรมร่วมกัน และมีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เหมาะแก่การเรียนรู้ร่วมกัน เช่น ทำความคุ้นเคยกับผู้เรียนเพิ่มให้ผู้เรียนเปิดใจยอมรับความเห็นที่อาจมีความหลากหลาย จากนั้นเสริมกระบวนการเรียนการสอนเลือกใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน เช่น การสนทนาแบบโต้เถียง เทคนิคกลุ่มสี่คน การทดลองและสุดท้ายจบลงด้วยการประเมินผลโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง ประเมินโดยเพื่อน เป็นต้น

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมของ อาชัญญา รัตนอุบล (2551) เป็นกระบวนการวิจัย โดยมีขั้นตอนการจัดกระบวนการวิจัย ดังนี้ 1. การประเมินความต้องการและปัญหา 2. การกำหนดวัตถุประสงค์ 3. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ 4. การปฏิบัติตามกิจกรรมที่ได้วางแผนไว้ 5. การประเมินโครงการและผลผลิต เพื่อช่วยส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมแก่นักศึกษาศึกษานอกระบบโรงเรียน จากหลักการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสรุปได้ว่า การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นจะต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นความยืดหยุ่นเกี่ยวกับกระบวนการจัด ระยะเวลา สถานที่ และการประเมินผล ให้ผู้เรียนมีโอกาสทางการศึกษา เคารพความเสมอภาค เท่าเทียมกัน คำนึงถึงความหลากหลายและแตกต่างของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้คิด วิเคราะห์ แยกแยะ สามารถแก้ปัญหาและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมกัน

2.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมกัน

การเรียนรู้ร่วมกันมีนักการศึกษากล่าวไว้หลายความหมายด้วยกัน เช่น การเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน การเรียนแบบช่วยเหลือกัน การเรียนแบบรับผิดชอบร่วมกัน การเรียนแบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียน การเรียนรู้แบบร่วมมือประสาน เป็นต้น สำหรับการวิจัยในครั้งนี้จะเรียกว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน Collaborative Learning (CL)

สุพิน ดิษฐสกุล (2542) ได้ให้นิยามการเรียนรู้แบบร่วมมือกันว่า เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนให้ความร่วมมือร่วมใจในการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อศึกษาในสิ่งที่สนใจเหมือนกัน โดยกิจกรรมที่จัดนั้น จะให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เป็นแบบกลุ่ม ทำงานร่วมกัน แก้ปัญหาด้วยกัน โดยสมาชิกในแต่ละกลุ่มนั้นจะคละความสามารถ โดยร่วมกันสร้างชิ้นงานหรือทำโครงการร่วมกัน แล้วนำเสนอข้อมูล เป็นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ต้องคอยช่วยเหลือกันและกันภายในกลุ่ม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและรับผิดชอบต่อกลุ่ม แต่ละคนต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างแท้จริง และความสำเร็จของกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ เป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เก่งกว่าจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองเท่านั้นแต่จะต้อง รับผิดชอบต่อการเรียนรู้เพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลถือเป็นความสำเร็จของกลุ่ม จึงจะบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือกันอย่างแท้จริง (กรมวิชาการ, 2545)

การเรียนรู้แบบร่วมมือกัน (Collaborative Learning) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นวิธีการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผักให้เกิดการประสานงานกันภายในกลุ่ม ทำงานกันเป็นทีม คอยช่วยเหลือส่งเสริมและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน ให้ผู้เรียนร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อศึกษาในสิ่งที่สนใจเหมือนกันโดยร่วมกันสร้างชิ้นงานหรือทำโครงการแล้วเสนอข้อมูลความรู้ที่ได้จากการศึกษาร่วมกัน การเรียนการสอนวิธีนี้จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนจะต้องลดบทบาทของตนเอง จากการเรียนในรูปแบบปกติที่ผู้สอนจะเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ แต่การเรียนรู้แบบร่วมมือกันนั้นผู้เรียนจะเป็นผู้ที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้รูปแบบนี้ (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2556) นอกจากนั้นรูปแบบการเรียนการสอนนั้นจะเปลี่ยนไปจากเดิม คือการเรียนการสอนทั่วไปผู้สอนจะเน้นใช้วิธีการเรียนการสอนแบบบรรยาย แต่การเรียนรู้แบบร่วมมือกันนั้น จะมีความหลากหลายในการเรียนการสอน การเรียนวิธีนี้ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มศึกษาและสร้างความรู้ร่วมกันในเรื่องที่ต่างกัน และใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลความรู้โดยใช้เทคโนโลยีหลายรูปแบบ เช่น เว็บไซต์ คอมพิวเตอร์ วิดีทัศน์ วิทยุ โทรศัพท์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน การเรียนแบบนี้สามารถสร้างความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (Internal Relationship) ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากการเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์กันเองภายในกลุ่ม และสร้างความสัมพันธ์ภายนอกกลุ่ม (External Relationship) ซึ่งเกิดจากการสร้างงานที่ต้องอาศัยการช่วยเหลือจากบุคคลต่าง ๆ รอบข้างเพื่อทำงานให้สำเร็จ นอกจากนี้ในกระบวนการจัดการกับความรู้ข้อมูล การสร้างชิ้นงานหรือทำโครงการร่วมกันของผู้เรียนจะต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเป็นจุดเด่นที่เป็นพื้นฐานของการทำงาน

ร่วมกันที่ต้องทำร่วมกันกระทำและเข้าใจในงานของกันและกัน นอกจากนั้นยังเป็นวิธีการเรียนการสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียน โดยมีกิจกรรมการเจรจาต่อรอง มีการสนทนาร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม หรืออาจจะเป็นการเรียนแบบ (Open End) โดยให้ผู้เรียนได้ค้นพบ ได้ค้นหาการจัดการเรียนเป็นกลุ่มเล็กเพื่อให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางด้านทักษะได้ร่วมกันทำงาน เพื่อหาคำตอบของปัญหาที่เกิดขึ้น การเรียนรู้ร่วมกันเป็นวิธีการจัดการกระบวนการในการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของกลุ่ม ที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาเพื่อส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย ยิ่งไปกว่านั้น การเรียนรู้แบบร่วมกันเป็นวิธีการที่ดีและเหมาะสมที่สุดที่ใช้สำหรับการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนหรือ (Case-Base Scenarios) และที่สำคัญก็คือควรเกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่เป็นจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์ในการแก้ปัญหาในสภาพแวดล้อมที่เหมือนกับชีวิตจริง ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะมีวิธีการในการแก้ปัญหาแตกต่างกันออกไป โดยวิธีการในการแก้ปัญหาไม่ได้มีเพียงหนทางหรือคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว โดยการเรียนรู้แบบร่วมกันนั้น ไม่ได้เหมาะสมแก่ผู้เรียนทุกคน ดังนั้นผู้จัดกิจกรรมหรือผู้สอนจึงควรพึงระวังด้วย การแบ่งกลุ่มนั้นจึงควรที่จะจัดกลุ่มโดยความสามารถของผู้เรียน ให้มีเด็กเก่งคอยประคองและช่วยเหลือเด็กอ่อนด้วย กล่าวโดยสรุป การเรียนรู้แบบร่วมกัน คือวิธีการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อศึกษาในสิ่งที่ตนเองชอบและสนใจ โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน รวมถึงแหล่งข้อมูลภายนอกเพื่อร่วมกันสร้างชิ้นงานและนำเสนอผลงานเพื่อศึกษาร่วมกัน มีการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย การวิจารณ์ เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้เรียนในการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เหมาะสำหรับการเรียนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการคิดวิเคราะห์การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ความรู้ (เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม, 2554)

ทิตนา แชนมณี (2559) ได้ให้นิยามการเรียนรู้ร่วมกันว่า หมายถึง การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้มีการพูดคุย อภิปรายกับสมาชิกในกลุ่มคนอื่น ๆ โดยเฉลี่ยแล้วสมาชิกในกลุ่มจะมีประมาณ 3-6 คน โดยให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เป็นการเรียนรู้ที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม และสมาชิกทุกคนต้องเอาใจใส่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่มักจะถูกมองข้ามไป ซึ่งการเรียนรู้แบบร่วมกันนั้นจะต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง รับผิดชอบต่อกลุ่ม และใช้ทักษะสังคมในกลุ่มย่อยได้อย่างเหมาะสม โดยความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนจะมีสามรูปแบบ ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ลักษณะเชิงแข่งขันกันระหว่างผู้เรียน ความสัมพันธ์ลักษณะต่างคนต่างเรียน และความสัมพันธ์ลักษณะช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างเรียน

Johnson and Johnson (1997) ได้ให้ความหมาย การเรียนรู้แบบร่วมกันว่า เป็นการเรียนรู้กลุ่มเล็ก ๆ ที่เน้นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คอยช่วยแก้ไขปัญหาดัง ๆ ร่วมกัน เพื่อจุดมุ่งหมาย

เดียวกัน คือความสำเร็จในการเรียนร่วมกัน แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน เกิดจากการมีส่วนร่วมทางสังคม โดยตามแนวคิดที่ว่า การเรียนรู้เป็นปฏิกิริยาทางสังคมที่ต้องมีการพูดคุยกัน ในกลุ่มผู้เรียนร่วมกัน โดยการพูดคุยกันนั้นทำให้เกิดการเรียนรู้ โดยการพูดนั้นสามารถที่จะส่งสารออกไปให้แก่ผู้รับสารได้ทันที ทำให้ผู้รับฟังสามารถที่จะตอบโต้หรือแสดงความรู้สึกลบกลับมาได้ทันที การพูดแม้ไม่เหมือนการเขียนก็จริง แต่ว่ามีปฏิกิริยาทันทีต่อผู้ฟังที่เชื่อมโยงตัวเองเข้ากับปมหลังของผู้ฟัง อาจจะเป็นคนเดียวหรือทั้งกลุ่ม หรือทั้งชั้นเรียน จากนั้นก็จะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างรวดเร็ว ด้วยการสนทนาขยายความ ทำให้ชัดเจนขึ้น การแลกเปลี่ยนกัน แสดงให้เห็นด้วยท่าทางแสดงออกถึงความสงสัย หากบางอย่างไม่ชัดเจนก็ช่วยกันหาคำตอบให้ชัดเจนขึ้น โดยการเรียนรู้แบบร่วมกันนี้นั้นผู้สอนจะไม่ใช้ศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ต่อไป เพราะผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนเท่านั้น หัวใจหลักสำคัญของการเรียนรู้รูปแบบนี้ คือ ผู้เรียน เพื่อที่ผู้เรียนจะมุ่งไปยังเป้าหมายสูงสุดคือการประสบความสำเร็จร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน

การเรียนรู้จากการแบ่งปันความคิด ความเชื่อ และการเขียนออกมา เช่น การที่ครูผู้สอนเพื่อน ๆ ช่วยดูรายการประเด็นที่จะสอน การช่วยดูปรับเรียงหัวข้อ แนะนำให้แก้ไขจากเพื่อน ก็เป็นการเรียนรู้ร่วมกันอีกรูปแบบหนึ่ง องค์ประกอบการเรียนรู้นี้มีหลากหลายมิติ หลากหลายปัจจัย เช่น

1. การเรียนรู้คือ การปฏิบัติเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนรู้บูรณาการความรู้ที่ได้เรียนมาให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้น และสามารถนำความรู้ใหม่เหล่านั้นมาปรับเข้ากับความรู้ก่อนหน้า เพื่อสร้างแนวคิดใหม่และความหมายใหม่ ผลิความรู้หรือทฤษฎีใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น

2. การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับบริบทที่เต็มไปด้วยการชักชวนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมด้วยเพื่อนเพื่อกำหนดและแก้ปัญหา โดยการลำดับเหตุผลและทักษะการแก้ปัญหา

3. ผู้เรียนรู้แต่ละคนย่อมมีความต่างกัน ต่างในที่นี้หมายถึง เชื้อชาติ อายุ ประสบการณ์ อาชีพ และประสบการณ์ปมหลังที่แตกต่างกันในกลุ่มการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้แบบร่วมกันนั้นจะต้องเคารพ และเห็นคุณค่าองค์ความรู้เดิมของเพื่อนร่วมกัน หากเป็นผู้ฟังก็ควรที่จะตั้งใจฟังผู้พูดโดยปราศจากอคติ

4. การเรียนรู้เป็นปฏิบัติการทางสังคมที่ผู้เรียนต้องพูดคุยกัน ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้รูปแบบนี้ การมีปฏิกิริยาต่อสังคม การมีทักษะทางสังคมจะช่วยให้การเรียนรู้แบบร่วมกันประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น เช่น หากสมาชิกในกลุ่มมีทักษะการฟังที่ดี สามารถจับใจความสำคัญได้เก่ง หรือสามารถตั้งใจฟังเพื่อนอภิปรายหรือพูดโดยปราศจากอคติ ทำให้ผู้เรียนรู้มีความเข้าใจมากขึ้น แล้วสามารถสรุปผล ประมวลผลออกมาให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น

ผู้เรียนมีประสิทธิภาพที่จะเลือกหัวข้อการเรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกันจึงเป็นกิจกรรมทางสังคมและทางอารมณ์ ที่มีการพูดและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ผู้เรียนได้รู้ว่าพวกเขาสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสร้างองค์ความรู้เองได้ ความรู้ไม่ได้อยู่ในหนังสือหรือผู้สอนเท่านั้น ความรู้

หลักๆที่ได้จากการเรียนรู้แบบร่วมกันนั้น เกิดจากการที่เปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนได้พูดคุย แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของตนเองให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มได้รับฟังและร่วมสังเคราะห์ออกมา สรุปและ แก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ความสำเร็จของกลุ่ม (Smith & MacGregor, 1992)

Arends and Rigazio-DiGilio (2000) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมกันว่า เป็นแนวคิดในการเรียนรู้ร่วมกันวิธีการเรียนที่จัดให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย โดยให้สมาชิกทุกคนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันสูง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม เปิดโอกาสให้เพื่อนสมาชิกภายในกลุ่มทุกคนได้มีโอกาสพูด คิด เสนอความคิดของตน มีความรับผิดชอบ ต่อกลุ่มร่วมกัน สมาชิกภายในกลุ่มเกิดการแบ่งปันความคิด มีขอบเขตการรับผิดชอบร่วมกัน ช่วยกันทำงานให้สำเร็จโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Johnson & Johnson, 1997) สมาชิกกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันให้ความไว้วางใจเพื่อนร่วมกลุ่ม รู้จักแบ่งหน้าที่ให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มให้ได้งานไปทำอย่างเท่าเทียม ทำงานเต็มความสามารถ มีการคิดร่วมกัน ทำงานร่วมกันมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการตัดสินใจร่วมกันภายในกลุ่ม โดยอาจให้มีการลงความคิดเห็น การสื่อสารอาจเป็นแบบทางการหรือไม่ทางการก็ได้เป็นผู้พูดที่ดี เป็นผู้ฟังที่ดี และคอยเตือนสติกัน หากมีเพื่อนทำงานพลาด และคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่มตนเอง และร่วมกันทำงานจนประสบความสำเร็จทั้งกลุ่ม (Penn State University College of Education, 2004)

Barkley et al. (2014) ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมกันไว้ว่า เป็นการทำงานร่วมกับผู้เรียนอื่น โดยผู้เรียนจะถูกแบ่งการทำงานเป็นคู่ หรือถูกแบ่งเป็นกลุ่มเล็ก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน แบ่งงานกันทำ โดยให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบทั้งงานส่วนของตัวเองและงานของกลุ่ม โดยความสำเร็จของการเรียนรู้จะต้องอยู่ในรูปแบบของกลุ่มย่อย ไม่ใช่คนเดียว

ผู้วิจัยสรุปว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมกัน เป็นกระบวนการการเรียนรู้ที่จัดให้นักศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้ร่วมมือช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยปกติจะมีการแบ่งกลุ่มผสมผู้เรียนให้มีความหลากหลายภายในกลุ่ม เช่น คณะความสามารถ คณะผู้เรียน คณะเพศพยายามทำให้ผู้เรียนเกิดปฏิสัมพันธ์กันเองภายในกลุ่ม และเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ส่งเสริมให้เกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันภายในกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนและสมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบต่องานของตนและงานกลุ่มร่วมกัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พูดคุยแลกเปลี่ยนกัน โดยความสำเร็จหรือผลลัพธ์ที่ได้จะออกมาในรูปแบบของผลงานส่วนรวม

2.2 บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

บทบาทของผู้สอนในการเรียนรู้ร่วมกัน

สพิน ดิษฐสกุล (2542) อธิบายว่า ผู้สอนที่สนใจจะใช้วิธีการเรียนรู้ร่วมกัน จะต้องเป็นผู้ที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นทั้งในด้านการทำงานที่ผู้เรียนอาจประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว เพราะการเรียนรู้แบบร่วมกันนั้นจะมีความเสี่ยงมากกว่าการเรียนการสอนแบบปกติ ที่เน้นการสอนแบบบรรยาย ที่สามารถควบคุมการเรียนการสอนได้ง่าย ผู้สอนต้องกล้าที่เสี่ยง เพราะการเรียนรู้แบบร่วมกันนั้น ผู้เรียนจะมีอิสระที่จะพูด แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้เรียนจะมีความกล้าแสดงออกมากกว่าปกติ นอกจากนั้นผู้สอนจะต้องเป็นเป็นผู้ที่ยืดหยุ่น ปรับตัวได้กับภาวะกดดันต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญ และมีความใจกว้างมากพอที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน โดยผู้สอนจะมีบทบาทดังนี้

1. เป็นผู้อำนวยความสะดวก ไม่ใช่ผู้บรรยาย โดยทำหน้าที่บริการ ให้ความสะดวก ทั้งอุปกรณ์และสถานที่ รวมถึงจัดหาสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้เรียนต้องการ
2. เป็นผู้ให้คำแนะนำโดยเป็นผู้ให้ข้อมูลบางอย่างกับผู้เรียน โดยคำแนะนำนั้นจะต้องอยู่ในขอบเขตและปริมาณที่เหมาะสม ไม่ช่วยจนมากเกินไป จนกลายเป็นการชี้ทางหรือจูงมือผู้เรียนจนเกินไป แต่ก็จำเป็นที่บางสถานการณ์จะต้องจำกัดกรอบความคิด เพื่อดูแลไม่ให้ความคิดของผู้เรียนกระจัดกระจายจนหาประเด็นไม่ได้
3. เป็นผู้จัดการ โดยจะวางแผนการจัดกลุ่ม โดยการเรียนรู้แบบร่วมกันนั้นนิยามที่จะจัดการกลุ่มหรือแบ่งกลุ่มโดยให้ผู้เรียนคละความสามารถปนกันในกลุ่ม การใช้เวลาในการจัดการกับข้อมูล การสร้างชิ้นงาน สร้างข้อตกลงร่วมกับผู้เรียน เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ร่วมกัน
4. เป็นผู้ประเมินผล โดยจะเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบความเข้าใจ คอยตรวจสอบว่าผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่กำลังเรียนกันอยู่หรือไม่ รวมถึงร่วมกับผู้เรียนในการหาความรู้และสรุปมโนทัศน์ของผู้เรียน

Smith and MacGregor (1992) กล่าวไว้ว่าบทบาทของผู้สอน มีดังนี้

1. วางแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่รับผิดชอบ โดยต้องเตรียมความพร้อมทุกครั้งก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และจัดทำแผนการสอนทุกคาบก่อนที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้ให้ความรู้หรือผู้บรรยายหลัก ในการเรียนการสอนแบบปกติ ให้เป็นผู้จัดการเรียนรู้ คอยแนะนำ คอยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
3. พัฒนาผู้เรียน คอยกระตุ้นปลูกเร้าอารมณ์ รวมถึงสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เหมาะสม และคอยเติมเต็มความรู้ของผู้เรียนให้สมบูรณ์ หากผู้เรียนขาดตกไป
4. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข ให้ความรัก ความมั่นคง อิสรภาพ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การยอมรับ เน้นการเป็นผู้ฟังที่ดี คอยเสริมเพิ่มเติมในส่วนที่ผู้เรียนขาด

5. จัดทรัพยากรการเรียนรู้และสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ตลอดเวลา
6. รู้จักและเข้าใจผู้เรียน โดยพยายามจำชื่อผู้เรียนให้ได้บ้าง ซึ่งมันสะท้อนถึงความใส่ใจของผู้สอนได้ดี
7. มีวิธีสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่ซ้ำซาก
8. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียน ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นทุกครั้ง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ให้มากที่สุด

บทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ร่วมกัน

สุพิน ดิษฐสกุล (2542) อธิบายไว้ว่า การเรียนด้วยวิธีการเรียนนี้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติและถือเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมกัน โดยมีบทบาทดังนี้

1. เป็นผู้สร้างจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กำหนดเป้าหมายสูงสุดในการเรียนร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม รวมถึงผู้สอนด้วย
2. เป็นผู้วางแผนในการศึกษาค้นคว้า หาข้อมูลต่าง ๆ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยตนเองและเพื่อนในกลุ่มต้องคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
3. เป็นผู้ดำเนินการในการจัดทำข้อมูลความรู้ อาจจะทำออกมาในรูปแบบของรายงาน สรุปเป็นบทความ หรือสร้างชิ้นงานหรือโครงงาน
4. รับผิดชอบในการนำเสนองานของตนเองและตรวจสอบเพื่อนผู้เรียนในกลุ่มอื่นขณะที่มีการนำเสนอ มีการทำงานกลุ่มกัน แบ่งงานให้เพื่อนในกลุ่มอย่างเท่าเทียม มีการตรวจสอบความคืบหน้างานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้แน่ใจว่าเพื่อนสามารถความเข้าใจและรับรู้ในข้อมูลความรู้ที่ตนเองนำเสนอ
5. เป็นผู้ประเมินผล ทั้งประเมินตนเอง ให้เพื่อนผู้เรียนช่วยประเมิน และชิ้นงาน รวมถึงอาจให้ผู้สอนร่วมประเมินด้วย

Smith and MacGregor (1992) กล่าวไว้ว่าบทบาทของผู้เรียน มีดังนี้

1. เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ จัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และการประเมินผล
2. เปลี่ยนพฤติกรรมเรียนจากผู้รับ มาเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง หากมีข้อสงสัยหรือคำถาม ให้ถามจากเพื่อนสมาชิกในกลุ่มก่อน หากเพื่อนไม่สามารถช่วยได้ จึงถามผู้สอน
3. มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน โดยผู้เรียนจะเป็นผู้กำหนดระยะเวลาหรือขอบเขตที่ตนต้องการด้วยตนเอง

4. ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาให้เหมาะสมกับความถนัดและความสามารถ ผู้เรียนจะต้องคำนึงด้วยว่าสิ่งที่ตนสนใจ จะสามารถทำให้สำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ วิธีการเรียนรู้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา หากมีความจำเป็น

5. เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น โดยไม่ต้องให้มีผู้ใดต้องคอยมากระตุ้น

6. มีการประเมินตนเองและพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ โดยอาจทำเป็นบันทึกความก้าวหน้าของชิ้นงานที่ตนกำลังอยู่ เพื่อประเมินตนเองในแต่ละครั้งของการเรียนรู้

7. มีประสบการณ์เดิมที่จะนำมาใช้ในการเรียนรู้ เน้นการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหา และค้นพบคำตอบด้วยตัวเอง โดยพยายามนำความรู้เดิมที่ตนเองมีมาติดตัวมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะการค้นพบความจริงใด ๆ จากประสบการณ์ตนเองนั้น ผู้เรียนมักจะจดจำได้ดี มีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียนและมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในเชิงบวก

8. ต้องการมีความสัมพันธ์แบบเพื่อนกับผู้สอน ละลายความเกรงกลัวที่จะถามคำถามกับผู้สอน ต้องมีความกล้าที่จะถามทันที เมื่อเกิดข้อสงสัย

9. ชอบการแนะนำมากกว่าการถูกสอน ต้องการที่จะนำตนเองมากกว่า

10. ต้องการคำชมเชยหรือสนับสนุนให้กำลังใจมากกว่าการตำหนิหรือลงโทษ

สรุปได้ว่า การจัดการการเรียนรู้แบบร่วมกันนั้น มีความแตกต่างจากการเรียนการสอนโดยทั่วไปที่จะเน้นการบรรยายเป็นหลัก อีกทั้งการเรียนรู้แบบร่วมกันนั้น จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ให้มากที่สุด ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนและยอมลดบทบาทลงมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ส่วนผู้เรียนนั้นถือว่าเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อเพื่อน และมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และพยายามไปให้ถึงเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งเป้าเอาไว้

2.3 องค์ประกอบและแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบร่วมกัน

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมกันของ มิ่งค์ประกอบดังนี้(ทิศนา ขัมมณี, 2559)

1. องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมกัน

การเรียนรู้จะเป็นแบบร่วมกันได้ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญครบ 5 ประการดังนี้

1.1 การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน คือผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มต้องรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน ที่ตนเองได้รับ ตั้งใจทำงานของตนเองให้สมบูรณ์แบบ และในขณะเดียวกันก็คอยช่วยเหลือสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วย เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

1.2 การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด การที่สมาชิกในกลุ่มมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นปัจจัยที่จะทำให้การเรียนรู้แบบร่วมกันประสบผลสำเร็จ อีกทั้งเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้

ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันในทางที่จะช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย กลุ่มที่ร่วมกันตั้งเป้าหมายเอาไว้

1.3 ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน โดยแต่ละกลุ่มจำเป็นต้องมีระบบการตรวจสอบงานทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เพื่อที่จะคอยตรวจสอบว่า มีสมาชิกในกลุ่มคนใดที่ลืมน หรือยังไม่ได้ทำงานในส่วนที่ตนได้รับมอบหมายมาหรือไม่ เพื่อส่งเสริมให้ทุกคนได้ทำหน้าที่ของตัวเองอย่างเต็มที่ เป็นการแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบ

1.4 การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย การเรียนรู้แบบร่วมกันจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยทักษะการพูด การฟัง การสื่อสารภายในกลุ่ม ผู้เรียนจะต้องฝึกทักษะการเป็นผู้พูดที่ดี ใช้คำพูดที่สุภาพ เป็นผู้ฟังที่ดี พยายามจับใจความสำคัญ รวมถึงมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งผู้สอนควรสอนและฝึกให้แก่ผู้เรียนเพื่อช่วยให้ดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่น

1.5 การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมกันจะต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่ม โดยจะต้องทำการวิเคราะห์ระหว่างเรียน เพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้ และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นการคอยตรวจสอบเพื่อนสมาชิกภายในกลุ่มด้วย ว่ามีใครติดปัญหาในส่วนใดบ้าง

2. ข้อดีของการเรียนรู้แบบร่วมกัน

2.1 มีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกันมากขึ้น เพื่อนสามารถช่วยเพื่อนได้มากขึ้น เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีผลผลิตหรือชิ้นงานที่ดีขึ้น

2.2 มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น การเรียนรู้แบบร่วมกันช่วยให้ผู้เรียนมีน้ำใจ รักใคร่ต่อกันมากขึ้น มีความเข้าอกเข้าใจ มีความใส่ใจในผู้อื่นมากขึ้น เห็นคุณค่าของความแตกต่าง ความหลากหลาย การประสานสัมพันธ์และการรวมกลุ่ม รวมถึงการทำงานเป็นทีม

2.3 มีสุขภาพจิตดี การเรียนรู้แบบร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดีขึ้น เพราะหากติดปัญหาส่วนใดส่วนหนึ่ง สมาชิกในกลุ่มจะรีบเข้าไปช่วยเหลือ เมื่อมีเพื่อนคอยสนับสนุนและเสริมแรงเชิงบวก จะเกิดความรู้สึกเชิงบวกและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

3. ประเภทของกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมกัน

3.1 กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมกันอย่างเป็นทางการ ผู้สอนจัดการเรียนรู้แบบร่วมกันขึ้นโดยการวางแผน จัดระเบียบ กฎเกณฑ์ วิธีการและเทคนิควิธีการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันเรียนรู้สาระต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง มีขั้นตอนและกระบวนการที่เป็นแบบแผนชัดเจน

3.2 กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมกันอย่างไม่เป็นทางการ กลุ่มประเภทนี้จัดขึ้นเฉพาะกิจชั่วคราว โดยสามารถสอดแทรกเนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมกันให้ผสมอยู่ในการสอนเรียนการสอนปกติอื่น ๆ

3.3 กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมกันอย่างถาวร กลุ่มประเภทนี้เป็นกลุ่มการเรียนรู้ที่สมาชิกกลุ่มมีประสบการณ์การทำงาน จากหลากหลายอาชีพ มีวิสัยทัศน์ คุณวุฒิที่แตกต่างกัน เมื่อมาเรียนรู้ร่วมกันจะเกิดความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่น คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี

- การประยุกต์ใช้การเรียนรู้แบบร่วมกันในการเรียนการสอน

ผู้สอนสามารถนำหลักการของการเรียนรู้แบบร่วมกันไปจัดการเรียนการสอนของตนได้ โดยการนำวิธีการเรียนรู้แบบร่วมกันเข้าไปสอดแทรกในเนื้อหาปกติ หรือพยายามจัดกลุ่มการเรียนรู้ให้มีองค์ประกอบครบ 5 ประการ การวางแผนบทเรียนและจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบร่วมกันมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียนทั้งด้านความรู้และทักษะกระบวนการต่าง ๆ โดยการกำหนดจุดมุ่งหมายนั้นควรที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการเรียนในแต่ละครั้งด้วย

1.2 กำหนดขนาดของกลุ่ม ขนาดของกลุ่มนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญ ผู้สอนจะต้องมองให้ลึกในรายละเอียดในเรื่องที่จะสอน ต้องแบ่งสัดส่วนสมาชิกแต่ละกลุ่มให้มีความพอดี ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป

1.3 กำหนดองค์ประกอบของกลุ่ม หมายถึง การจัดผู้เรียนเข้ากลุ่ม ซึ่งอาจทำได้โดยการสุ่ม แต่การจะเริ่มแบ่งกลุ่มนั้น ผู้สอนควรมีความสนิทสนมกับผู้เรียนในระดับหนึ่งก่อน เช่น มีกิจกรรมละลายพฤติกรรม เพื่อศึกษานิสัยใจคอของผู้เรียนแต่ละคน โดยการแบ่งนั้น ควรที่จะแบ่งแบบความสามารถของเด็ก ให้มีเด็กเก่งคอยช่วยเหลือเพื่อนที่อ่อนกว่าตนได้

1.4 กำหนดบทบาทของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม โดยผู้สอนพยายามแบ่งกลุ่มให้กระจายเด็กเก่งออกจากกัน เพราะเด็กเก่งส่วนใหญ่จะสามารถนำกลุ่มของตนให้ประสบผลสำเร็จได้

1.5 จัดสถานที่ให้เหมาะสมในการทำงาน สถานที่เป็นสิ่งสำคัญ ควรหาสถานที่ที่มีบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม อากาศไม่ร้อนหรือหนาวเย็นจนเกินไป ไม่มีเสียงจากบริเวณภายนอกรบกวน

1.6 จัดสาระ วัสดุหรืองานที่จะให้ผู้เรียนทำ ผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก จากนั้นคอยวิเคราะห์สาระ/ งาน/หรือวัสดุที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

2. ด้านการสอน

ผู้สอนควรมีการเตรียมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันดังนี้

2.1 อธิบายชี้แจงเกี่ยวกับงานของกลุ่ม ผู้สอนต้องอธิบายให้ชัดเจนในแต่ละขั้นตอน

2.2 อธิบายเกณฑ์การประเมินผลงาน ผู้สอนควรแจ้งเกณฑ์การประเมินคะแนนทุกครั้ง และตัดสินให้คะแนนโดยปราศจากอคติ

2.3 อธิบายถึงความสำคัญ และวิธีการสอนของการฟังและเกื้อกูลกัน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงประโยชน์ที่แต่ละคนที่ได้รับหากใช้วิธีการสอนในรูปแบบนี้

2.4 อธิบายวิธีการช่วยเหลือกันระหว่างกลุ่ม ผู้สอนต้องอธิบายให้ละเอียด ว่าการช่วยเหลือเพื่อนภายในกลุ่ม ควรจะช่วยในระดับไหน ไม่ใช่ให้เด็กเก่งทำงานอยู่คนเดียว

2.5 อธิบายอธิบายถึงความสำคัญและวิธีการในการตรวจสอบความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย ผู้สอนจะต้องชี้แจง โดยอาจมีเกณฑ์การประเมินเป็นสองรูปแบบ คือ ประเมินส่วนบุคคล และประเมินคะแนนรายกลุ่ม

2.6 ชี้แจงพฤติกรรมที่คาดหวัง โดยบอกล่วงหน้าถึงเกณฑ์การให้คะแนน และผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนคาดหวังจากการใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมกัน

3. ด้านการควบคุมกำกับ

3.1 ดูแลให้สมาชิกกลุ่มมีการดูแลกันอย่างใกล้ชิด คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม

3.2 สังเกตการณ์การทำงานร่วมกันของกลุ่ม ว่าสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในงานหรือบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ หากมีข้อสงสัยให้รับเข้าไปช่วยเหลือในทันที

3.3 เข้าไปช่วยเหลือกลุ่มตามความเหมาะสม ผู้สอนต้องใส่ใจทุกขั้นตอนของผู้เรียนในทุก ๆ กลุ่ม อาจมีการเข้าไปช่วยเหลือบ้าง แต่การช่วยนั้นควรกระจายไปหลาย ๆ กลุ่ม ไม่ใช่ช่วยเหลือเพียงแค่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

3.4 สรุปการเรียนรู้ ท้ายกิจกรรม ผู้สอนและผู้เรียนควรสรุปการเรียนรู้ร่วมกันทุกครั้ง เพื่อสะท้อนความเข้าใจของผู้เรียนในแต่ละคาบของการสอน

4. ด้านการประเมินผลและวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้

4.1 ประเมินผลการเรียนรู้ มีทั้งแบบประเมินตนเอง ประเมินโดยเพื่อน และประเมินโดยผู้สอน เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้รู้ถึงระดับการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับ

4.2 วิเคราะห์กระบวนการทำงานและกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เมื่อประเมินเสร็จ นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์ร่วมกันว่า มีจุดใดบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือไม่

Smith and MacGregor (1992) ได้สร้างองค์ประกอบการเรียนรู้จากแนวคิดที่ว่า การพูดคุยระหว่างเรียนหรือทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะผู้เรียนจะสามารถเข้าใจเนื้อหา รายละเอียดที่ชัดเจนมากขึ้น โดยการพูดคุยนั่นทำให้เกิดการเรียนรู้ในระดับจิตพิสัย โดยอาศัยองค์ประกอบการเรียนรู้มีหลากหลายมิติ

1. การเรียนรู้คือการปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการบูรณาการสิ่งใหม่เข้ากับความรู้ก่อนหน้าเพื่อสร้างแนวคิดใหม่ นวัตกรรมใหม่ ๆ หรือความหมายใหม่ขึ้น

2. การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับบริบทที่เต็มไปด้วยการชักชวนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมด้วยเพื่อน หากได้เรียนรู้หรืออยู่กลุ่มเดียวกับเพื่อนที่สนิท ผู้เรียนจะเกิดความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมากขึ้น เพื่อกำหนดและแก้ปัญหาโดยการลำดับเหตุผลและทักษะการแก้ปัญหา

3. ผู้เรียนมีความต่างกันทั้งในประสบการณ์ ความรู้ ปุณฺหฺล และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในกลุ่มผู้เรียน ผู้สอนและผู้เรียนต้องเปิดใจให้กว้าง พร้อมรับฟังความคิดเห็นจากผู้เรียนที่มีความแตกต่าง

4. การเรียนรู้เป็นการปฏิบัติการทางสังคมที่ผู้เรียนต้องพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน การมีปฏิสัมพันธ์ต่อสังคมนั้น เป็นสิ่งปกติที่จะเกิดขึ้น เมื่อมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จากการตัดสินใจลงมือทำ

5. ผู้เรียนมีประสิทธิภาพที่จะเลือกหัวข้อการเรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกันเป็นวิธีการเรียนที่เน้นความยืดหยุ่น ให้อิสระ เสรีภาพแก่ผู้เรียน จึงเป็นกิจกรรมทางสังคมและทางอารมณ์ที่มีการพูดและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และผู้เรียนได้รู้ว่าพวกเขา สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถเลือกที่จะเรียนหรือทำในสิ่งที่ตนเองชอบหรือถนัด และสร้างองค์ความรู้เองได้ ความรู้ไม่ได้อยู่ในหนังสือหรือกับผู้สอน

ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมพบว่า พื้นฐานทางทฤษฎีของ Collaborative Learning Collaborative Learning มีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีทางพุทธิปัญญา และคอนสตรัคติวิสต์ ดังที่ (Barkley et al., 2014) ได้แสดงไว้ ดังนี้

1. การเชื่อมต่อกับพุทธิปัญญา (Cognitive Connection) นักพุทธิปัญญาสมัยใหม่ได้กล่าวถึงโครงสร้างทางจิตใจ (mind) ที่เรียกว่า สกีม (schema หรือ schemata) ซึ่งเป็นโครงสร้างประกอบด้วย ข้อเท็จจริง ความคิด ความสัมพันธ์ระหว่างระบบต่าง ๆ เช่น คนมีสกีมเกี่ยวกับวิทยาลัย จะเชื่อมโยงไปถึงลักษณะของผู้เรียน รูปแบบของคณะ ที่ตั้ง เป็นต้น ดังนั้นสกีมจึงเป็นการรวบรวมจัดระเบียบสารสนเทศเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างเป็นความคิดรวบยอด (concept) จากที่ยกตัวอย่าง แต่ละคนจะมีสกีมเรื่องวิทยาลัยแตกต่างกัน ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้มากยิ่งขึ้นถ้าเขามีความรู้เดิมมาก่อน ทั้งนี้การค้นหาสารสนเทศในสมองเป็นเรื่องที่ยาก มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความลึกซึ่ง (deep) และลักษณะผิวเผิน (surface) ทำให้เกิดความแตกต่างทางการเรียนรู้ของเดิม ซึ่งพบคำตอบในรูปแบบที่เป็นลำดับเกี่ยวกับความเข้าใจได้ดังนี้

1.1 การเรียนรู้เป็นการได้มาซึ่งสารสนเทศ หรือการเรียนรู้ให้มาก (knowing a lot)

1.2 การเรียนรู้ คือความทรงจำ (memorizing)

1.3 การเรียนรู้เป็นการได้มาซึ่งข้อเท็จจริง และทักษะที่ใช้

1.4 การเรียนรู้จะสร้างสัมพัธ์การรับรู้ หรือสร้างความหมาย

1.5 การเรียนรู้เป็นการทำให้เข้าใจ (comprehension) เป็นความสามารถในการทำความเข้าใจ (Understanding) ด้วยการตีความหมายหลายครั้ง (reinterpret)

2. การเชื่อมต่อทางสังคม (Social Connections) จากฐานแนวคิดของ Vygotsky ที่กล่าวถึง ZPD หรือ Zone of Proximal Development ซึ่งเป็นพัฒนาการของความตั้งใจในการแก้ปัญหาที่สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้กับการต้องได้รับการแนะนำจากผู้ใหญ่หรือการพึ่งพาช่วยเหลือ (collaborative)

จากที่กล่าวมาข้างต้น Collaborative Learning เป็นการสอนและเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางพุทธิปัญญา และคอนสตรัคติวิสต์ที่ผู้เรียนจะต้องสร้างความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง เพราะหากผู้เรียนไม่หามาด้วยตนเอง กระบวนการกลุ่มคงไม่เกิดขึ้น เมื่อผู้เรียนทำงานส่วนของตนเองให้สำเร็จแล้ว จึงทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มผ่านการร่วมมือช่วยเหลือพึ่งพากัน ผลสรุปสุดท้ายที่จะได้ออกมา คืองานกลุ่มชิ้นงานใหม่

สรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) มีฐานแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ที่คิดสร้างขึ้นมาเอง โดยผู้เรียนมีการจัดเก็บรวบรวมสารสนเทศเข้าไปในโครงสร้างทางปัญญา โดยผ่านการเรียนรู้แบบร่วมมือพึ่งพาช่วยเหลือกันของคนในสังคม

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบบทบาทการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียนแบบเดิมกับห้องเรียนแบบ Collaborative Learning

ห้องเรียนแบบเดิม	ห้องเรียนแบบ Collaborative Learning
<ul style="list-style-type: none"> - ฟัง สังเกต จดบันทึก ลักษณะการเรียนรู้เป็นแบบบรรยาย - มีการเตรียมตัวน้อยถึงปานกลาง ผู้เรียนแทบไม่ต้องการความรู้ใด ๆ ก่อนเข้ามาเรียนเลยก็ได้ - ความเป็นตัวของตัวเองน้อยมาก ไม่ท้าทาย เพราะผู้สอนเป็นแกนหลักสำคัญในการเรียน ทำตามผู้นำ ทำตามคำสั่งของผู้สอน - มีความรับผิดชอบต่ตนเอง เพราะเป็นงานเดี่ยว - ฟังครูผู้สอน เขียนตามจากแหล่งที่เป็นความรู้ หรือผู้รู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - แก้ปัญหา ผู้มีส่วนร่วม อภิปราย - มีการเตรียมตัวสูงเพราะผู้เรียนทุกคนจะต้องได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน - มีรูปแบบของความท้าทายมาก - ทำงานด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม แบ่งหน้าที่กันทำงาน - มีความรับผิดชอบร่วมกัน ทำงานกันเป็นกลุ่ม - รับฟังเพื่อน ตนเอง ชุมชน ให้ความสำคัญกับแหล่งที่เป็นความรู้ หรือผู้รู้

Barkley et al. (2014) ได้กล่าวในการจัดการเรียนการสอนแบบด้วยการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้สอนจะต้องยอมเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้ความรู้ (Teacher) มาเป็นผู้ที่ช่วยอำนวยความสะดวกใน

กระบวนการเรียนรู้ (Facilitator) หน้าที่หลักของผู้สอนจะไม่ใช่ว่าผู้สอนจะบรรยายเหมือนห้องเรียนแบบเดิมอีกต่อไป ผู้สอนจะกลายมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนหรือทำกิจกรรมโดยทำหน้าที่ต่าง ๆ ตามขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมผู้เรียน (Orientating students) เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในด้านเป้าหมาย วัตถุประสงค์ รูปแบบวิธีการเรียนการสอนร่วมกัน ผู้สอนและผู้เรียนควรที่จะกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ร่วมกันก่อน และบทบาทของผู้เรียน จะต้องพร้อมฝึกทักษะในการเรียนร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่ม ทักษะที่สำคัญ ได้แก่ ทักษะในการสื่อสารปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (Interpersonal Skills) ทักษะในการบริหารการทำงานในกลุ่ม (Group Management) ทักษะในการเรียนรู้แบบสืบสอบ (Inquiry Skills) ทักษะการแก้ไขความขัดแย้งกลุ่ม (Conflict Resolution) ทักษะในการสรุปสังเคราะห์ความรู้และนำเสนอ (Synthesis and Presentation Skills) เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติตัวถูกต้อง ปกติผู้สอนจะเตรียมผู้เรียนโดยการเรียนเริ่มจาก 1. การนำเข้าสู่การเรียนรู้โดยกิจกรรมต่าง ๆ ควรจะมีกิจกรรมละลายพฤติกรรม เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความสนิทสนมกันมากขึ้น รวมถึงผู้เรียนด้วยตนเองที่จะสนิทสนมกันได้ง่ายขึ้น หากมีกิจกรรมที่ผ่อนคลาย เพื่อช่วยละลายพฤติกรรมสมาชิกกลุ่ม (Ice Breakers) เปิดโอกาสให้ สมาชิกทำความรู้จักกันเพื่อให้พร้อมในการทำงานร่วมกัน เช่น ให้จับคู่พูดคุยแนะนำตัวเองกับเพื่อนที่เข้าคู่กัน 2. แนะนำวิชาการเรียน กิจกรรมและประเมินผล 3. แนะนำวิธีการเรียนรู้ร่วมกัน ขั้นตอน ข้อดี ข้อจำกัด และการปฏิบัติตัวที่ดีของผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และสามารถเรียนรู้และทำงานเป็นกลุ่มกับเพื่อนได้

2. การจัดกลุ่มเรียน (Forming groups) ผู้สอนจะต้องจัดกลุ่มผู้เรียนให้เหมาะสมโดยได้คำนึงถึงขนาดของกลุ่ม ว่าขนาดของจำนวนสมาชิกในแต่ละกลุ่มควรมีประมาณกี่คน ถึงจะเหมาะสมกับกิจกรรมที่เรา กำลังจะจัด (Group Size) ระยะเวลาในการทำกิจกรรม ต้องคำนึงถึงระยะเวลาในการจัดกิจกรรมด้วย (Duration) การดำเนินกิจกรรมในกลุ่ม (Operation of the learning group) โดยทั่วไปการจัดกลุ่มผู้เรียนมี 3 ประเภท คือ 1. กลุ่มแบบ Informal เป็นการจัดกลุ่มแบบสุ่มเร็ว เพื่อให้ทำกิจกรรมในระยะเวลาสั้น เช่น การระดมความคิด เพื่อตอบคำถาม การทำกิจกรรมเล็ก ๆ แทรกระหว่างการฟัง เป็นต้น โดยปกติถ้าเวลาในการจัดกิจกรรมมีน้อย จึงค่อยใช้การจัดกลุ่มในลักษณะนี้ เพราะเป็นการจัดกลุ่มที่เน้นความรวดเร็ว แต่โอกาสที่เด็กเก่งจะรวมตัวกันอยู่ในกลุ่มเดียวกันมีค่อนข้างสูง 2. กลุ่มแบบ Formal เป็นการจัดกลุ่มเพื่อทำงานที่ซับซ้อนขึ้น เช่น การค้นคว้า และนำเสนอโครงงาน ทำรายงานร่วมกัน โดยการแบ่งผู้เรียนในแต่ละกลุ่มอาจจะให้มีการความสามารถ เก่ง กลาง อ่อน ให้อยู่รวมกัน เพื่อที่จะเปิดโอกาสให้เด็กเก่ง สามารถช่วยเด็กที่อ่อนกว่าได้ สมาชิกในกลุ่มจะทำงานร่วมกันจนงานสำเร็จ 3. กลุ่มแบบ Base มีระยะเวลาการทำกิจกรรมร่วมกันนาน อาจจะเป็นภาคการศึกษา หรือปีการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของวิชาหรือ

หลักสูตร ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบไหน เทคนิคการเลือกสมาชิกเข้ากลุ่มอาจจะเป็นได้ทั้งสุ่มผู้เรียนเข้ากลุ่ม ผู้เรียนเลือกกลุ่มตามสมัครใจ หรือผู้สอนจัดผู้เรียนเข้ากลุ่ม นอกจากนี้กระบวนการทำงานในกลุ่มก็ขึ้นกับแต่ละกิจกรรม โดยปกติจะมีการแบ่งหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มเพื่อให้การทำงานเป็นระบบ

3. การวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ (Structuring the learning tasks) เป็นการวางแผนกิจกรรมและลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ สิ่งสำคัญควรต้องพิจารณาในการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ในคือ 1. กิจกรรมนั้นต้องเกี่ยวข้องและส่งเสริมการเรียนรู้ไปสู่เป้าหมาย หรือนำไปสู่บทสรุปหรือวัตถุประสงค์ที่วางเอาไว้ตั้งแต่ต้นได้ 2. กิจกรรมการเรียนรู้ต้องเหมาะสมกับทักษะและระดับความสามารถของผู้เรียน โดยผู้สอนต้องคำนึงถึงระดับความสามารถที่ผู้เรียนของตนมีมา หากกิจกรรมยากหรือง่ายจนเกินไป กิจกรรมอาจไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ 3. กิจกรรมการเรียนรู้ต้องอาศัยการทำงาน ร่วมกันระหว่างผู้เรียนในการทำกิจกรรม โดยกิจกรรมควรซับซ้อนในระดับหนึ่งเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความร่วมมือระหว่างสมาชิกกลุ่มในการทำกิจกรรม เพราะหากกิจกรรมง่ายเกินไป ผู้เรียนจะไม่ช่วยกันทำงาน โดยให้คนใดคนหนึ่งทำงานคนเดียวจนสำเร็จด้วยตัวคนเดียว 4. จะต้องสามารถตรวจสอบได้ว่าสมาชิกคนใดในกลุ่ม ทำอะไรบ้างในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยพยายามให้แต่ละกลุ่มสามารถตรวจสอบการทำงานของสมาชิกแต่ละคน 5. ลำดับการนำเสนอกิจกรรมอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้นจัดกลุ่ม การทำกิจกรรมในกลุ่มและการประเมินผลงานกลุ่ม

4. ส่งเสริมและช่วยให้ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วม และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน (Facilitating student collaborative) การเรียนรู้แบบร่วมกันนั้น สมาชิกทุกคนต้องมีส่วนร่วม มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อความต่อเนื่องในการเรียนรู้และการทำกิจกรรมกลุ่ม ส่งเสริมและช่วยให้ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน (Facilitating student collaborative) ผู้สอนมีหน้าที่ช่วยให้กลุ่มทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล มีขั้นตอนต่าง ๆ คือ 1. การแนะนำกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องทำทั้งวัตถุประสงค์ เป้าหมายและขั้นตอน พร้อมยกตัวอย่างให้ผู้เรียนเห็นภาพได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น 2. การสังเกตและการเข้าร่วมปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม โดยผู้สอนจะต้องคอยสังเกต และให้ผู้เรียนร่วมสังเกต และรายงานให้ทราบปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม หากพบความขัดข้องของกลุ่ม ให้ช่วยเข้าไปอธิบาย และประเมินว่ากลุ่มบรรลุเป้าหมายของกิจกรรมหรือยัง เพื่อที่จะได้ช่วยให้คำแนะนำหรือข้อมูลป้อนกลับได้เหมาะสม 3. การค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการกลุ่มซึ่งโดยปกติส่วนใหญ่สมาชิกในกลุ่มจะเป็นผู้ช่วยกันแก้ไข แต่ในบางปัญหาผู้สอนอาจจะต้องเข้าไปช่วยดูแล เช่น ผู้เรียนบางคนมีอิทธิพลเหนือคนอื่น ผู้เรียนบางคนมีอุปนิสัยที่ชอบสันโดษ ชอบทำงานคนเดียว ผู้เรียนไม่ทำงานกลุ่ม ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่อาจจะก่อปัญหาในขั้นตอนการทำงาน ผู้สอนจะต้องเข้าไปพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้เรียนคนนั้น แล้วอธิบายถึงข้อดี พ้อจำกัดของวิธีการเรียนรู้แบบร่วมกัน 4. การแนะนำเทคนิคในการนำเสนอ ผู้สอนพยายามลองให้ผู้เรียนค้นหาเทคนิคการนำเสนอด้วยตนเองก่อน หากไม่ดีพอ ผู้สอนถึงช่วยเข้าไปแนะนำเทคนิคที่ดีกว่า 5. การ

นำเสนอผลการเรียนรู้ในกลุ่มต่อทั้งชั้นเรียนจะ ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม และการนำเสนอจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความรู้ใหม่และมั่นใจมากขึ้นเป็นการทดสอบว่าผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่กำลังจัดการเรียนการสอนนั้นอย่างแท้จริงหรือไม่ หากความรู้ที่ได้ตรงกับกลุ่มอื่น ๆ ผู้เรียนจะมีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น 6. การช่วยให้กลุ่มเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ความรู้ด้วยการเติมเต็มหรือเชื่อมโยงในความรู้แต่ต้องระวังอย่าให้เป็นการสอน ซึ่งทำให้กลุ่มรอคอย และหวังการช่วยของผู้สอนจะช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียน และการเตรียมผู้เรียนเข้าสู่กิจกรรมหรือบทเรียนต่อไป

5. การให้คะแนนและการประเมินผลงาน (Grading and evaluating collaborative learning) ในการประเมินผลการเรียนการสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน สิ่งสำคัญควรคำนึงคือจะต้องสามารถตรวจการมีส่วนร่วมและผลงานของผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มได้ (Individual accountability) ขณะเดียวกันต้องส่งเสริมบรรยากาศการพึ่งพากันในกลุ่ม (Positive group interdependence) ซึ่งเป็นหัวใจของการเรียนการสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน ดังนั้นเกณฑ์การให้คะแนนจะต้องสะท้อนผลงานรายบุคคลและผลงานกลุ่ม ซึ่งมีแนวทางดังนี้ 1. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะต้องอาศัยความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนร่วมกับการทำงานเป็นกลุ่มจึงจะสำเร็จ 2. งานรายบุคคลและงานกลุ่มจะต้องสามารถแสดงและแยกแยะได้ชัดเจน เพื่อให้ผู้สอนประเมินผลได้ โดยการประเมินนั้น ควรมีการประเมินอย่างน้อย 2 คนขึ้นไป คือ ประกอบด้วย ให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ให้เพื่อนร่วมกลุ่มประเมิน และให้ผู้สอนประเมิน นอกจากนี้ในขั้นตอนการให้คะแนนและประเมินผลต้องคำนึงถึงว่าจะประเมินผลอะไร ผลงานชิ้นไหน ผลงานขั้นตอนไหน เพื่อไม่ใช้เวลามากเกินไปในการประเมิน หรือหากประเมินน้อยเกินไปคะแนนที่ได้อาจจะไม่สามารถ สะท้อนความพยายาม หรือความรู้ของผู้เรียน โดยกำหนดการวัตถุประสงค์การประเมินผลแต่ละครั้งให้ชัดเจนว่าจะประเมินผลเพื่อพัฒนา (Formative evaluation) หรือประเมินเพื่อตัดสิน (Summative evaluation) ซึ่งมีวิธีการต่างกัน และสุดท้ายใครจะเป็นผู้ประเมิน ผู้สอนประเมิน ผู้เรียนประเมิน ประเมินตนเอง ประเมินเพื่อนร่วมกลุ่ม ประเมินการทำงานกลุ่ม และผู้สอนจะต้องประเมินด้วยใจที่เป็นกลาง ไม่ลำเอียง เข้าข้างถึงแม้จะสนิทสนมกับผู้เรียนอีกกลุ่มมากกว่า

Barkley et al. (2014) ได้แบ่งเทคนิควิธีการ collaborative ออกเป็น 6 ลักษณะดังนี้

1. เทคนิคสำหรับการอภิปราย (Techniques for Discussion) เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ความคิด ความเห็น ปัจจุบันกำลังเป็นที่นิยมใช้กันมาก เนื่องจากการอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะช่วยผู้เรียนได้ในการหาวิธีการใช้ความคิด ประสบการณ์ที่ตนเองเคยมีมา และทักษะการสื่อสาร ผู้สอนต้องคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด ถ้าพูด ถ้าที่จะลองผิดลองถูก ยิ่งพูดคุยแลกเปลี่ยนกันมากขึ้นเท่าใด ยิ่งทำให้ผู้เรียนได้มุมมองหลากหลาย เกิดความท้าทาย ทำให้ผู้เรียนได้ขวนคิด ขวนสงสัย ขวนแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ซึ่งเทคนิคนี้จะช่วยให้ผู้เรียนลึกซึ้งและอยู่ในความจำได้คงทนและยาวนาน เทคนิคนี้จะเน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็น ผู้เรียนถือเป็นใจ

กลางสำคัญของการเรียนรู้ด้วยเทคนิคนี้ เทคนิคนี้ต้องการการพูดคุย ต้องการผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ในการแสดงความคิด ความรู้สึก ความเชื่อของตน ผู้เรียนมักไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เพราะกลัวว่ามุมมองของตนเองอาจจะไม่ถูกต้องหรือถูกมองว่าไม่ฉลาด หรือกลัวถูกตำหนิ หรือตำหนิว่าโง่ ผู้สอนจะต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ต้องคอยกระตุ้น คอยสร้างบรรยากาศให้เกิดความท้าทายในชั้นเรียนเพื่อให้เกิดการอภิปราย ยุทธศาสตร์ที่จะนำมาใช้เพื่อสนับสนุนให้เกิดการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนมีความกล้าที่จะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ตนเองมีมาให้ได้มากที่สุด

ตารางที่ 2 เทคนิคสำหรับการอภิปราย (Techniques for Discussion)

เทคนิคการเรียนรู้	ลักษณะการเรียนรู้	ประโยชน์
1 . Think-Pair-Share (คิด จับคู่ แลกเปลี่ยน)	รวบรวมความคิดของสมาชิกในกลุ่มทุกคน โดยใช้เวลาไม่มากในการคิดมาเปรียบเทียบ โดยเริ่มจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับคู่ของตนเองก่อนที่จะ แลกเปลี่ยนกับกลุ่มในชั้นเรียน และสุดท้ายอาจมีการอภิปรายหน้าชั้นเรียน	ทำให้ผู้เรียนกล้าที่จะพูดคุยกับเพื่อน โดยเริ่มจากการจับคู่กับเพื่อน จากนั้นขยายเป็นการพูดกับเพื่อนในกลุ่ม จัดเป็นการเรียกสั้นๆ เตรียมตัวผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะต้องอภิปรายทั้งชั้นเรียน
2. Round Robin (ผู้เรียนทุกคนจะได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกันครบทุกคน)	สร้างความคิดและพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน จากนั้นจะย้ายผู้เรียนจากผู้เรียนคนหนึ่งไปยังผู้เรียนคนต่อไป โดยหมุนเวียนกันจนครบทั้งหมด โดยผู้เรียนจะได้คุยกันแบบพบกันหมดทุกคน	ร่วมกันระดมสมองระหว่างผู้เรียนที่มีส่วนร่วมกัน โดยผู้เรียนทุกคนจะได้มีโอกาสพูดคุยกันทั้งห้องเรียน เพราะจะวนคู่จนครบทุกคนทั้งห้องเรียน
3 . Buzz Groups (พูดคุยแบบเสียงซุบซิบนินทา)	อภิปรายกันถึงคำถามที่ได้รับเป็นกลุ่มที่มีการจับคู่เล็ก ๆ โดยจะใช้เวลาที่มากนัก แต่ละกลุ่มจะได้โอกาสพูดคุยกันภายในกลุ่ม โดยผู้เรียนจะได้วางแผนหาที่ไม่ใหญ่มากนักในการพูดคุยในประเด็นเล็กๆ	สร้างข้อมูลและความคิด ในช่วงเวลาสั้นๆ ประโยชน์หลักคือต้องการที่จะประหยัดเวลาในการอธิบายเรื่องนั้น ๆ เพื่อเตรียมตัวอภิปราย ในชั้นเรียนใหญ่
4. Talking Chips (อภิปราย)	มีกลุ่มอภิปรายและต้องยอม	ผู้มีส่วนร่วมทุกคนจะได้รับความ

เทคนิคการเรียนรู้	ลักษณะการเรียนรู้	ประโยชน์
โดยมีหลักฐานอ้างอิง)	จำแนก ต่อการพูดที่มีหลักฐาน ผู้พูดจะต้องหาแหล่งข้อมูลมาอ้างอิง ยืนยันในสิ่งที่กำลังอภิปรายด้วย ๆ	ยุติธรรม เพราะการอภิปรายรูปแบบนี้ จะต้องนำหลักฐานมาประกอบการบรรยายหรือพูดคุยประกอบด้วย ไม่ใช่จะมาพูดโดยไม่มีหลักฐานอ้างอิง
5 . Three-Step Interview (สัมภาษณ์3ขั้นตอน)	สัมภาษณ์แต่ละคนและรายงานสิ่งที่พวกเขาได้เรียนรู้ให้คนอื่นฟัง โดยการสัมภาษณ์นั้นจะมี 3 ขั้นตอนในการสัมภาษณ์	ช่วยผู้เรียนให้มีการเรียนรู้เป็นเครือข่าย มีการแบ่งหมวดหมู่ของการสัมภาษณ์ให้เป็นสามขั้นตอน เพื่อเพิ่มทักษะการสื่อสารให้แก่ผู้เรียน
6. Critical Debates (ดีเบตประเด็นสำคัญ)	สมมติให้มีการขัดแย้งกันในเรื่องมุมมองที่ตรงข้ามกัน โดยอาจจะนำเรื่องหรือข่าวที่ทันสมัยกับเหตุการณ์ปัจจุบันมาให้ผู้เรียนได้แบ่งฝ่ายในการดีเบตกัน	สามารถพัฒนาการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ ฝึกการเป็นผู้พูดที่ดีและการเป็นผู้ฟังที่ดี โดยปราศจากอคติ กระตุ้นผู้เรียนในการตั้งสมมติฐาน

2.เทคนิคสำหรับการสลับกันสอน (Reciprocal Teaching) สิ่งที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการสอนแต่ละครั้งคือ ผู้สอนและผู้เรียนต้องมีเป้าหมายในการเรียนร่วมกัน ซึ่งวิธีการที่น่าสนใจคือ ให้ผู้เรียนสอนผู้เรียนด้วยตนเอง วิธีการแลกเปลี่ยนหรือสลับกัน (Reciprocal) ผู้เรียนจะเป็นทั้งผู้สอนและผู้เรียนในเวลาเดียวกัน ซึ่งจะเกิดการร่วมมือกันเพื่อช่วยเหลือในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันผ่านคู่ของตนเอง การสอนแบบแลกเปลี่ยนนี้ ในการปฏิบัติจริงพบว่ามีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้มาก เพราะผู้เรียนที่เก่งกว่าจะคอยสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนที่อ่อนกว่า พัฒนาขึ้น ส่วนผู้เรียนที่เก่งกว่าก็ได้ทบทวนความรู้ที่ตนเองมีไปในตัว อีกทั้งยังได้ฝึกทักษะการพูดการสอนอีกด้วย ดังนั้นการเรียนการสอนรูปแบบนี้เป็นการลงมือปฏิบัติมากกว่าจะเป็นผู้รับ ผู้เรียนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้ได้รับความรู้ หรือ ความเข้าใจ จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้สูงขึ้นในการทำ ความเข้าใจและเพียงพอที่จะเป็นโค้ชเพื่อช่วยเหลือคนอื่น การสลับกันสอนนี้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรู้และเกิดทักษะความเข้าใจกับคู่ของตนเอง

ตารางที่ 3 เทคนิคสำหรับการสลับกันสอน (Reciprocal Teaching)

เทคนิคการเรียนรู้	ลักษณะการเรียนรู้	ประโยชน์
7. Note-Taking Pairs (บันทึกการเรียนรู้- จับคู่)	รวมสารสนเทศของแต่ละคนเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างความเข้าใจเป็น รูปแบบของการมีส่วนร่วมใน ลักษณะบันทึก โดยการบันทึกนั้นส่วนใหญ่จะให้ต่างคนต่างบันทึก จากนั้นนำมาจับคู่กัน แล้วมาพูดคุยกับเพื่อนที่จับคู่ด้วย	ช่วยผู้เรียนที่สูญเสียสารสนเทศหรืออาจจะอ่อนกว่าผู้เรียนอีกคนและข้อผิดพลาดด้วยการบันทึก และเรียนรู้ดีขึ้นจากการเป็นนักบันทึก เมื่อบันทึกเปิดโอกาสให้พูดคุยทำความเข้าใจร่วมกันกับเพื่อนที่จับคู่
8. Learning cell (การเรียนรู้เป็นคู่)	ปฏิสัมพันธ์ของการเรียนรู้แบบนี้จะเกี่ยวข้องกับเพื่อนผู้เรียนสองคน ตั้งคำถามขึ้นมาด้วยตนเอง เกี่ยวกับการอ่านหรือการเรียนรู้ ในการทำกิจกรรม จากนั้นให้พูดคุยอภิปรายแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กันกับเพื่อนที่จับคู่กัน	ผู้เรียนที่อ่อนกว่าจะได้ประโยชน์อย่างมาก เพราะผู้เรียนที่เก่งกว่าจะได้ประคองช่วยเหลือเพื่อนที่อ่อนกว่า โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้วยการคิดเกี่ยวกับเนื้อหากระตุ้นให้ได้ท้าทายเพื่อใช้ระดับความคิดขั้นสูงต่อไป
9. Fishbowl (การคุยกันแบบอ่างปลา)	ใช้กลุ่มขนาดเล็ก อภิปรายภายใน กลุ่ม และกลุ่มใหญ่ภายนอกเป็นผู้สังเกตรับฟัง ปัจจุบันอาจพบได้ในรูปแบบ Clubhouse ที่ กำลัง ตั้งในขณะนี้	เตรียมโอกาสสำหรับผู้เรียนที่เป็นต้นแบบ มีกระบวนการสังเกตการทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกทักษะให้ผู้เรียนที่เป็นผู้พูดได้มีโอกาสพูดต่อหน้าคนจำนวนมาก ส่วนผู้ฟังก็ได้ฝึกทักษะการเป็นผู้ฟังที่ดี และคอยหาจังหวะที่จะตั้งคำถาม
10. Role Play (การสวมบทบาท)	เป็นลักษณะการแสดงออกที่ต่างกันไปเหมือนกับฉากละคร โดยให้ผู้เรียนแต่ละคนสวมบทบาทที่แตกต่างกัน	ปลูกฝังให้ผู้เรียนสร้างกิจกรรมขึ้นเองเพื่อช่วยเหลือให้ผู้เรียนเรียนรู้จากกัน ได้รับความสนุกสนานเพราะจะได้มีโอกาส

เทคนิคการเรียนรู้	ลักษณะการเรียนรู้	ประโยชน์
		เล่นเป็นบทบาทที่เราอาจไม่รู้จักรัก
11. Jigsaw (ตัวต่อ จิ๊กซอว์)	พัฒนาเกี่ยวกับหัวข้อและใช้สอน กับคนอื่น โดยเน้นไปที่ลำดับย่อย ๆ แล้วนำมาต่อรวมกัน ในท้ายที่สุด	จูงใจให้เรียนรู้กระบวนการลึกซึ้งเพียงพอในการสอนกลุ่มเหมาะแก่การสอนที่ต้องเรียงลำดับเวลา เพราะผู้เรียนจะสามารถลำดับเวลาได้ เหมือนการต่อจิ๊กซอว์
12. Test-Taking Teams (การทดสอบแบบกลุ่ม)	เตรียมการทดสอบการทำงานในกลุ่มทดสอบเป็นบุคคลและกลุ่ม โดยการทดสอบนั้นมีทั้งสอบก่อนและหลังเรียน อาจจะเป็นการทดสอบรายบุคคล หรืออาจเป็นการทดสอบแบบเป็นทีมก็ได้	ช่วยให้เข้าถึงผู้เรียน และพัฒนาความเข้าใจเนื้อหาด้วยการทดสอบยุทธศาสตร์ โดยมีแบบทดสอบเป็นตัวชี้วัด ว่าผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้มากน้อยเพียงใด

3. เทคนิคสำหรับการแก้ปัญหา (Techniques for Problem solving) ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอนนั้น จัดเป็นสิ่งที่ท้าทายมาก ผู้สอนส่วนมากสนใจพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียน เนื้อหาที่ยุ่งยากจะเป็นแบบฝึกความคิด ปัญหาที่ใช้นำเสนอผู้เรียนที่เป็นยุทธศาสตร์การสอนที่มีประสิทธิภาพคือ การใช้ปัญหาเป็นฐานในการเรียนรู้ (Problem-based Learning) ปัญหาที่ยากจะเกิดเป็นแรงจูงใจให้เกิดการค้นหาความรู้ที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหาจนประสบความสำเร็จ เกิดเป็นความท้าทายสำหรับผู้เรียน การนำเสนอปัญหาต้องท้าทาย ผู้เรียนจำเป็นต้องฝึกคิด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ในการคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทฤษฎีทางพุทธิปัญญาสามารถนำมาสนับสนุนความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาคือ ผู้เรียนประยุกต์ใช้ปัญหาได้ทั่วไป แต่ปัญหาที่ตั้งนั้นหากยากเกินไปก็อาจเกินความสามารถของผู้เรียนได้เช่นกัน ดังนั้นผู้สอนจะต้องทำการประเมินความยากของปัญหาก่อนด้วย หากจะใช้วิธีการสอนรูปแบบนี้ จากตารางต่อไปนี้ เป็นการออกแบบที่ช่วยผู้เรียนในการเรียนรู้ และการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4 เทคนิคสำหรับการแก้ปัญหา (Techniques for Problem solving)

เทคนิคการเรียนรู้	ลักษณะการเรียนรู้	ประโยชน์
13. Think-Aloud Pair Problem Solving (คิดหาไอเดียที่จะมาแก้ปัญหา)	แก้ปัญหาด้วยความพยายามที่จะให้เหตุผลให้กับคู่ โดยการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น อาจจะใช้สัญชาตญาณ ความรู้สึก การคิดเชิงระบบ มาช่วยในการแก้ปัญหาของกลุ่ม	สิ่งสำคัญ อยู่ที่กระบวนการแก้ปัญหาช่วยผู้เรียนในการนิยามกระบวนการที่ผิดพลาด โดยวิธีการนี้ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกใช้ความรู้สึก สัญชาตญาณทั่วไป เข้าช่วยแก้ปัญหาของกลุ่ม
14. Send-A-Problem (ส่งปัญหาไปให้แก้)	พยายามแก้ปัญหาเป็นกลุ่มผ่านปัญหา และวิธีการแก้ไขไปยังกลุ่มใกล้เคียงที่มีปัญหาล้ายกัน โดยผู้สอนอาจส่งปัญหาใหม่ ๆ เข้าไปเสริม หากมีกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งแก้ปัญหาได้สำเร็จ เพื่อเพิ่มความท้าทาย	ฝึกทักษะการคิดเพื่อแก้ปัญหาที่มีอย่างประสิทธิภาพและแยกแยะระหว่างความแตกต่างของปัญหาทั้งสอง นอกจากนั้นยังฝึกทักษะการเปรียบเทียบ ความเหมือน ความแตกต่างของปัญหาที่เพื่อนอีกกลุ่มได้รับมา
15. Case Study (กรณีศึกษา)	ทบทวนการเขียนจากเหตุการณ์สมมติที่เกี่ยวกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน และพัฒนากระบวนการแก้ปัญหา ควรนำข่าวหรือกรณีศึกษาที่ทันสมัย เข้ามาเพื่อชวนคิด เพราะหากข่าวหรือกรณีศึกษาที่เก่าเกินไป อาจเกิดการตีความที่ผิดเพี้ยนไป	นำเสนอหลักการที่เป็นนามธรรม และทฤษฎีในหลายวิธี และกรณีศึกษานั้นๆ ควรจะต้องเป็นกรณีศึกษาที่ทันสมัย ไม่ตกยุค ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนค้นพบความเกี่ยวข้องกัน
16. Structured Problem Solving (แก้ปัญหาจากโครงสร้าง)	การแก้ปัญหตามโครงสร้างที่ได้วางไว้ตามกำหนด โดยการแก้ปัญหาวีธีนี้นั้น จะต้องแก้ปัญหาลำดับขั้นตอน	แบ่งกระบวนการแก้ปัญหาเป็นลำดับขั้นตอน โดยพยายามให้เกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันระหว่างกลุ่มด้วย ทำให้ผู้เรียน สามารถนิยาม วิเคราะห์และจัดการกับปัญหาได้
17. Analytic Teams (วิเคราะห์)	เป็นบทบาทของภารกิจเฉพาะที่	ช่วยผู้เรียนทำความเข้าใจใน

เทคนิคการเรียนรู้	ลักษณะการเรียนรู้	ประโยชน์
กันเป็นทีม)	ดำเนินการ ต้องอ่านอย่างมี วิจรรย์ญาณ กำหนดหน้าที่ในการ ฟังแล้วจดบันทึกหรือดูจากวิดีโอ จากนั้นจะต้องนำสิ่งที่แต่ละคน บันทึกได้มาวิเคราะห์เป็นภาพรวม ของแต่ละกลุ่ม	กิจกรรมที่แตกต่าง โดยการ วิเคราะห์ร่วมกันเป็นทีม จะช่วย ให้ผู้เรียนเกิดความคิด ทำ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
18. Group Investigation(กลุ่ม สอบสวน)	วางแผน รวบรวม และรายงานสิ่ง ที่ไปศึกษามาอย่างลึกซึ้ง โดยการ ทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อที่จะไปศึกษา รายละเอียดให้ทะลุไปจนเหมือน ตำรวจสอบสวนผู้ร้าย	ช่วยผู้เรียนรู้จักกระบวนการวิจัย และช่วยให้กลุ่มผู้เรียนได้รับ ความรู้ที่ลึกซึ้ง อย่างแท้จริง และ ทำให้เกิดการแบ่งงาน กระจาย งานกันทำในแต่ละกลุ่ม

4. เทคนิคการใช้กราฟิกและการจัดระเบียบสารสนเทศ (Techniques Using Graphic Information Organizer) เทคนิคการเรียนรู้แบบนี้จะต้องใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดระเบียบกราฟิกเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการเปลี่ยนสารสนเทศที่ซับซ้อนเป็นการแสดงภาพอย่างมีความหมาย เพราะเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการจัดระเบียบแล้วจะช่วยให้ผู้เรียนให้ค้นพบรูปแบบและการเชื่อมโยงระหว่างความคิด ซึ่งบางเทคนิคนั้น อาจจะเป็นไปไม่ได้ถ้าทำเพียงลำพัง ผู้สอนอาจต้องหาผู้ช่วยเข้ามาช่วยในการใช้เทคนิคนี้ นอกจากเทคนิคดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ทั้งหมดที่เป็นภาพรวมและรายละเอียดย่อ ๆ แล้ว ยังช่วยผู้เรียนในการตีความหมาย การทำความเข้าใจ และทำให้ยังรู้ได้ง่ายยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะการจัดระเบียบกราฟิกจะใช้คำเดียวหรือวลีสั้นๆแล้วผสมผสานกับการแสดงภาพหรือไดอะแกรม การจัดระเบียบกราฟิกจะมีความยืดหยุ่นในการใช้ตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป

ตารางที่ 5 เทคนิคการใช้กราฟิกและการจัดระเบียบสารสนเทศ (Techniques Using Graphic Information Organizer)

เทคนิคการเรียนรู้	ลักษณะการเรียนรู้	ประโยชน์
19.Affinity Grouping (กราฟิก กลุ่มความสัมพันธ์)	ก่อให้เกิดความคิด การกำหนด นิยาม หัวข้อต่าง ๆ และ จัดลำดับ ระเบียบความคิดให้ เป็นกลุ่มก้อนที่เชื่อมโยงมี	ช่วยผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น คล้ายปมหัวข้อที่ยุ่งยากและทำ การพิสูจน์พร้อมจัดประเภท จัด กลุ่มที่มีความสัมพันธ์กัน

เทคนิคการเรียนรู้	ลักษณะการเรียนรู้	ประโยชน์
	ความสัมพันธ์กัน	
20. Group Grid (กราฟิกกลุ่มกริด)	เป็นชิ้นส่วนของความรู้และถามถึงสิ่งที่อยู่ในเซลล์ช่องที่เว้นว่างหรือที่เรียกว่ารูบรีคส์ จัดหมวดหมู่สิ่งที่เหมือนกันเอาไว้ใกล้กัน	ช่วยทำให้เกิดความชัดเจนในทำให้อ่านง่าย สบายตา เพราะการเว้นช่องว่างระหว่างเซลล์ รวมถึงการจัดวางสิ่งที่เหมือนกันให้อยู่ใกล้กัน เพื่อสรุปความคิดรวบยอด และพัฒนาทักษะตามลำดับ
21. Team Matrix (กราฟิกทีมเมทริก)	แยกแยะระหว่างสิ่งที่เหมือนกันด้วยการทำข้อสังเกตหรือเครื่องหมายไว้เพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะที่สำคัญ	สามารถแยกความคิดเห็นที่เหมือนกันมากได้ และทำให้ง่ายต่อการสังเกตเพราะทำสัญลักษณ์แยกสิ่งที่สำคัญไว้อย่างชัดเจน
22.SequenceChains (กราฟิกลำดับลูกโซ่)	วิเคราะห์และวาดให้เห็นเป็นภาพกราฟิกที่เป็นเหตุการณ์ การกระทำทบทวน ลำดับการตัดสินใจ โดยเชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่ที่เชื่อมต่อกัน	กระบวนการทำความเข้าใจเป็นเหตุและผลตามลำดับที่เกิดขึ้น คล้าย ๆ การรวมตัวกันของโซ่
23. World Webs (กราฟิกโลกโยงใย)	สร้างรายชื่อที่แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างความคิด และจัดระเบียบในกราฟิก ให้เชื่อมโยงเหมือนเครือข่ายที่โยงใย ระบุ ความสัมพันธ์ วาดภาพให้เห็น หรือใช้ลูกศรเพื่อแสดงการเชื่อมต่อ	นำเสนอความสัมพันธ์ที่เป็นแผนที่แสดงให้เห็นถึงปลายทางและที่ตั้ง ทำให้เห็นถึงเส้นทางการเชื่อมต่อเป็นโยงใย เครือข่ายที่มีความสัมพันธ์กันทั่วทั้งโลก

5. เทคนิคที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเขียน (Techniques Focusing on Writing) ผู้เรียนใช้การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น ซึ่งการเขียนเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้ง เพื่อพิสูจน์ว่าผู้เรียนนั้นเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้อย่างลึกซึ้งเพียงพอหรือไม่ เพราะหากเข้าใจลึกซึ้งแล้ว ย่อมสามารถ

เขียนออกมาเป็นงานเขียนที่ดีได้ สร้างความเข้าใจในหลักการและเนื้อหาสำคัญต่อการได้มาซึ่งทักษะการคิด การเรียนรู้แบบร่วมกันที่เน้นเกี่ยวกับการเขียน

ตารางที่ 6 เทคนิคที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเขียน (Techniques Focusing on Writing)

เทคนิคการเรียนรู้	ลักษณะการเรียนรู้	ประโยชน์
24. Dialogue Journals(บันทึกบทสนทนา)	บันทึกความคิดลงในบทความที่มีการแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะจากคู่และตั้งคำถามให้แก่อีกฝ่าย โดยอาจจะผลัดกันพูดผลัดกันบันทึก	เชื่อมโยงวิชากับชีวิตส่วนตัวและการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ใช้เนื้อหาเชื่อมโยง วิธีการคิด และทำให้ผู้เรียนสนิทสนมชิดเชื้อกันมากขึ้น
25. Round Table (เทคนิคโต๊ะกลม)	หมุนเวียนกันไปรอบ ๆ เพื่อให้เขียนหนึ่งคำ สองคำ วลี หรือประโยค ก่อนที่ส่งกระดาษไปให้คนอื่นทำอย่างเดียวกัน	ฝึกปฏิบัติการเขียนอย่างไม่เป็นทางการ และบันทึกความคิดเห็นลงไป อาจใช้เป็นเกมเพื่อละลายพฤติกรรมได้ เพิ่มความสนุกสนานในการเรียนรู้
26. Dyadic Essay (ความเรียงประกอบด้วยสอง)	เขียนเรื่องราวคำถามและคำตอบ สำหรับแต่ละคน แลกเปลี่ยนคำถามกัน พูดคุยแลกเปลี่ยนกัน แล้วจดบันทึก หลังจากนั้นตอบและเปรียบเทียบคำตอบกับเฉลย	มีความสำคัญกับการทำกิจกรรมการเรียนรู้วิธีการคิด ผลัดกันแลกเปลี่ยนเขียนความเรียงและการตอบคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมหรือเรื่องราวที่พบเจอในความเรียงนั้น ๆ
27. Peer Editing (เพื่อนแก้ไข)	ทบทวนวิพากษ์ พูดคุย และให้ผลย้อนกลับร้อยกรองที่คู่เขียนส่งมา ซึ่งรายงานให้ความเห็นเกี่ยวกับการค้นคว้าเอกสาร โดยต้องให้เพื่อนที่จับคู่แก้ไขตามจริง ปราศจากความลำเอียง ถึงแม้จะเป็นเพื่อนที่สนิทกันก็ตาม	พัฒนาการเขียนวิพากษ์และสร้างการวิพากษ์เพื่อทำความเข้าใจในกระดาษก่อนที่จะให้ระดับคะแนน โดยการประเมินนั้นจะต้องให้คะแนนตามสภาพจริง
28. Collaborative Writing (เขียนร่วมกัน)	เขียนลงในกระดาษในรูปแบบอย่างเป็นทางการ โดยการ	เรียนรู้ขั้นตอนการเขียนที่มีประสิทธิภาพ การตัดสินใจ

เทคนิคการเรียนรู้	ลักษณะการเรียนรู้	ประโยชน์
	ร่วมมือกันเขียน อาจจะมีการร่างการเขียนก่อน โดยภายในกลุ่มจะต้องตัดสินใจร่วมกัน	ภายในกลุ่มต้องทำร่วมกัน
29. Team Anthologies (ทีมกวีนิพนธ์)	รวบรวมรายวิชาเชื่อมโยงกับการอ่านของผู้เรียน ที่มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ โดยการเสริมเติมแต่งคำ ให้มีคำคล้องจอง ไพเราะ กว่าเขียนแบบปกติ	ให้ ประสบการณ์ กระบวนการวิจัยที่ไม่ต้องเขียน ในรูปแบบอย่างเป็นทางการ ให้ความไพเราะ ลึกซึ้ง ถึงการเขียนที่ใช้ภาษา คำ ที่สวยงาม และมีความไพเราะ
30. Paper Seminar (กระดาษการประชุม)	เขียนและนำเสนอต้นฉบับของเอกสารแล้วรับการสะท้อนกลับอย่างเป็นทางการจากคู่และมี ส่วนร่วมในการอภิปรายประเด็นต่างๆ ในกลุ่ม โดยอาจจะจัดออกมาในรูปแบบ กระดาษการประชุม	มีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่าง ลึกซึ้งเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา และให้ผลสะท้อนกลับกับผู้เรียน แต่ละคนที่ทำงาน โดยผู้เรียนแต่ละคนจะได้ฝึกทักษะการเขียน ได้ทดลองเป็นเลขที่ต้องจดบันทึกรายละเอียดการประชุม

6. เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมกันโดยใช้เกม (Techniques Game Collaborative Learning) เป็นเทคนิครูปแบบหนึ่งในการสอนแบบร่วมกัน บรรยากาศการเรียนรู้จะค่อนข้างผ่อนคลาย โดยจัดให้คละกันทั้งเพศ และความสามารถและทีมจะต้องช่วยกันและกัน ในการเตรียมความพร้อมและความเข้มแข็งให้สมาชิกทุกคน

ตารางที่ 7 เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมกันโดยใช้เกม (Techniques Game Collaborative Learning)

เทคนิคการเรียนรู้	ลักษณะการเรียนรู้	ประโยชน์
31.Team Scavenger Hunt(เกมตามล่าหาสิ่งของ)	จะชนะเกมนี้ได้ต้องใช้พลังของทีมเวิร์คและการสื่อสาร โดยการเรียนรู้ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน ความสามารถและลักษณะเฉพาะตัวของกันและกัน ยิ่งสนิทสนมกับเพื่อนสมาชิกใน	ทำให้มีความสนิทสนมกันมากขึ้น เพราะสมาชิกในกลุ่มจะต้องรู้จักกับเพื่อนสมาชิกทุกคน จ้องรู้จุดแข็ง จุดอ่อน ความถนัดของสมาชิกในกลุ่ม

เทคนิคการเรียนรู้	ลักษณะการเรียนรู้	ประโยชน์
	กลุ่มมาก ยังมีโอกาสชนะสูงมากขึ้น	
32. Quizo (เกมตอบคำถาม)	นิยมใช้กับการตอบคำถามแบบมีตัวเลือกหรืออาจจะมีแบบบอกเป็นคำใบ้ แล้วให้ช่วยกันตอบคำถามให้ถูกต้อง	ฝึกทักษะการคิด หากเป็นแบบมีตัวเลือก ฝึกทักษะการตัดตัวเลือกที่ไม่น่าถูกต้องออกไป
33. Friendly Feud (เกม แข่งขันแบบกระชับมิตร)	เป็นเทคนิคเกมอีกรูปแบบหนึ่งที่เป็นเสมือนการแข่งขันแบบกระชับมิตร ไม่เน้นผลแพ้ชนะเพื่อนต้องสู้กับเพื่อนในการตอบคำถามให้ถูก เพื่อเก็บคะแนน	เป็นการกระชับสัมพันธ์ไมตรีแก่กันให้เหนียวแน่นมากขึ้น ไม่เพียงแต่สมาชิกในกลุ่มที่สนิทกันเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสมาชิกในทีมฝ่ายตรงข้ามอีกด้วย
34. Team Jeopardy (เกมทีมอันตราย)	เล่นแข่งขันกันเป็นทีม แต่ละทีมหมุนเวียนกันเลือกคำถามในชนิดคำถามของรอบนั้น ปรีกษากันแล้วตอบ	การแข่งขันเป็นทีมลักษณะนี้ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่จะตอบคำถาม เพราะคำตอบนั้นจะเป็นคำตอบของกลุ่ม
35.TeamGame Tournament (เกมแข่งขันแบบเป็นรอบการแข่งขัน)	สมาชิกในกลุ่มเรียนรู้เนื้อหาสาระจากผู้สอนด้วยกัน แล้วแต่ละคนแยกย้ายไปแข่งขันทดสอบความรู้ คะแนนที่ได้ของแต่ละคนจะนำมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม	ผู้เรียนที่เก่งต้องช่วยติวเพื่อนในทีมที่อ่อนกว่า เกิดความสนิทสนมสามัคคีเพิ่มขึ้น

ผู้วิจัยเลือกขั้นตอนการเรียนรู้ร่วมกันของ Barkley et al. (2014)เนื่องจากมีเทคนิคที่เหมาะสมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันได้ง่าย และเหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยงานวิจัยได้อธิบายและแบ่งขั้นตอนการเรียนรู้ออกมาเป็นลำดับขั้นตอนที่ค่อนข้างละเอียดทั้ง 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การเตรียมผู้เรียน 2. การจัดกลุ่มเรียน 3. การวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ 4. ส่งเสริมและช่วยให้ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วม และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน 5. การให้คะแนนและการประเมินผลงาน ซึ่งทั้ง 5 ขั้นตอนนั้นมีความเหมาะสมกับงานวิจัย

เรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นอย่างยิ่ง เพราะการที่จะลดปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธีนั้น ควรเปิดโอกาสให้ทั้งสองฝ่ายมีโอกาสได้พูดคุยกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นว่าขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมกันของ Barkley et al. (2014) น่าจะเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด

2.3 แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน (Collaborative Learning)

ความสำคัญแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน

ทักษะและความรู้ที่จำเป็นสำหรับการเป็นพลเมืองและการทำงานในยุคโลกาภิวัตน์ เน้นและให้ความสำคัญความรู้เชิงบูรณาการ กล่าวคือทักษะหรือความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้นั้น ควรเป็นทักษะความรู้ที่มาจากการผสมผสานหรือประยุกต์ใช้ และลักษณะพึงประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative) การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Communication) และการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaborative) เป็นต้น ดังนั้น เป้าหมายในการพัฒนาทักษะดังกล่าวจึงปรากฏชัดเจนในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันทั้งระบบการศึกษา (วิจารณ์ พานิช, 2555) ได้เสนอว่าจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไประบบการศึกษาต้องเพิ่มทักษะของคนที่จะต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงระดับอุดมศึกษา และตลอดชีวิตเพื่อมุ่งส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ทักษะในการเรียนรู้ และทักษะการคิดอย่างลึกซึ้งรวมทั้งการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning)

แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันมีรากฐานมาจากความคิดของนักปรัชญากลุ่มพิพัฒนาการนิยม (Progressivism) ซึ่งมองว่า มนุษย์ต้องพัฒนาตนเองไปตลอดชีวิต การพัฒนาความเป็นมนุษย์ให้ออกมาขึ้นจำเป็นต้องส่งเสริมบรรยากาศและพื้นที่การเรียนรู้ โดยบรรยากาศการเรียนรู้จะต้องเหมาะสมในการเรียน ซึ่งเมื่อมีบรรยากาศที่เหมาะสม ผู้เรียนจะมุ่งไปสู่ความเป็นสังคมแห่งการร่วมมือ การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันจึงต้องเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานร่วมกันกับเพื่อนภายในกลุ่ม ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตดังนั้น ในการเรียนรู้ร่วมกันไม่ว่าจะใช้วิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชนในระยะยาว หรือเป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีมในหลักสูตรระยะสั้นก็ตาม วิธีปฏิบัติพื้นฐานของการเรียนรู้ร่วมกัน ถือได้ว่าเป็นวิธีปฏิบัติที่อยู่ในรูปแบบของการเรียนรู้ตลอดชีวิตเช่นกัน

Johnson and Johnson (1997) ได้วิเคราะห์ทั้งแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันและแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือพบว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) จะเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้แบบร่วมกันได้เป็นอย่างดี (Collaborative Learning) ซึ่งมีเงื่อนไขสำคัญพื้นฐาน 5 ประการดังนี้

1. การพึ่งพาการเกื้อกูลกันและความสัมพันธ์เชิงบวก (Positive Interdependence) คือ สมาชิกทุกคนมีความตระหนักร่วมกันว่า ทุกคนมีความสำคัญทุกคนและความสำเร็จของงานที่ทำร่วมกันนั้นจะขึ้นกับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม โดยสมาชิกคนเดียวจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ การที่สมาชิกแต่ละคนจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จ ดังนั้นสมาชิกแต่ละคนต้องร่วมกันรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเอง สมาชิกทุกคนมีความสำคัญ และต้องช่วยเหลือเกื้อกูลสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มด้วย เพื่อประโยชน์ร่วมกัน ผลงานกลุ่มคือเป้าหมายที่แท้จริง

2. การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน (Face to face Promotive Interaction) การที่สมาชิกมีการพึ่งพาและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือพูดคุยกัน และมีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างกันและกัน จะเป็นปัจจัยช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมายร่วมกัน เพราะเมื่อสมาชิกในกลุ่มมีความสนิทสนมกันมากขึ้น สมาชิกในกลุ่มจะห่วงใยไว้วางใจระหว่างกันและกัน ตลอดจนส่งเสริมและช่วยเหลือกันและกันในการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและกันภายในกลุ่ม เมื่อสมาชิกไว้วางใจกัน เชื่อใจกัน งานกลุ่มที่ทำออกมาย่อมประสบผลสำเร็จ

3. ความรับผิดชอบเป็นรายบุคคล (Individual Accountability) เนื่องจากสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบเป็นของตนเอง ซึ่งก่อนที่จำทำงานเป็นกลุ่มได้นั้น งานส่วนบุคคลที่ตนได้รับมอบหมายนั้น จะต้องเสร็จสมบูรณ์ก่อน ดังนั้น กลุ่มต้องร่วมกันออกแบบและสามารถตรวจสอบผลงานรายบุคคลให้ได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญ และจะนำสู่การตรวจสอบผลงานเป็นกลุ่ม ในภายหลังได้

4. การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มเล็ก (Interpersonal and Small-Group Skills) การเรียนรู้ร่วมกันจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยทักษะที่สำคัญ อาทิ ทักษะทางสังคม ทักษะการพูด ทักษะการเป็นผู้ฟังที่ดี ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการต่อรองเพื่อแก้ไขความขัดแย้ง เป็นต้น โดยทักษะเหล่านี้จะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ อีกทั้งยังสามารถทำให้การทำงานกลุ่มดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

5. กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) ต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่ม เพื่อช่วยให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น การวิเคราะห์นั้นควรทำการวิเคราะห์ตั้งแต่ต้นไปจนจบการทำงาน โดยการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มจึงควรวิเคราะห์วิธีการทำงานของกลุ่ม พฤติกรรมของสมาชิก และผลงานร่วมกันของกลุ่มด้วย เพื่อที่จะสรุปและแปลผลความสำเร็จของการดำเนินการทำกิจกรรมนั้น ๆ ได้อย่างละเอียดและมีความแม่นยำ

นอกจากนี้ หลักการของการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดของ Spancer (ไพฑูรย์ กานต์ธัญลักษณ์, 2557) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบความรู้ของการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ทีม (Team) หมายถึง การจัดกลุ่มคนที่ทำงานร่วมกัน เรียนรู้ด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสมาชิกแต่ละกลุ่มควรตระความสามารถ คละวัย คละวัฒนธรรม รวมถึงคละอาชีพที่ประกอบ จะทำให้ได้ความรู้ความสามารถที่มีความหลากหลายมากขึ้น

2. ความมุ่งมั่น (Will) หมายถึง ความมุ่งมั่นและอุดมการณ์ที่จะทำงานร่วมกัน ผู้เรียนทุกคนควรต้องตั้งเป้าหมายก่อนทำกิจกรรมกลุ่ม ควรมีความมุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมายนั้น มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ร่วมกัน

3. การจัดการ (Management) หมายถึง การจัดการเพื่อให้กลุ่มทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ผลงานกลุ่มออกมาดี เช่น การควบคุมเวลาการกำหนดขอบเขตของการทำงาน ควรกำหนดเส้นตาย และระยะเวลาให้ชัดเจน และกิจกรรมการเรียนรู้ควรคำนึงเรื่องระยะเวลาที่กำหนดด้วย เป็นต้น

4. ทักษะ (Social Skills) เป็นทักษะในการทำงานร่วมกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ให้ความช่วยเหลือระหว่างกันและกัน มีทักษะในการพูดที่ดี มีความใจกว้างยอมรับฟังผู้อื่น มีทักษะการเป็นผู้ฟังที่ดี มีการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน เป็นต้น

5. แนวคิดพื้นฐาน 4 ประการ (Four Basic Principles: PIES) เป็นหลักการพื้นฐานประกอบไปด้วย

P - Positive interdependence หมายถึงการช่วยเหลือ หมายถึงการช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยมีแนวคิดว่เมื่อตนเองได้รับประโยชน์จากสมาชิกคนอื่น ๆ แล้วตนเอง ก็ต้องให้ประโยชน์แก่คนอื่นเช่นกัน ความสำเร็จของกลุ่มคือความสำเร็จของแต่ละบุคคลร่วมกัน

I - individual Accountability หมายถึง การยอมรับว่าแต่ละบุคคลต่างมีความสามารถและมีความสำคัญต่อกลุ่ม ทุกคนเป็นบุคคลที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน เก่งกันคนละทาง และสมาชิกทุกคนทำให้การทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยกัน

E – Equal Participation คือ สมาชิกทุกคนต้องให้ความร่วมมือกันและมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างเท่าเทียมกัน ทุกคนคือทีมเดียวกัน มีความเท่าเทียมกันในกลุ่ม

S – Simultaneous Interaction คือ สมาชิกทุกคนต้องมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันตลอดเวลา ต้องหมั่นพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ภายในกลุ่ม คอยแนะนำในสิ่งที่ดีให้แกกัน

6. โครงสร้างของกิจกรรมการเรียนรู้ (Structure) หมายถึง ลักษณะของกิจกรรมในการทำงานร่วมกันซึ่งมีความหลากหลายขึ้นกับสภาพปัญหาหรือสถานการณ์ต้องการเรียนรู้

การแสวงหาคำตอบให้กับปัญหาสมาชิกทุกคนจะได้เรียนรู้ร่วมกันผ่านกระบวนการการรวมตัวกันแสวงหาคำตอบและลงมือปฏิบัติงานร่วมกันทางนี้สมาชิกจะร่วมกันเรียนหรือผู้ทดลองปฏิบัติการร่วมกันด้วยตนเองจากสภาพแวดล้อมและพื้นที่การเรียนรู้ต่าง ๆ ทำให้ได้มาซึ่งความรู้ใหม่โดยผ่านสะท้อนคิดร่วมกันอย่างใคร่ครวญและจริงจังเพื่อนำไปสู่หนทางการจัดการแก้ปัญหาของกลุ่มที่เหมาะสมที่สุดทั้งนี้หลักการเรียนรู้ร่วมกันที่จะส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตได้แก่การพึ่งพาซึ่งกันและกันในเชิงบวกการมีปฏิสัมพันธ์ให้ส่งเสริมกันและกันอย่างใกล้ชิดสมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกันและมีการใช้ความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันในการเรียนรู้ร่วมกัน

สรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซึ่งสนใจในสิ่งเดียวกันมารวมกลุ่มกันเพื่อสร้างชิ้นงานหรือทำโครงการร่วมกัน แล้วนำเสนอเรื่องราวที่ศึกษาในการทำงานร่วมกัน ผู้เรียนจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายของการศึกษา บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของสมาชิกด้วยตนเอง ซึ่งในการนี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการคิดเอง ทำเอง และแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ด้วยตัวเองในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นหาวิธีการ เรียนรู้ที่เหมาะสมกับตัวเอง และทำให้ผู้เรียนได้เห็นว่า การเรียนรู้มีหลายรูปแบบ ไม่จำเป็นต้องฟังคำบอกเล่าของผู้สอนก็ได้ การเรียนไม่จำเป็นต้องอยู่ในห้องเรียน วิธีการเรียนนี้น่าจะเป็นวิธีหนึ่งที่ตอบสนองการเรียนในยุคปฏิรูปการเรียนรู้ และเพิ่มทางเลือกให้กับผู้สอนไปใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

ตอนที่ 3 แนวคิดเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรม

3.1 ความหมายของความหลากหลายทางวัฒนธรรม

Dolezalek (2008) ได้ให้นิยามความหลากหลายทางวัฒนธรรมว่า หมายถึง ความแตกต่างของบุคคลใดบุคคลหนึ่งกับบุคคลอื่น ในมิติต่าง ๆ เช่น ความแตกต่างด้านอายุ ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ การศึกษา เพศสภาพ รสนิยมทางเพศ รูปแบบและวิธีการทำงาน และความแตกต่างในมิติอื่น ๆ เป็นต้น โดยอาจหมายถึงความชื่นชมยินดีในวัฒนธรรมต่าง ๆ ทั่วโลก โดยมองว่าวัฒนธรรมเหล่านั้นมีคุณค่า เกิดเป็นความพึงพอใจและมีความต้องการที่จะเข้าใจ รวมถึงพยายามที่จะเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมใหม่ๆ ที่ตนเองไม่รู้จักร ซึ่งเป้าหมายสำคัญของการจัดการความหลากหลาย คือ การประสานพลัง การขจัดและป้องกันการตีความแบบเหมารวม การตีความว่าวัฒนธรรมของชนชาตินั้นดี วัฒนธรรมของชนชาตินั้นไม่ดี การมีอคติล่วงหน้าต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมของตน ซึ่งอาจจะนำไปสู่การเลือกปฏิบัติ การเลือกที่รักมักที่ชังต่อบุคคล หน่วยงาน หรือเจ้าของวัฒนธรรมนั้น ๆ ซึ่งอาจจะมีผลสืบเนื่อง ไปยังการบริหารงานและการประเมินผลการในเวลาต่อมาได้ (Hett, 1993)

จุฬาภรณ์ ขอบใจกลาง (2559) ได้ให้นิยามความหลากหลายทางวัฒนธรรมว่า หมายถึง ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ ความตระหนักรู้ ความเข้าใจ ทศนคติและพฤติกรรม ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่แสดง ออกมา หรือแสดงให้เห็นถึง ลักษณะ หรือสิ่งที่สื่อได้ถึงการยอมรับ การแสดงความเข้าใจ การเห็นอกเห็นใจ และเชื่อถือในคุณค่าของวัฒนธรรมทั้งของตนเองและวัฒนธรรมอื่น เช่น

วัฒนธรรมในท้องถิ่นตนเอง และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเอง เช่น ชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ซึ่งพร้อมที่จะ ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมที่มีความหลากหลายโดยปราศจาก อคติและความขัดแย้ง และสามารถอยู่ร่วมกันกับวัฒนธรรมอื่นได้อย่างมีความสุข

ผู้วิจัยสรุปว่า ความหลากหลายทางวัฒนธรรม คือ ความรู้ความเข้าใจการยอมรับและตระหนักในความหลากหลายทางเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ สังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอด วัฒนธรรมในโลกทุก ๆ วัฒนธรรมล้วนมีค่าและเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็น ด้านชาติพันธุ์ เชื้อชาติ ศาสนา การศึกษา การแต่งกาย อาหารการกิน เพศสภาพ หรือรสนิยมทางเพศ การที่สังคมจะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขนั้น ทุกคนจะต้องมีพื้นฐานในการยอมรับและเปิดใจให้กับวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของเราได้ และสามารถอยู่ร่วมกันกับวัฒนธรรมอื่นได้ โดยปราศจากความขัดแย้ง

3.2 แนวทางเพื่อการเรียนรู้และการยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม

เพ็ชรี รุประวิเชตร์ (2554) ได้เสนอ แนวทางเพื่อการเรียนรู้และการยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ไว้ดังนี้

1. ต้องศึกษาเพื่อทำความเข้าใจในปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ทำให้วัฒนธรรมของแต่ละชาติต่างมีความแตกต่างหรือความคล้ายคลึงกันกับวัฒนธรรมของประเทศเรา ซึ่งการศึกษาเรื่องนี้เป็นเรื่องละเอียดอ่อน จะต้องใช้ความระมัดระวังในการศึกษา

2. ต้องยอมรับในความแตกต่างด้านวัฒนธรรมของชาติต่าง ๆ ด้วย เพราะสัณฐานของมนุษย์ล้วนแล้วแต่จะแสดงความรู้สึกต่อต้านหรือไม่เข้าร่วมทันที เมื่อพบเจอกับวัฒนธรรมที่แปลกใหม่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมของตน การไม่คิดว่าวัฒนธรรมอื่นเป็นสิ่งที่ผิดปกติไปจากวัฒนธรรมของเรา เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมาก

3. ต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของชาติเราเองอย่างเข้าใจและต้องยอมรับในวัฒนธรรมที่ข้อดี ข้อด้อย โดยวัฒนธรรมที่เป็นข้อดี เราควรความภาคภูมิใจและเก็บรักษาไว้ต่อไป ส่วนวัฒนธรรมที่เป็นข้อด้อย ก็ต้องยอมรับและพยายามช่วยกันกำจัดทิ้งไป การจะเข้าใจในวัฒนธรรมของตนเองก็ต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีต่อวัฒนธรรมของเรา จะช่วยทำให้เรามีมุมมองต่อวัฒนธรรมของชาติตนเองดีมาก การเปิดใจยอมรับวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่ดีกว่า ก็ไม่ใช่สิ่งที่เลวร้ายเสมอไป ตัวเราเองจะเป็นผู้ตัดสินเองวัฒนธรรมใด ควรเก็บรักษา วัฒนธรรมใดที่เป็นข้อด้อยที่ควรกำจัด หรือวัฒนธรรมใดที่เป็นสิ่งที่ควรรับเข้ามาใช้

4. ต้องเรียนรู้วัฒนธรรมค่านิยม ความเชื่อของประเทศหรือชาติอื่น ๆ โดยเฉพาะชาติ ที่ต้องเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ด้วยทั้งจากเอกสาร การศึกษา การรับฟัง การสังเกตพฤติกรรม ธรรมเนียมประเพณี เพื่อการเข้าร่วมสังคมด้วยอย่างไม่เกิดภาวะที่เรียกว่า ตกใจในวัฒนธรรมที่แตกต่าง หรือสามารถกระทำสิ่งที่ถูก หรือเหมาะสม เช่น หากศึกษาวัฒนธรรมพม่า ต้องเข้าใจถึงวัฒนธรรมที่เก่าแก่

โดยไม่ตื่นตกใจ ถ้าเขอชาวพม่าบางคนที่ยังเคี้ยวหมากอยู่ เป็นต้น ดังนั้นก่อนที่จะเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนต่างวัฒนธรรม จะต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรมนั้น ๆ เสียก่อน

5. วัฒนธรรมของชาติบางอย่างหากเราสามารถสื่อสารได้หรือปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม เช่น การทักทายด้วยภาษาของชาตินั้นจะเป็นการสร้างความประทับใจและการยอมรับให้กับเจ้าของวัฒนธรรมได้ระดับหนึ่ง ด้วยการทักทายด้วยภาษาของชาตินั้น ๆ เป็นต้น เช่นมีเพื่อนชาวเวียดนามมาเรียน แล้วเราทักทายด้วยคำว่า ซินจ่าว(สวัสดี) เพื่อนเจ้าของภาษาย่อมรู้สึกดีแน่นอน

6. หากจำเป็นจะต้องเดินทางไปต่างประเทศ ควรมีการศึกษาด้านภูมิอากาศ เวลาและรสชาติอาหาร รวมถึงวัฒนธรรมที่ต้องห้ามภายในประเทศนั้น ๆ ด้วย เพื่อหลีกเลี่ยงการตื่นตกใจทางวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้น

7. ควรมีการจดบันทึกสั้น ๆ ในระหว่างการเดินทางไปยังที่ต่าง ๆ การจดบันทึกเป็นการทบทวนเนื้อหา ทบทวนความจำให้แก่ผู้จดบันทึก ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนควรทำ ไม่จำเป็นเฉพาะเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมเท่านั้น

8. ควรมีการบันทึกภาพสถานที่ต่าง ๆ ที่เราไปดูงาน แต่ให้สอบถามกับเจ้าหน้าที่เสียก่อนว่าอนุญาตให้มีการบันทึกภาพหรือไม่ การถ่ายภาพเสมือนเป็นการบันทึกความทรงจำ ว่าครั้งหนึ่งเราเคยมีประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมนั้น ๆ

9. ในการไปเยือนยังสถานที่ต่าง ๆ ควรปฏิบัติตนให้เหมาะสม ในเรื่อง การแต่งกาย การพูดจา การชักถาม การวางกิริยามารยาท ให้ความสนใจกับเจ้าของประเทศ และต้องศึกษาเรื่องวัฒนธรรม วิธีการดำรงชีวิตของเจ้าของวัฒนธรรมนั้น ๆ

10. ควรหาเอกสาร เช่น แผนที่เพื่อศึกษาเมืองในการเดินทาง เป็นต้น

11. ขอคำแนะนำจากไกด์ประจำท้องถิ่น หากมีข้อคำถามสงสัย ควรถามไกด์ หรือมัคคุเทศน์โดยตรง เพื่อที่จะได้เข้าใจได้อย่างละเอียดและถูกต้อง

12. ในการทำงานร่วมกับชาวต่างประเทศหรือในธุรกิจร่วมทุน องค์กรต้องมีการเตรียมจัดฝึกอบรมให้กับบุคลากรในเรื่องความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม มิฉะนั้นการทำงานร่วมกันจะประสบปัญหาความล่าช้า การตีความหมายแตกต่างกันหรือความขัดแย้งกัน อาจเกิดขึ้นได้ เพราะเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่สำคัญ ความขัดแย้งเพียงเล็กน้อย อาจเกิดผลเสียมหาศาลได้ ดังที่เราเคยเห็นกันมาในประวัติศาสตร์โลก

การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยขอสรุปว่า เป็นความรู้ความเข้าใจการยอมรับและตระหนักในความหลากหลายทางเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ สังคม วัฒนธรรม ชื่นชมยินดี วัฒนธรรมกลุ่มคนต่างเชื้อชาติ ซึ่งครอบคลุมเรื่องภาษา การแต่งกาย อาหารการกิน วิถีชีวิต และการปฏิบัติตน การที่คนเราจะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้นั้น จะต้องเรียนรู้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย ทั้งในเรื่องภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อ ซึ่งหากผู้คนในสังคมสามารถที่จะเปิดใจยอมรับวัฒนธรรม

ที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเองได้นั้น ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบันก็จะเบาบางลง

3.3 การสื่อสารในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

ผู้ให้นิยามเรื่อง การสื่อสารในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีดังนี้

Kitao and Kitao (1989) การสื่อสารในวัฒนธรรมที่ต่างกันเป็นเหมือนกับศิลปะในการเรียนรู้ และทำความเข้าใจต่อบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมอื่นอย่างน้อยสองวัฒนธรรม โดยทั้งสองวัฒนธรรมนั้นต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันด้วย เมื่อวัฒนธรรมทั้งสองมาเผชิญกัน สามารถเกิดขึ้นได้หลายกรณี เช่น 1.การกลืนของวัฒนธรรม คือ วัฒนธรรมชนิดหนึ่งกลืนอีกวัฒนธรรมจนหายไปเลย 2.การผสมผสานกันของวัฒนธรรม คือ การที่มีการปรับใช้วัฒนธรรมทั้งสองที่มาเผชิญกันในรูปแบบผสมผสาน เป็นต้น ซึ่งในแต่ละวัฒนธรรมนั้นย่อมมีความแตกต่างกัน เพราะแต่ละวัฒนธรรมก็ต้องมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง ซึ่งความแตกต่างนี้ก็มีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบทางการสื่อสารระหว่างกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม หรือการสื่อสารระหว่างบุคคล ทั้งในแบบอวัจนภาษา วาจาภาษา หรือแม้แต่มโนคติเดียวกันแต่หลากหลายสังคม ย่อมมีรูปแบบการสื่อสารที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ตัวเทคโนโลยีเอง ก็เป็นสิ่งที่เข้ามามีบทบาทต่อการสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมด้วย เพราะเมื่อมีเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าทันสมัยมากขึ้น วัฒนธรรมก็สามารถเดินทางได้รวดเร็วมากขึ้น จากวัฒนธรรมที่หนึ่งไปยังอีกวัฒนธรรมอีกที่หนึ่ง

Lustig et al. (2006) การสื่อสารต่างวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารที่มีความสำคัญ การสื่อสารนั้นรวมทุกอย่าง ทั้งวาจาภาษา อวัจนภาษา หรือภาษากายที่แสดงออกมา โดยไม่ต้องใช้คำพูด ใช้เพียงท่าทางหรือแววตา ก็สามารถส่งสารที่ต้องการสื่อออกไปได้ เพราะเป็นกระบวนการถ่ายทอดที่ให้ความหมายในเชิงปฏิสัมพันธ์และสัญลักษณ์ระหว่างคนที่มาจากวัฒนธรรมที่อยู่ภายใต้บริบทการสื่อสารหนึ่ง ๆ ที่ต่างกัน

โดยสาเหตุของการปรับตัวของผู้ที่มาอยู่ในสังคมใหม่มีปัจจัยสำคัญมาจากการสื่อสารเพราะการสื่อสารเป็นช่องทางหลักที่ทำให้มนุษย์สามารถที่จะเรียนรู้สัญลักษณ์ที่สำคัญต่าง ๆ ของสถานที่นั้นได้ ผู้ที่สามารถปรับตัวโดยใช้ทักษะในการสื่อสารได้ดี ย่อมส่งผลให้สามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ ๆ ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยสาเหตุของการปรับตัว ประกอบไปด้วย การสื่อสารของบุคคลและการสื่อสารในสังคม

1. การสื่อสารของบุคคลเป็นกระบวนการภายในจิตใจของแต่ละบุคคลที่จะต้องพัฒนา วิธีการมอง การฟัง หรือความเข้าใจและการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันเพื่อให้สามารถมีพฤติกรรมที่ใช้ในการปฏิบัติในสังคม เมื่อได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างจากวัฒนธรรมใหม่ มนุษย์ย่อมสามารถเลือกที่จะนำมาปรับใช้กับวัฒนธรรมเดิมที่ตนมีอยู่ หรือเลือกที่จะปฏิเสธวัฒนธรรมนั้นก็ย่อมได้ ซึ่งจะ

นำมาสร้างรูปแบบของการตอบสนองให้เกิดความเข้าใจสามารถสื่อสารให้อีกฝ่ายเข้าใจความตั้งใจของตนได้ โดยพิจารณาปัจจัย ดังนี้

1.1 โครงสร้างทางความคิด หรือ กระบวนการรับรู้ เป็นการจัดเรียงประสบการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลให้อยู่ในรูปแบบที่จะทำให้บุคคลผู้นั้นสามารถที่จะจัดการกับสิ่งเร้าในสังคมวัฒนธรรมใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจจะเลือกรับวัฒนธรรมนั้นหรือเลือกที่จะปฏิเสธก็ได้

1.2 ความรู้ คือ ความรู้ถึงรูปแบบและกฎเกณฑ์ของระบบการสื่อสารของบุคคลที่อยู่สภาพแวดล้อมนั้น โดยความรู้นั้น จะเป็นความรู้ใหม่ ที่ไม่เคยรู้มาก่อนหรือเป็นความรู้เดิม ที่รู้มาก่อนแล้วก็ได้ ซึ่งความรู้นี้มีผลอย่างมากในการที่จะทำให้บุคคลที่เข้าไปอยู่ใหม่สามารถเข้าถึงช่องทางการสื่อสารในสภาพแวดล้อมใหม่ในการสื่อสารได้ โดยสามารถเลือกที่จะรับความรู้ในวัฒนธรรมนั้น ๆ หรือเลือกที่จะปฏิเสธก็ได้

1.3 ภาพลักษณ์ของตนเอง คือ ภาพลักษณ์ที่มีในสายตาของผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นนั้นมอง และสายตาของกลุ่มผู้แปลกหน้าด้วยกัน

1.4 แรงจูงใจในการปรับตัว คือ แรงจูงใจที่ทำให้ผู้แปลกหน้าเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เข้าร่วมกิจกรรมและโน้มน้าวไปยังสภาพแวดล้อมใหม่ ซึ่งหากเราต้องการให้คนแปลกหน้าที่เข้ามาใหม่ เข้าร่วมหรือเรียนรู้วัฒนธรรมของเรา ก็ควรที่จะคอยพูดกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ผู้เข้ามาใหม่เกิดความอยากรู้ที่จะเรียนรู้ในวัฒนธรรมของเรา แต่ไม่ควรบังคับ ควรให้ผู้เข้ามาใหม่ตัดสินใจด้วยตนเอง

2. สื่อสารภายในสังคม คือ การสื่อสารระหว่างบุคคลและสื่อมวลชน

2.1 การสื่อสารระหว่างบุคคล จะเกิดขึ้นผ่านทางความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยเกิดขึ้นได้จากได้จากระดับของการติดต่อกัน ระดับของความสนิทสนมของผู้แปลกหน้าที่มีต่อบุคคลในสภาพแวดล้อมใหม่ ซึ่งสามารถที่จะคาดเดาถึงการสื่อสารระหว่างบุคคลนี้ได้จากเครือข่ายของการสื่อสารต่างวัฒนธรรม

2.2 สื่อมวลชน คือ สื่อมวลชนของสภาพแวดล้อมใหม่ที่เข้าไปอยู่ ซึ่งมีผลต่อการปรับตัวเป็นอย่างมาก ยิ่งหากปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมหรือวัฒนธรรมที่เข้าไปอยู่ได้ดี การสื่อสารรวมถึงความสัมพันธ์ย่อมเหนียวแน่นยิ่งขึ้น กล่าวคือบุคคลจะได้เรียนรู้ถึงแง่มุมด้านต่าง ๆ ของระบบสังคมวัฒนธรรมของสถานที่ นั้น สื่อมวลชนจะมีผลต่อการปรับตัวช่วงแรก ๆ และไม่สร้างความกดดันใด ๆ ให้ผู้ที่เข้าไปอยู่ใหม่เลือกตัดสินใจด้วยตนเอง เพราะช่องทางนี้ไม่สามารถที่จะให้ผู้มาใหม่สามารถโต้ตอบและแสดงผลตอบรับได้ ซึ่งแตกต่างจากการสื่อสารระหว่างบุคคล

ผู้วิจัยสรุปว่า การสื่อสารในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมีความสำคัญมาก การสื่อสารนั้น มีทั้งในรูปแบบอวัจนภาษาและวัจนภาษา โดยแต่ละบุคคลควรที่จะพัฒนา วิธีการมอง การฟัง หรือความเข้าใจและการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่ยุคโลกภิวัตน์ที่วัฒนธรรมจากต่างถิ่นเข้ามาผสมผสานกันมากมาย แม้วัจนภาษาอาจจะมีส่วนสำคัญในการสื่อสารระหว่างบุคคล

แต่ວັນภาษาก็มีความสำคัญเช่นกัน เพื่อที่จะให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจกันมากยิ่งขึ้นระหว่างผู้ส่งและผู้รับสาร

3.4 แนวคิดเรื่องสมรรถนะทางวัฒนธรรมและการวัดระดับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ชุดินันท์ จันทรเสนานนท์ (2553) ได้ให้นิยาม สมรรถนะทางวัฒนธรรมว่า หมายถึง ความสามารถที่มีอยู่ในแต่ละบุคคลที่บูรณาการขึ้นมาเป็นกลุ่มพฤติกรรมจนเกิดเป็นความสามารถอันเด่นชัดที่จะปฏิบัติตนในความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มี 3 องค์ประกอบคือ ความตระหนักทางวัฒนธรรม ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม และทักษะทางวัฒนธรรม โดย (1) ความตระหนักทางวัฒนธรรมประกอบด้วย การเผชิญวัฒนธรรม และความตระหนักในวัฒนธรรม (2) ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประกอบด้วย ความเข้าใจวัฒนธรรม และความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม (3) ทักษะทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย ความไวต่อวัฒนธรรม ความสามารถในการปรับตัวความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการประเมินตนเอง และความปรารถนาทางวัฒนธรรม

กมลชนก ชำนาญ และอวยพร เรื่องตระกูล (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบวัดและการวิเคราะห์ระดับความสามารถทางวัฒนธรรมของครู โดยได้ให้นิยาม ความสามารถทางวัฒนธรรมไว้ดังนี้ ความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก การรู้คุณค่าทางวัฒนธรรมของผู้อื่นและของตนเอง รวมถึงการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสมต่าง ๆ รวมไปถึงการติดต่อสื่อสาร การอยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี เมื่ออยู่ระหว่างหรืออยู่ท่ามกลางวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง นอกจากนี้นักการศึกษาทั้งสองท่านยังให้นิยามของตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ความรู้ทางวัฒนธรรม หมายถึง ระดับพฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงการมีความรู้ และความ เข้าใจทางวัฒนธรรม มีการค้นหาและรวบรวมความรู้ทางวัฒนธรรมผู้อื่น และมีความพร้อมที่จะเรียนรู้และ เข้าใจวัฒนธรรมของชาติอื่น ประกอบไปด้วย ภาษาประจำ ชาติ ค่านิยม ความเชื่อของชนชาติต่าง ๆ ความ เป็นอยู่ของชนชาติต่าง ๆ เช่น อาหาร การแต่งกาย ธรรมเนียมการปฏิบัติ เป็นต้น และพฤติกรรมที่ควรกระทำ และไม่ควรกระทำในแต่ละวัฒนธรรม

2. ทักษะทางวัฒนธรรม หมายถึง ระดับพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความสามารถในการใช้ชีวิต เมื่ออยู่ในสังคมต่างวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข รับรู้ ยอมรับ มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และสามารถปรับตัวได้ ประกอบด้วย การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ทางสังคม และการปรับตัว

2.1 การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม คือ การที่ครูรู้สึกได้อย่างรวดเร็ว เมื่อเผชิญกับ ความแตกต่างทางวัฒนธรรม การรู้ได้ของครูเมื่อเผชิญกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม เช่น การเห็น การได้ยิน และยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม

2.2 ความสัมพันธ์ทางสังคม คือ การที่ครูมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับคนที่มีความเหมือนและ ความต่างทางวัฒนธรรมได้ ประกอบด้วย การมีความยืดหยุ่นและเป็นกันเอง สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย และมีความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น

2.3 การปรับตัว คือ การที่ครูสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้โดยการยอมรับและปรับเปลี่ยน ความคิดของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ และเลือกพฤติกรรมที่ดีแสดงออกมาได้ ประกอบด้วย ความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถยอมรับฟังปัญหาของความคิดเห็นต่าง ๆ ของผู้อื่นได้ เข้าใจและยอมรับในการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น และสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

3. ความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม คือ ระดับพฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงการรับรู้ ความเข้าใจ ใช้ความคิดพิจารณา ไตร่ตรอง การคิดได้ ความมุ่งมั่นและต้องการจะแก้ไขเมื่อเผชิญกับวัฒนธรรมอื่นที่ต่างไป จากวัฒนธรรมของตน ประกอบด้วย ความตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม การยอมรับในความ หลากหลายทางวัฒนธรรม

3.1 ความตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม หมายถึง การที่ครูสามารถมองเห็น ความแตกต่างและความเหมือนของวัฒนธรรมของตนกับวัฒนธรรมอื่น

3.2 การยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม หมายถึง การที่ครูยอมรับและปรับเปลี่ยน ความคิดของตนให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมที่ประสบ ประกอบด้วย การปรับแนวคิดของตนตามบริบททาง วัฒนธรรมได้ มองเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมอื่น ๆ และความพร้อมจะรับค่านิยมใหม่ๆที่ไม่ขัดแย้งกับค่านิยมไทย

อังคณา จิรโรจน์ (2558) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะทางวัฒนธรรมของอาจารย์และนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยสรุปว่าการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของอาจารย์และนักศึกษาจึงความสำคัญที่จะช่วยให้อาจารย์และนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมเกิดความตระหนักและมีทักษะเกี่ยวกับวัฒนธรรมสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรมได้ จนถึงมีความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมหากอาจารย์และนักศึกษาขาดสมรรถนะทางวัฒนธรรมอาจส่งผลต่อการให้บริการทางการแพทย์ได้ เนื่องจากอาจารย์และนักศึกษาไม่มีความเข้าใจและตระหนักถึงวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้ใช้บริการก็จะไม่สามารถสร้างความศรัทธา เชื่อถือ และความร่วมมือในการดูแลสุขภาพพยาบาลได้ การที่จะทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมของผู้ใช้บริการนั้นผู้ให้บริการจึงจำเป็นต้องประเมินสมรรถนะทางด้านวัฒนธรรมของตนเองก่อน ทั้งนี้การประเมินสมรรถนะทางวัฒนธรรมจะช่วยให้ทราบว่าพยาบาลนั้นมีสมรรถนะด้านวัฒนธรรมอยู่ในระดับใด เพื่อที่จะส่งเสริมหรือพัฒนาสมรรถนะให้กับพยาบาลให้สามารถให้การดูแลช่วยเหลือผู้ใช้บริการได้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของแต่ละคนได้

สุนทรียา ไชยปัญญา และอรุณรักษ์ ศรีประเสริฐ (2559) สรุปว่า สังคมโลกปัจจุบันเป็นสังคมโลกาภิวัตน์ คือเป็นสังคมที่ไร้พรมแดน เกิดขึ้นมาด้วยความเจริญของนวัตกรรม เทคโนโลยี ความรู้ใหม่ๆ และการสื่อสารที่ไร้พรมแดน การเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคใหม่อันเป็นผลมาจากการเป็นโลกไร้พรมแดน ทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างกว้างขวางไปทั่วทุกมุมโลก นำไปสู่ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังนี้

1. ระดับองค์การไปจนถึงระดับชาติ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ในระดับรัฐ กับกลุ่มนักลงทุน อันเป็นเรื่องของการค้า การลงทุน การทำธุรกิจ เพื่อหวังผลตอบแทนในด้านเศรษฐกิจ หรือการศึกษา และการเมืองเป็นสำคัญการจะมีความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างบุคคลหรือองค์กรนั้น ทุกคนจะต้องมีความเข้าใจในเรื่องบริบทของสภาพสังคมวัฒนธรรม วิถีชีวิต ค่านิยมและโลกทัศน์ของอีกฝ่ายหนึ่งอย่างลึกซึ้ง และต้องไม่ด่วนสรุปหรือตีความตามพฤติกรรมที่ได้เห็นหรือตีความจากการได้สัมผัสบนพื้นฐานทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมของตนเองเป็นใหญ่ หากบุคคลได้มีการทำความเข้าใจในวัฒนธรรมใหม่ที่ไม่มีความสัมพันธ์ หรือได้สัมผัสหรือมีการปฏิสัมพันธ์แล้ว ย่อมช่วยลดความขัดแย้งหรือความสับสนที่เกิดขึ้นได้

2. การเคลื่อนย้ายแรงงาน ทั้งนี้เพราะผู้คนพากันเดินทางข้ามถิ่นที่อยู่อาศัยเดิมของตนเพื่อตั้งรกรากใหม่ในต่างถิ่น ได้แก่ การอพยพจากสภาพสังคมแบบชนบทไปสู่สังคมเมืองภายในประเทศเดียวกัน เพื่อการศึกษาหาความรู้การทำงาน หรือการประกอบอาชีพ อันเป็นส่วนหนึ่งของการเคลื่อนย้ายแรงงาน นอกจากนี้ ด้วยการอพยพของกลุ่มผู้อพยพข้ามแดน หรือผู้ลี้ภัยไปยังต่างประเทศ เพื่อนบ้านหรือประเทศที่สาม ที่นับวันจะพบว่ามียุทธาที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งความแตกต่างด้านวัฒนธรรมหรือความหลากหลายทางวัฒนธรรมนี้หากไม่มีการศึกษาหรือทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งแล้ว ย่อมสามารถนำไปสู่ความปัญหาความไม่เข้าใจกัน หรือความขัดแย้งในด้านความคิด ความเชื่อ ค่านิยม การกระทำไม่ว่าจะเป็นปัญหาในระดับที่เล็ก ๆ ไปจนถึงระดับขั้นรุนแรง

3. ลักษณะภูมิประเทศ โดยบุคลากรทุกคนต้องเรียนรู้ศาสตร์ด้านวัฒนธรรม เพื่อความเข้าใจอย่างถูกต้องในเรื่องความแตกต่างของบุคคลที่มาจากสถานที่ที่แตกต่างกันและต้องพิจารณาอยู่บนพื้นฐานของปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ลักษณะของภูมิประเทศ ลักษณะของการตั้งภูมิลำเนา ภูมิอากาศของถิ่นที่อยู่อาศัย การเลี้ยงดูในครอบครัว ระดับการศึกษาที่ได้รับ ฐานะทางสังคม ศาสนาความเชื่อ องค์กรที่สังกัด สัญชาติ เชื้อชาติ เพราะปัจจัยเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดความแตกต่างกันของบุคคลในด้านวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ แบบปฏิบัติและพฤติกรรมอันเป็นองค์ประกอบของความหลากหลายด้านวัฒนธรรมของบุคคลและกลุ่ม

4. การไปศึกษาต่างประเทศไม่ว่าจะใดของโลกล้วนทำให้บุคคลต้องพบปะสังสรรค์หรือปฏิสัมพันธ์กับประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างจากเรา ทำให้เกิดการเรียนรู้และการปรับตัวเข้าหากันอันนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ในด้านอื่น ๆ เช่น การทำงาน การดำเนิน

ธุรกิจร่วมกัน เป็นต้น บางวัฒนธรรมอาจคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมของเรา หรือมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก

5. การท่องเที่ยวเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้ผู้อาศัยอยู่ในประเทศต่าง ๆ กันได้เดินทางไปมาหาสู่กันได้ในการท่องเที่ยวนั้น เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชนในประเทศต่าง ๆ ได้มีความปฏิสัมพันธ์กัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน และเกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ก่อนการเดินทางท่องเที่ยวต้องศึกษาข้อมูลวัฒนธรรมของประเทศเจ้าบ้าน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดใด ๆ ที่ผิดไปจากการกระทำปกติ หรือผิดธรรมเนียม

กิตติพร เนาว์สุวรรณ (2562) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพตามโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปว่า สมรรถนะเชิงวัฒนธรรมเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของพยาบาลที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ และความสามารถทำให้พยาบาลแสดงออกถึงการให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการด้านร่างกาย จิตใจ สังคม ความศรัทธาและความเชื่อ เพื่อให้ผู้รับบริการได้รับการปฏิบัติการพยาบาลที่ได้มาตรฐาน ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2540 พยาบาลวิชาชีพจึงควร มีการพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมอย่าง ครบถ้วนประกอบด้วยความรู้ทางวัฒนธรรม (Cultural knowledge) การตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม (Cultural awareness) และทักษะในการดูแลทางวัฒนธรรม (Cultural skill)

Burchum (2002) ได้ศึกษาคุณลักษณะของความสามารถทางวัฒนธรรม ใช้การวิเคราะห์จากเอกสารจากวิธีของ (Roger & Johnson, 1994) ตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ เอกสารงานวิจัยและหนังสือเกี่ยวกับความสามารถทางวัฒนธรรมที่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ ในช่วงปี 1995-2001 โดยอธิบายความหมายของสมรรถนะทางวัฒนธรรมไว้ดังนี้

1. ความตระหนักทางวัฒนธรรม คือ การพัฒนาจิตสำนึกทางวัฒนธรรม วิธีทางวัฒนธรรมด้านค่านิยม ความเชื่อ ความตระหนักทางวัฒนธรรมนั้นครอบคลุมไปถึงความเข้าใจถึงอิทธิพลต่อวัฒนธรรมผู้อื่นด้วย โดยผ่านการตรวจสอบทางวัฒนธรรมของตนเองที่ได้รับการตกทอด เริ่มต้นจากความความเชื่อชาติพันธุ์ วรรณะ ความลำเอียง และความอคติ

2. ความรู้ทางวัฒนธรรม คือ ความต่อเนื่องในการพัฒนาทักษะด้านข้อมูลความแตกต่างทางวัฒนธรรม

3. ทักษะทางวัฒนธรรม คือ ความสามารถในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพกับบุคคลที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม

4. สมรรถนะทางวัฒนธรรมคือ กระบวนการพัฒนาให้มีคุณลักษณะต่างข้างต้นสูงขึ้นไปจนกลายเป็นความสามารถทางวัฒนธรรม

Chiu and Hong (2013) ศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาด้านวัฒนธรรม และได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมว่ามีอยู่ 3 องค์ประกอบหลักคือ ความตระหนักทางวัฒนธรรม (cultural awareness) ความรู้ทางวัฒนธรรม (cultural knowledge) และทักษะทางวัฒนธรรม (cultural skill)

1. การตระหนักทางวัฒนธรรม หมายถึง การเข้าใจและมีความรู้สึกไวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยความไวนั้นเป็นความไวต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทั้งภายในและภายนอก ที่มีความหลากหลายในด้านการให้ความหมายวัฒนธรรม จนเกิดเป็นพฤติกรรมความสามารถทางวัฒนธรรม นอกจากนั้นความตระหนักทางวัฒนธรรมยังเป็นเป็นองค์ประกอบหนึ่งของสมรรถนะทางวัฒนธรรม ซึ่งมีส่วนในการแสดงออกของบุคคล เนื่องจากเมื่อได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า ได้แก่ ความรู้ ข้อเท็จจริง ตลอดจนการได้รับประสบการณ์ทางวัฒนธรรมต่าง ๆ เกิดการประเมินคุณค่า และส่งผลให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของตนเองต่อสิ่งเร้า อันจะนำไปสู่การแสดงออกเป็นพฤติกรรมในการเคารพและรู้คุณค่าในวัฒนธรรมของตนเอง ยอมรับในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของผู้อื่น ตลอดจนสามารถที่จะอยู่ร่วมกันระหว่างวัฒนธรรม ของตนเองและผู้อื่นได้

2. ความรู้ทางวัฒนธรรม มีความรู้ในวัฒนธรรมต่าง ๆ และแนวทางปฏิบัติต่อวัฒนธรรมนั้น ๆ รวมไปถึงการใช้ความรู้ทางวัฒนธรรมในบริบทที่เหมาะสมในการมีปฏิสัมพันธ์ต่างวัฒนธรรม และมีความยืดหยุ่นที่จะปรับเปลี่ยนโครงสร้างของวัฒนธรรมความรู้สึกที่เกิดขึ้น

3. การทักษะเกี่ยวกับวัฒนธรรม หมายถึง มีทักษะในการสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้ความรู้ทางวัฒนธรรมที่จะสร้างสรรค์หรือลดทอนการถือเอาวัฒนธรรมของตัวเองเป็นใหญ่

Chang (2007) กล่าวว่า ในโครงสร้างการบริการทางสาธารณสุขของบุคคลโดยทั่วไปถึงพฤติกรรมของผู้เชี่ยวชาญ อาจจะมีการหลีกเลี่ยงคนที่เหยียดผิว หรือเลือกปฏิบัติ ขณะที่ดูแลบุคคลที่มีภูมิหลังทางวัฒนธรรมต่างกัน หรือพฤติกรรมที่มีความไวต่อภาษา ศาสนา และชนชั้นต่าง ๆ กัน ในวงจรทางวิชาชีพนั้น สมรรถนะเชิงวัฒนธรรมเป็นโครงสร้างการวัดความขัดแย้งแต่ละบุคคลและองค์กรจะถูกประเมิน การฝึกอบรมโดยผ่านการมองข้ามข้อบกพร่องของบุคคล ระบบอย่างสมบูรณ์เพิ่มการยอมรับวัฒนธรรมและเพิ่มประสิทธิภาพ สมรรถนะเชิงวัฒนธรรมสามารถบ่งบอกถึงระดับขั้นทางสุขภาวะทางวัฒนธรรม จากการศึกษาวิจัยและกระบวนการของสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมนั้น Chang สรุปว่า สมรรถนะเชิงวัฒนธรรมเป็นกระบวนการบูรณาการ (integrative process) และกระบวนการปฏิรูป (transformative process) และต่อมา Chang ได้นำมาจัดเรียงใหม่ พบว่าสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมประกอบด้วย การเผชิญวัฒนธรรม (cultural encounter) ความตระหนักเกี่ยวกับวัฒนธรรม (cultural awareness) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม (cultural

knowledge/understanding) ทักษะและความอ่อนไหวทางวัฒนธรรม(cultural skill/sensitivity) ความปรารถนาทางวัฒนธรรม (cultural desire) และได้แบ่งระดับของกระบวนการสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Chang มีอยู่ 3 ระดับ คือ ระดับเปลือกนอก (peripheral level) ประกอบด้วยการเผชิญวัฒนธรรม และการจำได้ ระดับรู้คิด (cognitive level) ประกอบด้วย การทำให้เกิดความคุ้นเคย และการทำให้เกิดการปรับตัว และระดับสะท้อนกลับ (reflective level) ประกอบด้วย การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นและทำให้เข้าใจยิ่งขึ้น

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้น พบว่าการที่จะสามารถศึกษาระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้นั้น จะต้องเข้าใจถึงองค์ประกอบของที่อยู่ภายในวัฒนธรรมก่อน เช่น เรื่องสมรรถนะทางด้านวัฒนธรรมที่แต่ละคนล้วนมีพื้นฐานสมรรถนะที่ไม่เท่ากัน จากงานวิจัยของ Chiu and Hong (2013) นั้น ส่วนมากความรู้ด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรมมักเข้าไปเกี่ยวข้องกับบริบทของการให้บริการด้านสุขภาพ หรือผู้ประกอบการสาธารณสุขเป็นส่วนใหญ่ แต่ผู้วิจัยมองว่าด้านการศึกษานั้นก็สามารถนำความรู้เกี่ยวกับด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรมมาปรับใช้ได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปว่า ความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้น มีองค์ประกอบหลัก ประกอบไปด้วย ความตระหนักทางวัฒนธรรม (cultural awareness) ความรู้ทางวัฒนธรรม (cultural knowledge) และทักษะทางวัฒนธรรม (cultural skill) ตามงานวิจัยของ Chiu and Hong (2013) ดังนั้นการที่จะสร้างเครื่องมือวิจัยที่จะสามารถวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้นั้นจะต้องมาศึกษาเรื่อง สมรรถนะทางวัฒนธรรมก่อน

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

โกเมศ สุพลภัก (2555) การรับรู้และการสื่อสารเพื่อการจดจำความหลากหลายทางวัฒนธรรมของบริษัทข้ามชาติประเทศไทย ได้ศึกษาการรับรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของบริษัทข้ามชาติในประเทศไทย และสำรวจรูปแบบและแนวทางการสื่อสารเพื่อการจัดการความหลากหลายทางวัฒนธรรมของบริษัทข้ามชาติในประเทศไทยจากมุมมองของบุคลากรในบริษัทข้ามชาติและผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า ความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่รับรู้ มีทั้งลักษณะที่สามารถจัดการได้ และ ลักษณะที่ไม่สามารถจัดการได้ องค์การต้องรู้ว่าจะจัดการกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมไปเพื่ออะไร และพบว่ารูปแบบและแนวทางการสื่อสารเพื่อการจัดการความหลากหลายทางวัฒนธรรมจำแนกออกเป็น 2 แนวทาง คือ แนวทางด้านการจัดการองค์การ โดยเน้นการสร้าง ความเท่าเทียม

การรับสมัครและคัดเลือก การกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ การกำหนดค่าตอบแทนและสวัสดิการ การเลื่อนขั้นตำแหน่ง การจัดสถานที่และสภาพแวดล้อมการทำงาน การจัดตั้งแผนกบริหาร ความหลากหลาย และแนวทางด้านการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมคือการพัฒนาและเพิ่มพูนทักษะ การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม การเตรียมความพร้อมในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นและสามารถทำงานกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือมีความแตกต่างทางวัฒนธรรมจากวัฒนธรรมของตนเอง ได้แก่ การฝึกอบรมวัฒนธรรม การปฐมนิเทศ และการเรียนภาษา นอกจากนี้ ได้แก่ การจัดกิจกรรม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ การสร้างวัฒนธรรมองค์การ การสื่อสารภายในองค์การและการประชาสัมพันธ์ การสร้างทีม และการใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารให้เหมาะสมกับความหลากหลายแต่ละกลุ่ม วัฒนธรรม รวมไปถึงการจัดการความรู้ สรุปได้ว่า การรับรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของบริษัทข้ามชาติในประเทศไทย จะต้อง มีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ การสร้างวัฒนธรรมองค์การ การสื่อสารภายในองค์การและการประชาสัมพันธ์ การสร้างทีม และการใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารให้เหมาะสมกับความหลากหลายแต่ละกลุ่มวัฒนธรรม จึงจะส่งผลให้ระดับการรับรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของบริษัทข้ามชาติในประเทศไทยมีค่าสูงขึ้น

จารุณี มณีกุล (2551) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมในการศึกษาพิเศษและการสะท้อนความคิดจากโครงการพัฒนาวิชาชีพด้านการอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน สำหรับครูผู้สอนการศึกษาพิเศษ คือกระบวนการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีพื้นฐานอยู่บนความเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยคำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคม เช่น ชาติพันธุ์ การดำเนินชีวิต ภาษา และความเชื่อ ในโรงเรียนร่วมพบว่าผู้เข้าอบรมมีความรู้ความสามารถในการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยสามารถระบุปัญหา วิธีดำเนินการสะท้อนความคิดตามวงจรของการวิจัย การบูรณาการสามารถนำความรู้ไปสอนได้ จึงสรุปได้ว่า การศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมในการศึกษาพิเศษและการสะท้อนความคิดจากโครงการพัฒนาวิชาชีพด้านการอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน สำหรับครูผู้สอนการศึกษาพิเศษ นั้นหากมุ่งเน้นกระบวนการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีพื้นฐานอยู่บนความเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยคำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคม นั้นสามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยสามารถระบุปัญหา วิธีดำเนินการสะท้อนความคิดตามวงจรของการวิจัยได้เพิ่มขึ้น กว่าการเรียนรู้ในรูปแบบปกติ

ณัฐวิทย์ ยิ้มเศรษฐี (2558) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของแรงงานภาคอุตสาหกรรม พบว่าการศึกษาแรงงานมีความต้องการทางด้านการปรับตัวคือ 1) ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนต่างชาติ 2) สื่อสารกับผู้ร่วมงานได้ 3) แต่งกายให้ถูกต้องเหมาะสม 4) มีความมั่นใจแสดงความเป็นเพื่อนกับเพื่อนต่างชาติ 5) เป็นมิตรกับเพื่อนต่างชาติ โดยไม่รู้สึกรังเกียจความแตกต่าง ความต้องการด้านการอยู่ร่วมกันคือ 1) อยู่ร่วมกับเพื่อนต่างชาติและ

พึ่งพาอาศัยกัน 2) มีระเบียบวินัยในการอยู่ ร่วมกัน 3) ทำงานร่วมกับเพื่อนต่างชาติ 4) ไม่รู้สึกถึงความแตกต่างเมื่อต้องอยู่ร่วมกับเพื่อนต่างชาติ 5) อยู่อาศัยกับเพื่อนต่างชาติโดยไม่เป็นอุปสรรคกับชีวิต

ความต้องการทางด้านการเรียนรู้ 1) เรียนรู้วิธีการดำรงชีวิตของเพื่อนต่างชาติ 2) เรียนรู้วิธีการผูกมิตรกับเพื่อนต่างชาติ และแรงงานมีปัญหาทางด้านการปรับตัวคือ 1) การใช้คำพูดท่าทางให้เหมาะสมกับโอกาส 2) สื่อสารกับเพื่อนต่างชาติ 3) การสร้างความประทับใจให้กับเพื่อนต่างชาติ 4) การแต่งกายได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 5) ความมั่นใจแสดงความเป็นเพื่อนกับเพื่อนต่างชาติ ปัญหาทางด้านการอยู่ร่วมกันคือ 1) การพึ่งพาอาศัยกัน 2) การทำงานร่วมกับเพื่อนต่างชาติ 3) การช่วยเหลือเพื่อนต่างชาติ 4) ระเบียบวินัยในการอยู่ร่วมกัน 5) การแต่งกายให้ถูกต้องเหมาะสม ปัญหา

ด้านการเรียนรู้ 1) ความเข้าใจนิสัยเพื่อนต่างชาติ 2) ความรู้ด้านอาหารของเพื่อนต่างชาติ

วิเชียร พันธุ์เครือบุตร (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “สมรรถนะการประกอบวิชาชีพและความสามารถ ทำงานข้ามวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียนของบัณฑิตไทย” ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะการประกอบวิชาชีพ และความสามารถการทำงานข้ามวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียนของบัณฑิตไทยอยู่ในระดับปานกลาง สมรรถนะ การประกอบวิชาชีพในประชาคมอาเซียนของบัณฑิตไทยมีความสัมพันธ์กับความสามารถทำงานข้ามวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียนของบัณฑิตไทยสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.73 และองค์ประกอบที่ใช้ในการเพิ่มสมรรถนะทางการประกอบวิชาชีพและความสามารถทำงานข้ามวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียนของบัณฑิตไทย ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การเรียนรู้ความแตกต่างหลักระหว่างชนชาติ ทักษะคิดเชิงบวกระหว่างชนชาติ การใช้ภาษาอังกฤษในระหว่างชนชาติ ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพเฉพาะทางและความเชี่ยวชาญอื่นที่สัมพันธ์กัน การสื่อสารและการรายงานข้ามวัฒนธรรม และการทำงาน เป็นทีมข้ามวัฒนธรรม ทั้ง 6 องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้ร้อยละ 95.47 จาก การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ของงานวิจัยที่เกี่ยวกับสมรรถนะทางวัฒนธรรมจะทำให้ หัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบวัด การวัดระดับ รวมไปถึงการพัฒนาส่งเสริมระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรม นอกจากนี้จะพบได้ว่าตัวแปรเรื่องสมรรถนะทางวัฒนธรรมจะมีผู้สนใจศึกษาในบริบทที่จำกัด คือ ในแวดวง ของการรักษาพยาบาล ครู รวมไปถึง การทหาร ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถที่นำแนวทางในการพัฒนาระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมมาประยุกต์ใช้กับสาขาอื่น ๆ ได้ จึงสรุปได้ว่า สมรรถนะการประกอบวิชาชีพและความสามารถ ทำงานข้ามวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียนของบัณฑิตไทย จะมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น หากมีการเรียนรู้ความแตกต่างหลักระหว่างชนชาติ ทักษะคิดเชิงบวกระหว่างชนชาติ การใช้ภาษาอังกฤษในระหว่างชนชาติ ความเชี่ยวชาญใน วิชาชีพเฉพาะทางและความเชี่ยวชาญอื่นที่สัมพันธ์กัน การสื่อสาร และการรายงานข้ามวัฒนธรรม และการทำงานเป็นทีมข้ามวัฒนธรรม

สิทธิพงษ์ ลำสมบัติ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดจิตสำนึกเชิงวิพากษ์และแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อส่งเสริมการรู้พหุวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของแรงงานภาคอุตสาหกรรม โดยโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น ทำให้ผู้เข้าร่วมโปรแกรมมีความรู้ มีเจตคติด้านการยอมรับการเห็นคุณค่า และมีการแสดงออกทางพฤติกรรมด้านการยอมรับการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม สูงขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม สรุปได้ว่า โปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดจิตสำนึกเชิงวิพากษ์และแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อส่งเสริมการรู้พหุวัฒนธรรม สามารถทำให้นักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียนพัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของแรงงานอุตสาหกรรมได้มากขึ้น

โอภาส เกาไสยาภรณ์ (2554) ได้ทำการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายสังคมเชิงเสมือนพหุวัฒนธรรม เพื่อสร้างความรู้และความตระหนักในคุณค่าทางวัฒนธรรม สำหรับนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตและระดับบัณฑิตศึกษา ด้วยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่ายสังคมพหุวัฒนธรรมด้วยกระบวนการสร้างความรู้และการติดตามพฤติกรรมผู้เรียน พบว่าคะแนนเฉลี่ยความตระหนักในคุณค่าทางวัฒนธรรมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง จึงสรุปได้ว่า การศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายสังคมเชิงเสมือนพหุวัฒนธรรม เพื่อสร้างความรู้และความตระหนักในคุณค่าทางวัฒนธรรม นั้นส่งผลให้นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตและระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความตระหนักในคุณค่าทางวัฒนธรรมสูงขึ้น

คมสัน สุขมาก (2553) ได้พัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างมโนทัศน์เชิงจิตสำนึกสาธารณะของอาสาสมัครตำรวจ โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมกันเสริมด้วยการสะท้อนความคิดเชิงวิพากษ์ผลการทดลองใช้โปรแกรมพบว่าระดับมโนทัศน์เชิงจิตสำนึกสาธารณะของกลุ่มทดลอง มีระดับมโนทัศน์เชิงจิตสำนึกสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุม จึงสรุปได้ว่า โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างมโนทัศน์เชิงจิตสำนึกสาธารณะของอาสาสมัครตำรวจ โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมกันเสริมด้วยการสะท้อนความคิดเชิงวิพากษ์ ทำให้ตำรวจอาสาสมัคร มีระดับมโนทัศน์เชิงจิตสำนึกสาธารณะสูงกว่าตำรวจจราจรทั่วไป

พรรณพิไล ศรีอาภรณ์ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือต่อทักษะและการรับรู้สมรรถนะ ในการสอนหญิงหลังคลอดของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4” พบว่า ทักษะการสอนหญิงหลังคลอดของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ภายหลังได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีคะแนนเกินร้อยละ 60 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 81.87 (SD = 3.46) และคะแนนการรับรู้สมรรถนะในการ สอนหญิงหลังคลอดของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ภายหลังได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t=8.34$; $p<.001$) จากการวิจัยสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถพัฒนาทักษะการสอนหญิงหลังคลอดของนักศึกษาพยาบาลได้

ชุตินันท์ จันทรเสนานนท์ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา” พบว่า แบบวัดที่พัฒนาขึ้นมีกรอบแนวคิดในการวัดตัวแปรสมรรถนะเชิงวัฒนธรรม 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความตระหนักทางวัฒนธรรม 2) ความรู้ทางวัฒนธรรม และ 3) ทักษะทางวัฒนธรรม โดยทั้งสามตัวแปรข้างต้นส่งผลต่อระดับสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยกลุ่มทดลองมีระดับสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุม จึงสรุปได้ว่า ความตระหนักทางวัฒนธรรม ความรู้ทางวัฒนธรรม และทักษะทางวัฒนธรรม ส่งผลต่อการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรม สำหรับ นักเรียนมัธยมศึกษา โดยหากนักเรียนได้รับการพัฒนาในตัวแปรทั้งสามข้างต้น จะส่งผลให้ระดับสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนมาค่าสูงขึ้น

ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์ (2557) ได้ทำการศึกษา เรื่อง “วิธีการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดทฤษฎีของ แคมพินฮา-บาโคท” ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดของแคมพินฮา-บาโคทมีประโยชน์ต่อการประยุกต์ด้วยวิธีสอนที่หลากหลาย ได้แก่ การบรรยาย ยกตัวอย่าง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กรณีศึกษา การจำลองสถานการณ์จริง การแสดงบทบาทสมมติ จัดเวทีเสวนาและโต้วาที เป็นต้น สิ่งสำคัญคือ การจัดการเรียนรู้ต้องสอดคล้องและดึงประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างของวัฒนธรรมในเนื้อหา และกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ช่วยลดช่องว่างของความไม่เข้าใจและให้การพยาบาลได้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของผู้รับบริการมากขึ้น สรุปได้ว่า วิธีการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดทฤษฎีของแคมพินฮา-บาโคท โดยการจัดการเรียนรู้ต้องสอดคล้องและดึงประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างของวัฒนธรรมในเนื้อหา สามารถช่วยให้นักศึกษาพยาบาลลดช่องว่างของความไม่เข้าใจและให้การพยาบาลได้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของผู้รับบริการมากขึ้น

จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมค่อนข้างมากในหลายๆศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งไม่เพียงแค่นักเรียนเท่านั้นยังรวมถึงสถานประกอบการ แหล่งชุมชน โรงงานหรือบริษัท ซึ่งเป็นผลพวงมาจากการเปิดประชาคมอาเซียน ทำให้มีการเข้ามาทำงานและเรียนรู้ในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น การที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น จะทำให้เกิดความปรองดองกัน ซึ่งผู้วิจัยคิดว่า การที่จะเกิดการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้นั้น ควรส่งเสริมนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้รู้วิธีการเรียนรู้ในความหลากหลายทางวัฒนธรรมของเพื่อนต่างชาติ โดยให้นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสามารถคิดอย่างเป็นระบบ เปิดโอกาสให้ได้พูดคุยกัน เรียนรู้และ

แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน คาดว่าจะสามารถทำให้เกิดการยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้เช่นเดียวกับการวิจัยที่ได้ศึกษามาข้างต้น

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Jonsson and Holmgren (2013) ได้ศึกษาเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมในองค์กร ซึ่งเป็นการศึกษามุมมองและการจัดการในความหลากหลายทางวัฒนธรรม คำถามในการวิจัยของการศึกษาในครั้งนี้คือองค์การของชาวสวีเดนมีมุมมองและการจัดการกับความหลากหลายอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยได้พบว่ามุมมองที่มีต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้นเป็นไปในทางที่เป็นบวก และการบริหารจัดการนำไปสู่การทำงานร่วมกัน บริษัทเชื่อว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาและได้รับความได้เปรียบทางการแข่งขัน บริษัทต่าง ๆ นั้นมีความต้องการที่จะจัดการกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้และสร้างบรรยากาศให้เปิดกว้างและมีความยืดหยุ่นมากขึ้น บริษัทที่ขาดมุมมองแบบองค์รวมมักเกิดความล้มเหลวในการกำหนดระดับของกลยุทธ์และผลที่ตามมาในมิติต่าง ๆ ขององค์การได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้การศึกษาในครั้งนี้ยังได้แสดงถึงปัจจัยที่เกิดจากอิทธิพลของความแตกต่าง ทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น สภาพภูมิอากาศของสถานที่ตั้ง วัฒนธรรมขององค์การ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมอันนำไปสู่วัฒนธรรมที่หลากหลาย ความหลากหลายของลูกค้าและทัศนคติ ของผู้จัดการที่ส่งผลกระทบต่อองค์การ ซึ่งความหลากหลายทางวัฒนธรรมในองค์กร เป็นต้น

Mann and Götz (2006) ได้ศึกษาหาแนวปฏิบัติในองค์กรพหุวัฒนธรรมเพื่อสร้างการยอมรับ สรุปได้แนวปฏิบัติ 2 แนวคิดดังนี้ 1) ในแต่ละชาติมีวัฒนธรรมของตนเอง แต่ละองค์กรในชาติมีวัฒนธรรมองค์กรที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมของคนที่แตกต่างกันไป คือต้องมีความไวต่อวัฒนธรรมของบุคคลและขององค์กร 2) การสร้างกลไกสำหรับบุคคลเพื่อแยกแยะความแตกต่างทางวัฒนธรรม และหาหนทางเชื่อมความแตกต่างนั้น เช่น การอบรมเรื่องการข้ามวัฒนธรรม การสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลวัฒนธรรมผ่านเทคโนโลยีสุดท้ายคือต้องยอมรับและเคารพวัฒนธรรมของกันและกัน จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับแนวคิดพหุวัฒนธรรมพบว่าผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความสามารถในการบูรณาการนำความรู้ไปใช้ และเกิดความตระหนักในคุณค่าทางวัฒนธรรมหลังการทดลองสูงขึ้น

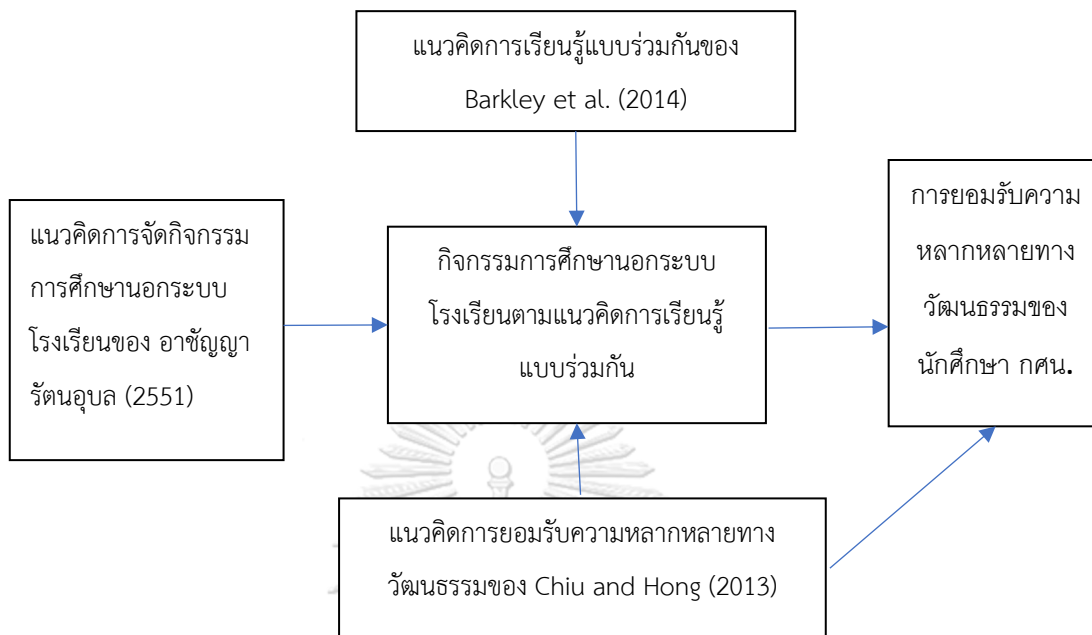
Salmon (2004) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ของกลุ่มผู้ใหญ่ว่าโดยธรรมชาติแล้วกลุ่มผู้ใหญ่มีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างไร โดยผู้ได้เข้าไปมีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มการเรียนรู้ในระดับปริญญาเอก โดยแบ่งการศึกษาเป็น 3 ระยะ ในระยะแรก เป็นการค้นคว้าข้อมูลทั่วไป โดยสังเกตการณ์สนทนาในกลุ่มผู้ใหญ่ ว่าใครทำอะไรอย่างไร มีมุมมองอย่างไร ในระยะที่สอง เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยบันทึกข้อมูลจากการสนทนาต่าง ๆ ลงในเครื่องบันทึกเสียง พบปัจจัยในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ดังต่อไปนี้ การดำรงชีพ ความสัมพันธ์ การสะท้อนการคาดคะเน การฝึกฝน การสืบค้น และการสร้างความรู้ ในระยะที่สาม ผลวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้เรียนผู้ใหญ่เรียนรู้ด้วยกัน

ภายใต้ประสบการณ์เดิมรวมทั้งการพัฒนาฝึกฝน ผลสะท้อนกลับในการทำงานร่วมกัน และกิจกรรมดำเนินการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มผู้เรียนคือ เพื่อการสร้างความรู้ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน พบว่าหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มทดลองมีความสามารถในการแก้ปัญหา มีพฤติกรรมด้านทักษะการแก้ปัญหา และระดับมนทัศน์อยู่ในระดับมากและสูงขึ้น

สรุปได้ว่า นักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ส่วนมากเป็นผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ มักจะสามารถตอบสนองได้ดีกับกับกิจกรรมกลุ่ม โปรแกรมหรือโครงการที่เปิดโอกาสให้ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เมื่อทดลองใช้กิจกรรมหรือโครงการแล้ว ผู้ใหญ่เหล่านั้นจะมีความสามารถในการแก้ปัญหา มีพฤติกรรมด้านทักษะการแก้ปัญหา และระดับมนทัศน์อยู่ในระดับมากและสูงขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดการยอมรับในการเรียนรู้วัฒนธรรมของผู้อื่น ที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากตน

ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวคิดการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของ อาชัญญา รัตนอุบล (2551) โดยการนำขั้นตอนการจัดกิจกรรมทั้ง 5 ขั้นมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม ประกอบไปด้วย 1. การประเมินความต้องการและปัญหา 2. การกำหนดวัตถุประสงค์ 3. การออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ 4. การปฏิบัติตามกิจกรรมที่ได้วางแผนไว้ 5. การประเมินโครงการและผลผลิต อีกทั้งยังใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันของ Barkley et al. (2014) โดยการนำวิธีการเรียนรู้แบบร่วมกันมาใช้ในการสร้างตัวกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน ที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และผู้วิจัยยังใช้แนวคิดการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของ Chiu and Hong (2013) เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน ที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เมื่อได้กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันแล้ว จึงนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผลผลิตสุดท้ายต้องการเพิ่มระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมนักศึกษาของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หรืออาจเกิดขึ้นงาน เช่น ป้ายรณรงค์ลดการบูลลี่ในชั้นเรียน เป็นต้น

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน ที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับชั้นประถมศึกษา 2) เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยงานวิจัยนี้แบ่งเป็น 2 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อที่จะนำไปสู่กระบวนการสร้างกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยระยะที่ 1 เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ และระยะที่ 2 เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยระยะที่ 2 เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง

ระยะที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ขอบเขตประชากร

ประชากร เป็นนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับชั้นประถมศึกษา ทุกเขตในกรุงเทพมหานคร ที่ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ปีการศึกษา 2564 ภาคการศึกษาต้น จำนวน 1,964 คน ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจาก ปีการศึกษา 2564 ภาคการศึกษาต้น เพราะ เป็นจำนวนนักศึกษาที่คงที่แล้ว แต่เมื่อพิจารณาจากหัวข้อวิจัยแล้ว จำนวนนักศึกษาที่มาจากต่างประเทศที่กระจุกตัวอยู่ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นั้น มีเพียงสี่เขต ซึ่งประกอบไปด้วย เขตบางบอน เขตบางขุนเทียน เขตห้วยขวาง และเขตสาทรโดยจำนวนนักศึกษา โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งสี่เขตที่กล่าวมาข้างต้น นั้น มีจำนวนอัตราส่วน นักศึกษาต่างประเทศ : นักศึกษาไทย เฉลี่ยราว 1:3 (นักศึกษาที่ระบุไว้สัญชาติ จัดอยู่ในกลุ่มนักศึกษาต่างประเทศ) ซึ่งอัตราความหนาแน่นของนักศึกษาต่างประเทศของทั้งสี่เขตมีมากกว่าศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตอื่น ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร

โดยจำนวนนักศึกษาจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้ง บางบอน บางขุนเทียน หัวยวง และสาทร รวมกันมีจำนวนทั้งสิ้น 558

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ให้ความร่วมมือและอนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูล ซึ่งกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ศึกษา คนดังนี้

1. เป็นศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษา เพราะระดับประถมศึกษาจะพบนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมค่อนข้างมากกว่าระดับอื่น ๆ เพราะนักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาจะต้องเริ่มเรียนจากระดับประถมศึกษา ก่อน

2. เป็นศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีนโยบายการจัดการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนแบบเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมสามารถเข้ามาเรียนรวมกันได้ มีลักษณะและการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความเปิดกว้างด้านวัฒนธรรมภายในเป็นศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีนโยบายการจัดการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน มีลักษณะและการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมภายในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3. เป็นศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีการจัดการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เพราะรายวิชาเนื้อหานี้ สามารถประยุกต์ให้เข้ากับการเรียนรู้เรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้ง่ายกว่า วิชาอื่น ๆ

4. เป็นศูนย์การศึกษาที่มีจำนวนนักศึกษาจากต่างประเทศ ที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่มากพอ สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ผู้วิจัยได้รับข้อมูลสถิติจำนวนนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ภาคต้นปีการศึกษา 2564 จากเว็บไซต์ (ระบบสารสนเทศสำนักงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน, 2564) พบว่าจำนวนนักศึกษาที่มาจากต่างประเทศที่มีโอกาสได้มาเรียนในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในกรุงเทพมหานครนั้น มีอยู่หลายศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยก็จริง โดยส่วนมากจะเป็นนักศึกษาที่มีสัญชาติไทยเกือบทั้งหมด แต่มีอยู่สี่เขตที่มีจำนวนนักศึกษาที่มาจากต่างประเทศจำนวนค่อนข้างสูง โดยทั้งสี่เขตเท่านั้นที่มีจำนวนมากกว่าเขตอื่น ๆ ซึ่งประกอบไปด้วย เขตบางบอน เขตบางขุนเทียน เขตหัวยวง และเขตสาทร

ปีการศึกษา 2564 ภาคการศึกษาต้น มีนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับชั้นประถมศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ จำนวน 1,964 คน แต่การเลือกกลุ่มตัวอย่างนั้นผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ผู้วิจัยมีความจำเป็นที่ต้องใช้เกณฑ์การเลือกศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่กล่าวไปข้างต้น เพราะผู้วิจัยจำเป็นต้องเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมที่สามารถเป็นตัวแทนที่ดีให้เหมาะกับหัวข้อการวิจัย ซึ่งเขตที่มีนักศึกษาต่างเชื้อชาติมากที่สุด 4 เขต ประกอบไปด้วย เขตบางบอน เขตบางขุนเทียน เขตห้วยขวาง และเขตสาทร โดยทั้งสี่เขตมีข้อมูลนักศึกษาเชื้อชาติไทยและต่างประเทศ รวมกันทั้งหมด 336 คน (บางบอน185,บางขุนเทียน86,ห้วยขวาง37สาทร28)

โดยมีขั้นตอน ดังนี้ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของ Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยใช้ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 5% โดยมีขั้นตอน ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นจากการสุ่มตัวอย่างโดยกำหนดเป็น .05 สามารถ

คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ ดังนี้

$$n = \frac{336}{1 + (336)0.05^2}$$

$$n = 183 \text{ คน}$$

การศึกษาครั้งนี้ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มาจากต่างประเทศที่กระจุกตัวอยู่ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้น สี่เขต ซึ่งประกอบไปด้วย เขตบางบอน เขตบางขุนเทียน เขตห้วยขวาง และเขตสาทร เป็นจำนวน 336 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 183 คน และทำการกำหนดสัดส่วน จำแนกนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแต่ละเขต ดังแสดงในตารางที่ 8 เนื่องจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในกรุงเทพมหานครมีการแบ่งเขตกันชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจะใช้การสุ่มตัวอย่างประชากรแบบง่าย โดยใช้ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ตารางที่ 8 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อเขต	จำนวนประชากรจริง (ไทย+ต่างประเทศ)	การคำนวณขนาดของ กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ไทย+ต่างประเทศ)
1.เขตบางบอน	185 (132+63)	$185 \times 183 / 336$	101 (64+37)
2.เขตบางขุนเทียน	86 (58+28)	$86 \times 183 / 336$	47 (34+13)
3.เขตห้วยขวาง	37 (25+12)	$37 \times 183 / 336$	20 (13+7)
4.เขตสาทร	28 (20+8)	$28 \times 183 / 336$	15 (10+5)
รวม	336		183

1.3 วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำผลการวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแต่ละเขต ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 183 คน ที่ได้มาคำนวณสถิติเพื่อหาคะแนนเฉลี่ยและทำการวิเคราะห์ข้อมูลของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้ง 4 เขต ที่ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ได้ค่าเฉลี่ยในระดับต่ำที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นยังขาดการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ ไปใช้เลือกเป็นสถานที่ที่จะนำไปทดลองใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อจะออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในขั้นตอนต่อไป

2. เครื่องมือสำหรับการวิจัย

เครื่องมือสำหรับการวิจัย ในระยะที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 1 เครื่องมือ คือ แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อคัดเลือกศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยเครื่องมือแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทำแบบสอบถาม เช่น ศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่นักศึกษาสังกัด เพศ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา และภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัด 5 ระดับ ประกอบไปด้วย 3 ด้านดังต่อไปนี้

2.1 ความตระหนักทางวัฒนธรรม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check-list) จำนวน 15 ข้อ

2.2 ความรู้ความเข้าใจทางวัฒนธรรม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check-list) จำนวน 15 ข้อ

2.3 ทักษะทางวัฒนธรรม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check-list) จำนวน 15 ข้อ

ในแบบมาตรวัด 5 ระดับ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้

5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมหรือความสามารถของท่านมากที่สุด

4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมหรือความสามารถของท่านมาก

3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมหรือความสามารถของท่านปานกลาง

2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมหรือความสามารถของท่านน้อย

1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมหรือความสามารถของท่านน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended)

เครื่องมือแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อคัดเลือกศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีขั้นตอนการสร้างและการพัฒนา โดยละเอียด ดังนี้

2.4.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบการศึกษา ปรัชญา หลักสูตรการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย วัฒนธรรม ความหลากหลายทางวัฒนธรรม สมรรถนะทางวัฒนธรรม การเรียนรู้แบบร่วมกัน จากหนังสือ วารสาร เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.4.2 กำหนดขอบเขตของข้อคำถาม ได้แก่ ความตระหนักทางวัฒนธรรม ความรู้ความเข้าใจทางวัฒนธรรม ทักษะทางวัฒนธรรม และการนำความรู้ด้านวัฒนธรรมไปให้เกิดประโยชน์ จากนั้นจึงนำไปสร้างเป็นแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อคัดเลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.4.3 ผู้วิจัยนำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อคัดเลือกศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตาม

แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหากับผู้ทรงคุณวุฒิ โดยตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้แก่

- 1) เป็นอาจารย์หรือนักวิชาการทางด้านวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 1 ท่าน
- 2) เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีประสบการณ์ในการสอน ไม่ต่ำกว่า 10 ปี 1 ท่าน
- 3) เป็นนักวิชาการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องการวิจัย 1 ท่าน
- 4) เป็นผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 1 ท่าน
- 5) เป็นผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา 1 ท่าน

2.4.4 ผู้วิจัยนำแบบวัดระดับเพื่อคัดเลือกศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสมของข้อคำถามในขั้นต้น แล้วปรับแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยใช้เกณฑ์ในการวัดค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruency Index: IOC) เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) หากพบว่าค่าดัชนีมีมากกว่า 0.50 ขึ้นไป ถือว่าแบบสอบถามเพื่อคัดเลือกศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นำไปใช้ได้ และหากข้อคำถาม ที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง (วรณิ แกมเกตุ, 2551) โดยอ้างอิงจากตารางที่ 1 ภาคผนวก ข ตารางตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ข้างต้น พบว่า มีข้อคำถามสองข้อที่ไม่ผ่านการประเมินผล คือ ข้อที่ 17 ลักษณะเด่นอีกอย่างของภาษาไทย คือ การออกเสียง ร ล และ ควบกล้าให้ชัดเจน และข้อที่ 29 ฉันสามารถบอกความแตกต่างของวัฒนธรรมอาหารการกินระหว่างอาหารไทยกับอาหารจากประเทศเพื่อนบ้าน

ผู้ทรงคุณวุฒิจึงแนะนำให้ผู้วิจัยปรับเปลี่ยน แก้ไขคำถามเป็น ข้อ 17 วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนา ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงได้ และข้อ 29 วัฒนธรรมด้านอาหาร สามารถส่งต่อและถ่ายทอดจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่งได้ ผู้วิจัยได้ปรับแก้ไขสองข้อดังกล่าว เพื่อให้ข้อคำถามมีความเหมาะสมและเข้าใจได้ง่ายขึ้น

2.4.5 ผู้วิจัยนำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อคัดเลือกศูนย์ การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตาม แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและการ จัดรูปแบบเรียบร้อยแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสมของข้อ คำถามอีกครั้ง และนำแบบสอบถามเพื่อคัดเลือกศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน ที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.4.6 จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ขอความอนุเคราะห์ไปยังศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย เขตบางขุนเทียน ซึ่งทางศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตบาง ขุนเทียนก่อกำหนดให้ผู้วิจัยลงไปเก็บข้อมูลได้ หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงแบบวัดระดับการยอมรับความ หลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อคัดเลือกศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในการจัด กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความ หลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดย ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ขอทดลองใช้เครื่องมือวิจัย (Tryout) กับกลุ่มสมาชิกศูนย์นักศึกษาศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตบางขุนเทียน ระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง แต่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง คือเป็นนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ระดับประถมศึกษาเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยตนเองจากการทดลอง (Tryout) เก็บข้อมูลได้ทั้งหมด 30 คน และได้รับข้อมูลกลับมาครบ ทั้ง 30 และผู้วิจัยยังได้ปรับแก้แผนตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ในเรื่องช่องการเติมข้อเสนอแนะ อื่น ๆ การใส่รายละเอียดในแต่ละขั้นตอน และวิธีการประเมิน เมื่อ Try out เสร็จแล้วนำข้อมูล วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทาง วัฒนธรรม เพื่อคัดเลือกศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยวัดทั้งฉบับด้วย วิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าเฉลี่ยออกมาที่ 0.954

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยกับอาจารย์ผู้สอนในศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยทั้ง 4 เขต ประกอบไปด้วย เขตบางบอน เขตบางขุนเทียน เขตห้วยขวาง และ เขตสาทร ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ด้วยการพบปะ พูดคุยกับอาจารย์ผู้สอนและ

นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้วยการสัมภาษณ์และลงศึกษาพื้นที่ รวบรวมข้อมูลพื้นที่ที่มีความสำคัญในและมีความเหมาะสมใช้ในการสร้างแผนการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เสร็จเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลเพื่อมาทำการ วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนจากแบบวัดระดับ การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม 2. ด้านความรู้ความเข้าใจทาง วัฒนธรรม และ 3.ด้านทักษะทางวัฒนธรรม โดยแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้ เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่มีช่วงคะแนนห่างเท่ากัน สิริินทร์ ลัดดาภิบาล บุญ เชิดชู (2559) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการดัดแปลงให้เหมาะสมกับงานวิจัยนี้ ซึ่งมีการแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.41 – 5.00 หมายความว่า มีความสามารถมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.81 – 4.40 หมายความว่า มีความสามารถมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.21 – 3.80 หมายความว่า มีความสามารถปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.20 หมายความว่า มีความสามารถน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.60 หมายความว่า มีความสามารถน้อยที่สุด

ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สืบเนื่องจาก การวิเคราะห์ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระยะที่ 1 นักศึกษาจากศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับชั้นประถมศึกษา เขตห้วยขวาง มีระดับคะแนนเฉลี่ยด้าน ความตระหนักทางวัฒนธรรม ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม และด้านทักษะทางวัฒนธรรม ในการทำแบบ วัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมเพื่อคัดเลือกศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่

มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยค่าเฉลี่ยออกมาต่ำที่สุด จึงทำให้ ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับชั้นประถมศึกษา เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาเป็น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 โดยมีจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 37 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ผู้วิจัยมี ความจำเป็นที่จะต้องเก็บ 30 คน ตามการกำหนดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำของ William S.Gosset (1908) โดยการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กที่สุดที่จะทำการวิเคราะห์ทางสถิติใด ๆ เป็นจำนวน 30 คน เนื่องจาก (1) เป็นจำนวนน้อยที่สุดที่สร้างโค้งปกติได้ (2) โค้งปกตินั้นสามารถให้ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานที่มีความคาดเคลื่อนน้อยที่สุดเท่าที่ยอมรับได้ (3) โค้งปกตินั้นสามารถแจกแจง ข้อเท็จจริงที่ได้ค่อนข้างดี (fairly) แม้จะใช้สถิติที่ไม่จำเป็นต้องใช้การกระจายแบบโค้งปกติ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในระยะนี้ ประกอบด้วย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้วิจัยพัฒนาแผนจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการยอมรับความ หลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยใช้ ข้อมูลการศึกษาในระยะที่ 1 มาออกแบบเป็นแผนของการจัดกิจกรรม 8 กิจกรรม โดยกิจกรรม ทั้งหมดผ่านการผสมแนวคิดทั้งสามแนวคิด ประกอบไปด้วย แนวคิดการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบโรงเรียนของ อาชัญญา รัตนอุบล (2551) แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันของ Barkley et al. (2014) และแนวคิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมของ Chiu and Hong (2013) มาจัดให้แก่ นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา ภายหลังการที่ผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการยอมรับ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำเสนอแผนดังกล่าวไปตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ประกอบไปด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัด กิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย 1 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2 ท่าน จากนั้นนำ ข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังกล่าวมาปรับปรุง เป็นแผนการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนี้ เพื่อที่จะเตรียมความพร้อมนำไปทดลองต่อไป

2.2 แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทาง วัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้รับการพัฒนาและ

ปรับปรุงมาจากแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อคัดเลือกศูนย์การศึกษา
นอกระบบโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการ
เรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระยะที่ 1 ซึ่งแต่ละข้อคำถามของแบบวัดระดับการยอมรับความ
หลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนี้ จะม
ีความลึกซึ้งของแต่ละข้อคำถามที่มากขึ้น อีกทั้งเนื้อหาในแบบวัดระดับนี้ยังเชื่อมโยงกับ แผนการจัด
กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของ
นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอีกด้วย โดยแบบวัดระดับการยอมรับ
ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
แบ่งออกเป็นสามตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ซึ่งประกอบ
ไปด้วย เพศ ช่วงอายุ เชื้อชาติ ศาสนา และภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check-list) หลังมีการทำจัดกิจกรรมการศึกษานอก
ระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม
ของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- 1) แบบวัดระดับความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check-list) จำนวน 10 ข้อ
- 2) แบบวัดระดับความรู้ความเข้าใจทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check-list) จำนวน 10 ข้อ
- 3) แบบวัดทักษะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check-list) จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษา
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended)

จากนั้นนำเครื่องมือวิจัยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน แล้วปรับ
ตามข้อเสนอ

แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยแบบสอบถามนี้มีเนื้อหาครอบคลุม
ทั้งสามด้าน ประกอบไปด้วย ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม และด้าน
ทักษะทางวัฒนธรรม โดยแบบสอบถามได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน จากนั้นผู้วิจัย
นำเครื่องมือไป Try out กับกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่ใช่ประชากร เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น โดยมีขั้นตอน
ดังนี้ ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ไปยังศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วย

ขวาง ซึ่งทางศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ก้อนุญาตให้ผู้วิจัยลงไปเก็บข้อมูลได้ หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมไปทดลองใช้กับศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีความเหมาะสม และมีโอกาสที่จะมาจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ขอทดลองใช้เครื่องมือวิจัย (Tryout) กับกลุ่มสมาชิกศูนย์นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง คือเป็นนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับประถมศึกษาเช่นเดียวกัน แต่มีการเรียนการสอนคนละวันกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากการทดลอง (Tryout) เก็บข้อมูลได้ทั้งหมด 30 คน และได้รับข้อมูลกลับมาครบทั้ง 30 คน แล้วรายงานผลต่ออาจารย์ที่ปรึกษา โดยอาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงข้อคำถามให้ดียิ่งขึ้น และผู้วิจัยยังได้ปรับแก้แผนตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ในเรื่องช่องการเติมข้อเสนอแนะอื่น ๆ การใส่รายละเอียดในแต่ละขั้นตอน และวิธีการประเมิน เมื่อ Try out เสร็จแล้วนำข้อมูลวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยวัดความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยวิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าออกมาที่ 0.96 และประเมินค่า IOC แยกรายข้อด้วย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในระยะที่ 2

เมื่อได้ผลสรุปจากการคัดเลือกศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เหมาะสมที่สุดจากระยะที่ 1 แล้ว โดยเขตที่เหมาะสมที่สุด คือ เขตห้วยขวาง ผู้วิจัยจึงเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 2 ต่อ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยก่อนเริ่มต้นการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3.2 ผู้วิจัยทำการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3.3 ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หลังการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3.4 ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูล ก่อนที่จะนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การนำเสนอผลการพัฒนากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้วยการเขียนบรรยายเชิงพรรณนา ให้เห็นรายละเอียดของการดำเนินการวิจัย

ส่วนที่ 2 การนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณ ที่เป็นผลจากการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูล แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

2. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับคะแนนการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง

3. เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการทดลองจากแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของสมาชิกสภาเด็กและเยาวชน ของกลุ่มทดลองด้วยค่าสถิติที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญ .01

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน ที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับชั้นประถมศึกษา 2) เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยงานวิจัยนี้แบ่งเป็น 2 ระยะ ประกอบด้วย

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อที่จะนำไปสู่กระบวนการสร้างกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

และระยะที่ 2 เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

N คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบวัดระดับ

$\bar{x}$ หรือ Mean คือ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

S.D. หรือ Std. Deviation คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 9 ตารางสรุป ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่แต่ละศูนย์การศึกษาทั้ง 4 เขต ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมในแต่ละด้านและค่าเฉลี่ยรวม

เขต	ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม ($\bar{x}$; S.D.) การแปลผล	ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม ($\bar{x}$; S.D.) การแปลผล	ด้านทักษะทางวัฒนธรรม ($\bar{x}$; S.D.) การแปลผล	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทั้ง 3 ด้าน ($\bar{x}$; S.D.) การแปลผล
บางบอน	($\bar{x}$ =4.10; S.D.=0.43) อยู่ในเกณฑ์มาก	($\bar{x}$ =4.16; S.D.=0.30) อยู่ในเกณฑ์มาก	($\bar{x}$ =4.10; S.D.=0.35) อยู่ในเกณฑ์มาก	($\bar{x}$ =4.12; S.D.=0.23) อยู่ในเกณฑ์มาก
บางขุนเทียน	($\bar{x}$ =4.05; S.D.=0.46) อยู่ในเกณฑ์มาก	($\bar{x}$ =4.24; S.D.=0.33) อยู่ในเกณฑ์มาก	($\bar{x}$ =4.11; S.D.=0.44) อยู่ในเกณฑ์มาก	($\bar{x}$ =4.13; S.D.=0.37) อยู่ในเกณฑ์มาก
ห้วยขวาง	($\bar{x}$ =3.73; S.D.=0.35) อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง	($\bar{x}$ =3.35; S.D.=0.29) อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง	($\bar{x}$ =3.73; S.D.=0.35) อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง	($\bar{x}$ =3.60; S.D.=0.28) อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
สาทร	($\bar{x}$ =4.16; S.D.=0.29) อยู่ในเกณฑ์มาก	($\bar{x}$ =4.34; S.D.=0.15) อยู่ในเกณฑ์มาก	($\bar{x}$ =4.20; S.D.=0.44) อยู่ในเกณฑ์มาก	($\bar{x}$ =4.23; S.D.=0.20) อยู่ในเกณฑ์มาก
รวม	($\bar{x}$ =4.04; S.D.=0.45) อยู่ในเกณฑ์มาก	($\bar{x}$ =4.12; S.D.=0.40) อยู่ในเกณฑ์มาก	($\bar{x}$ =4.07; S.D.=0.41) อยู่ในเกณฑ์มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่าศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสาทร มีค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 3 ด้านสูงที่สุด รองลงมาคือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางขุนเทียน ตามมาด้วย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางบอน และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตห้วยขวาง ตามลำดับ โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตห้วยขวางมีค่าเฉลี่ยในการทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่น้อยที่สุด ทั้งค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยด้านความรู้ทางวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางวัฒนธรรม และค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 3 ด้าน ผู้วิจัยจึงเข้าไปปรึกษาและส่งจดหมายขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตห้วยขวาง นายพิเชษฐ เสือเผ่า ซึ่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตห้วยขวาง

การศึกษาตามอัธยาศัยเขตห้วยขวางมีความยินดีที่จะให้ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมกันในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา ต่อไป โดยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตห้วยขวาง นายพิเชษฐ เสือเผ่า ได้ให้ผู้วิจัยลงพื้นที่ไปยังศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านป่าไผ่ เพื่อพบปะพูดคุยกับ ภัชรินทร์ พิณทอง (2565) อาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตห้วยขวางโดยอาจารย์ภัชรินทร์ให้สัมภาษณ์ว่า สาเหตุที่ทั้งค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยด้านความรู้ทางวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางวัฒนธรรม และค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 3 ด้าน มีค่าน้อยเป็นเพราะที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาในภาคการศึกษาต้นปี มีผู้เรียนที่มาจากหลากหลายเชื้อชาติ ทั้งพม่า ลาว ไทย กัมพูชา ชาวไทยใหญ่ ชาวเขา และนักศึกษาบางคนไร้สัญชาติด้วย นักศึกษาบางคนอาจยังไม่เข้าใจพวกค่านิเศษ ที่ให้ความหมายตรงข้าม ทั้งนี้หัวข้อวิจัยที่กำลังจะศึกษาระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม นั้นน่าจะเหมาะกับเขตห้วยขวางนี้มาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะเลือกศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตห้วยขวางในการเก็บข้อมูลและดำเนินการในระยะที่ 2 ต่อไป แต่เพื่อความถูกต้องและแม่นยำของข้อมูล ผู้วิจัยขอค่าเฉลี่ยคะแนนรวมและค่าเฉลี่ยรายข้อรวมทั้งสี่เขต ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของทั้งสี่เขตศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยข้อคำถามในแต่ละด้าน

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความหมาย
ค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม	183	4.04	0.45	อยู่ในเกณฑ์มาก
ค่าเฉลี่ยด้านความรู้ทางวัฒนธรรม	183	4.11	0.40	อยู่ในเกณฑ์มาก
ค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางวัฒนธรรม	183	4.07	0.41	อยู่ในเกณฑ์มาก
รวม	183	4.07	0.33	อยู่ในเกณฑ์มาก

ค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม หมายถึง ค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม (ข้อคำถามที่ 1-15)

ค่าเฉลี่ยด้านความรู้ทางวัฒนธรรมหมายถึง ค่าเฉลี่ยด้านความรู้ทางวัฒนธรรม (ข้อคำถามที่ 16-30)

ค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางวัฒนธรรม หมายถึง ค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางวัฒนธรรม (ข้อคำถามที่ 31-45)

จากตารางที่ 10 พบว่า ค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านนั้นมีความใกล้เคียงกันมาก โดย ค่าเฉลี่ยแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้านความรู้ทางวัฒนธรรม มีค่ามากที่สุด ที่ ($\bar{x} = 4.11$; S.D.=0.40) อยู่ในเกณฑ์มาก ตามมาด้วยด้านทักษะทางวัฒนธรรมที่ ($\bar{x} = 4.07$; S.D.=0.41) อยู่ในเกณฑ์มาก และสุดท้ายด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมที่ ($\bar{x} = 4.04$; S.D.=0.45) อยู่ในเกณฑ์มาก

เนื่องจาก ค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันมากนี้ ทำให้ผู้ทำวิจัยไม่สามารถเลือกออกแบบและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านใดเพียงด้านหนึ่งได้ จึงได้ทำการปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยจะต้องทำการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยรายข้อของแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทีละข้อ โดยการจะออกแบบและจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนในแต่ละแผนการสอนนั้นจะต้องสอดคล้องกับคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดของแต่ละข้อคำถาม ซึ่งคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อคำถาม มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10.1 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อคำถาม ในแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม (ข้อคำถามที่ 1-15)

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1.ฉันสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันได้ดีเท่ากับผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรม	183	3.89	0.76	อยู่ในเกณฑ์มาก
2.ฉันอาสาเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต่างวัฒนธรรมกับฉันอย่างเต็มใจ	183	3.96	0.90	อยู่ในเกณฑ์มาก
3.การเรียนรู้กับเพื่อนต่างชาติไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของฉัน	183	4.09	0.89	อยู่ในเกณฑ์มาก
4.ฉันรู้สึกกังวลและไม่สบายใจเวลาที่ต้องทำงานร่วมกับเพื่อนที่ต่างวัฒนธรรม	183	4.00	0.90	อยู่ในเกณฑ์มาก
5.ฉันคิดว่าความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่จำเป็น และต้องศึกษาไปตลอดชีวิต	183	4.09	0.91	อยู่ในเกณฑ์มาก
6.หากมีเพื่อนที่ไม่นับถือคนละศาสนาร่วมชั้นเรียนกับฉัน ฉันจะไม่ก้าวล่วงถึงความเชื่อของศาสนานั้น	183	4.01	0.78	อยู่ในเกณฑ์มาก
7.ฉันรู้สึกถึงความแตกต่างได้ทันที หากเข้าไปอยู่ในกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมต่างจากฉัน	183	4.10	0.87	อยู่ในเกณฑ์มาก
8.ฉันเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมอื่นเช่นเดียวกับวัฒนธรรมของตนเอง	183	4.12	0.81	อยู่ในเกณฑ์มาก
9.ฉันรู้สึกว่าวัฒนธรรมตะวันตกเจริญก้าวหน้ากว่าวัฒนธรรมตะวันออก	183	4.02	0.84	อยู่ในเกณฑ์มาก
10.ฉัน ไม่ ตูถูกเหยียดหยามหรือแสดงออกในเชิงลบกับวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน	183	4.00	0.83	อยู่ในเกณฑ์มาก
11.ฉันคิดว่า เพื่อนที่คอยซ้ำเติมเพื่อนที่ทำผิด เป็นคนที่ไม่น่าคบหา	183	4.14	0.73	อยู่ในเกณฑ์มาก
12.ฉันจะระวังทุกครั้ง หากต้องพูดเกี่ยวข้องกับเรื่อง ปมด้อย ของเพื่อน	183	4.01	0.82	อยู่ในเกณฑ์มาก
13.การแสดงออกถึงการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ควรมีอยู่ในทุกวัฒนธรรม	183	4.00	0.77	อยู่ในเกณฑ์มาก
14.ฉันเข้าใจถึงความจำเป็นในการอ้างไว้ซึ่งวัฒนธรรมหลักของแต่ละชาติ	183	4.07	0.75	อยู่ในเกณฑ์มาก
15.คนที่มาจากต่างวัฒนธรรมกัน การปฏิบัติตนอาจมีความแตกต่างกันได้	183	4.13	0.79	อยู่ในเกณฑ์มาก
รวม	183	4.04	0.45	อยู่ในเกณฑ์มาก

ตารางที่ 10.2 ตารางแสดงเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อคำถามในแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม (ข้อคำถามที่ 16-30)

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
16.ฉันพยายามเรียนรู้ภาษาของชาติต่างๆ	183	4.04	0.73	อยู่ในเกณฑ์มาก
17.วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนา ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงได้	183	4.06	0.75	อยู่ในเกณฑ์มาก
18.ภาษาไทย เป็นภาษาที่มีค่าสมมาจากหลายชาติ	183	4.03	0.83	อยู่ในเกณฑ์มาก
19.ภาษาพูด ถือเป็นสื่อกลางหลักในการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม	183	4.02	0.83	อยู่ในเกณฑ์มาก
20.วัฒนธรรมไทย เป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการผสมมาจากหลายเชื้อชาติ	183	3.96	0.86	อยู่ในเกณฑ์มาก
21.พุทธศาสนาในประเทศไทย มีรายละเอียดที่แตกต่างจากพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน	183	4.16	0.79	อยู่ในเกณฑ์มาก
22.การนุ่งซิ่นของนักศึกษาชาวลาว เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรม	183	4.10	0.75	อยู่ในเกณฑ์มาก
23.การให้หมากพลูของชาวพม่าในอดีต แสดงถึงการให้ความรักแก่กัน	183	4.11	0.84	อยู่ในเกณฑ์มาก
24.ฉันสามารถสื่อสารด้วยภาษาของประเทศเพื่อนบ้านได้	183	4.11	0.81	อยู่ในเกณฑ์มาก
25.ประเพณีการทำบุญในพุทธศาสนาของไทยมีความแตกต่างในรายละเอียดกับประเพณีการทำบุญจากประเทศเพื่อนบ้าน	183	3.98	0.81	อยู่ในเกณฑ์มาก
26.ระบำอัสสรา เป็นนาฏศิลป์ที่มีต้นแบบมาจากปราสาทนครวัด	183	4.25	0.77	อยู่ในเกณฑ์มาก
27.ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เป็นศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดในโลก	183	4.27	0.69	อยู่ในเกณฑ์มาก
28.ฉันสามารถแปลความหมายพฤติกรรมการแสดงออกของคนจากประเทศเพื่อนบ้านได้	183	4.30	0.74	อยู่ในเกณฑ์มาก
29.วัฒนธรรมด้านอาหาร สามารถส่งต่อและถ่ายทอดจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่งได้	183	3.99	0.78	อยู่ในเกณฑ์มาก
30.ฉันสามารถเรียนรู้วิถีการมารยาทและการเข้าสังคม ของผู้เรียนจากประเทศเพื่อนบ้านได้	183	4.19	0.73	อยู่ในเกณฑ์มาก
รวม	183	4.11	0.40	อยู่ในเกณฑ์มาก

ตารางที่ 10.3 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อคำถามในแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านทักษะทางวัฒนธรรม (ข้อคำถามที่ 31-45)

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
31.ฉันสามารถประเมินความคิด ความเชื่อและการให้คุณค่าต่อสิ่งต่าง ๆ ของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน	183	4.00	0.81	อยู่ในเกณฑ์มาก
32.ฉันพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้าน พูดหรือบอก โดยไม่ตีความว่าดีหรือไม่ดี	183	4.01	0.82	อยู่ในเกณฑ์มาก

33.ฉันรู้สึกแย่หรือลำบากใจในการเล่าเรื่องเกี่ยวกับภูมิหลัง ความคิด ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของฉัน	183	3.99	0.82	อยู่ในเกณฑ์มาก
34.ฉันคิดว่าการพูดแทรกสวนขึ้นมา ระหว่างเพื่อนพูดเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม	183	3.82	0.86	อยู่ในเกณฑ์มาก
35.ฉันสามารถใช้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลในการติดต่อสื่อสารได้	183	4.02	0.91	อยู่ในเกณฑ์มาก
36.เมื่อมีเพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่ชอบอยู่ในกลุ่ม ฉันก็สามารถทำงานร่วมด้วยได้	183	4.09	0.75	อยู่ในเกณฑ์มาก
37.ฉันเข้าร่วมกิจกรรมต่างวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ	183	4.07	0.80	อยู่ในเกณฑ์มาก
38.ฉันรู้สึกอึดอัดเมื่ออยู่ในกลุ่มคนต่างวัฒนธรรมที่ไม่คุ้นเคย	183	4.10	0.77	อยู่ในเกณฑ์มาก
39.ฉันสามารถใช้ภาษาประจำชาติของตนในการติดต่อสื่อสารได้เป็นอย่างดี	183	4.08	0.78	อยู่ในเกณฑ์มาก
40.ฉันสามารถทำงานร่วมกับผู้เรียนจากประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมีความสุข	183	4.05	0.72	อยู่ในเกณฑ์มาก
41.ฉันจะ ไม่ พูดตอกย้ำหรือซ้ำเติม หากเพื่อนกำลังถูกตำหนิหรือถูกละเมิด	183	4.23	0.77	อยู่ในเกณฑ์มาก
42.เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น ฉันยินดีที่จะรับฟัง	183	4.07	0.75	อยู่ในเกณฑ์มาก
43.ฉันมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาติต่างๆมากขึ้น	183	4.17	0.69	อยู่ในเกณฑ์มาก
44.ฉันกล้าที่จะนำวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น การกล้าแสดงออก การมีระเบียบวินัยในตนเอง มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทวัฒนธรรมของฉัน	183	4.10	0.76	อยู่ในเกณฑ์มาก
45.หากได้ชมภาพยนตร์ หรือละครจากต่างประเทศ ฉันมักสัมผัสได้ถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในละครเรื่องนั้นๆ	183	4.20	0.71	อยู่ในเกณฑ์มาก
รวม	183	4.07	0.41	อยู่ในเกณฑ์มาก

จากตารางที่ 10.1-10.3 จะพบว่า มีข้อความที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 4.00 อยู่ 7 ข้อ คำถาม ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อคำถามดังต่อไปนี้

ข้อคำถามที่ 1 ฉันสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันได้ดีเท่ากับผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรม ที่ระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.89$; S.D.=0.76)

ข้อคำถามที่ 2 ฉันอาสาเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต่างวัฒนธรรมกับฉันอย่างเต็มที่ ที่ระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.92$; S.D.=0.90)

ข้อคำถามที่ 20 วัฒนธรรมไทย เป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการผสมมาจากหลายเชื้อชาติ ที่ระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.96$; S.D.=0.86)

ข้อคำถามที่ 25 ประเพณีการทำบุญในพุทธศาสนาของไทยมีความแตกต่างในรายละเอียดกับประเพณีการทำบุญจากประเทศเพื่อนบ้าน ที่ระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.98$; S.D.=0.81)

ข้อคำถามที่ 29 วัฒนธรรมด้านอาหาร สามารถส่งต่อและถ่ายทอดจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่งได้ ที่ระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.99$; S.D.=0.78)

ข้อคำถามที่ 33 ฉันรู้สึกดีหรือภาคภูมิใจในการเล่าเรื่องเกี่ยวกับภูมิหลัง ความคิด ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของฉัน ที่ระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.99$; S.D.=0.82)

ข้อคำถามที่ 34 ฉันคิดว่าการพูดแทรกสว่นขึ้นมา ระหว่างเพื่อนพูดเป็นสิ่งที่ **ไม่** เหมาะสมที่ระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.82$; S.D.=0.86)

จากการวิเคราะห์ถึงค่าเฉลี่ยที่นักศึกษาศูนย์การเรียนรู้นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้น สรุปจำนวนข้อที่นักศึกษาส่วนมากทำคะแนนได้ต่ำ ดังนี้

1. การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่มีความหลากหลายวัฒนธรรม
2. ความสนใจหากต้องเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม
3. ความรู้เรื่องวัฒนธรรมไทย เป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการผสมมาจากหลายเชื้อชาติ
4. ความรู้เรื่องประเพณีการทำบุญในพุทธศาสนาของไทยมีความแตกต่างในรายละเอียดกับประเพณีการทำบุญจากประเทศเพื่อนบ้าน
5. ความรู้เรื่องวัฒนธรรมด้านอาหาร สามารถส่งต่อและถ่ายทอดจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่งได้
6. ทักษะในการเล่าเรื่องที่เกี่ยวกับภูมิหลัง ความคิด ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของตน
7. ทักษะการฟัง และการไม่พูดแทรกสว่นขึ้นมา ระหว่างเพื่อนพูด

ระยะที่ 2 ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ส่วนที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

เดิมที่ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมกันทั้งหมด 10 กิจกรรม แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ทางศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยปรับลดลงจาก 10 กิจกรรมเหลือ 8 กิจกรรม โดยทั้ง 8 กิจกรรมนั้น ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบโดยผสมสามแนวคิดประกอบไปด้วย แนวคิดการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของ อาชัญญา รัตนอุบล (2551) แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันของ Barkley et al. (2014) และแนวคิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมของ Chiu and Hong (2013) มาจัดให้แก่แก่นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา โดยพยายามปรับให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยพบทั้ง 7 ข้อจากระยะที่ 1 ซึ่งประกอบไปด้วย

1. การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่มีความหลากหลายวัฒนธรรม ปัญหาข้อนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบเสริมกิจกรรมละลายพฤติกรรมในแผนการจัดกิจกรรมที่ 1 โดยกิจกรรมนี้ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมกันในหลายจุด ทั้งให้ผู้เรียนนั่งเป็นวงกลม ได้มีโอกาสทำความรู้จักกันผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยผู้จัดกิจกรรมสามารถเข้าไปร่วมวงเพื่อละลายพฤติกรรมและปรับตัวเพื่อให้เข้ากับผู้เรียนได้ด้วย นอกจากนั้นยังใช้เทคนิค Round Table (การสนทนาแบบโต๊ะกลม) ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะปรับตัวกับเพื่อนใหม่ ๆ ที่มีโอกาสสู่มานั่งในวงสนทนาเดียวกันด้วย

2. ความสนใจหากต้องเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ปัญหาข้อนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมโดยใช้แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องพุทธศาสนาของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมกัน ใช้เทคนิคเกมทีมเป็น-ทีมตาย (Team Jeopardy) เหตุผลที่ต้องใช้เกมในการจัดกิจกรรมเพราะผู้วิจัยเคยมีประสบการณ์ในการสอนพระพุทธศาสนา หากจะไม่ให้การเรียนการสอนศาสนาน่าเบื่อ นั้น จะต้องมีกิจกรรมที่ตื่นเต้น เร้าใจ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เมื่อเป็นเกม จะต้องมีการวัดให้กลุ่มที่ชนะ การที่กลุ่มไหนมีเพื่อนต่างวัฒนธรรมมาก ๆ ข้อได้เปรียบก็จะตกไปอยู่ที่กลุ่มนั้น การเล่นเกมเป็นกลุ่ม จะเป็นการแยกผู้เรียนจากกลุ่มที่จับกันตามปกติ ออกจากกัน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้ทำความรู้จักกับผู้เรียนใหม่ ๆ ที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมกันจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้

3. ความรู้เรื่องวัฒนธรรมไทย เป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการผสมมาจากหลายเชื้อชาติ ปัญหาข้อนี้ผู้จัดกิจกรรมได้ออกแบบกิจกรรมโดยใช้แผนการเรียนรู้ที่ 3 ซึ่งใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมกัน ด้วยการเรียนการสอนรูปแบบแบ่งปันความคิด (THINK-PAIR-SHARE) โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องประวัติความเป็นมาของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมเพื่อนบ้านผ่านสื่อวีดิทัศน์ จากนั้นให้แต่ละกลุ่ม แสดงความคิดเห็นแล้วนำความรู้ที่แต่ละคนมาแลกเปลี่ยนกัน

4. ความรู้เรื่องประเพณีการทำบุญในพุทธศาสนาของไทยมีความแตกต่างในรายละเอียดกับประเพณีการทำบุญจากประเทศเพื่อนบ้าน ปัญหาข้อนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมที่ 6 ประเพณีเทศกาลของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้เทคนิคการเรียนการสอนของรูปแบบ จี.ไอ. (G.I.) เป็นการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสืบสอบข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยพยายามจัดกลุ่มให้ผู้ที่มีมาจากชาตินั้น ๆ ได้ศึกษาประเพณีวัฒนธรรม ของตนเองอย่างละเอียด ถี่ถ้วน ซึ่งนอกจากจะสามารถช่วยให้เพื่อนที่มาจากต่างวัฒนธรรมได้ข้อมูลเชิงลึกแล้ว ยังสามารถสะท้อนให้ผู้ที่เป็นเจ้าของประเพณีวัฒนธรรมของตนเกิดความภูมิใจในประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาติตนเองอีกด้วย

5. ความรู้เรื่องวัฒนธรรมด้านอาหาร สามารถส่งต่อและถ่ายทอดจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่งได้ ปัญหาข้อนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมที่ 7 เรื่อง วัฒนธรรมอาหารการกินของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมกัน คือ ใช้วิธีการเรียนรู้แบบใช้

Team – Games Tournament ในการจัดกิจกรรม โดยยิ่งทีมไหนที่มีสมาชิกในกลุ่มที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากเท่าใด ทีมนั้นจะยิ่งเพิ่มโอกาสในการชนะสูงมากขึ้น เพราะการจะชนะเกมนั้น สมาชิกในกลุ่มจะต้องทายรูปภาพอาหารที่มาจากหลายประเทศ ทั้ง ไทย ลาว พม่า และกัมพูชา เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้นผู้จัดกิจกรรมยังเตรียมภาพอาหารที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมด้านอาหาร การกิน ร่วมกัน เช่น ส้มตำ ที่ถือเป็นอาหารที่เป็นวัฒนธรรมร่วมระหว่างประเทศลาวและประเทศไทย ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น

6. ทักษะในการเล่าเรื่องที่เกี่ยวกับภูมิหลัง ความคิด ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของฉันทน์ ปัญหานี้ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมที่ 4 เรื่อง วรรณกรรม นาฏศิลป์ และวัฒนธรรมการร้องรำทำเพลงของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมกัน จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้เทคนิคการต่อภาพ หรือ Jigsaw ต่อภาพ โดยแต่ละกลุ่มมีสมาชิกสี่คน โดยให้มีผู้เชี่ยวชาญคนขึ้นประจำฐานที่มุมห้อง แต่ละกลุ่มควรจะเน้นผู้เรียนที่คิดว่าเหมาะสมกับวรรณกรรม นาฏศิลป์ และวัฒนธรรมการร้องรำทำเพลงของประเทศนั้น ๆ เพราะกิจกรรมนี้ผู้เรียนทุกคนจะต้องกลับมาหากกลุ่ม home แล้วมาเล่าให้เพื่อนภายในกลุ่มฟัง ซึ่งการที่ทุกคนจะต้องได้บอกเล่าเรื่องราวของวัฒนธรรมที่ตนไปเรียนมาจากผู้เชี่ยวชาญนั้น เป็นการเสริมทักษะในการเล่าเรื่องที่เกี่ยวกับภูมิหลัง ความคิด ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของฉันทน์ได้เป็นอย่างดี

7. ทักษะการฟัง และการไม่พูดแทรกสวนขึ้นมา ระหว่างเพื่อนพูด ปัญหานี้ผู้วิจัยใช้แผนกิจกรรมที่ 2 แตกต่างแต่ไม่แตกแยก โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมกัน จัดกิจกรรมแบบ Fishbowl (คุยก้นแบบอ่างปลา) ซึ่งการจัดกิจกรรมนี้ จะคล้ายๆกับการจัดรายการผ่านเทคโนโลยีสมัยปัจจุบัน เช่น การจัด club house โดยจะให้ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน ของประเทศตนเองออกมาอภิปรายถึงประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แล้วให้ผู้เรียนคนอื่นเป็นวงนอก คอยเป็นผู้ฟังที่ดี ผู้จัดกิจกรรมคอยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการ คอยหาจังหวะที่มีช่องว่าง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนวงนอก ได้มีโอกาสถามคำถามผู้เชี่ยวชาญที่นั่งอยู่วงใน ซึ่งการจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้ สามารถฝึกทักษะการเป็นผู้พูดให้แก่ผู้เรียนวงใน และฝึกทักษะการเป็นผู้ฟังให้แก่ผู้เรียนส่วนใหญ่ที่อยู่วงนอกได้เป็นอย่างดี

ส่วนแผนการจัดกิจกรรมที่ 8 นั้น ผู้วิจัยได้ นำ 3 หัวข้อที่วางแผนไว้ล่วงหน้า แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด19 ทำให้ต้องควบรวบ 3 หัวข้อ เข้ามาเป็นแผนกิจกรรมเดียว นั่นคือเรื่อง การเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตก ขนบธรรมเนียม มารยาทในการอยู่ร่วมกันในวัฒนธรรมที่แตกต่างและการเคารพในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ โดยแผนกิจกรรมนี้ผู้จัดกิจกรรม ใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมกัน กิจกรรม Buzz Group (เทคนิคซุบซิบปรึกษา) โดยเทคนิคนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพูดคุยกแลกเปลี่ยนกันมากกว่าปกติ และให้อิสระแก่ผู้เรียนในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ และต่อยอดไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

โดยแผนกิจกรรมทั้ง 8 นั้นประกอบไปด้วย

**แผนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม
ของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย**

ตารางที่ 11 แผนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวทางการเรียนรู้แบบรวมกัน

ต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

ระยะเวลา (ชั่วโมง)	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิคที่ใช้ในการจัด กิจกรรม	ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูล ($\bar{x}$;S.D.) การแปลผล
7	โลกแห่ง วัฒนธรรม	1.อธิบาย ความหมายของ วัฒนธรรมได้ 2.จำแนกความ แตกต่างของ วัฒนธรรมแต่ละ ประเภทได้ 3.อธิบายความ แตกต่างของ วัฒนธรรมในแต่ละ ประเทศใน ภูมิภาคอาเซียน ได้	Round Table (การ สนทนาแบบโต๊ะกลม)	1. แบ่งกลุ่มผู้เรียน กลุ่มละ 4 - 6 คน มีความสามารถ คละกัน ทั้ง เก่ง อ่อน ปาน กลาง 2. ผู้สอนและ ผู้เรียนร่วมกัน อภิปรายเรื่องที่ จะ ศึกษาเรื่องที่อ่าน หรือเรื่องที่เรียน 3. ผู้สอนแจกใบ งาน หรือแบบฝึก ให้แต่ละกลุ่ม 4. ผู้เรียนเขียน คำตอบแล้วส่งไป ยังคนต่อไป ทางด้านใดด้าน หนึ่ง 5. สมาชิกคน ต่อไปทำแบบฝึก	ก่อนเรียน ($\bar{x}$ =3.47;S.D.=0.86) อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง หลังเรียน ($\bar{x}$ =4.23;S.D.=0.82) อยู่ในเกณฑ์มาก

ระยะเวลา (ชั่วโมง)	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิคที่ใช้ในการจัด กิจกรรม	ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูล ($\bar{x}$;S.D.) การแปลผล
				หรือตอบคำถาม เพิ่ม	
7	แตกต่างแต่ไม่ แตกแยก	1.อธิบาย สาเหตุของ ความขัดแย้ง ทางวัฒนธรรม ได้ 2.นำเสนอ แนวทางการ แก้ไขความ ขัดแย้งทาง วัฒนธรรมได้	Fish bowl	ผู้สอนแจก กระดาษให้ นักศึกษาคนละ 1 แผ่น แล้วให้ นักศึกษาเขียน คำถามเกี่ยวกับ เนื้อหาที่ผู้สอน สอนลงในกระดาษ ที่แจกให้ หรือ ผู้สอนถามคำถาม เกี่ยวกับเนื้อหาที่ สอน และให้ นักศึกษาเขียน ตอบ จากนั้น ผู้สอนรวบรวม กระดาษใส่ใน ภาชนะที่เตรียมมา ผู้สอนสุ่มหยิบ คำถามขึ้นมาและ ให้นักศึกษาทั้ง ห้องช่วยกันตอบ คำถาม	ก่อนเรียน ($\bar{x}$ =3.23;S.D.=0.82) อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง หลังเรียน ($\bar{x}$ =4.30;S.D.=0.75) อยู่ในเกณฑ์มาก
7	วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรม ประเทศเพื่อน บ้าน	1.เข้าใจ วัฒนธรรมไทย ในภาพรวมได้ 2.เปรียบเทียบ ลักษณะร่วม และความ	การเรียนรู้การสอนรูปแบบ แบ่งปันความคิด (THINK- PAIR-SHARE)	ผู้สอนให้นักศึกษา ทุกคนคิดหา คำตอบเกี่ยวกับ เรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ นักศึกษาได้เรียน จากนั้นให้	ก่อนเรียน ($\bar{x}$ =3.20;S.D.=0.76) อยู่ในเกณฑ์น้อย หลังเรียน

ระยะเวลา (ชั่วโมง)	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิคที่ใช้ในการจัด กิจกรรม	ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูล ($\bar{x}$;S.D.) การแปลผล
		<p>แตกต่างทางวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมเพื่อนบ้าน</p> <p>3.สามารถยกตัวอย่างความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมเพื่อนบ้าน</p>		<p>นักศึกษาจับคู่อภิปรายและแลกเปลี่ยนคำตอบที่นักศึกษาแต่ละคนคิดไว้ ถ้าคำตอบที่ได้ต่างกัน ให้</p> <p>นักศึกษ้อภิปรายเพื่อหาข้อสรุป ผู้สอนสามารถให้นักศึกษา 2 คู่ มาอภิปรายและแลกเปลี่ยนคำตอบกันได้อีก เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกคิดมากขึ้น</p>	<p>($\bar{x}$=3.97;S.D.=0.85)</p> <p>อยู่ในเกณฑ์มาก</p>
7	<p>วรรณกรรม นาฏศิลป์ และ วัฒนธรรมการ ร้องรำทำเพลง ของไทยและ ประเทศเพื่อนบ้าน</p>	<p>1.เข้าใจ วรรณกรรม นาฏศิลป์ วัฒนธรรมการ ร้องรำทำเพลง ของไทยและ ประเทศเพื่อนบ้านได้</p> <p>2.เปรียบเทียบ ความเหมือน และความแตกต่าง ระหว่าง</p>	<p>เทคนิคการต่อภาพ Jigsaw</p>	<p>ผู้สอนแบ่ง นักศึกษาออกเป็น กลุ่มๆ ตามความเหมาะสม โดย สมาชิกแต่ละคน ในกลุ่ม (Home team) จะแยกกัน ไปศึกษาหัวข้อที่ ผู้สอนมอบหมาย ให้ร่วมกับสมาชิก ของกลุ่มอื่นๆ (Expert team) หลังจากนั้น</p>	<p>ก่อนเรียน ($\bar{x}$=3.80;S.D.=0.93)</p> <p>อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง</p> <p>หลังเรียน ($\bar{x}$=4.50;S.D.=0.63)</p> <p>อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด</p>

ระยะเวลา (ชั่วโมง)	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิคที่ใช้ในการจัด กิจกรรม	ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูล ($\bar{x}$;S.D.) การแปลผล
		วรรณกรรม นาฏศิลป์ และ วัฒนธรรมการ ร้องรำทำเพลง ของไทยและ ประเทศเพื่อน บ้าน 3.บอกความ เป็นมาและ ความสำคัญของ นาฏศิลป์ และ วัฒนธรรมการ ร้องรำทำเพลง ของไทยและ ประเทศเพื่อน บ้าน		สมาชิกทุกคนของ กลุ่มจะกลับไป กลุ่มของตน และ เล่าความรู้ที่ ตนเองได้ศึกษา ให้กับเพื่อนใน กลุ่มฟัง จากนั้น ผู้สอนอาจจะให้ ตัวแทนของกลุ่ม มานำเสนอความรู้ ที่ได้รับทั้งหมด หน้าชั้นเรียนหรือ ทดสอบนักศึกษา คะแนนสอบของ สมาชิกในกลุ่มจะ นำมาหาค่าเฉลี่ย เพื่อเป็นคะแนน ของกลุ่ม	
7	พุทธศาสนา ของไทยและ ประเทศเพื่อน บ้าน	1.เข้าใจหลัก พุทธศาสนาใน ภาพรวมได้ 2.เปรียบเทียบ ความเหมือน และความ แตกต่าง ระหว่างพุทธ ศาสนาไทยกับ พุทธศาสนาของ เพื่อนบ้านได้ 3.บอกความ	เทคนิคเกม ทีมเป็น-ทีม ตาย (Team Jeopardy)	แบ่งผู้เรียน ออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน เล่นแข่งขันกันเป็น ทีม แต่ละทีม หมุนเวียนกันเลือก คำถามในชนิด คำถามของรอบ นั้น ปรีक्षाกัน แล้วตอบคำถาม ในสลากเป็น เรื่องราวในวิชาที่	ก่อนเรียน ($\bar{x}$ =3.37;S.D.=1.10) อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง หลังเรียน ($\bar{x}$ =4.33;S.D.=0.88) อยู่ในเกณฑ์มาก

ระยะเวลา (ชั่วโมง)	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิคที่ใช้ในการจัด กิจกรรม	ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูล ($\bar{x}$;S.D.) การแปลผล
		เป็นมาและ ความแตกต่าง ของวัฒนธรรม ทางพุทธศาสนา ของไทยและ เพื่อนบ้านได้		เรียน โดยเขียนใน รูปของคำตอบ	
7	ประเพณี เทศกาลของ ไทยและ ประเทศเพื่อน บ้าน	1.เข้าใจ ความหมายของ ประเพณี เทศกาลและ วัฒนธรรมใน ภาพรวม 2.เปรียบเทียบ ความเหมือน และความ แตกต่าง ระหว่าง ประเพณี เทศกาลของ ไทยและเพื่อน บ้านได้ 3.สามารถ ยกตัวอย่าง ประเพณี เทศกาลสำคัญ ของไทยและ เพื่อนบ้านได้	เทคนิคกลุ่มสืบค้นGroup Investigation	สมาชิกกลุ่มจะ ช่วยกันศึกษา ค้นคว้าหาคำตอบ หรือความรู้มา นำเสนอต่อชั้น เรียน โดยผู้สอน แบ่งเนื้อหาเป็น หัวข้อย่อย แต่ละ กลุ่มศึกษากลุ่มละ 1 หัวข้อ เมื่อ พร้อม ผู้เรียนจะ นำเสนอ ผลงานที่ละกลุ่ม แล้วร่วมกัน ประเมินผลงาน	ก่อนเรียน ($\bar{x}$ =3.87;S.D.=0.73) อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง หลังเรียน ($\bar{x}$ =4.50;S.D.=0.63) อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด
7	วัฒนธรรม อาหารการกิน ของไทยและ	1.เข้าใจ วัฒนธรรม อาหารการกิน	เท ค น ิ ค การ แข่ ง ขั น ระ ห ว่ า ง ก ลุ่ ม ดั ว ย เ ก ม Team-	การจัดกลุ่ม นักเรียนเป็นกลุ่ม เล็ก ๆ กลุ่มละ 4	ก่อนเรียน ($\bar{x}$ =3.53;S.D.=0.82) อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ระยะเวลา (ชั่วโมง)	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิคที่ใช้ในการจัด กิจกรรม	ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูล ($\bar{x}$;S.D.) การแปลผล
	ประเทศเพื่อนบ้าน	ของไทยและ ประเทศเพื่อน บ้านได้ 2.เปรียบเทียบ ความเหมือน และความ แตกต่าง ระหว่างอาหาร การกินของไทย กับอาหารการ กินประเทศ เพื่อนบ้านได้ 3.ยกตัวอย่าง อาหารการกิน ของประเทศ เพื่อนบ้านแต่ละ ประเทศได้	GamesTournament	คน ระดับ ความสามารถ ต่างกัน (Heterogeneous teams) คือ นักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ครูกำหนด บทเรียนและการ ทำงานของกลุ่ม เอาไว้ ครูทำการ สอนบทเรียนให้ นักเรียนทั้งชั้นแล้ว ให้กลุ่มทำงาน ตามที่กำหนด นักเรียนในกลุ่ม ช่วยเหลือกัน เด็ก เก่งช่วยและตรวจ งานของเพื่อนให้ ถูกต้องก่อนนำส่ง ครู แล้วจัดกลุ่ม ใหม่เป็นกลุ่ม แข่งขันที่มี ความสามารถเท่า ๆ กัน (Homogeneous tournament teams) มา แข่งขันตอบปัญหา	หลังเรียน ($\bar{x}$ =4.20;S.D.=0.76) อยู่ในเกณฑ์มาก

ระยะเวลา (ชั่วโมง)	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิคที่ใช้ในการจัด กิจกรรม	ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูล ($\bar{x}$;S.D.) การแปลผล
				ซึ่งจะมีการจัดกลุ่ม ใหม่ทุกสัปดาห์ โดยพิจารณาจาก ความสามารถของ แต่ละบุคคล คะแนนของกลุ่ม จะได้จากคะแนน ของสมาชิกที่เข้า แข่งขันร่วมกับ กลุ่มอื่น ๆ ร่วมกัน แล้วมีการมอบ รางวัลให้แก่กลุ่มที่ ได้คะแนนสูงถึง เกณฑ์ที่กำหนดไว้	
7	ผสม 3 กิจกรรม เนื่องจากการ แพร่ระบาดของ ของโควิด19 ประกอบไปด้วย 1.การเข้ามา ของวัฒนธรรม ตะวันตก 2. ขนบธรรมเนียม มารยาทในการ อยู่ร่วมกันใน วัฒนธรรมที่ แตกต่างและ- 3.การเคารพใน	ผสม 3 กิจกรรม เนื่องจากการ แพร่ระบาดของ โควิด19 ประกอบไปด้วย 1.การเข้ามา ของวัฒนธรรม ตะวันตก 2. ขนบธรรมเนียม มารยาทในการ อยู่ร่วมกันใน วัฒนธรรมที่ แตกต่างและ- 3.การเคารพใน เป็นมนุษย์	Buzz Groups (พูดคุย แบบ เสียง ชู บ ชิ ป นินทา)	อภิปรายกันถึง คำถามที่ได้รับเป็น กลุ่มที่มีการจับคู่ เล็ก ๆ โดยจะใช้ เวลาที่ไม่นานนัก แต่ ละกลุ่มจะได้ โอกาสพูดคุยกัน ภายในกลุ่ม โดย ผู้เรียนในจะได้วง สนทนาที่ไม่ใหญ่ มากนักในการ พูดคุยในประเด็น เล็กๆ	ก่อนเรียน ($\bar{x}$ =3.37;S.D.=0.85) อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง หลังเรียน ($\bar{x}$ =4.20;S.D.=0.85) อยู่ในเกณฑ์มาก

ระยะเวลา (ชั่วโมง)	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิคที่ใช้ในการจัด กิจกรรม	ขั้นตอนการจัด กิจกรรม	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูล ($\bar{x}$; S.D.) การแปลผล
	คุณค่าของ ความเป็น มนุษย์				

ส่วนที่ 2 ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบ
ร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย

ผลการศึกษาในส่วนนี้ มีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน ประกอบไปด้วย ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม ด้าน
ความรู้ทางวัฒนธรรม และด้านทักษะทางวัฒนธรรมที่นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาทำแบบวัดระดับการยอมรับความ
หลากหลายทางวัฒนธรรมก่อนเรียน

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
ค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมก่อนเรียน	30	3.59	0.61	อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยด้านความรู้ทางวัฒนธรรมก่อนเรียน	30	3.67	0.53	อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางวัฒนธรรมก่อนเรียน	30	3.62	0.60	อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
รวม	30	3.61	0.19	อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

จากตารางที่ 12 จะพบว่า นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมก่อนจัด
กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความ
หลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้ค่าเฉลี่ยด้านความรู้ทาง
วัฒนธรรมมากที่สุดที่ $\bar{x} = 3.67$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.53 ตามมาด้วย ค่าเฉลี่ยด้านทักษะทาง
วัฒนธรรม ที่ $\bar{x} = 3.62$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.60 และ ค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักทาง
วัฒนธรรมที่ $\bar{x} = 3.59$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.61 ตามลำดับ

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน ประกอบไปด้วย ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม และด้านทักษะทางวัฒนธรรมที่นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมหลังเรียน

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
ค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมหลังเรียน	30	4.38	0.48	อยู่ในเกณฑ์มาก
ค่าเฉลี่ยด้านความรู้ทางวัฒนธรรมหลังเรียน	30	4.35	0.43	อยู่ในเกณฑ์มาก
ค่าเฉลี่ยด้านความทักษะทางวัฒนธรรมหลังเรียน	30	4.31	0.48	อยู่ในเกณฑ์มาก
รวม	30	4.33	0.15	อยู่ในเกณฑ์มาก

จากตารางที่ 13 จะพบว่า นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมหลังจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้ค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมมากที่สุดที่ $\bar{x} = 4.38$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.48 ตามมาด้วย ค่าเฉลี่ยด้านความรู้ทางวัฒนธรรม ที่ $\bar{x} = 4.35$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.43 และ ค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางวัฒนธรรมที่ $\bar{x} = 4.31$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.48 ตามลำดับ

จากตารางที่ 12 และตารางที่ 13 จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา มีระดับที่สูงขึ้นมาก โดยก่อนจัดกิจกรรมนักศึกษาเขตห้วยขวาง ระดับชั้นประถมศึกษา มีระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ ($\bar{x}=3.61$; S.D.=0.19) แปลผลอยู่ในระดับปานกลาง และหลังจัดกิจกรรมที่ ($\bar{x}=4.33$; S.D.=0.15) แปลผลอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม ที่ 0.72 คะแนน ดังนั้น ผู้วิจัยจะทำการสรุปการเปรียบเทียบก่อนและหลังจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 14 ตารางเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ข้อ	รายการ	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม			หลังเข้าร่วมกิจกรรม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
ความตระหนักทางวัฒนธรรม							
1	ฉันสามารถทำงานเข้ากับเพื่อนที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันได้ดีเท่ากับผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรม โดยปราศจากอคติไม่ว่าเพื่อนคนนั้นจะมาจากวัฒนธรรมเดียวกันกับฉันหรือไม่	3.47	0.86	ปานกลาง	4.23	0.82	มาก
2	ฉันรีบเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่มาจากต่างวัฒนธรรมทุกครั้ง เมื่อเพื่อนมีปัญหาระหว่างเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ	3.23	0.82	ปานกลาง	4.30	0.75	มาก
3	ฉันรู้สึกภูมิใจทุกครั้ง ที่มีโอกาสช่วยเหลือและเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนต่างวัฒนธรรม	3.50	0.90	ปานกลาง	4.17	0.87	มาก
4	ฉันรู้สึกผ่อนคลายและสบายใจ แม้จะต้องทำงานร่วมกับเพื่อนที่ต่างวัฒนธรรมกัน	3.43	0.82	ปานกลาง	4.27	0.87	มาก
5	ฉันคิดว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่จำเป็น และต้องศึกษาไปตลอดชีวิต	3.60	1.00	ปานกลาง	4.33	0.80	มาก
6	หากฉันต้องเป็นกรรมการ ตัดสินผลแพ้ชนะ ฉันจะตัดสินอย่างเที่ยงธรรม แม้ว่ากลุ่มนั้นจะมีเพื่อนที่มาจากวัฒนธรรมเดียวกัน	3.87	0.82	มาก	4.63	0.61	มากที่สุด
7	ฉันรู้สึกถึงความแตกต่างได้ทันที หากเข้าไปอยู่ในกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมต่างจากฉัน	3.57	0.94	ปานกลาง	4.37	0.85	มาก

ข้อ	รายการ	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม			หลังเข้าร่วมกิจกรรม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
8	ฉันเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมอื่น เช่นเดียวกับวัฒนธรรมของตนเอง	3.80	0.71	ปาน กลาง	4.47	0.57	มาก ที่สุด
9	ฉันคิดว่าการเรียนรู้เรื่องความ หลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นเรื่อง สำคัญ เพราะปัญหาความขัดแย้ง ทางวัฒนธรรมยังมีอยู่ทั่วโลก	3.67	0.84	ปาน กลาง	4.50	0.78	มาก ที่สุด
10	ฉันภูมิใจเสมอ หากมีโอกาสได้พูดถึง วัฒนธรรมของฉัน	3.73	0.78	ปาน กลาง	4.50	0.73	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวม ด้านความตระหนักทาง วัฒนธรรม		3.59	0.61	ปาน กลาง	4.38	0.48	มาก
ความรู้ทางวัฒนธรรม							
11	อารยธรรมอินเดียหรืออารยธรรม แม่น้ำสินธุ เป็นอารยธรรมที่แพร่ ขยายเข้ามาในภูมิภาคอาเซียนเป็น จำนวนมาก	3.60	0.67	ปาน กลาง	4.17	0.83	มาก
12	การเปิดประชาคมอาเซียน เป็นการ เปิดโอกาสให้ฉันได้เรียนรู้การอยู่ ร่วมกันกับเพื่อนต่างวัฒนธรรมมาก ขึ้น	3.53	0.73	ปาน กลาง	4.47	0.73	มาก ที่สุด
13	ฮีตสิบสองคองสิบสี่ เป็น ขนบธรรมเนียมของชาติพันธุ์ลาว ที่ ยังมีการดำรงอยู่ถึงปัจจุบัน	3.67	0.88	ปาน กลาง	4.40	0.72	มาก
14	การนุ่งผ้าซิ่นของนักศึกษาหญิงชาว ลาว สะท้อนให้เห็นถึงการอนุรักษ์ วัฒนธรรม	3.53	0.63	ปาน กลาง	4.17	0.75	มาก
15	วัฒนธรรมไทย รากฐานส่วนใหญ่มา จากพระพุทธศาสนา	3.37	1.10	ปาน กลาง	4.33	0.88	มาก

ข้อ	รายการ	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม			หลังเข้าร่วมกิจกรรม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
16	ประเพณีปอยส่างลอง เป็นประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาของชาวไทใหญ่	3.87	0.73	มาก	4.50	0.63	มากที่สุด
17	วรรณคดีรามเกียรติ์ เป็นมรดกร่วมทางวัฒนธรรมด้านวรรณกรรมของหลาย ๆ ชาติในอาเซียน	3.80	0.93	ปานกลาง	4.47	0.73	มากที่สุด
18	หล่าเพ็ด หรือ ยำใบชา เป็นอาหารประจำชาติพม่า ที่ประกอบไปด้วยพืชสมุนไพรนานาชนิด	3.53	0.63	ปานกลาง	4.50	0.63	มากที่สุด
19	นครวัด สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ความศรัทธาอันแรงกล้าที่มีต่อศาสนา	3.80	0.92	ปานกลาง	4.33	0.80	มาก
20	วัฒนธรรมด้านอาหาร สามารถส่งต่อและถ่ายทอดจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่งได้	3.53	0.82	ปานกลาง	4.20	0.76	มาก
เฉลี่ยรวม ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม		3.67	0.53	ปานกลาง	4.35	0.43	มาก
ด้านทักษะทางวัฒนธรรม							
21	ฉันสามารถประเมินความคิด ความเชื่อและการให้คุณค่าต่อสิ่งต่าง ๆ ของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน	3.40	0.89	ปานกลาง	4.27	0.91	มาก
22	ฉันพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้าน พูดหรืออภิปรายแสดงความเห็น โดยไม่ตีความว่าดีหรือไม่ดี	3.20	0.76	น้อย	3.97	0.85	มาก
23	แม้ฉันจะบกพร่องในการใช้	3.60	0.93	ปาน	4.10	0.84	มาก

ข้อ	รายการ	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม			หลังเข้าร่วมกิจกรรม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
	ภาษาสากลหรือภาษาไทยในการสื่อสาร แต่ฉันสามารถใช้อวัจนภาษาเข้ามาช่วยในการสื่อสารกับเพื่อนต่างวัฒนธรรมได้			กลาง			
24	ฉันสามารถปรับตัวในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านหรือต่างวัฒนธรรมกับฉันได้	3.37	0.85	ปาน กลาง	4.20	0.85	มาก
25	หากพบเจอเพื่อนชาวต่างชาติมาสอบถามหรือมีข้อสงสัย ฉันสามารถใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากลในการสื่อสารได้	3.80	0.96	ปาน กลาง	4.33	0.88	มาก
26	เมื่อมีเพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่ชอบอยู่ในกลุ่ม ฉันสามารถทำงานร่วมด้วยได้	3.83	0.70	มาก	4.47	0.68	มากที่สุด
27	ฉันจะเข้าร่วมกิจกรรมความหลากหลายทางวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ ในอนาคต	3.73	0.83	ปาน กลาง	4.33	0.76	มาก
28	ฉันกล้าที่จะนำวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น การกล้าแสดงออก การมีระเบียบวินัยในตนเอง มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทวัฒนธรรมของฉัน	3.87	0.73	มาก	4.47	0.68	มากที่สุด
29	ฉันสามารถนำความรู้ที่ได้จากการกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของฉันได้	3.60	0.89	ปาน กลาง	4.33	0.76	มาก
30	เมื่อเพื่อนกำลังแสดงความคิดเห็น ฉันยินดีที่จะรับฟังอย่างตั้งใจ แม้จะเป็นเพื่อนที่ไม่ชอบก็ตาม	3.77	0.73	ปาน กลาง	4.20	0.76	มาก

ข้อ	รายการ	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม			หลังเข้าร่วมกิจกรรม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
เฉลี่ยรวม ด้านทักษะทางวัฒนธรรม		3.62	0.60	ปาน กลาง	4.31	0.48	มาก

จากตารางที่ 14 ตารางเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมข้างต้นพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 22. ฉันพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้าน พูดหรืออภิปรายแสดงความเห็น โดยไม่ตีความว่าดีหรือไม่ดี ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.20$; S.D.=0.76) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีด้วยกันสองข้อ คือ ข้อที่ 16. ประเพณีปอยส่างลอง เป็นประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของพุทธศาสนาของชาวไทยเชื้อสายที่ 28.ฉันกล้าที่จะนำวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น การกล้าแสดงออก การมีระเบียบวินัยในตนเอง มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทวัฒนธรรมของฉัน โดยทั้งสองข้อ มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากันที่ ($\bar{x} = 3.87$; S.D.=0.73)

หากจะแยกเป็นรายด้าน พบว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อที่ 2.ฉันรีบเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่มาจากต่างวัฒนธรรมทุกครั้ง เมื่อเพื่อนมีปัญหาระหว่างเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.23$; S.D.=0.82) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมมากที่สุด ข้อที่ 8.ฉันเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมอื่นเช่นเดียวกับวัฒนธรรมของตนเอง ที่ระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.80$; S.D.=0.71) ด้านความรู้ทางวัฒนธรรมก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน พบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 15.วัฒนธรรมไทย รากฐานส่วนใหญ่มาจากพุทธศาสนา ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.37$; S.D.=1.10) ส่วนข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดด้านความรู้ทางวัฒนธรรมก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ คือข้อคำถามที่ 16.ประเพณีปอยส่างลอง เป็นประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของพุทธศาสนาของ

ชาวไทใหญ่ ที่ระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.87$; S.D.=0.73) และด้านทักษะทางวัฒนธรรม ข้อคำถามที่ได้ระดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 22.ฉันพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้าน พูดหรืออธิบายแสดงความเห็น โดยไม่ตีความว่าดีหรือไม่ดี ที่ระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.20$; S.D.=0.76) ส่วนข้อคำถามด้านทักษะทางวัฒนธรรม ข้อคำถามที่ได้ระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 28 ฉันกล้าที่จะนำวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น การกล้าแสดงออก การมีระเบียบวินัยในตนเอง มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทวัฒนธรรมของฉัน ที่ระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.87$; S.D.=0.73)

จากตารางที่ 15 (ต่อ) พบว่าหลังเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 22.ฉันพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้าน พูดหรืออธิบายแสดงความเห็น โดยไม่ตีความว่าดีหรือไม่ดี ที่ระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.97$; S.D.=0.85) ส่วนข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 6.หากฉันต้องเป็นกรรมการ ตัดสินผลแพ้ชนะ ฉันจะตัดสินอย่างเที่ยงธรรม แม้ว่ากลุ่มนั้นจะมีเพื่อนที่มาจากวัฒนธรรมเดียวกัน ที่ระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 4.63$; S.D.=0.61)

เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่าหลังเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน พบว่าด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 3.ฉันรู้สึกภูมิใจทุกครั้ง ที่มีโอกาสช่วยเหลือและเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนต่างวัฒนธรรม ที่ระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 4.17$; S.D.=0.87) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมมากที่สุดคือ ข้อที่ 6.หากฉันต้องเป็นกรรมการ ตัดสินผลแพ้ชนะ ฉันจะตัดสินอย่างเที่ยงธรรม แม้ว่ากลุ่มนั้นจะมีเพื่อนที่มาจากวัฒนธรรมเดียวกัน ที่ระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 4.63$; S.D.=0.61) ด้านความรู้ทางวัฒนธรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน พบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีสองข้อ คือ ข้อที่ 11.อารยธรรมอินเดียหรืออารยธรรมแม่น้ำสินธุ เป็นอารยธรรมที่แพร่ขยายเข้ามาในภูมิภาคอาเซียนเป็นจำนวนมาก ($\bar{x} = 4.17$; S.D.=0.83) และข้อที่ 14.การนุ่งผ้าซิ่นของนักศึกษาหญิงชาวลาว สะท้อนให้เห็นถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรม ที่ระดับค่าเฉลี่ย เท่ากับ ($\bar{x} = 4.17$; S.D.=0.75) ส่วนข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านความรู้ทางวัฒนธรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ คือ ข้อคำถามที่ 16.ประเพณีปอยส่างลอง เป็นประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาของชาวไทใหญ่ และข้อ 18.หล่าเพ็ด หรือ ยาใบชา เป็นอาหารประจำชาติพม่า ที่ประกอบไปด้วยพืชสมุนไพรนานาชนิด ที่ระดับค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ($\bar{x} = 4.50$; S.D.=0.63) ทั้งสองข้อ และด้านทักษะทางวัฒนธรรม ข้อคำถามที่ได้ระดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 22.ฉันพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้าน พูดหรือ

อภิปรายแสดงความเห็น โดยไม่ตีความว่าดีหรือไม่ดี ที่ระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.97$; S.D.=0.85) ส่วนข้อความด้านทักษะทางวัฒนธรรม ข้อคำถามที่ได้ระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 26. เมื่อมีเพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่ชอบอยู่ในกลุ่ม ฉันสามารถทำงานร่วมด้วยได้ และข้อที่ 28. ฉันกล้าที่จะนำวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น การกล้าแสดงออก การมีระเบียบวินัยในตนเอง มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทวัฒนธรรมของฉัน ที่ระดับค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ($\bar{x} = 4.47$; S.D.=0.68) ทั้งสองข้อ

การทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่สัมพันธ์กัน (t-test dependent)

การทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่สัมพันธ์กัน หมายถึง การทดสอบเปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน ของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดิม คือนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา

ตารางที่ 15 ตารางแสดงคะแนนค่าเฉลี่ย จำนวนกลุ่มตัวอย่าง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อน-หลัง จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้แนวคิดแบบร่วมกัน

Paired Samples Statistics					
		ค่าเฉลี่ย	จำนวน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	Std. Error Mean
Pair 1	ก่อนเรียน	3.61	30	0.19	.034
	หลังเรียน	4.33	30	0.15	.027

จากตารางที่ 15 พบว่าค่าเฉลี่ยรวมก่อนจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน เขตห้วยขวางระดับชั้นประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ย = 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.19 ส่วนค่าเฉลี่ยรวมหลังจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน เขตห้วยขวางระดับชั้นประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ย = 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.15

ตารางที่ 16 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่สัมพันธ์กัน คำนัยสำคัญทางสถิติ ก่อน-และจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน เขตห้วยขวางระดับชั้นประถมศึกษา

ระดับการ ยอมรับความ หลากหลาย ทาง วัฒนธรรม	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม		หลังเข้าร่วมกิจกรรม		t-test	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
รวม	3.61	0.19	4.33	0.15	-26.40	ต่ำกว่า .01

จากตารางที่ 16 พบว่าค่าเฉลี่ยรวมก่อนจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน เขตห้วยขวางระดับชั้นประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ย = 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.19 ส่วนค่าเฉลี่ยรวมหลังจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน เขตห้วยขวางระดับชั้นประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ย = 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.15 โดยค่าเฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน เขตห้วยขวางระดับชั้นประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนกว่าการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่ 0.72 คะแนน ผลการเปรียบเทียบค่าการทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่สัมพันธ์กัน (t-test) ค่าออกมา -26.40 โดยค่า t ที่ติดลบ หมายถึงค่าเฉลี่ยกลุ่มที่ 2 มีค่ามากกว่ากลุ่มที่ 1 และค่านี้สำคัญทางสถิติ (sig.) มีค่าออกมาต่ำกว่า .01 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นจากตัวอย่างข้างต้นสรุปได้ว่า ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คะแนนหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าคะแนนก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1.เพื่อวิเคราะห์ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ 2.เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยงานวิจัยนี้แบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 2 ระยะ ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อที่จะนำไปสู่กระบวนการสร้างกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษานั้น ต้องเลือกโดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และมีจำนวนนักศึกษาจากต่างประเทศ ต่างสัญชาติมากเพียงพอที่จะทำการวิจัยในครั้งนี้ได้ โดยจากการเปิดสถิติจำนวนนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ภาคต้นปีการศึกษา 2564 จากเว็บไซต์ (ระบบสารสนเทศสำนักงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน, 2564) พบว่ามีอยู่สี่เขตที่มีจำนวนนักศึกษาที่มาจากต่างประเทศจำนวนค่อนข้างสูง โดยทั้งสี่เขตนี้มีจำนวนมากกว่าเขตอื่น ๆ ซึ่งประกอบไปด้วย เขตบางบอน เขตบางขุนเทียน เขตห้วยขวาง และเขตสาทร โดยได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 183 คน จากทั้ง 4 เขต โดยเครื่องมือที่ใช้ในระยะนี้คือ เครื่องมือที่ 1 แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อคัดเลือกศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยเครื่องมือชนิดนี้พัฒนาและปรับปรุงมาจากงานวิจัยวิเคราะห์จิตวิทยาทางวัฒนธรรมและงานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะทางวัฒนธรรม โดยมีองค์ประกอบ สามด้าน คือ ความตระหนักทางวัฒนธรรม ความรู้ความเข้าใจทางวัฒนธรรม และทักษะทางวัฒนธรรม โดยผู้วิจัยจะเลือกศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จากทั้งสี่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยเขตที่มีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดคือ เขตห้วยขวาง ผู้วิจัยจึงเลือกศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยใน เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในระยะที่ 2

ระยะที่ 2 ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยใน เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา จำนวน 30 คน ในระยะนี้เครื่องมือที่ใช้คือ เครื่องมือที่ 2 แผนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเครื่องมือที่ 3

แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่าการทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่สัมพันธ์กัน และค่านัยสำคัญทางสถิติ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สรุปผลการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 183 คน พบว่าจำนวนผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งหมด 183 คน ครอบคลุม ไม่มีข้อมูลใดสูญหาย เขตบางบอนเก็บแบบวัดระดับไป 101 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 รองลงมาคือ เขตบางขุนเทียนเก็บไป 47 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 ลำดับต่อมาคือ เขตห้วยขวางเก็บไป 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 และลำดับสุดท้ายคือ เขตสาทร เก็บไป 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15 โดยพบว่าเพศหญิงทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งหมด 128 คน คิดเป็นร้อยละ 69.9 รองลงมาคือ เพศชายทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งหมด 55 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1

ช่วงอายุของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยส่วนใหญ่จะมีช่วงอายุอยู่ในระหว่างวัยทำงาน คือช่วง 21 – 40 ปีมากที่สุด รองลงมาคือวัยรุ่นช่วงอายุ 20 ปีลงมา และสุดท้ายคือวัยผู้ใหญ่ 41 ปีขึ้นไป ตามลำดับ เชื้อชาติของผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประกอบไปด้วย เชื้อชาติไทย จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 57.4 รองลงมาคือ เชื้อชาติพม่า จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 20.2 ถัดไปเป็นอื่น ๆ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 จากนั้นเป็นเชื้อชาติลาว จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 และสุดท้ายเชื้อชาติกัมพูชา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 ตามลำดับ

ศาสนาที่ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนับถือ ประกอบไปด้วย ศาสนาพุทธ จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 79.2 รองลงมาคือ ศาสนาคริสต์ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 จากนั้นเป็น อื่น ๆ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามมาด้วยศาสนาอิสลาม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 และศาสนาพราหมณ์-ฮินดู จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ส่วนด้านภาษาที่ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยใช้ในชีวิตประจำวัน ประกอบไปด้วย ภาษาไทย จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3 รองลงมาคือ

ภาษาพม่า จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 20.2 ถัดจากนั้นเป็นภาษาอื่น ๆ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 ตามมาด้วยมาคือภาษาลาว จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 และสุดท้ายภาษากัมพูชา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6

ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของทั้งสี่เขตศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยข้อคำถามในแต่ละด้าน ค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านนั้นมีความใกล้เคียงกันมาก โดยค่าเฉลี่ยแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านนั้นมีความใกล้เคียงกันมาก โดยค่าเฉลี่ยด้านความรู้ทางวัฒนธรรม มีค่ามากที่สุดที่ ($\bar{x}=4.12$; S.D.=0.40) ตามมาด้วยด้านทักษะทางวัฒนธรรมที่ ($\bar{x}=4.07$; S.D.=0.41) และสุดท้ายด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมที่ ($\bar{x}=4.04$; S.D.=0.45)

เนื่องจาก ค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันมากนี้ ทำให้ผู้ทำวิจัยไม่สามารถที่จะเลือกออกแบบและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านใดเพียงด้านหนึ่งได้ จึงได้ทำการปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยจะต้องทำการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยรายข้อของแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทีละข้อ โดยการจะออกแบบและจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนในแต่ละแผนการสอนนั้นจะต้องสอดคล้องกับคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดของแต่ละข้อคำถาม

เมื่อนำค่าเฉลี่ยรวมทั้งสามด้าน มาเปรียบเทียบกัน วิเคราะห์และสรุปได้ ดังนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตสาทร มีค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 3 ด้านสูงที่สุด ที่ ($\bar{x}=4.23$; S.D.=0.20) (ค่าเฉลี่ยทั้งสามด้านอยู่ในเกณฑ์มาก) รองลงมาคือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางขุนเทียน ที่ ($\bar{x}=4.13$; S.D.=0.37) (ค่าเฉลี่ยทั้งสามด้านอยู่ในเกณฑ์มาก) ตามมาด้วยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางบอน ที่ ($\bar{x}=4.12$; S.D.=0.23) (ค่าเฉลี่ยทั้งสามด้านอยู่ในเกณฑ์มาก) และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตห้วยขวาง ที่ ($\bar{x}=3.60$; S.D.=0.28) (ค่าเฉลี่ยทั้งสามด้านอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง) ตามลำดับ เพราะศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตห้วยขวางมีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ผู้วิจัยจึงเลือกศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตห้วยขวางในการจัดและศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้วิจัยนำกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้ง 8 กิจกรรม ที่ผ่านการผสมแนวคิดทั้งสามแนวคิด ประกอบไปด้วย แนวคิดการจัดกิจกรรม

การศึกษานอกระบบโรงเรียนของ อาชญญา รัตนอุบล (2551) แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันของ Barkley et al. (2014) และแนวคิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมของ Chiu and Hong (2013) มาจัดให้แก่แก่นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา โดยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาจำนวน 30 คน ทำแบบทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดไปทำการวิเคราะห์สถิติ

พบว่าค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมก่อนจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนได้ค่าเฉลี่ยด้านความรู้ทางวัฒนธรรมมากที่สุดที่ $\bar{x} = 3.67$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.53 ตามมาด้วย ค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางวัฒนธรรม ที่ $\bar{x} = 3.62$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.60 และ ค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมที่ $\bar{x} = 3.59$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.61 ตามลำดับ เมื่อใช้สูตรหาความกว้างของอัตราภาคพื้น (วรณกันยา คุณากรวิรุฬห์, 2556) พบว่าระดับระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมก่อนจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียน เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยทั้งสามด้าน ประกอบไปด้วย ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม และด้านทักษะทางวัฒนธรรม อยู่ในเกณฑ์การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมปานกลาง

ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม ก่อนกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากที่สุด คือ ข้อที่ 6.หากฉันต้องเป็นกรรมการ ตัดสินผลแพ้ชนะ ฉันจะตัดสินอย่างเที่ยงธรรม แม้ว่ากลุ่มนั้นจะมีเพื่อนที่มาจากวัฒนธรรมเดียวกัน ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.82 ส่วนข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 2.ฉันรีบเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่มาจากต่างวัฒนธรรมทุกครั้ง เมื่อเพื่อนมีปัญหาระหว่างเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ระดับค่าเฉลี่ย 3.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.82

ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม ก่อนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากที่สุด คือ ข้อที่ 17.วรรณคดีรามเกียรติ์ เป็นมรดกร่วมทางวัฒนธรรมด้านวรรณกรรมของหลาย ๆ ชาติในอาเซียน ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.93 ส่วนข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 15.วัฒนธรรมไทย รากฐานส่วนใหญ่มาจากพระพุทธศาสนาในระดับค่าเฉลี่ย 3.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.10

ด้านทักษะทางวัฒนธรรม ก่อนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากที่สุด คือ ข้อที่ 28.ฉันกล้าที่จะนำวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น การกล้าแสดงออก การมีระเบียบวินัยในตนเอง มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทวัฒนธรรมของฉัน ระดับค่าเฉลี่ย 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.73 ส่วนข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 22.ฉันพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้าน พูดหรืออธิบายแสดงความเห็น โดยไม่ตีความว่าดีหรือไม่ดี ระดับค่าเฉลี่ย 3.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.76

ส่วนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมหลังจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้ค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมมากที่สุดที่ $\bar{x} = 4.38$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.48 ตามมาด้วย ค่าเฉลี่ยด้านความรู้ทางวัฒนธรรมที่ $\bar{x} = 3.35$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.43 และ ค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางวัฒนธรรมที่ $\bar{x} = 4.31$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.48 ตามลำดับ เมื่อใช้สูตรหาความกว้างของอัตราภาคขั้น (วรณกันยา คุณากรวิรุฬห์, 2556) พบว่าระดับระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมก่อนจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยทั้งสามด้าน ประกอบไปด้วย ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม และด้านทักษะทางวัฒนธรรม อยู่ในเกณฑ์การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมาก-มากที่สุด

ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม หลังจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากที่สุด คือ ข้อที่ 6.ฉันรู้สึกถึงความแตกต่างได้ทันที หากเข้าไปอยู่ในกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมต่างจากฉันที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.61 ส่วนข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมน้อยที่สุด คือ 3.ฉันรู้สึกภูมิใจทุกครั้ง ที่มีโอกาสช่วยเหลือและเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนต่างวัฒนธรรมระดับค่าเฉลี่ย 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.87

ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม หลังจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากที่สุด

สองข้อเท่ากัน คือ ข้อที่ 16.ประเพณีปอยส่างลอง เป็นประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาของชาวไทยใหญ่ ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน =0.63 และ ข้อที่ 18. หล่าเพ็ด หรือ ยาใบชา เป็นอาหารประจำชาติพม่า ที่ประกอบไปด้วยพืชสมุนไพรนานาชนิด ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน =0.63 ส่วนข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมน้อยที่สุด มีสองข้อเท่ากัน คือ ข้อที่ 11.อารยธรรมอินเดียหรืออารยธรรมแม่น้ำสินธุ เป็นอารยธรรมที่แพร่ขยายเข้ามาในภูมิภาคอาเซียนเป็นจำนวนมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน =0.83 14.การนุ่งผ้าซิ่นของนักศึกษาหญิงชาวลาว สะท้อนให้เห็นถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรม ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน =0.75

ด้านทักษะทางวัฒนธรรม หลังจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากที่สุด มีสองข้อเท่ากัน คือ 26.เมื่อมีเพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่ชอบอยู่ในกลุ่ม ฉันสามารถทำงานร่วมด้วยได้ ระดับค่าเฉลี่ย 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน =0.68 และข้อที่ 28.ฉันกล้าที่จะนำวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น การกล้าแสดงออก การมีระเบียบวินัยในตนเอง มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทวัฒนธรรมของฉัน ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน =0.68 เท่ากัน ส่วนข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 22.ฉันพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้าน พูดหรืออภิปรายแสดงความเห็น โดยไม่ตีความว่าดีหรือไม่ดี ระดับค่าเฉลี่ย 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน =0.85

เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่านักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา หลังการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีระดับระดับยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยค่าเฉลี่ยรวมก่อนจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน เขตห้วยขวางระดับชั้นประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ย = 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.19 ส่วนค่าเฉลี่ยรวมหลังจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน เขตห้วยขวางระดับชั้นประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ย = 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.15

เมื่อนำค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไปคำนวณหา ค่าการทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่สัมพันธ์กัน คำนัยสำคัญทางสถิติ ก่อน-หลังจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน เขตห้วยขวางระดับชั้นประถมศึกษา พบว่าค่าเฉลี่ยรวมก่อนจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความ

หลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน เขตห้วยขวางระดับชั้นประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ย = 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.19 ส่วนค่าเฉลี่ยรวมหลังจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน เขตห้วยขวางระดับชั้นประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ย = 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.15 โดยค่าเฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน เขตห้วยขวางระดับชั้นประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนว่าการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่ 0.72 คะแนน ผลการเปรียบเทียบค่าการทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่สัมพันธ์กัน (t-test) ค่าออกมา -26.40 โดยค่า t ที่ติดลบ หมายถึงค่าเฉลี่ยกลุ่มที่ 2 มีค่ามากกว่ากลุ่มที่ 1 และค่านัยสำคัญทางสถิติ (sig.) มีค่าออกมาต่ำกว่า .01 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นจากตัวอย่างข้างต้นสรุปได้ว่า ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คะแนนหลังจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผลของการวิจัย

ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผู้วิจัยแบ่งประเด็นการอภิปรายผลของการวิจัยออกเป็นสองประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่มี 2 ข้อ ประกอบไปด้วย 1.ผลการวิเคราะห์ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2.ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

อภิปรายผลด้านที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 183 คน จากทั้ง 4 เขตศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตสาทรมีค่าเฉลี่ยรวมระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้ง 3

ด้านสูงที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย = 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.0 (แปลผลอยู่ในระดับมาก) รองลงมาคือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางขุนเทียน ที่ค่าเฉลี่ย = 4.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.37 (แปลผลอยู่ในระดับมาก) ตามมาด้วย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางบอน ที่ค่าเฉลี่ย = 4.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.23 (แปลผลอยู่ในระดับมาก) และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตห้วยขวาง ที่ค่าเฉลี่ย = 3.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.28 (แปลผลอยู่ในระดับปานกลาง) ตามลำดับ ซึ่งผลการวิเคราะห์ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ออกมานั้น สอดคล้องกับข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของ ภัชรินทร์ พิณทอง (2565) อาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตห้วยขวาง โดยอาจารย์ภัชรินทร์ให้สัมภาษณ์ว่า สาเหตุที่ทั้งค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยด้านความรู้ทางวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางวัฒนธรรม และค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 3 ด้าน มีค่าน้อยเป็นเพราะที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาในภาคการศึกษาต้นนี้ มีผู้เรียนที่มาจากหลากหลายเชื้อชาติ ทั้งพม่า ลาว ไทย กัมพูชา ชาวไทยใหญ่ ชาวเขา และนักศึกษาบางคนไร้สัญชาติด้วย นักศึกษาบางคนอาจจะยังไม่เข้าใจพวกคำนิเศษ ที่ให้ความหมายตรงข้าม ดังนั้นไม่ควรไปเหมารวม หรือกล่าวโทษมโนคติ กับนักศึกษาที่ไม่รู้หรืออ่อนประสบการณ์ในเรื่องวัฒนธรรม ซึ่งคิดความเห็นและข้อเสนอแนะในงานวิจัยนี้ ไปสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมของ Dolezalek (2008) ที่กล่าวว่า ความแตกต่าง ด้านอายุ ชาติพันธุ์ รสนิยมทางเพศ หรือความแตกต่างใด ๆ ล้วนเป็นความหลากหลาย ที่เกิดขึ้นได้ ทุกวัฒนธรรมมีความงดงามเป็นของตัวเอง ไม่ควรตีความ เหมารวม ว่าวัฒนธรรมของชนชาตินั้นดีหรือไม่ดี นอกจากนี้ ตัวแปรระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของงานวิจัยนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชุดินันท์ จันทรเสนานนท์ (2553) ที่พบว่า “การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา” พบว่า แบบวัดที่พัฒนาขึ้นมีกรอบแนวคิดในการวัดตัวแปรสมรรถนะเชิงวัฒนธรรม 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม 2) ความรู้ทางวัฒนธรรม และ 3) ทักษะทางวัฒนธรรม โดยทั้งสามตัวแปรข้างต้นส่งผลต่อระดับสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยกลุ่มทดลองมีระดับสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุม จึงสรุปได้ว่า ความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม ความรู้ทางวัฒนธรรม และทักษะทางวัฒนธรรม ส่งผลต่อการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรม สำหรับ นักเรียนมัธยมศึกษา โดยหากนักเรียนได้รับการพัฒนาในตัวแปรทั้งสามข้างต้น จะส่งผลให้ระดับสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนมีค่าสูงขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นงานวิจัยนี้ยังมีระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมทั้งสามระดับ ยังไปสอดคล้องกับความต้องการของแรงงานในงานวิจัยของ ณัฐวิทย์ ยิ้มเศรษฐี (2558) ที่พบว่า การพัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของแรงงานภาคอุตสาหกรรม พบว่าการศึกษาแรงงานมีความต้องการ 1)

การพึ่งพาอาศัยกัน 2) การทำงานร่วมกับเพื่อนต่างชาติ 3) การช่วยเหลือเพื่อนต่างชาติ และด้านความรู้ทางวัฒนธรรม 1) ความเข้าใจนิสัยเพื่อนต่างชาติ 2) ความรู้ด้านอาหารของเพื่อนต่างชาติ คือสิ่งที่แรงงานต้องการมากที่สุด

จากการอภิปรายข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นั้นเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ หากได้รับการพุ่มพักเพิ่มพูน ด้วยวิธีการที่เหมาะสม จากผู้ที่มีความชำนาญในเรื่องวัฒนธรรม ซึ่งสังเกตได้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ งานที่ผ่านมา เมื่อกลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับวัฒนธรรมตนเอง หรือวัฒนธรรมเพื่อนบ้านใกล้เคียง มักจะเกิดการเปิดใจยอมรับ และอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผลด้านที่ 2 ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา จำนวน 30 คน พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมหลังจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมเพิ่มจาก ($\bar{x} = 3.59$; S.D. = 0.61) (ระดับปานกลาง) มาเป็นค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม ($\bar{x} = 4.38$; S.D. = 0.48) (ระดับมาก) ค่าเฉลี่ยด้านความรู้ทางวัฒนธรรมเพิ่มจาก ($\bar{x} = 3.67$; S.D. = 0.53) (ระดับปานกลาง) มาเป็น ค่าเฉลี่ยด้านความรู้ทางวัฒนธรรมที่ $\bar{x} = (\bar{x} = 4.35$; S.D. = 0.43) (ระดับมาก) และค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางวัฒนธรรมเพิ่มจาก ($\bar{x} = 3.62$; S.D. = 0.60) (ระดับปานกลาง) มาเป็นค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางวัฒนธรรมที่ $\bar{x} = (\bar{x} = 4.31$; S.D. = 0.48) (ระดับมาก) ตามลำดับ หากมองในภาพรวมทั้งสามด้านก่อนจัดกิจกรรมนักศึกษาเขตห้วยขวาง ระดับชั้นประถมศึกษา มีระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ ($\bar{x}=3.61$; S.D.=0.19) แปลผลอยู่ในระดับปานกลาง และหลังจัดกิจกรรมที่ ($\bar{x}=4.33$; S.D.=0.15) แปลผลอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม ที่ 0.72 คะแนน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียนสามารถช่วยเพิ่มระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา ได้จริง อีกทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นว่าแผนการจัดกิจกรรมทั้ง 8 แผนกิจกรรมนั้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการ

เรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมและเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะและศักยภาพของตัวผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพในการทำงานกลุ่ม ทำงานร่วมกับเพื่อนที่มาจากต่างวัฒนธรรม ต่างความเชื่อ ต่างศาสนา สามารถเสริมสร้างความเข้าใจ เสริมสร้างความสัมพันธ์ ความสามัคคีระหว่างผู้เรียนภายในกลุ่มระหว่างทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยลดปัญหาบูลลี่ หรือพฤติกรรมรุนแรง การกลั่นแกล้งรังแกผู้อื่นทั้งทางวาจาและร่างกาย และจิตใจ ที่มักพบบ่อยในสถานศึกษา โดยสอดคล้องกับ จรรยาพร ธรณินทร์ (2550) ที่ให้ความหมายว่า กิจกรรมการศึกษานั้นจะต้องมีกระบวนการในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น เกิดเป็นทักษะ ทักษะ ความรู้ ที่ยืดหยุ่น มีความหลากหลายมากกว่าการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน เกิดการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และเป็นการศึกษายุคใหม่ ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และเกิดสมรรถนะได้ ซึ่งภายหลังการใช้กิจกรรมการศึกษานอก ระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน พบว่า มีระดับคะแนนด้านความตระหนักรู้ทาง วัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การเรียนรู้นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับ ประถมศึกษามีค่าเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมกัน ซึ่งทฤษฎีนี้สอดคล้องกับ Johnson and Johnson (1997) ที่ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมกันไว้ว่า เป็นการเรียนรู้กลุ่ม เล็ก ๆ ที่เน้นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คอยช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือความสำเร็จในการเรียนร่วมกัน แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน เกิดจากการมีส่วนร่วมทางสังคม โดยตามแนวคิดที่ว่า การเรียนรู้เป็นปฏิกริยาทางสังคมที่ต้องมีการพูดคุยกัน ในกลุ่มผู้เรียนร่วมกัน โดยการเรียนรู้แบบร่วมกันนี้นั้นผู้สอนจะไม่ใช่นักเรียนอยู่คนเดียว แต่จะให้การเรียนอีกต่อไป เพราะผู้สอนจะทำหน้าที่ เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนเท่านั้น หัวใจหลักสำคัญของการเรียนรู้รูปแบบนี้ คือ ผู้เรียน เพื่อที่ผู้เรียนจะมุ่งไปยังเป้าหมายสูงสุดคือการประสบความสำเร็จร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่ม เดียวกัน ซึ่งมีหลักการที่คล้ายคลึงกับงานวิจัย ของ โอภาส เกาไศยาภรณ์ (2554) ที่ทำการศึกษเพื่อ พัฒนารูปแบบเครือข่ายสังคมเชิงเสมือนพหุวัฒนธรรมเพื่อสร้างความรู้และความตระหนักในคุณค่า ทางวัฒนธรรม นั้นส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตและระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความ ตระหนักในคุณค่าทางวัฒนธรรมสูงขึ้น อีกทั้งความตระหนักทางวัฒนธรรมของงานวิจัยนี้ ยังไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mann and Götz (2006) ที่ศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับแนวคิดพหุวัฒนธรรม พบว่าผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความสามารถการบูรณาการ นำความรู้ไปใช้ และเกิดความตระหนักในคุณค่าทางวัฒนธรรมหลังการทดลองสูงขึ้น นอกจากนี้ แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันของงานวิจัยนี้ยังไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ Salmon (2004) ที่ทำการ วิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้เรียนผู้ใหญ่เรียนรู้ด้วยกัน ภายใต้ประสบการณ์เดิมรวมทั้งการพัฒนาฝึกฝน ผล สะท้อนกลับในการทำงานร่วมกัน และกิจกรรมดำเนินการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มผู้เรียนคือ เพื่อการ

สร้างความรู้ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน พบว่าหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มทดลองมีความสามารถในการแก้ปัญหา มีพฤติกรรมด้านทักษะการแก้ปัญหา และระดับบโนทัศน์อยู่ในระดับมากและสูงขึ้น ไม่เพียงเท่านี้ การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบในงานวิจัยนี้ ไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกเมศ สุพลภัก (2555) ที่ศึกษาเรื่องการเรียนรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของบริษัทข้ามชาติในประเทศไทย จะต้องมีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การสื่อสารภายในองค์กรและการประชาสัมพันธ์ การสร้างทีม และการใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารให้เหมาะสมกับความหลากหลาย แต่ละกลุ่มวัฒนธรรม จึงจะส่งผลให้ระดับการเรียนรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของบริษัทข้ามชาติในประเทศไทยมีค่าสูงขึ้น และการเรียนรู้แบบร่วมกันของงานวิจัยนี้ ยังไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณพิไล ศรีอาภรณ์ (2558) พบว่า ทักษะการสอนหญิงหลังคลอดของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ภายหลังได้รับการเรียนรู้แบบร่วมกัน สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมกัน สามารถพัฒนาทักษะการสอนหญิงหลังคลอดของนักศึกษาพยาบาลได้ จากความสอดคล้องต่าง ๆ ข้างต้น ล้วนแสดงให้เห็น และสรุปได้ว่าผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันมีผลต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย การให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมและเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะและดึงศักยภาพของตัวผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพในการทำงานกลุ่ม ทำงานร่วมกับเพื่อนที่มาจากต่างวัฒนธรรม ต่างความเชื่อ ต่างศาสนา สามารถเสริมสร้างความเข้าใจ เสริมสร้างความสัมพันธ์ ความสามัคคีระหว่างผู้เรียนภายในกลุ่ม ระหว่างทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยลดปัญหาบูลลี่ หรือพฤติกรรมรุนแรง การกลั่นแกล้งรังแกผู้อื่นทั้งทางวาจาและร่างกาย และจิตใจที่มักพบบ่อยในสถานศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้ การทำงาน การอยู่ร่วมกันกับเพื่อนต่างวัฒนธรรมอย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจจะนำกิจกรรมการศึกษานอกระบบไปใช้

กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเกี่ยวกับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมทั้ง 8 แผนกิจกรรมนั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม ความเชื่อ และศาสนา ดังนั้น ผู้ที่นำแผนการจัดกิจกรรมไปใช้ จำเป็นต้องระมัดระวังเรื่องการสื่อสารที่จะทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน ผิดพลาด ผู้จัดกิจกรรมจะต้องศึกษาแผนการจัดกิจกรรมและต้องมีความชำนาญเป็นพิเศษ ยิ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมด้วย ผู้จัดกิจกรรม จะต้องมีสติตลอดเวลา วางใจให้เป็นกลาง ไม่มีอคติ ไปตีความว่า ความเชื่อนั้นผิด ความเชื่อนั้นถูก และประเมินผลด้วยความจริงที่สะท้อนออกมา

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้กลุ่มผู้เรียนทั้งหมดเป็นผู้ใหญ่ กิจกรรมหรือสื่อการสอนที่ใช้จัดกิจกรรมควรสร้างสื่อการสอนที่เหมาะสมแก่วัยของผู้เรียน อีกทั้งเวลาที่จัดกิจกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนเป็นนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ระดับประถมศึกษา ผู้เรียนบางคนอาจไม่สะดวกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมได้ทุกครั้ง เพราะผู้เรียนทุกคนล้วนอยู่ในวัยแรงงาน อาจไม่สะดวกเข้าร่วมกิจกรรม หากผู้จัดกิจกรรมนัดเวลานอกเหนือจากเวลาเรียนในห้องปกติ

2. หากกลุ่มเป้าหมายของงานวิจัยเป็น นักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยหรือผู้จัดกิจกรรมจะต้องทำแบบฝึกหัดหรือแบบสอบถามที่มีหลายภาษาเพิ่มมากขึ้น เช่น เพิ่มภาษาลาว ภาษาเมียนมาร์ หรือภาษาอังกฤษ ในแบบสอบถามหรือแบบฝึกหัด เป็นต้น เพราะกลุ่มเป้าหมายบางคนไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้

3. หากในอนาคตข้างหน้า ไม่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 อยากให้ผู้วิจัยสามารถใกล้ชิดสนิทสนมกับนักศึกษากลุ่มเป้าหมายเพิ่มมากขึ้น เช่น เพิ่มชั่วโมงเรียนหรือเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยเข้าร่วมหรือออกค่ายกับครูผู้สอนและนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อที่จะสามารถติดตามระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อที่จะสังเกตการเปลี่ยนแปลงระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาในระยะยาว

บรรณานุกรม

Uncategorized References

- Arends, R. I., & Rigazio-DiGilio, A. J. (2000). Beginning Teacher Induction: Research and Examples of Contemporary Practice.
- Balkcom, S. (1992). Cooperative Learning. *Education research consumer guide*.
- Barkley, E. F., Cross, K. P., & Major, C. H. (2014). *Collaborative learning techniques: A handbook for college faculty*. John Wiley & Sons.
- Burchum, J. L. R. (2002). Cultural competence: An evolutionary perspective. *Nursing forum*,
- Chang, W.-W. (2007). The negative can be positive for cultural competence. *Human Resource Development International*, 10(2), 225-231.
- Chiu, C.-Y., & Hong, Y.-Y. (2013). *Social psychology of culture*. Psychology Press.
- Coombs, P. H., Prosser, R., & Ahmed, M. (1973). New paths to learning for rural children and youth.
- Dolezalek, H. (2008). The path to inclusion (diversity training). *Human Resource Management International Digest*, 16(7).
- Hett, E. J. (1993). *The development of an instrument to measure global-mindedness*. University of San Diego.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1997). Social skills for successful group work. *MAA NOTES*, 201-204.
- Jonsson, A., & Holmgren, D. (2013). Cultural diversity in organizations: A study on the view and management on cultural diversity. In.
- Kim, Y. Y. (1994). Beyond cultural identity. *Intercultural Communication Studies*, 4(1), 1-25.
- Kitao, K., & Kitao, S. K. (1989). Intercultural Communication: Between Japan and the United States.
- Lustig, M. W., Koester, J., & Halualani, R. (2006). *Intercultural competence: Interpersonal communication across cultures*. Pearson/A and B Boston.
- Mann, C. J., & Götz, K. (2006). *Borderless business: Managing the far-flung enterprise*.

Greenwood Publishing Group.

Penn State University College of Education. (2004). *Cooperative and Collaborative Learning*. <https://www.kroobannok.com/25557>.

Roger, T., & Johnson, D. W. (1994). An overview of cooperative learning. *Creativity and collaborative learning*, 1-21.

Salmon, G. (2004). *E-moderating: The key to teaching and learning online*. Psychology Press.

Sammual P. Huntington. (2007). *The Clash of Civilizations* [Interview].
<https://www.youtube.com/watch?v=3SNicJRcUqs>.

Smith, B. L., & MacGregor, J. T. (1992). What is collaborative learning. In.

William S. Gosset (1908). "The Probable Error of a Mean". *Biometrika*.

Yamane, T. (1967). *Statistics, An Introductory Analysis*, 1967. New York Harper and Row CO. USA, 213, 25.

กมลชนก ชำนาญ และอวยพร เรื่องตระกูล. (2557). การพัฒนาแบบวัดและการวิเคราะห์ระดับความสามารถทางวัฒนธรรมของครู. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กรมวิชาการ, ก. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545. องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), กรุงเทพฯ

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส. (2551). หลักการของการจัดการศึกษานอกระบบ (ออนไลน์). แหล่งที่มา. <http://nfe-bachok2.blogspot.com/2008/12/2-1-2-andragogy-3-5-1.html>

กิตติพร เนาว์สุวรรณ. (2562). สมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพ ตามโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารวิชาการแพทย์เขต 11 กรกฎาคม-กันยายน 2562.

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2530). การศึกษานอกระบบโรงเรียนกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

โกเมศ สุพลภัก. (2555). การรับรู้และการสื่อสารเพื่อการจัดการความหลากหลายทางวัฒนธรรมของบริษัทข้ามชาติในประเทศไทย. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์.].

เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม. (2554). เทคนิคการใช้ Microsoft Excel สำหรับครูมืออาชีพ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม. (2560). การใช้สื่อผสมผสานในการศึกษาทางไกลระดับอุดมศึกษา. วารสารทุนวิจัยการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปี 2558.

คมสัน สุขมาก. (2553). การพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างมโนทัศน์เชิงจิตสำนึกสาธารณะของอาสาสมัครตำรวจ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์.].

จรวยพร ธรณินทร์. (2550). การศึกษานอกระบบโรงเรียน.

<https://panchalee.wordpress.com/2009/05/17/non-formaleducation/>

จารุณี มณีกุล. (2551). การศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมในการศึกษาพิเศษ เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.].

จุฬารณย์ ขอบใจกลาง. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการประยุกต์นโยบายส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรมของอาเซียน: ในบริบทของผู้ปกครอง/ชุมชนในโรงเรียน. โครงการ *Spirit of ASEAN* ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.).

ชัต อินทะสี. (2555). การประยุกต์แบบจำลองทางเศรษฐมิติสำหรับวางแผนกำลังแรงงานและการศึกษาของไทย. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา 21: 77-90.

ชุตินันท์ จันทรเสนานนท์, ศ. ก., กมลวรรณ ตังชันกานนท์. (2553). การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา. วารสารครุศาสตร์ ประจำเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม 2555

ฐิติมดี อาพัทธนานนท์. (2561). โรงเรียนหลากหลายวัฒนธรรม นโยบายการจัดการศึกษาของประเทศไทยในสังคมพหุวัฒนธรรม. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ณัฐวิณั ยัมเศรษฐี. (2558). การพัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของแรงงานภาคอุตสาหกรรม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์.].

ทศนา แคมมณี. (2559). ศาสตร์การสอน. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ธเนศ วงศ์ยานนาวา. (2560). *On Multiculturalism: ว่าด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม*. สำนักพิมพ์สมมติ, กรุงเทพฯ.

บุญเลี้ยง พุ่มทอง. (2556). ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้. เอส.พรินต์ ไทย แฟคตอรี, กรุงเทพฯ.

พรรณพิไล ศรีอาภรณ์. (2558). ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือต่อทักษะและการรับรู้สมรรถนะ ในการสอนหญิงหลังคลอดของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4. พยาบาลสาร *Nursing Journal* มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). ราชกิจจานุเบกษา. 125(41ก), 1-11.

เพ็ชรี รูปวิเชตร์. (2554). การเรียนรู้ลักษณะการจัดการ: การจัดการข้ามวัฒนธรรม. บริษัท ออฟเซ็คทีโอชั่น จำกัด, กรุงเทพฯ.

ไพฑูรย์ กานต์ธัญลักษณ์. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนแก้ปัญหาร่วมกัน และเทคนิคซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยศิลปากร].

ภัชรินทร์ พินทอง. (2565, 24 มิ.ย.2565). นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา [Interview].

ระบบสารสนเทศสำนักงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน. (2564). ข้อมูลจำนวนนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั่วประเทศ. <http://emis.nfe.go.th/>

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2554. กรุงเทพฯ, ราชบัณฑิตยสถาน.

วรรณิ์ แกมเกตุ. (2551). วิจัยวิทยการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- วรทยา อูราโรจน์. (2562, สัมภาษณ์, 20 มิ.ย.2562). สถานการณ์ของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตคลองเตย ระดับประถมศึกษา. [Interview]. สัมภาษณ์, 20 มิ.ย.2562. สัมภาษณ์, 20 มิ.ย.2562
- วรณกันยา คุณากรวิรุฬห์. (2556). การมองโลกในแง่ดีและการเห็นคุณค่าในตนเองที่พยากรณ์ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของบุคลากรมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพมหานคร.].
- วิจารณ์ พานิช. (2555). องค์แห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้. ตลาดพบบลิเคชั่น, กรุงเทพฯ.
- วิเชียร พันธุ์เครือบุตร. (2557). สมรรถนะการประกอบวิชาชีพและความสามารถ ทำงานข้ามวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียนของบัณฑิตไทย. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน พฤษภาคม - สิงหาคม 2557.
- ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์. (2557). วิธีการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดทฤษฎีของแคมป์ฮา-บาโคท. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์.
- สำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). ยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของสำนักงาน กศน. รังสีการพิมพ์, กรุงเทพฯ
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). ร่างยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี 2560-2579.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). พระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551. กลุ่มแผนงานสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, กรุงเทพฯ.
- สิทธิพงษ์ ลำสมบัติ. (2558). การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดจิตสำนึกเชิงวิพากษ์และแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนาธรรมสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์.].
- สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์ บุญเชิดชู. (2559). การพัฒนาความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษานอกระบบโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง. มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สุชีพ กรรณสูต. (2552). ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม. Retrieved สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2563 from http://sucheepost.blogspot.com/2009/05/blog-post_29.html
- สุนทรียา ไชยปัญญา และอรุณรักษ์ ศรีประเสริฐ. (2559). แนวคิด ทฤษฎีวัฒนธรรมการจัดการ : การปรับตัวภายใต้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม. วารสารวิชาการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559.
- สุพิน ดิษฐสกุล. (2542). การสร้างความรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้ร่วมกัน. สมาคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษาไทย, กรุงเทพฯ.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2549). การจัดการศึกษานอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต. อนุสารอุดมศึกษา, ปีที่ 29 ฉบับที่ 10717 (1 สิงหาคม 2550), 29.
- สุรกุล เจนอบรม. (2532). ขวาศึกษา. ลานข่อย วารสารวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน. ภาคกลาง.

เสาวณี จันทะพงษ์, เพรงเพรา สิงห์พงษ์, กานต์ชนิด เลิศเพียรธรรม. (2560). กระแสการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติ:

เข้าใจ เข้าถึงและเป็นธรรม. ธนาคารแห่งประเทศไทย *MPG Economic Review* วันที่ 7 สิงหาคม 2560.

อภริติ กันเดช. (2562, สัมภาษณ์, 8 เมษายน พ.ศ.2562). แนวโน้มกลุ่มผู้เรียนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร [Interview].

อมรวิรัช นาคทรรพ. (2546). การบูรณาการการเรียนรู้วัฒนธรรมกับการศึกษาของต่างประเทศ. พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, กรุงเทพฯ.

อมรา พงศาพิชญ์. (2537). วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์ : วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษยวิทยา สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

อมรา พงศาพิชญ์. (2547). ความหลากหลายทางวัฒนธรรม กระบวนทัศน์และบทบาทในประชาสังคม. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

อรรถสิทธิ์ สิทธิดำรง, คงกฤษ ไตรยางค์, ปิยฤดี ไชยพร, วิศรุต พึ่งสุนทร, ปรีดี หงษ์สดัน, งาม ประสานศักดิ์, วริตดา ศรีรัตน, หัตถกาญจน์ อารีศิลป์, สันต์ สุวัจนราภินันท์, ธนาพล ลิมอภิชาติ. (2561). ถกเถียงเรื่องคุณค่า 2 : ว่าด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม. สำนักพิมพ์วิภาษา, กรุงเทพฯ.

อังคณา จิโรจน์. (2558). การศึกษาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของอาจารย์และนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฉบับที่ 6 พ.ศ.2558.

อาชัญญา รัตนอุบล. (2551). พัฒนาการการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ใหญ่. สาขาวิชา การศึกษานอกระบบ โรงเรียน, ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา, คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาชัญญา รัตนอุบล. (2554). ความเชื่อใจในการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต. วารสาร กศน. ปีที่4 ฉบับที่2 (กันยายน 2554): 29.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). หลักการสอน. สำนักพิมพ์โอเชียนสตรี, กรุงเทพฯ.

อุ้นตา นพคุณ. (2523). การศึกษานอกระบบโรงเรียน. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

เอกชัย ยุติศรี. (2557). แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง กศน. <http://nfeph.blogspot.com/2014/11/ep.html>

โอภาส เกาไศยาภรณ์. (2554). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายสังคมเชิงเสมือนสำหรับห้องเรียนพหุวัฒนธรรมเพื่อสร้างความรู้และความตระหนักในคุณค่าทางวัฒนธรรม สำหรับนิสิตนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ตำแหน่ง

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านประกอบไปด้วย

คนที่ 1 พิชิตี แก้วพวง อาจารย์ผู้สอนรายวิชาวัฒนธรรมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม

คนที่ 2 วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา อาจารย์ผู้สอนจากสาขาวิชาการศึกษาอนนกระบบโรงเรียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รศ.ดร. และเป็นหัวหน้าภาควิชาการศึกษาการศึกษาตลอดชีวิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

คนที่ 3 พิเชษฐ เสือเผ่น ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนและดูแลศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมากกว่า 30 ปี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียน

คนที่ 4 สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล อาจารย์ผู้สอนจากสาขาวิชาการศึกษาอนนกระบบโรงเรียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รศ.ดร. ของภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัย

คนที่ 5 วชิรวิรรณ กันเดช ผู้อำนวยการสำนักงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มากกว่า 20 ปี ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ดร. และเป็นผู้อำนวยการสำนักงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานครและเขตภาคกลาง เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียน

รายชื่อศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

มีศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทดลองใช้เครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตบางบอน
2. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตบางขุนเทียน
3. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง
4. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตสาทร

ภาคผนวก ข การตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ 1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

การตรวจคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน

เครื่องมือที่ 1

แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อคัดเลือกศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบ

ตอนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรอกข้อมูลหรือทำเครื่องหมาย (✓) ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ ☐ 1.ชาย ☐ 2.หญิง
2. อายุ _____ ปี
3. เชื้อชาติ ☐ 1.ไทย ☐ 2.อื่น ๆ _____
4. ศาสนา ☐ 1.พุทธ ☐ 2.คริสต์ ☐ 3.อิสลาม ☐ 4. อื่น ๆ _____
5. ภาษาที่ท่านใช้พูดในชีวิตประจำวัน ☐ ไทย ☐ พม่า ☐ กัมพูชา ☐ จีน ☐ อื่น ๆ _____

ตอนที่ 2 แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

คำชี้แจง แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้ง 3 ด้าน โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ตามระดับความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความเห็นด้วยต่อพฤติกรรมหรือความสามารถ				
		1	2	3	4	5
ความตระหนักทางวัฒนธรรม						
1	ฉันสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันได้ดีเท่ากับผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรม					
2	ฉันอาสาเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต่างวัฒนธรรมกับฉันอย่างเต็มที่					
3	การเรียนรู้กับเพื่อนต่างชาติไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของฉัน					
4	ฉันรู้สึกกังวลและไม่สบายใจเวลาที่ต้องทำงานร่วมกับเพื่อนที่ต่างวัฒนธรรม					
5	ฉันคิดว่าความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่จำเป็นและต้องศึกษาไปตลอดชีวิต					
6	หากมีเพื่อนที่ไม่นับถือคนละศาสนาร่วมชั้นเรียนกับฉัน ฉันจะไม่กล่าวถึงความเชื่อของศาสนานั้น					
7	ฉันรู้สึกถึงความแตกต่างได้ทันที หากเข้าไปอยู่ในกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมต่างจากฉัน					
8	ฉันเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมอื่นเช่นเดียวกับวัฒนธรรมของตนเอง					
9	ฉันรู้สึกว่าวัฒนธรรมตะวันตกเจริญก้าวหน้ากว่าวัฒนธรรมตะวันออก					
10	ฉัน ไม่ ถูกเหยียดหยามหรือแสดงออกในเชิงลบกับวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน					
11	ฉันคิดว่า เพื่อนที่คอยซ้ำเติมเพื่อนที่ทำผิด เป็นคนที่ไม่น่าคบหา					
12	ฉันจะระวังทุกครั้ง หากต้องพูดเกี่ยวข้องกับเรื่อง ปมด้อย ของเพื่อน					
13	การแสดงออกถึงการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ควรมีอยู่					

	ในทุกวัฒนธรรม					
14	ฉันเข้าใจถึงความจำเป็นในการดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมหลักของแต่ละชาติ					
15	คนที่มาจากต่างวัฒนธรรมกัน การปฏิบัติตนอาจมีความแตกต่างกันได้					
ความรู้ความเข้าใจทางวัฒนธรรม						
16	ฉันพยายามเรียนรู้ภาษาของชาติต่างๆ					
17	ลักษณะเด่นอีกอย่างของภาษาไทย คือ การออกเสียง ร ล และควบกล้ำให้ชัดเจน					
18	ภาษาไทย เป็นภาษาที่มีคำสมมาจากหลายชาติ					
19	ภาษาพูด ถือเป็นสื่อกลางหลักในการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม					
20	วัฒนธรรมไทย เป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการผสมมาจากหลายเชื้อชาติ					
21	พุทธศาสนาในประเทศไทย มีรายละเอียดที่แตกต่างจากพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน					
22	การนุ่งซิ่นของนักศึกษาชาวลาว เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรม					
23	การให้หมากพลูของชาวพม่าในอดีต แสดงถึงการให้ความรักแก่กัน					
24	ฉันสามารถสื่อสารด้วยภาษาของประเทศเพื่อนบ้านได้					
25	ประเพณีการทำบุญในพุทธศาสนาของไทยมีความแตกต่างในรายละเอียดกับประเพณีการทำบุญจากประเทศเพื่อนบ้าน					
26	ระบำอัปสรา เป็นนาฏศิลป์ที่มีต้นแบบมาจากปราสาทนครวัด					
27	ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เป็นศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดในโลก					
28	ฉันสามารถแปลความหมายพฤติกรรมการแสดงออกของคนจากประเทศเพื่อนบ้านได้					
29	ฉันสามารถแยกความแตกต่างของวัฒนธรรมอาหาร					

	การกินระหว่างอาหารไทยกับอาหารจากประเทศเพื่อนบ้าน					
30	ฉันสามารถเรียนรู้กิริยามารยาทและการเข้าสังคม ของผู้เรียนจากประเทศเพื่อนบ้านได้					
ด้านทักษะทางวัฒนธรรม						
31	ฉันสามารถประเมินความคิด ความเชื่อและการให้คุณค่าต่อสิ่งต่าง ๆ ของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน					
32	ฉันพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้าน พูดหรือบอก โดยไม่ตีความว่าดีหรือไม่ดี					
33	ฉันรู้สึกแสบหรือลำบากใจในการเล่าเรื่องเกี่ยวกับภูมิหลัง ความคิด ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของฉัน					
34	ฉันคิดว่าการพูดแทรกสวนขึ้นมา ระหว่างเพื่อนพูดเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม					
35	ฉันสามารถใช้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลในการติดต่อสื่อสารได้					
36	เมื่อมีเพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่ชอบอยู่ในกลุ่ม ฉันก็สามารถทำงานร่วมด้วยได้					
37	ฉันเข้าร่วมกิจกรรมต่างวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ					
38	ฉันรู้สึกอึดอัดเมื่ออยู่ในกลุ่มคนต่างวัฒนธรรมที่ไม่คุ้นเคย					
39	ฉันสามารถใช้ภาษาประจำชาติของตนในการติดต่อสื่อสารได้เป็นอย่างดี					
40	ฉันสามารถทำงานร่วมกับผู้เรียนจากประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมีความสุข					
41	ฉันจะ ไม่ พูดตอกย้ำหรือซ้ำเติม หากเพื่อนกำลังถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ					
42	เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น ฉันยินดีที่จะรับฟัง					
43	ฉันมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมของชน					

	ชาติต่างๆมากขึ้น					
44	ฉันกล้าที่จะนำวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น การกล้าแสดงออก การมีระเบียบวินัยในตนเอง มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทวัฒนธรรมของฉัน					
45	หากได้ชมภาพยนตร์ หรือละครจากต่างประเทศ ฉันมักสัมผัสได้ถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในละครเรื่องนั้นๆ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ (เพิ่มเติม)

.....

.....

.....

.....

.....

หลังจากที่ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านได้ตรวจสอบข้อคำถามและเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วผู้วิจัย
แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้วิจัยได้สรุปแต่ละข้อคำถาม และผลการวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม
กับวัตถุประสงค์ (IOC) ออกมาได้ตามตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

ข้อ		ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						
		ผู้เชี่ยวชาญ					ประเมินผล	
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผล IOC	หมายเหตุ
	ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม							
1	ฉันสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันได้ดีเท่ากับผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรม	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
2	ฉันอาสาเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต่างวัฒนธรรมกับฉันอย่างเต็มที่	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
3	ฉันรู้สึกว่าการเรียนรู้กับเพื่อนต่างชาติไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของฉัน	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
4	ฉันรู้ผ่อนคลายและสบายใจ แม้จะต้องทำงานร่วมกับเพื่อนที่ต่างวัฒนธรรมกัน	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
5	ฉันคิดว่าความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่จำเป็น และต้องศึกษาไปตลอดชีวิต	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
6	หากมีเพื่อนที่นับถือคนละศาสนาร่วมชั้นเรียนกับฉัน ฉันจะไม่ก้าวล่วงถึงความเชื่อของศาสนานั้น	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
7	ฉันรู้สึกถึงความแตกต่างได้ทันที หากเข้าไปอยู่ในกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมต่างจากฉัน	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
8	ฉันเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมอื่นเช่นเดียวกับวัฒนธรรมของตนเอง	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
9	ฉันรู้สึกว่าการวัฒนธรรมตะวันตกเจริญก้าวหน้ากว่าวัฒนธรรมตะวันออก	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
10	ฉัน ไม่ ถูกเหยียดหยามหรือแสดงออกในเชิงลบกับวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
11	ฉันคิดว่า เพื่อนที่คอยซ้ำเติมเพื่อนที่ทำผิด เป็นคนที่ไม่น่าคบหา	1	1	1	1	-1	0.6	ผ่าน
12	ฉันจะระวังทุกครั้ง หากต้องพูดเกี่ยวข้องกับเรื่อง ปมด้อย ของเพื่อน	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
13	การแสดงออกถึงการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ควรมีอยู่ในทุกวัฒนธรรม	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
14	ฉันเข้าใจถึงความจำเป็นในการธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมหลักของแต่ละชาติ	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
15	คนที่มาจากต่างวัฒนธรรมกัน การปฏิบัติตนอาจมีความแตกต่างกันได้	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน

ข้อ		ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						
		ผู้เชี่ยวชาญ					ประเมินผล	
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผล IOC	หมายเหตุ
	ด้านความรู้ความเข้าใจทางวัฒนธรรม							
16	ฉันพยายามเรียนรู้ภาษาของชาติต่าง ๆ	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
17	ลักษณะเด่นอีกอย่างของภาษาไทย คือ การออกเสียง ร ล และ ควบกล้ำ ให้ชัดเจน	1	1	1	0	-1	0.4	ไม่ผ่าน
18	ภาษาไทย เป็นภาษาที่มีคำผสมมาจากหลายชาติ	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
19	ภาษาพูด ถือเป็นสื่อกลางหลักในการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
20	วัฒนธรรมไทย เป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการผสมมาจากหลายเชื้อชาติ	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
21	พุทธศาสนาในประเทศไทย มีรายละเอียดที่แตกต่างจากพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
22	การนุ่งซิ่นของนักศึกษาชาวลาว เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรม	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
23	วรรณคดีรามเกียรติ์ เป็นมรดกร่วมทางวัฒนธรรมของหลายๆชาติในอาเซียน	1	1	0	0	1	0.6	ผ่าน
24	ฉันสามารถสื่อสารด้วยภาษาของประเทศอื่น ๆ ได้	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
25	ประเพณีการทำบุญในพุทธศาสนาของไทยมีความแตกต่างในรายละเอียดกับประเพณีการทำบุญจากประเทศเพื่อนบ้าน	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
26	ระบำอัปสรา เป็นนาฏศิลป์ที่มีต้นแบบมาจากปราสาทนครวัด	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
27	ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เป็นศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดในโลก	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
28	ฉันสามารถแปลความหมายพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนจากประเทศเพื่อนบ้านได้	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
29	ฉันสามารถบอกความแตกต่างของวัฒนธรรมอาหารการกินระหว่างอาหารไทยกับอาหารจากประเทศเพื่อนบ้าน	1	1	1	0	-1	0.4	ไม่ผ่าน
30	ฉันสามารถเรียนรู้วิถียามรยาทและการเข้าสังคม ของผู้เรียนจากประเทศเพื่อนบ้านได้	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน

ข้อ		ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						
		ผู้เชี่ยวชาญ					ประเมินผล	
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผล IOC	หมายเหตุ
	ด้านทักษะทางวัฒนธรรม							
31	ฉันสามารถประเมินความคิด ความเชื่อและการให้คุณค่าต่อสิ่งต่าง ๆ ของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
32	ฉันพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้าน พูดหรือ อภิปรายแสดงความคิดเห็น โดยไม่ตีความว่าดีหรือไม่ดี	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
33	ฉันรู้สึกดีหรือภาคภูมิใจในการเล่าเรื่องที่เกี่ยวกับภูมิหลัง ความคิด ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของฉัน	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
34	ฉันคิดว่าการพูดแทรกสวนขึ้นมา ระหว่างเพื่อนพูดเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
35	ฉันสามารถใช้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลในการติดต่อสื่อสารได้	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
36	เมื่อมีเพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่ชอบอยู่ในกลุ่ม ฉันสามารถทำงานร่วมกับเขาได้	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
37	ฉันเข้าร่วมกิจกรรมต่างวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
38	ฉัน ไม่ รู้สึกอึดอัด แม้จะอยู่ในกลุ่มเพื่อนต่างวัฒนธรรมที่ไม่คุ้นเคย	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
39	ฉันสามารถใช้ภาษาประจำชาติของตนในการติดต่อสื่อสารได้เป็นอย่างดี	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
40	ฉันสามารถทำงานร่วมกับผู้เรียนจากประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมีความสุข	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
41	ฉันจะ ไม่ พูดตอกย้ำหรือซ้ำเติม หากเพื่อนกำลังถูกตำหนิหรือถูกละเมิด	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
42	เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น ฉันยินดีที่จะรับฟัง	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
43	เมื่อร่วมกิจกรรมในห้องเรียน ฉันมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาติต่าง ๆ มากขึ้น	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
44	ฉันกล้าที่จะนำวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น การกล้าแสดงออก การมีระเบียบวินัยในตนเอง มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทวัฒนธรรมของฉัน	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
45	หากได้ชมภาพยนตร์ หรือละครจากต่างประเทศ ฉันมักสัมผัสได้ถึง ความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในละครเรื่องนั้น ๆ ได้	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน

จากตารางที่ 1 ตารางตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
วัตถุประสงค์ข้างต้น พบว่า มีข้อคำถามสองข้อที่ไม่ผ่านการประเมินผล คือ ข้อที่ 17 ลักษณะเด่นอีก

อย่างของภาษาไทย คือ การออกเสียง ร ล และ ควบกล้ำให้ชัดเจน และข้อที่ 29 ฉันสามารถบอกความแตกต่างของวัฒนธรรมอาหารการกินระหว่างอาหารไทยกับอาหารจากประเทศเพื่อนบ้าน

ผู้ทรงคุณวุฒิจึงแนะนำให้ผู้วิจัยปรับเปลี่ยน แก้ไขคำถามเป็น ข้อ 17 วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนา ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงได้ และข้อ 29 วัฒนธรรมด้านอาหาร สามารถส่งต่อและถ่ายทอดจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่งได้

จากนั้นผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ขอทดลองใช้เครื่องมือวิจัย (Tryout) กับกลุ่มสมาชิกศูนย์นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตบางบอน ระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง คือเป็นนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระดับประถมศึกษาเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยแจกแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากการทดลอง (Tryout) เก็บข้อมูลได้ทั้งหมด 30 คน โดยการเก็บข้อมูลนั้นได้มาจากสองช่องทางประกอบไปด้วยช่องทางที่ 1 ผ่านช่องทาง https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScQStulpMLE7cPR1K857HzuNEa_LhHcXwukXpApbLlLw4Yt0A/viewform และอีกช่องทางคือลงไปเก็บแบบสอบถามที่ศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนเขตห้วยขวางระดับประถมศึกษา ซึ่งทำการเรียนการสอนอยู่ที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านป่าไผ่ โดยได้รับข้อมูลกลับมาครบทั้งหมด 30 คน เพื่อเป็นการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและนำมาแก้ไขต่อไป จากนั้นผู้วิจัยได้รายงานผลต่ออาจารย์ที่ปรึกษา โดยอาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงข้อคำถามให้ดียิ่งขึ้น และผู้วิจัยยังได้ปรับแก้แผนตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ในเรื่องกำหนดระยะเวลา การใส่รายละเอียดในแต่ละขั้นตอน และวิธีการประเมิน โดยผลของการแจกแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากการทดลอง (Tryout) ออกมาดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวนนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Valid คือ จำนวนนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับชั้นประถมศึกษา

Excluded คือจำนวนที่ตัดออกไป (ในที่นี้หมายถึงข้อมูลที่สูญหาย)

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาที่ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีจำนวนทั้งหมด 30 คน ไม่มีข้อมูลสูญหาย

ตารางที่ 2.1 ค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามที่ 1-15 ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.925	15

Cronbach's Alpha คือ ค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถาม

N of Items คือ จำนวนข้อคำถาม

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	52.8667	67.775	.623	.920
a2	52.9000	68.507	.636	.920
a3	52.6000	66.869	.685	.918
a4	52.7000	68.700	.642	.920
a5	52.4333	65.151	.693	.919
a6	52.1333	67.913	.867	.914
a7	52.4667	65.706	.728	.917
a8	52.2667	70.616	.575	.922
a9	52.4667	67.706	.760	.916
a10	52.5000	66.534	.843	.914
a11	52.2333	69.840	.713	.918
a12	52.2333	71.289	.503	.924
a13	52.2333	71.771	.539	.922
a14	52.7333	72.478	.487	.924
a15	52.5000	71.707	.443	.925

จากตารางที่ 2.1 พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ข้อที่ 1-15 ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม นั้น สามารถหาได้จาก การหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยข้อที่ 1-15 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค อยู่ที่ 0.925 ซึ่งผ่านเกณฑ์ค่าที่ยอมรับได้ทางสถิติคือ มากกว่า 0.7

ตารางที่ 2.2 ค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามที่ 16-30 ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.830	15

Cronbach's Alpha คือ ค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถาม

N of Items คือ จำนวนข้อคำถาม

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
b1	56.6000	35.145	.489	.818
b2	56.5000	32.879	.626	.808
b3	56.5667	32.668	.677	.805
b4	56.5333	32.878	.715	.804
b5	56.7667	29.840	.742	.796
b6	56.3000	32.976	.671	.806
b7	56.1333	31.706	.721	.801
b8	56.0667	37.168	.200	.832
b9	56.1333	30.740	.713	.799
b10	56.6333	31.689	.654	.804
b11	55.8667	38.671	-.024	.848
b12	55.8667	37.361	.169	.834
b13	55.8333	38.489	.010	.843
b14	55.9000	35.955	.366	.824
b15	56.0333	38.033	.025	.848

จากตารางที่ 2.2 พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ข้อที่ 16-30 ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม นั้น สามารถหาได้จาก การหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยข้อที่ 16-30 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค อยู่ที่ 0.830 ซึ่งผ่านเกณฑ์ค่าที่ยอมรับได้ทางสถิติคือ มากกว่า 0.7

ตารางที่ 2.3 ค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามที่ 31-45 ด้านทักษะทางวัฒนธรรม

Reliability Statistics				
Cronbach's				
Alpha		N of Items		
		.898 15		

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
c1	54.4000	54.800	.610	.890
c2	54.4000	53.352	.769	.884
c3	54.2667	56.064	.505	.894
c4	54.2667	55.099	.614	.890
c5	53.8667	53.706	.578	.892
c6	53.7333	54.478	.741	.885
c7	53.9333	53.375	.761	.884
c8	53.6667	56.713	.634	.890
c9	53.9333	53.651	.737	.885
c10	53.9000	55.886	.744	.887
c11	53.6000	57.352	.538	.893
c12	53.9667	57.689	.418	.897
c13	53.7667	59.495	.363	.898
c14	53.7333	56.754	.472	.896
c15	53.7667	59.771	.243	.904

จากตารางที่ 2.3 พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ข้อที่ 16-30 ด้านความรู้ทางวัฒนธรรมนั้น สามารถหาได้จาก การหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยข้อที่ 16-30 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค อยู่ที่ 0.896 ซึ่งผ่านเกณฑ์ค่าที่ยอมรับได้ทางสถิติคือ มากกว่า 0.7

นอกจากจะ Tryout แบบแยกระดับความคิดเห็นเป็นสามด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย ทัศนคติทางวัฒนธรรม ความรู้ทางวัฒนธรรม และทักษะทางวัฒนธรรม แล้ว เพื่อความถูกต้องและแม่นยำที่สุด ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งฉบับเพิ่ม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดของแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยฉบับนี้ โดยผลการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เป็นดังนี้

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.954	45

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.954 ซึ่ง มากกว่า 0.7 ดังนั้นระดับค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดระดับนี้มีค่าสูงมาก

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
a1	3.3667	.96431	30
a2	3.3333	.88409	30
a3	3.6333	.96431	30
a4	3.5333	.86037	30
a5	3.8000	1.09545	30
a6	4.1000	.71197	30
a7	3.7667	1.00630	30
a8	3.9667	.76489	30

a9	3.7667	.81720	30
a10	3.7333	.82768	30
a11	4.0000	.69481	30
a12	4.0000	.78784	30
a13	4.0000	.69481	30
a14	3.5000	.68229	30
a15	3.7333	.82768	30
b1	3.6667	.60648	30
b2	3.7667	.77385	30
b3	3.7000	.74971	30
b4	3.7333	.69149	30
b5	3.5000	1.00858	30
b6	3.9667	.71840	30
b7	4.1333	.81931	30
b8	4.2000	.61026	30
b9	4.1333	.93710	30
b10	3.6333	.88992	30
b11	4.4000	.77013	30
b12	4.4000	.62146	30
b13	4.4333	.67891	30
b14	4.3667	.61495	30
b15	4.2333	.85836	30
c1	3.4000	.89443	30
c2	3.4000	.85501	30
c3	3.5333	.89955	30
c4	3.5333	.86037	30
c5	3.9333	1.04826	30
c6	4.0667	.78492	30
c7	3.8667	.86037	30
c8	4.1333	.68145	30
c9	3.8667	.86037	30
c10	3.9000	.66176	30
c11	4.2000	.71438	30
c12	3.8333	.83391	30
c13	4.0333	.66868	30
c14	4.0667	.86834	30
c15	4.0333	.85029	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	170.9333	422.478	.572	.953
a2	170.9667	422.861	.617	.953
a3	170.6667	420.368	.627	.953
a4	170.7667	426.875	.519	.953
a5	170.5000	415.086	.667	.953
a6	170.2000	421.614	.819	.952
a7	170.5333	415.913	.710	.952
a8	170.3333	427.402	.572	.953
a9	170.5333	420.947	.730	.952
a10	170.5667	417.151	.835	.952
a11	170.3000	424.148	.749	.952
a12	170.3000	427.666	.546	.953
a13	170.3000	427.941	.614	.953
a14	170.8000	428.441	.608	.953
a15	170.5667	425.702	.577	.953
b1	170.6333	429.482	.646	.953
b2	170.5333	426.809	.584	.953
b3	170.6000	423.421	.716	.952
b4	170.5667	425.702	.697	.953
b5	170.8000	416.234	.700	.952
b6	170.3333	426.161	.654	.953
b7	170.1667	430.075	.451	.954
b8	170.1000	441.403	.168	.955
b9	170.1667	425.523	.509	.953
b10	170.6667	427.678	.478	.954
b11	169.9000	439.403	.188	.955
b12	169.9000	444.852	.032	.955
b13	169.8667	450.671	-.175	.956
b14	169.9333	434.685	.430	.954
b15	170.0667	445.306	.001	.956
c1	170.9000	423.403	.594	.953
c2	170.9000	418.783	.759	.952
c3	170.7667	428.116	.461	.954
c4	170.7667	423.151	.627	.953

c5	170.3667	420.378	.572	.953
c6	170.2333	420.806	.766	.952
c7	170.4333	418.116	.774	.952
c8	170.1667	427.385	.647	.953
c9	170.4333	419.840	.723	.952
c10	170.4000	425.834	.725	.952
c11	170.1000	428.783	.567	.953
c12	170.4667	431.430	.403	.954
c13	170.2667	433.720	.428	.954
c14	170.2333	425.564	.552	.953
c15	170.2667	433.995	.321	.954

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
174.3000	446.079	21.12059	45

เมื่อแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีค่าความเชื่อมั่น โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคมากกว่า 0.7 ในทุกข้อคำถามและเพื่อความถูกต้องและแม่นยำที่สุด ผู้วิจัยได้ทดสอบค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่ามากกว่า 0.7 เช่นเดียวกัน ผู้วิจัยจึงเริ่มเข้าสู่ระยะที่ 1 ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อที่จะนำไปสู่กระบวนการสร้างกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การศึกษาระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้แบ่งระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ประกอบไปด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในการวิเคราะห์ระยะที่ 1 สรุปผลการศึกษาออกมาได้ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษา
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งหมด

		Statistics					
		zone of NFE	sex	age	ethnicity	religion	language
N	Valid	183	183	183	183	183	183
	Missing	0	0	0	0	0	0

Valid คือ จำนวนแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ที่ข้อมูลสมบูรณ์

Missing คือ จำนวนแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ที่ข้อมูลสูญหาย

จากตารางที่ 3.1 พบว่าจำนวนผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม
ของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งหมด 183 คน กรอกข้อมูลครบทุก
ช่อง ไม่มีข้อมูลใดสูญหาย

ตารางที่ 3.2 จำแนกผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษา
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในแต่ละเขต

		zone of NFE			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	บางบอน	101	55.2	55.2	55.2
	บางขุน เทียน	47	25.7	25.7	80.9
	ห้วยขวาง	20	10.9	10.9	91.8
	สาทร	15	8.2	8.2	100.0
	Total	183	100.0	100.0	

บางบอน หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม กำลังศึกษาอยู่ กศน.เขต
บางบอน

บางขุนเทียน หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม กำลังศึกษาอยู่ กศน.
เขตบางขุนเทียน

ห้วยขวาง หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม กำลังศึกษาอยู่ กศน. เขตห้วยขวาง

สาทร หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม กำลังศึกษาอยู่ กศน.เขตสาทร

จากตารางที่ 3.2 สามารถจำแนกนักศึกษาการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีความถนัดในความหลากหลายทางวัฒนธรรมออกมาเป็น 4 เขต ภาคต้นปีการศึกษา 2564 มีจำนวนประชากรทั้งหมด 336 คน โดยจำนวนแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เก็บนั้นนั้นใช้สูตรการคำนวณการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของ (Taro Yamane, 1967 อ้างถึงใน ประคอง กรณสูตร, 2542) จึงเก็บแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำนวน 183 ชุด โดยผลออกมาดังนี้

เขตบางบอนเก็บแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไป 101 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 รองลงมาคือ เขตบางขุนเทียนเก็บไป 47 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 ลำดับต่อมาคือ เขตห้วยขวางเก็บไป 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 และลำดับสุดท้ายคือ เขตสาทร เก็บไป 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15

ตารางที่ 3.3 แสดงจำนวนเพศสภาพของผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

sex

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	male	55	30.1	30.1	30.1
	female	128	69.9	69.9	100.0
	Total	183	100.0	100.0	

Male หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นเพศชาย

Female หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นเพศหญิง

Total หมายถึง จำนวนรวมทั้งหมดของผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

จากตารางที่ 3.3 พบว่า มีเพศหญิงทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งหมด 128 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 69.9 รองลงมาคือ เพศชายทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของ นักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งหมด 55 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1

ตารางที่ 3.4 แสดงถึงอายุของผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของ นักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

		age			Cumulative Percent
		Frequency	Percent	Valid Percent	
Valid	16	1	.5	.5	.5
	18	5	2.7	2.7	3.3
	19	8	4.4	4.4	7.7
	20	14	7.7	7.7	15.3
	21	10	5.5	5.5	20.8
	22	21	11.5	11.5	32.2
	23	9	4.9	4.9	37.2
	24	14	7.7	7.7	44.8
	25	20	10.9	10.9	55.7
	26	21	11.5	11.5	67.2
	27	14	7.7	7.7	74.9
	28	10	5.5	5.5	80.3
	29	7	3.8	3.8	84.2
	30	6	3.3	3.3	87.4
	31	5	2.7	2.7	90.2
	32	1	.5	.5	90.7
	33	6	3.3	3.3	94.0
	34	3	1.6	1.6	95.6
	36	3	1.6	1.6	97.3
	38	2	1.1	1.1	98.4
	40	1	.5	.5	98.9
	42	1	.5	.5	99.5
	43	1	.5	.5	100.0
Total		183	100.0	100.0	

16 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 16 ปี

18 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 18 ปี

19 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 19 ปี

20 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 20 ปี

- 21 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 21 ปี
 22 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 22 ปี
 23 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 23 ปี
 24 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 24 ปี
 25 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 25 ปี
 26 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 26 ปี
 27 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 27 ปี
 28 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 28 ปี
 29 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 29 ปี
 30 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 30 ปี
 31 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 31 ปี
 32 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 32 ปี
 33 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 33 ปี
 34 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 34 ปี
 36 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 36 ปี
 38 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 38 ปี
 40 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 40 ปี
 42 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 42 ปี
 43 หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอายุ 43 ปี

จากตารางที่ 3.4 พบว่า นักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่วนใหญ่จะมีช่วงอายุอยู่ในระหว่างวัยทำงาน คือช่วง 21 – 40 ปีมากที่สุด รองลงมาคือวัยรุ่นช่วงอายุ 20 ปีลงมา และสุดท้ายคือวัยผู้ใหญ่ 41 ปีขึ้นไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.5 แสดงถึงเชื้อชาติของผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

		ethnicity			Cumulative Percent
		Frequency	Percent	Valid Percent	
Valid	Thai	105	57.4	57.4	57.4
	Lao	14	7.7	7.7	65.0
	Myanmar	37	20.2	20.2	85.2
	Cambodian	12	6.6	6.6	91.8
	Other	15	8.2	8.2	100.0
	Total	183	100.0	100.0	

Thai หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีเชื้อชาติไทย
 Lao หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีเชื้อชาติลาว
 Myanmar หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีเชื้อชาติพม่า
 Cambodian หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีเชื้อชาติกัมพูชา
 Other หมายถึง ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีเชื้อชาติอื่น ๆ
 Total หมายถึง จำนวนรวมของผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมทั้งหมด

จากตารางที่ 3.5 พบว่า เชื้อชาติของผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยประกอบไปด้วย เชื้อชาติไทย จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 57.4 รองลงมาคือ เชื้อชาติพม่า จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 20.2 ถัดไปเป็นอื่น ๆ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 จากนั้นเป็นเชื้อชาติลาว จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 และสุดท้ายเชื้อชาติกัมพูชา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 ตามลำดับ

โดยข้อมูลอื่น ๆ ที่ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ระบุเชื้อชาติลงในแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น ไร้สัญชาติ ไทยใหญ่ ชนกลุ่มน้อย เป็นต้น

ตารางที่ 3.6 แสดงถึงศาสนาที่ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนับถือ

		religion			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Buddhism	145	79.2	79.2	79.2
	Christianity	22	12.0	12.0	91.3
	Islam	5	2.7	2.7	94.0
	Brahmanism	1	.5	.5	94.5
	Other	10	5.5	5.5	100.0
	Total	183	100.0	100.0	

จากตารางที่ 3.6 พบว่า ศาสนาที่ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนับถือ ประกอบไปด้วย ศาสนาพุทธ จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 79.2 รองลงมาคือ ศาสนาคริสต์ จำนวน 22 คน คิดเป็น

ร้อยละ 12.0 จากนั้นเป็นอื่น ๆ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามมาด้วยศาสนาอิสลาม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 และศาสนาพราหมณ์-ฮินดู จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ข้อมูลอื่น ๆ ที่ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษา การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยระบุศาสนาลงในแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น ไม่นับถือศาสนาใด ๆ ไม่มีความเชื่อ ลัทธิต่าง ๆ เป็นต้น

ตารางที่ 3.7 แสดงถึงภาษาที่ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของ นักศึกษาการศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยใช้ในชีวิตประจำวัน

language

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Thai	125	68.3	68.3	68.3
	Lao	14	7.7	7.7	76.0
	Burmese	26	14.2	14.2	90.2
	Cambodian	9	4.9	4.9	95.1
	Chineses	2	1.1	1.1	96.2
	other	7	3.8	3.8	100.0
	Total	183	100.0	100.0	

จากตารางที่ 3.7 พบว่า ภาษาที่ผู้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทาง วัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย ใช้ในชีวิตประจำวัน ประกอบไปด้วย ภาษาไทย จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3 รองลงมาคือภาษาพม่า จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 20.2 ถัดจากนั้นเป็นภาษาอื่น ๆ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 ตามมาด้วยมา คือภาษาลาว จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 และสุดท้ายภาษากัมพูชา จำนวน 12 คน คิดเป็น ร้อยละ 6.6

ภาษาอื่น ๆ ที่ผู้ทำแบบสอบถาม ระบุเชื้อชาติลงในแบบวัดระดับการยอมรับความ หลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น ไร้ สัญชาติ ไทยใหญ่ ชนกลุ่มน้อย เป็นต้น

ตารางที่ 3.8 ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของทั้งสี่เขตศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยข้อคำถามในแต่ละด้าน

	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม	183	4.04	0.45
ค่าเฉลี่ยด้านความรู้ทางวัฒนธรรม	183	4.11	0.40
ค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางวัฒนธรรม	183	4.07	0.41
Valid N (listwise)	183		

ค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม หมายถึง ค่าเฉลี่ยด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม (ข้อคำถามที่ 1-15)

ค่าเฉลี่ยด้านความรู้ทางวัฒนธรรมหมายถึง ค่าเฉลี่ยด้านความรู้ทางวัฒนธรรม (ข้อคำถามที่ 16-30)

ค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางวัฒนธรรม หมายถึง ค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางวัฒนธรรม (ข้อคำถามที่ 1-15)

จากตารางที่ 3.8 พบว่า ค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านนั้นมีความใกล้เคียงกันมาก โดย ค่าเฉลี่ยแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้านความรู้ทางวัฒนธรรม มีค่ามากที่สุด ที่ 4.11 ตามมาด้วยด้านทักษะทางวัฒนธรรมที่ 4.07 และสุดท้ายด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมที่ 4.04

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากนั้นผู้วิจัยจะต้องแยกแบบสอบถามแต่ละเขต เพื่อที่จะหาค่าเฉลี่ยในแต่ละเขต เพื่อที่จะหาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีความเหมาะสมที่สุดในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมกันเพื่อส่งเสริมระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้นักศึกษาในศูนย์การศึกษานั้น โดยผลการหาค่าเฉลี่ยของแต่ละศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแต่ละเขต เป็นดังนี้

1. เขตบางบอน

ตารางที่ 4 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละข้อคำถาม ในด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมของเขตบางบอน

	N	Mean	Std. Deviation
--	---	------	----------------

1.ฉันสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันได้ดีเท่ากับผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรม	101	3.87	0.77
2.ฉันอาสาเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต่างวัฒนธรรมกับฉันอย่างเต็มใจ	101	3.91	0.92
3.การเรียนรู้กับเพื่อนต่างชาติไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของฉัน	101	4.10	0.92
4.ฉันรู้สึกกังวลและไม่สบายใจเวลาที่ต้องทำงานร่วมกับเพื่อนที่ต่างวัฒนธรรม	101	4.11	0.88
5.ฉันคิดว่าความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่จำเป็น และต้องศึกษาไปตลอดชีวิต	101	4.20	0.87
6.หากมีเพื่อนที่ไม่นับถือศาสนาสามารถร่วมชั้นเรียนกับฉัน ฉันจะไม่ก้าวล่วงถึงความเชื่อของศาสนานั้น	101	4.13	0.78
7.ฉันรู้สึกถึงความแตกต่างได้ทันที หากเข้าไปอยู่ในกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมต่างจากฉัน	101	4.18	0.89
8.ฉันเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมอื่นเช่นเดียวกับวัฒนธรรมของตนเอง	101	4.30	0.69
9.ฉันรู้สึกว่าวัฒนธรรมตะวันตกเจริญก้าวหน้ากว่าวัฒนธรรมตะวันออก	101	4.07	0.85
10.ฉัน ไม่ ตูถูกเหยียดหยามหรือแสดงออกในเชิงลบกับวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน	101	4.07	0.83
11.ฉันคิดว่า เพื่อนที่คอยซ้ำเติมเพื่อนที่ทำผิด เป็นคนที่ไม่น่าคบหา	101	4.16	0.77
12.ฉันจะระวังทุกครั้ง หากต้องพูดเกี่ยวข้องกับเรื่อง ปมด้อย ของเพื่อน	101	4.03	0.79
13.การแสดงออกถึงการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ควรมีอยู่ในทุกวัฒนธรรม	101	4.12	0.70
14.ฉันเข้าใจถึงความจำเป็นในการดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมหลักของแต่ละชาติ	101	4.14	0.75
15.คนที่มาจากต่างวัฒนธรรมกัน การปฏิบัติตนอาจมีความแตกต่างกันได้	101	4.06	0.77
Valid N (listwise)	101		

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม ของเขตบางบอนทั้ง 15 ข้อ

	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมที่เขตบางบอนทำได้	101	4.10	0.43
Valid N (listwise)	101		

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละข้อคำถาม ในด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของเขตบางบอน

	N	Mean	Std. Deviation
16.ฉันพยายามเรียนรู้ภาษาของชาติต่างๆ	101	4.15	0.68
17.วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนา ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงได้	101	4.08	0.67
18.ภาษาไทย เป็นภาษาที่มีค่าผสมมาจากหลายชาติ	101	4.07	0.86
19.ภาษาพูด ถือเป็นสื่อกลางหลักในการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม	101	4.09	0.80
20.วัฒนธรรมไทย เป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการผสมมาจากหลายเชื้อชาติ	101	4.07	0.89

21.พุทธศาสนาในประเทศไทย มีรายละเอียดที่แตกต่างจากพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน	101	4.27	0.69
22.การนุ่งขึ้นของนักศึกษาชาวลาว เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรม	101	4.08	0.70
23.การให้หมากพลูของชาวพม่าในอดีต แสดงถึงการให้ความรักแก่กัน	101	4.15	0.88
24.ฉันสามารถสื่อสารด้วยภาษาของประเทศเพื่อนบ้านได้	101	4.14	0.77
25.ประเพณีการทำบุญในพุทธศาสนาของไทยมีความแตกต่างในรายละเอียดกับประเพณีการทำบุญจากประเทศเพื่อนบ้าน	101	4.02	0.79
26.ระบำอัปสรา เป็นนาฏศิลป์ที่มีต้นแบบมาจากปราสาทนครวัด	101	4.28	0.78
27.ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เป็นศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดในโลก	101	4.36	0.61
28.ฉันสามารถแปลความหมายพฤติกรรมการแสดงออกของคนจากประเทศเพื่อนบ้านได้	101	4.42	0.67
29.วัฒนธรรมด้านอาหาร สามารถส่งต่อและถ่ายทอดจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่งได้	101	3.94	0.75
30.ฉันสามารถเรียนรู้วิถีการมารยาทและการเข้าสังคม ของผู้เรียนจากประเทศเพื่อนบ้านได้	101	4.25	0.67
Valid N (listwise)	101		

ตารางที่ 4.3 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของเขตบางบอนทั้ง 15 ข้อ

	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านความรู้ทางวัฒนธรรมที่เขตบางบอนทำได้	101	4.16	0.30
Valid N (listwise)	101		

ตารางที่ 4.4 ตารางแสดง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละข้อคำถาม ในด้านทักษะทางวัฒนธรรมของเขตบางบอน

	N	Mean	Std. Deviation
31.ฉันสามารถประเมินความคิด ความเชื่อและการให้คุณค่าต่อสิ่งต่าง ๆ ของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน	101	4.05	0.78
32.ฉันพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้าน พูดหรือบอก โดยไม่ตีความว่าดีหรือไม่ดี	101	4.02	0.84

33.ฉันรู้สึกแหย่หรือลำบากใจในการเล่าเรื่องเกี่ยวกับภูมิหลัง ความคิด ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของฉัน	101	4.05	0.71
34.ฉันคิดว่าการพูดแทรกสวนขึ้นมา ระหว่างเพื่อนพูดเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม	101	3.8	0.83
35.ฉันสามารถใช้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลในการติดต่อสื่อสารได้	101	3.96	0.89
36.เมื่อมีเพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่ชอบอยู่ในกลุ่ม ฉันก็สามารถทำงานร่วมด้วยได้	101	4.10	0.73
37.ฉันเข้าร่วมกิจกรรมต่างวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ	101	4.10	0.79
38.ฉันรู้สึกอึดอัดเมื่ออยู่ในกลุ่มคนต่างวัฒนธรรมที่ไม่คุ้นเคย	101	4.20	0.75
39.ฉันสามารถใช้ภาษาประจำชาติของตนในการติดต่อสื่อสารได้เป็นอย่างดี	101	4.18	0.70
40.ฉันสามารถทำงานร่วมกับผู้เรียนจากประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมีความสุข	101	4.02	0.72
41.ฉันจะไม่ พูดตอกย้ำหรือซ้ำเติม หากเพื่อนกำลังถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ	101	4.30	0.76
42.เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น ฉันยินดีที่จะรับฟัง	101	4.17	0.68
43.ฉันมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาติต่างๆมากขึ้น	101	4.21	0.65
44.ฉันกล้าที่จะนำวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น การกล้าแสดงออก การมีระเบียบวินัยในตนเอง มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทวัฒนธรรมของฉัน	101	4.14	0.68
45.หากได้ชมภาพยนตร์ หรือละครจากต่างประเทศ ฉันมักสัมผัสได้ถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในละครเรื่องนั้นๆ	101	4.27	0.71
Valid N (listwise)	101		

ตารางที่ 4.5 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของด้านความทักษะทางวัฒนธรรมของเขตบางบอนทั้ง 15 ข้อ

	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อ ด้านทักษะทางวัฒนธรรมที่เขตบางบอนทำได้	101	4.10	0.35
Valid N (listwise)	101		

ตารางที่ 4.6 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละด้าน ของเขตบางบอน

	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมที่เขตบางบอนทำได้	101	4.10	0.43
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านความรู้ทางวัฒนธรรมที่เขตบางบอนทำได้	101	4.16	0.30
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อ ด้านทักษะทางวัฒนธรรมที่เขตบางบอนทำได้	101	4.10	0.35
Valid N (listwise)	101		

ตารางที่ 4.7 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งสามด้าน ของเขตบางบอน

Descriptive Statistics			
	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งสามด้านที่เขตบางบอนทำได้	101	4.1188	.23185
Valid N (listwise)	101		

2.เขตบางขุนเทียน

ตารางที่ 5 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละข้อคำถาม ในด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมของเขตบางขุนเทียน

	N	Mean	Std. Deviation
1.ฉันสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันได้ดีเท่ากับผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรม	47	3.83	0.70
2.ฉันอาสาเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต่างวัฒนธรรมกับฉันอย่างเต็มใจ	47	4.04	0.98
3.การเรียนรู้กับเพื่อนต่างชาติไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของฉัน	47	4.19	0.85
4.ฉันรู้สึกกังวลและไม่สบายใจเวลาที่ต้องทำงานร่วมกับเพื่อนที่ต่างวัฒนธรรม	47	3.79	0.93
5.ฉันคิดว่าความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่จำเป็น และต้องศึกษาไปตลอดชีวิต	47	4.06	1.03
6.หากมีเพื่อนที่ไม่นับถือคนละศาสนามาร่วมชั้นเรียนกับฉัน ฉันจะไม่ก้าวล่วงถึงความเชื่อของศาสนานั้น	47	4.02	0.71
7.ฉันรู้สึกถึงความแตกต่างได้ทันที หากเข้าไปอยู่ในกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมต่างจากฉัน	47	4.09	0.88
8.ฉันเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมอื่นเช่นเดียวกับวัฒนธรรมของตนเอง	47	4.00	0.81
9.ฉันรู้สึกว่าวัฒนธรรมตะวันตกเจริญกว่าวัฒนธรรมตะวันออก	47	3.91	0.93
10.ฉัน ไม่ ถูกเหยียดหยามหรือแสดงออกในเชิงลบกับวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน	47	3.85	0.83
11.ฉันคิดว่า เพื่อนที่คอยซ้ำเติมเพื่อนที่ทำผิด เป็นคนที่ไม่น่าคบหา	47	4.30	0.62
12.ฉันจะระวังทุกครั้ง หากต้องพูดเกี่ยวข้องกับเรื่อง ปมด้อย ของเพื่อน	47	4.17	0.79
13.การแสดงออกถึงการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ควรมีอยู่ในทุกวัฒนธรรม	47	4.15	0.66
14.ฉันเข้าใจถึงความจำเป็นในการธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมหลักของแต่ละชาติ	47	4.04	0.69
15.คนที่มาจากต่างวัฒนธรรมกัน การปฏิบัติตนอาจมีความแตกต่างกันได้	47	4.28	0.83
Valid N (listwise)	47		

ตารางที่ 5.1 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมของเขตบางขุนเทียนทั้ง 15 ข้อ

	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมที่เขตบางขุนเทียนทำได้	47	4.05	0.46
Valid N (listwise)	47		

ตารางที่ 5.2 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละข้อคำถาม ในด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของเขตบางขุนเทียน

	N	Mean	Std. Deviation
16.ฉันพยายามเรียนรู้ภาษาของชาติต่างๆ	47	4.00	0.66
17.วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนา ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงได้	47	4.30	0.81
18.ภาษาไทย เป็นภาษาที่มีคำสมมาจากหลายชาติ	47	4.13	0.74
19.ภาษาพูด ถือเป็นสื่อกลางหลักในการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม	47	4.09	0.72
20.วัฒนธรรมไทย เป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการผสมมาจากหลายเชื้อชาติ	47	3.93	0.84
21.พุทธศาสนาในประเทศไทย มีรายละเอียดที่แตกต่างจากพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน	47	4.28	0.74
22.การนุ่งซิ่นของนักศึกษาชาวลาว เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรม	47	4.38	0.68
23.การให้หมากพลูของชาวพม่าในอดีต แสดงถึงการให้ความรักแก่กัน	47	4.30	0.66
24.ฉันสามารถสื่อสารด้วยภาษาของประเทศเพื่อนบ้านได้	47	4.43	0.68
25.ประเพณีการทำบุญในพุทธศาสนาของไทยมีความแตกต่างในรายละเอียดกับประเพณีการทำบุญจากประเทศเพื่อนบ้าน	47	3.98	0.82
26.ระบำน้อปสรา เป็นนาฏศิลป์ที่มีต้นแบบมาจากปราสาทนครวัด	47	4.47	0.62
27.ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เป็นศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดในโลก	47	4.45	0.62
28.ฉันสามารถแปลความหมายพฤติกรรมการแสดงออกของคนจากประเทศเพื่อนบ้านได้	47	4.43	0.62
29.วัฒนธรรมด้านอาหาร สามารถส่งต่อและถ่ายทอดจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่งได้	47	4.32	0.63
30.ฉันสามารถเรียนรู้วิถีการมารยาทและการเข้าสังคม ของผู้เรียนจากประเทศเพื่อนบ้านได้	47	4.19	0.85
Valid N (listwise)	47		

ตารางที่ 5.3 ตารางแสดง ค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของเขตบางขุนเทียนทั้ง 15 ข้อ

N	Mean	Std. Deviation
---	------	----------------

ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านความรู้ทางวัฒนธรรมที่เขตบางขุนเทียนทำได้	47	4.24	0.33
Valid N (listwise)	47		

ตารางที่ 5.4 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละข้อคำถาม ในด้านทักษะทางวัฒนธรรมของเขตบางขุนเทียน

	N	Mean	Std. Deviation
31.ฉันสามารถประเมินความคิด ความเชื่อและการให้คุณค่าต่อสิ่งต่าง ๆ ของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน	47	3.91	0.88
32.ฉันพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้าน พูดหรือบอก โดยไม่ตีความว่าดีหรือไม่ดี	47	4.02	0.82
33.ฉันรู้สึกแยหรือลำบากใจในการเล่าเรื่องที่เกี่ยวกับภูมิหลัง ความคิด ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของฉัน	47	4.06	0.92
34.ฉันคิดว่าการพูดแทรกสวนขึ้นมา ระหว่างเพื่อนพูดเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม	47	3.91	0.93
35.ฉันสามารถใช้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลในการติดต่อสื่อสารได้	47	4.28	0.83
36.เมื่อมีเพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่ชอบอยู่ในกลุ่ม ฉันก็สามารถทำงานร่วมด้วยได้	47	4.23	0.67
37.ฉันเข้าร่วมกิจกรรมต่างวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ	47	4.17	0.73
38.ฉันรู้สึกอึดอัดเมื่ออยู่ในกลุ่มคนต่างวัฒนธรรมที่ไม่คุ้นเคย	47	4.13	0.71
39.ฉันสามารถใช้ภาษาประจำชาติของตนในการติดต่อสื่อสารได้เป็นอย่างดี	47	4.09	0.83
40.ฉันสามารถทำงานร่วมกับผู้เรียนจากประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมีความสุข	47	4.13	0.71
41.ฉันจะ ไม่ พูดตอกย้ำหรือซ้ำเติม หากเพื่อนกำลังถูกตำหนิหรือถูกละเมิด	47	4.19	0.77
42.เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น ฉันยินดีที่จะรับฟัง	47	3.96	0.83
43.ฉันมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาติต่างๆมากขึ้น	47	4.17	0.67
44.ฉันกล้าที่จะนำวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น การกล้าแสดงออก การมีระเบียบวินัยในตนเอง มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทวัฒนธรรมของฉัน	47	4.19	0.74
45.หากได้ชมภาพยนตร์ หรือละครจากต่างประเทศ ฉันมักสัมผัสได้ถึง ความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในละครเรื่องนั้นๆ	47	4.21	0.81
Valid N (listwise)	47		

ตารางที่ 5.5 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของด้านความทักษะทางวัฒนธรรมของเขตบางขุนเทียนทั้ง 15 ข้อ

	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านทักษะทางวัฒนธรรมที่เขตบางขุนเทียนทำได้	47	4.11	0.44
Valid N (listwise)	47		

ตารางที่ 5.6 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละด้าน ของเขตบางขุนเทียน

	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านตระหนักทางวัฒนธรรมที่เขตบางขุนเทียนทำได้	47	4.05	0.46
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านความรู้ทางวัฒนธรรมที่เขตบางขุนเทียนทำได้	47	4.24	0.33
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านทักษะทางวัฒนธรรมที่เขตบางขุนเทียนทำได้	47	4.11	0.44
Valid N (listwise)	47		

ตารางที่ 5.7 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมสามด้าน ของเขตบางขุนเทียน

Descriptive Statistics			
	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมสามด้านที่เขตบางขุนเทียนทำได้	47	4.13	0.37
Valid N (listwise)	47		

เขตห้วยขวาง

ตารางที่ 6 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละข้อคำถาม ในด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมของเขตห้วยขวาง

	N	Mean	Std. Deviation
1.ฉันสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันได้ดีเท่ากับผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรม	20	3.65	0.67
2.ฉันอาสาเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต่างวัฒนธรรมกับฉันอย่างเต็มใจ	20	3.90	0.72
3.การเรียนรู้กับเพื่อนต่างชาติไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของฉัน	20	3.70	0.92
4.ฉันรู้สึกกังวลและไม่สบายใจเวลาที่ต้องทำงานร่วมกับเพื่อนที่ต่างวัฒนธรรม	20	3.75	0.91
5.ฉันคิดว่าความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่จำเป็น และต้องศึกษาไปตลอดชีวิต	20	3.70	0.80
6.หากมีเพื่อนที่ไม่นับถือศาสนาสามารถมาร่วมชั้นเรียนกับฉัน ฉันจะไม่กล่าวถึงถึงความเชื่อของศาสนานั้น	20	3.55	0.76

7.ฉันรู้สึกถึงความแตกต่างได้ทันที หากเข้าไปอยู่ในกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมต่างจากฉัน	20	3.75	0.79
8.ฉันเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมอื่นเช่นเดียวกับวัฒนธรรมของตนเอง	20	3.65	0.99
9.ฉันรู้สึกว่าวัฒนธรรมตะวันตกเจริญก้าวหน้ากว่าวัฒนธรรมตะวันออก	20	4.05	0.60
10.ฉัน ไม่ ถูกเหยียดหยามหรือแสดงออกในเชิงลบกับวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน	20	3.95	0.83
11.ฉันคิดว่า เพื่อนที่คอยซ้ำเติมเพื่อนที่ทำผิด เป็นคนที่ไม่น่าคบหา	20	3.85	0.67
12.ฉันจะระวังทุกครั้ง หากต้องพูดคุยเกี่ยวข้องกับเรื่อง ปมด้อย ของเพื่อน	20	3.45	0.69
13.การแสดงออกถึงการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ควรมีอยู่ในทุกวัฒนธรรม	20	3.35	0.93
14.ฉันเข้าใจถึงความจำเป็นในการธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมหลักของแต่ละชาติ	20	3.80	0.83
15.คนที่มาจากต่างวัฒนธรรมกัน การปฏิบัติตนอาจมีความแตกต่างกันได้	20	3.80	0.77
Valid N (listwise)	20		

ตารางที่ 6.1 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม ของเซตห้วยขวางทั้ง 15 ข้อ

	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมที่เซตห้วยขวางทำได้	20	3.73	0.35
Valid N (listwise)	20		

ตารางที่ 6.2 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละข้อคำถาม ในด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของเซตห้วยขวาง

	N	Mean	Std. Deviation
16.ฉันพยายามเรียนรู้ภาษาของชาติต่างๆ	20	3.35	0.75
17.วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนา ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงได้	20	3.35	0.75
18.ภาษาไทย เป็นภาษาที่มีค่าสมมาจากหลายชาติ	20	3.25	0.55
19.ภาษาพูด ถือเป็นสื่อกลางหลักในการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม	20	3.05	0.60
20.วัฒนธรรมไทย เป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการผสมมาจากหลายเชื้อชาติ	20	3.30	0.73
21.พุทธศาสนาในประเทศไทย มีรายละเอียดที่แตกต่างจากพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน	20	3.30	0.80
22.การนุ่งซิ่นของนักศึกษาชาวลาว เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรม	20	3.50	0.69
23.การให้หมากพลูของชาวพม่าในอดีต แสดงถึงการให้ความรักแก่กัน	20	3.25	1.07
24.ฉันสามารถสื่อสารด้วยภาษาของประเทศเพื่อนบ้านได้	20	3.35	0.81

25.ประเพณีการทำบุญในพุทธศาสนาของไทยมีความแตกต่างในรายละเอียดกับประเพณีการทำบุญจากประเทศเพื่อนบ้าน	20	3.55	0.83
26.ระบำอัสรา เป็นนาฏศิลป์ที่มีต้นแบบมาจากปราสาทนครวัด	20	3.60	0.88
27.ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เป็นศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดในโลก	20	3.35	0.59
28.ฉันสามารถแปลความหมายพฤติกรรมการแสดงออกของคนจากประเทศเพื่อนบ้านได้	20	3.30	0.80
29.วัฒนธรรมด้านอาหาร สามารถส่งต่อและถ่ายทอดจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่งได้	20	3.10	0.55
30.ฉันสามารถเรียนรู้วิถีมารยาทและการเข้าสังคม ของผู้เรียนจากประเทศเพื่อนบ้านได้	20	3.70	0.73
Valid N (listwise)	20		

ตารางที่ 6.3 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของเขตห้วยขวางทั้ง 15 ข้อ

	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านความรู้ทางวัฒนธรรมที่เขตห้วยขวางทำได้	20	3.35	0.29
Valid N (listwise)	20		

ตารางที่ 6.4 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละข้อคำถาม ในด้านทักษะทางวัฒนธรรมของเขตห้วยขวาง

	N	Mean	Std. Deviation
31.ฉันสามารถประเมินความคิด ความเชื่อและการให้คุณค่าต่อสิ่งต่าง ๆ ของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน	20	3.90	0.79
32.ฉันพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้าน พูดหรือบอก โดยไม่ตีความว่าดีหรือไม่ดี	20	3.80	0.70
33.ฉันรู้สึกแยหรือลำบากใจในการเล่าเรื่องที่เกี่ยวกับภูมิหลัง ความคิด ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของฉัน	20	3.75	0.79
34.ฉันคิดว่าการพูดแทรกสวนขึ้นมา ระหว่างเพื่อนพูดเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม	20	3.55	0.69
35.ฉันสามารถใช้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลในการติดต่อสื่อสารได้	20	3.60	0.82
36.เมื่อมีเพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่ชอบอยู่ในกลุ่ม ฉันก็สามารถทำงานร่วมด้วยได้	20	3.70	0.80
37.ฉันเข้าร่วมกิจกรรมต่างวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ	20	3.65	0.75
38.ฉันรู้สึกอึดอัดเมื่ออยู่ในกลุ่มคนต่างวัฒนธรรมที่ไม่คุ้นเคย	20	3.55	0.83

39.ฉันสามารถใช้ภาษาประจำชาติของตนในการติดต่อสื่อสารได้เป็นอย่างดี	20	3.75	0.79
40.ฉันสามารถทำงานร่วมกับผู้เรียนจากประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมีความสุข	20	4.00	0.79
41.ฉันจะ ไม่ พูดตอกย้ำหรือซ้ำเติม หากเพื่อนกำลังถูกตำหนิหรือถูกละเมิด	20	3.80	0.77
42.เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น ฉันยินดีที่จะรับฟัง	20	3.90	0.79
43.ฉันมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาติต่าง ๆ มากขึ้น	20	3.75	0.72
44.ฉันกล้าที่จะนำวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น การกล้าแสดงออก การมีระเบียบวินัยในตนเอง มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทวัฒนธรรมของฉัน	20	3.40	0.94
45.หากได้ชมภาพยนตร์ หรือละครจากต่างประเทศ ฉันมักสัมผัสได้ถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในละครเรื่องนั้นๆ	20	3.80	0.52
Valid N (listwise)	20		

ตารางที่ 6.5 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของด้านความทักษะทางวัฒนธรรม ของเขตห้วยขวางทั้ง 15 ข้อ

	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านทักษะทางวัฒนธรรมที่เขตห้วยขวางทำได้	20	3.73	0.35
Valid N (listwise)	20		

ตารางที่ 6.6 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละด้าน ของเขตห้วยขวาง

	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมที่เขตห้วยขวางทำได้	20	3.73	0.35
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านความรู้ทางวัฒนธรรมที่เขตห้วยขวางทำได้	20	3.35	0.29
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านทักษะทางวัฒนธรรมที่เขตห้วยขวางทำได้	20	3.73	0.35
Valid N (listwise)	20		

ตารางที่ 6.7 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทั้งสามด้าน ของเขตห้วยขวาง

	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งสามด้านที่เขตห้วยขวางทำได้	20	3.60	0.28
Valid N (listwise)	20		

เขตสาทร

ตารางที่ 7 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละข้อคำถาม ในด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมของเขตบางสาทร

	N	Mean	Std. Deviation
1.ฉันสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันได้ดีเท่ากับผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรม	15	4.47	0.64
2.ฉันอาสาเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต่างวัฒนธรรมกับฉันอย่างเต็มใจ	15	4.27	0.70
3.การเรียนรู้กับเพื่อนต่างชาติไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของฉัน	15	4.20	0.68
4.ฉันรู้สึกกังวลและไม่สบายใจเวลาที่ต้องทำงานร่วมกับเพื่อนที่ต่างวัฒนธรรม	15	4.40	0.74
5.ฉันคิดว่าความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่จำเป็น และต้องศึกษาไปตลอดชีวิต	15	4.13	0.83
6.หากมีเพื่อนที่ไม่นับถือศาสนาสามารถร่วมชั้นเรียนกับฉัน ฉันจะไม่ก้าวล่วงถึงความเชื่อของศาสนานั้น	15	3.87	0.83
7.ฉันรู้สึกถึงความแตกต่างได้ทันที หากเข้าไปอยู่ในกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมต่างจากฉัน	15	4.20	0.77
8.ฉันเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมอื่นเช่นเดียวกับวัฒนธรรมของตนเอง	15	4.07	1.10
9.ฉันรู้สึกว่าวัฒนธรรมตะวันตกเจริญก้าวหน้ากว่าวัฒนธรรมตะวันออก	15	4.13	0.74
10.ฉัน ไม่ ถูกเหยียดหยามหรือแสดงออกในเชิงลบกับวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน	15	4.27	0.80
11.ฉันคิดว่า เพื่อนที่คอยซ้ำเติมเพื่อนที่ทำผิด เป็นคนที่ไม่น่าคบหา	15	4.07	0.70
12.ฉันจะระวังทุกครั้ง หากต้องพูดเกี่ยวข้องกับเรื่อง ปมด้อย ของเพื่อน	15	4.07	0.96
13.การแสดงออกถึงการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ควรมีอยู่ในทุกวัฒนธรรม	15	3.67	0.82
14.ฉันเข้าใจถึงความจำเป็นในการธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมหลักของแต่ละชาติ	15	4.07	0.70
15.คนที่มาจากต่างวัฒนธรรมกัน การปฏิบัติตนอาจมีความแตกต่างกันได้	15	4.53	0.64
Valid N (listwise)	15		

ตารางที่ 7.1 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมของเขตสาทรทั้ง 15 ข้อ

	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านตระหนักทางวัฒนธรรมที่เขตสาทรทำได้	15	4.16	0.29
Valid N (listwise)	15		

ตารางที่ 7.2 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละข้อคำถาม ในด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของเขตสาทร

	N	Mean	Std. Deviation
16.ฉันพยายามเรียนรู้ภาษาของชาติต่างๆ	15	4.47	0.52
17.วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนา ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงได้	15	4.13	0.52
18.ภาษาไทย เป็นภาษาที่มีค่าสมมาจากหลายชาติ	15	4.40	0.63
19.ภาษาพูด ถือเป็นสื่อกลางหลักในการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม	15	4.73	0.46
20.วัฒนธรรมไทย เป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการผสมมาจากหลายเชื้อชาติ	15	4.27	0.46
21.พุทธศาสนาในประเทศไทย มีรายละเอียดที่แตกต่างจากพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน	15	4.27	0.80
22.การนุ่งขึ้นของนักศึกษาชาวลาว เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรม	15	4.33	0.90
23.การให้หมากพลูของชาวมอในอดีตร แสดงถึงการให้ความรักแก่กัน	15	4.20	0.56
24.ฉันสามารถสื่อสารด้วยภาษาของประเทศเพื่อนบ้านได้	15	4.00	0.76
25.ประเพณีการทำบุญในพุทธศาสนาของไทยมีความแตกต่างในรายละเอียดกับประเพณีการทำบุญจากประเทศเพื่อนบ้าน	15	4.40	0.74
26.ระบอบอุปสมถ เป็นนาฏศิลป์ที่มีต้นแบบมาจากปราสาทนครวัด	15	4.27	0.59
27.ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เป็นศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดในโลก	15	4.33	0.62
28.ฉันสามารถแปลความหมายพฤติกรรมการแสดงออกของคนจากประเทศเพื่อนบ้านได้	15	4.53	0.52
29.วัฒนธรรมด้านอาหาร สามารถส่งต่อและถ่ายทอดจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่งได้	15	4.40	0.74
30.ฉันสามารถเรียนรู้วิถีมารยาทและการเข้าสังคม ของผู้เรียนจากประเทศเพื่อนบ้านได้	15	4.40	0.51
Valid N (listwise)	15		

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 7.3 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของด้านความรู้ทางวัฒนธรรมของเขตสาทรทั้ง 15 ข้อ

	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านความรู้ทางวัฒนธรรมที่เขตสาทรทำได้	15	4.34	0.15
Valid N (listwise)	15		

ตารางที่ 7.4 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละข้อคำถาม ในด้านทักษะทางวัฒนธรรมของเขตสาทร

	N	Mean	Std. Deviation
31.ฉันสามารถประเมินความคิด ความเชื่อและการให้คุณค่าต่อสิ่งต่าง ๆ ของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน	15	4.07	0.88
32.ฉันพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้าน พูดหรือบอก โดยไม่ตีความว่าดีหรือไม่ดี	15	4.20	0.94
33.ฉันรู้สึกแหย่หรือลำบากใจในการเล่าเรื่องที่เกี่ยวกับภูมิหลัง ความคิด ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของฉัน	15	3.80	1.08
34.ฉันคิดว่าการพูดแทรกสวนขึ้นมา ระหว่างเพื่อนพูดเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม	15	3.93	1.03
35.ฉันสามารถใช้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลในการติดต่อสื่อสารได้	15	4.27	1.10
36.เมื่อมีเพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่ชอบอยู่ในกลุ่ม ฉันก็สามารถทำงานร่วมด้วยได้	15	4.20	0.86
37.ฉันเข้าร่วมกิจกรรมต่างวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ	15	4.13	0.92
38.ฉันรู้สึกอึดอัดเมื่ออยู่ในกลุ่มคนต่างวัฒนธรรมที่ไม่คุ้นเคย	15	4.20	0.86
39.ฉันสามารถใช้ภาษาประจำชาติของตนในการติดต่อสื่อสารได้เป็นอย่างดี	15	3.93	1.03
40.ฉันสามารถทำงานร่วมกับผู้เรียนจากประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมีความสุข	15	4.27	0.70
41.ฉันจะ ไม่ พูดตอแยหรือซ้ำเติม หากเพื่อนกำลังถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ	15	4.60	0.63
42.เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น ฉันยินดีที่จะรับฟัง	15	4.00	0.85
43.ฉันมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาติต่างๆมากขึ้น	15	4.53	0.64
44.ฉันกล้าที่จะนำวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น การกล้าแสดงออก การมีระเบียบวินัยในตนเอง มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทวัฒนธรรมของฉัน	15	4.53	0.52
45.หากได้ชมภาพยนตร์ หรือละครจากต่างประเทศ ฉันมักสัมผัสได้ถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในละครเรื่องนั้นๆ	15	4.33	0.49
Valid N (listwise)	15		

ตารางที่ 7.5 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของด้านความทักษะทางวัฒนธรรมของเขตสาทรทั้ง 15 ข้อ

	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านทักษะทางวัฒนธรรมที่เขตสาทรทำได้	15	4.20	0.44
Valid N (listwise)	15		

ตารางที่ 7.6 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละด้าน ของเขตสาทร

	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมที่เขตสาทรทำได้	15	4.16	0.29
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านความรู้ทางวัฒนธรรมที่เขตสาทรทำได้	15	4.34	0.15
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 15 ข้อด้านทักษะทางวัฒนธรรมที่เขตสาทรทำได้	15	4.20	0.44
Valid N (listwise)	15		

ตารางที่ 7.7 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมสามด้าน ของเขตสาทร

Descriptive Statistics			
	N	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยรวมสามด้าน ที่เขต สาทรทำได้	15	4.23	0.20
Valid N (listwise)	15		

ภาคผนวก ค การตรวจสอบเครื่องมือชั้นที่ 2,3

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1

เรื่อง โลกแห่งวัฒนธรรม

จำนวน 7 ชั่วโมง

1. การประเมินความต้องการและปัญหา

นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความรู้ด้านวัฒนธรรมจากประเทศเพื่อนบ้านน้อย

2. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์ร่วมกันกับนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แล้วมาสรุปเป็นวัตถุประสงค์ร่วมกันดังนี้

1. อธิบายความหมายของวัฒนธรรมได้
2. จำแนกความแตกต่างของวัฒนธรรมแต่ละประเภทได้
3. อธิบายความแตกต่างของวัฒนธรรม ในแต่ละประเทศในภูมิภาคอาเซียนได้

3. การออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้**3.1 สารการเรียนรู้**

- 1) ความหมายของวัฒนธรรม
- 2) ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของวัฒนธรรมที่สำคัญของประเทศในอาเซียน
- 3) ความเหมือนและความแตกต่างของวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน

3.2 การจัดชั้นเรียน

ใช้ Round Table (การสนทนาแบบโต้เถียง) ในการจัดการชั้นเรียน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) แบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่มละ 4-6 คน มีความสามารถคละกันทั้ง เก่ง ปานกลาง อ่อน
- 2) ผู้จัดกิจกรรมและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเรื่องที่จะศึกษาเรื่องที่อ่านหรือเรื่องที่เรียน
- 3) ผู้จัดกิจกรรมแจกใบงานที่ 1 ให้ผู้เรียนทุกคน และกระดาษแข็งแผ่นใหญ่กลุ่มละ 1 แผ่น
- 4) ผู้เรียนเขียนคำตอบแล้วส่งไปยังคนต่อไป ทางด้านใดด้านหนึ่ง
- 5) สมาชิกคนต่อไปทำแบบฝึก หรือตอบคำถามเพิ่ม
- 6) สรุปองค์ความรู้ของแต่ละคนในกลุ่ม ลงบนกระดาษแข็ง เป็นผลงานรวมของทั้งกลุ่ม

3.3 บทบาทผู้จัดกิจกรรม

- 1) เป็นผู้อำนวยการความสะดวกให้กับผู้เรียนในทุกขั้นตอนในการจัดกิจกรรม
- 2) ไม่เข้าไปยุ่ง ชี้นะกับเนื้อหา การตัดสินใจ การสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ของผู้เรียน

- 3) จัดบรรยากาศให้เอื้อและเหมาะสมต่อการเรียนรู้และพยายามกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน
- 4) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนไปถึงเป้าหมายพร้อมๆกัน

3.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้

- 1) เอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ : ใบงานที่ 1
- 2) กระดาษแข็งแผ่นใหญ่
- 3) สื่อวีดิทัศน์ เรื่อง ความหมายและประเภทของวัฒนธรรม
- 4) สื่อวีดิทัศน์ เรื่อง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- 5) ดินสอ ปากกา ปากกาเคมี

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ผู้จัดกิจกรรมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้วยการกล่าวทักทายผู้เรียน แนะนำตัวเอง จากนั้นผู้สอนใช้กิจกรรมละลายพฤติกรรมง่ายๆ กับผู้เรียน เช่น ให้ผู้เรียนจับคู่กันแล้วเล่าถึงตัวเอง หรือ ให้ผู้เรียนถามคำถามผู้จัดกิจกรรม โดยจะถามอะไรก็ได้ โดยที่ผู้ตอบห้ามโกหก เป็นต้น

2. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มโดยใช้เทคนิค Round Table (การสนทนาแบบโต๊ะกลม) ในการจัดการชั้นเรียน โดยมีขั้นตอน คือ แบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่มละ 4 - 6 คน โดยให้ผู้เรียนนั่งจัดกลุ่มเป็นวงกลม มีความสามารถละกันทั้ง เก่ง ปานกลาง อ่อน

ขั้นสอน

3. ผู้จัดกิจกรรมถามผู้เรียนว่า รู้จักวัฒนธรรมที่โดดเด่นใดบ้างในภูมิภาคอาเซียน โดยผู้จัดกิจกรรมพยายามตั้งคำถามไปยังผู้เรียนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศเมียนมา เป็นต้น โดยให้ผู้เรียนยกตัวอย่างวัฒนธรรมที่โดดเด่นของประเทศตนออกมา

4. ผู้จัดกิจกรรม เปิดคลิปวีดิทัศน์ เรื่อง ความหมายและประเภทของวัฒนธรรม จากช่องทาง <https://www.youtube.com/watch?v=hkcsJHZrElo&t=274s> จากนั้นผู้จัดกิจกรรมตั้งคำถามแก่ผู้เรียนว่า มีความรู้สึกอย่างไรเมื่อได้รับชมวีดิทัศน์ดังกล่าว

5. ผู้จัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ให้นิยามคำว่า วัฒนธรรม ในความคิดของแต่ละกลุ่ม จากนั้นส่งตัวแทนออกมา เล่าถึงคำนิยามของกลุ่มตนเอง

6. ผู้จัดกิจกรรมแจกใบงานที่ 1 ให้ผู้เรียนทุกคน และกระดาษแข็งแผ่นใหญ่กลุ่มละ 1 แผ่น

7. ผู้จัดกิจกรรม เปิดคลิปวิดีโอเรื่อง ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในอาเซียน จากช่องทาง <https://www.youtube.com/watch?v=GLHYJUZCNIw&t=263s> จากนั้นผู้จัดกิจกรรม ตั้งคำถามแก่ผู้เรียนว่า มีความรู้สึกอย่างไรเมื่อได้รับชมวิดีโอดังกล่าว

8. ผู้จัดกิจกรรมขออาสาสมัครจากผู้เรียนกลุ่มละสองคน มาแสดงความคิดเห็นเรื่อง ความเหมือนและความแตกต่างของวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน

9. ผู้เรียนเขียนคำตอบที่ได้จากการฟังและพูดคุยกันในกลุ่ม แล้วส่งไปยังคนต่อไป ทางด้านใดด้านหนึ่ง จากนั้นร่วมกันตอบคำถามลงใบงานที่ 1

ขั้นสรุป

10. ผู้จัดกิจกรรมมอบหมายให้ผู้เรียนทำใบงานที่ 1 ให้เสร็จ หากไม่เสร็จอนุญาตให้กลับไปทำการบ้าน ส่งในคาบกิจกรรมครั้งต่อไป

11. ผู้จัดกิจกรรมและผู้เรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากวันนี้ทั้งหมด

- โดยให้ผู้เรียนสรุปองค์ความรู้ที่ได้ลงบนกระดาษแข็งแผ่นใหญ่

5. การประเมินผล

1. ประเมินใบงานที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรม ของผู้เรียนแต่ละคน
2. ประเมินผลจากงานกลุ่ม กระดาษแข็งแผ่นใหญ่ที่ผู้เรียนได้สรุปร่วมกัน
3. ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมและความสนใจขณะร่วมกันทำกิจกรรม

ใบงานที่ 1 วัฒนธรรม

ชื่อ-สกุล _____ เลขที่ _____ ศูนย์กศน.เขต _____

คำสั่ง จงให้ตอบคำถามต่อไปนี้ ตามความเข้าใจของนักศึกษา

1. วัฒนธรรมคืออะไร และมีความสำคัญอย่างไร

---

2. การนุ่งผ้าซิ่น หรือการสวมเสื้อหมากกะหล่ง ขณะไปทำบุญต่างๆ จัดเป็นวัฒนธรรมประเภทใด และเป็นวัฒนธรรมของชนชาติใด

---

3. ระบำอัปสรา ที่ถอดแบบมาจากรูปสลักหินนางอัปสร ถูกพบครั้งแรกในสถานที่ใด และสามารถสะท้อนถึงวัฒนธรรมประเภทด้านใดมากที่สุด

---

4. ประเพณีปอยส่างลอง และการต๋องถอยตรงเท้าขณะเข้าวัดหรือเคหะสถาน จัดเป็นวัฒนธรรม ที่โดดเด่นของชาติใด และสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมด้านใดเด่นชัดที่สุด

---

5. นักศึกษาเคยมีประสบการณ์ใดบ้าง ในการเข้าร่วมวัฒนธรรมหรือประเพณีที่โดดเด่นของประเทศตนเอง จงเล่ามาพอสังเขป

แผนการจัดกิจกรรมที่ 2

เรื่อง แตกต่างแต่ไม่แตกแยก

จำนวน 7 ชั่วโมง

1. การประเมินความต้องการและปัญหา

นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความรู้ด้านวัฒนธรรมจากประเทศเพื่อนบ้านน้อย

2. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์ร่วมกันกับนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แล้วมาสรุปเป็นวัตถุประสงค์ร่วมกันดังนี้

1. อภิปรายสาเหตุของความขัดแย้งทางวัฒนธรรมได้
2. นำเสนอแนวทางการแก้ไขความขัดแย้งทางวัฒนธรรมได้

3. การออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้**3.1 สาระการเรียนรู้**

- 1) ปัญหาความขัดแย้งทางวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน
- 2) สาเหตุของความขัดแย้งทางวัฒนธรรม
- 3) แนวทางการแก้ไขความขัดแย้งทางวัฒนธรรม

3.2 การจัดชั้นเรียน

ใช้กิจกรรม Fishbowl (คุยกันแบบอ่างปลา) ในการจัดการชั้นเรียน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) แบ่งผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม เรียกว่า “วงใน” และ “วงนอก” ผู้เรียนที่อยู่ใน “วงใน” จะต้องเป็นผู้เรียนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่น วัฒนธรรมพม่า วัฒนธรรมลาว วัฒนธรรมกัมพูชา และวัฒนธรรมไทย โดยวงใน ทำหน้าที่เป็นผู้แบ่งปัน ส่วนเรียนที่อยู่ใน “วงนอก” จะเป็นผู้สังเกตการณ์ โดยเปิดพื้นที่และช่วงเวลาให้เกิดการสลับบทบาทได้
- 2) ผู้จัดกิจกรรม ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมรายการ (Moderator) จะตั้งประเด็นในแต่ละรอบของการสนทนา โดยประเด็นอาจเกิดจากการต่อยอดสาระจากการแบ่งปันในรอบก่อนหน้า หรือเกิดจากการเสนอและยอมรับของสมาชิกในห้องสนทนา หลังจากได้ประเด็นแล้ว รอสัก 1-2 นาที เพื่อให้สมาชิกทุกคนในห้องสนทนาได้ใคร่ครวญเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว เพื่อการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมแบ่งปันใน “วงใน” หรือไม่

- 3) ผู้ควบคุมรายการ เชิญชวนให้ผู้เรียนที่สนใจได้สลับสับเปลี่ยนกันเข้ามาเป็นผู้ร่วมแบ่งปันใน “วงใน” รอบละประมาณ 4-6 คน ส่วนผู้เรียนก็จะตั้งใจฟังอยู่ “วงนอก” โดยในแต่ละรอบจะยังคงเปิดพื้นที่ เปิดช่วงเวลา (เหมือนมีเก้าอี้ว่าง ๆ ตั้งอยู่ในวงใน) ให้ผู้เรียนที่สังเกตการณ์ในวงนอกได้ยกมือและเข้ามาร่วมตั้งคำถามหรือแบ่งปันเพิ่มเติมได้
- 4) ผู้ควบคุมรายการ แจกข้อตกลงร่วมกัน (Ground Rule) เช่น การบอกขอบเขตของเวลา หรือขอให้เน้นการแสดงความคิดเห็นผ่านการเล่าประสบการณ์ ลดการนำเสนอทฤษฎีที่ตายตัว ให้ความเท่าเทียม ลดอำนาจเหนือ ไม่ตัดสินกัน เป็นต้น ซึ่งข้อตกลงร่วมกันในแต่ละครั้ง ขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของประเด็นที่สนทนา
- 5) ผู้ควบคุมรายการ ตั้งคำถามถึงข้อค้นพบ ภายหลังจากได้ร่วมแบ่งปัน อะไรคือสิ่งที่ได้เรียนรู้ของผู้เรียนร่วมแบ่งปันแต่ละคน เพื่อบันทึกข้อค้นพบหรือผลสรุปของการสนทนาในแต่ละรอบ โดยผู้ควบคุมรายการจะเป็นผู้สรุปด้วยตนเอง หรือให้ผู้เรียนร่วมแบ่งปันร่วมกันสรุป ก็สุดแล้วแต่สถานการณ์ สามารถยืดหยุ่นวิธีการได้ตามเวลาเหมาะสมปรับเปลี่ยนบทบาท
- 6) ในแต่ละรอบอาจใช้เวลา 10-20 นาที โดยในรอบใหม่อาจจะคงประเด็นเดิมเอาไว้ หรือเปิดประเด็นใหม่ เพื่อให้ลงลึกในรายละเอียด หรือเปิดกว้างสู่เรื่องที่เชื่อมโยงกัน จากนั้นดำเนินการต่อเนื่อง ตามกระบวนการตามลำดับ ข้อ 1-5 อีกครั้ง

3.3 บทบาทผู้จัดกิจกรรม

- 1) เป็นผู้ควบคุมรายการให้กับผู้เรียนในทุกขั้นตอนในการจัดกิจกรรม
- 2) ไม่เข้าไปยุ่ง ชี้นำ กับเนื้อหา การตัดสินใจ การสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ และความคิด ของผู้เรียน
- 3) จัดบรรยากาศให้เอื้อและเหมาะสมต่อการเรียนรู้และพยายามกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน และต้องคอยห้ามปรามหากผู้เรียนเกิดความขัดแย้งเกิดขึ้น
- 4) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนไปถึงเป้าหมายพร้อมๆกัน

3.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้

- 1) เก้าอี้ 5 ตัว
- 2) เครื่องขยายเสียง
- 3) กระดาษแผ่นเล็กๆ สำหรับผู้เรียนวงนอก
- 4) อ่างปลาหรือกล่องใส่กระดาษคำถาม

5) ดินสอ ปากกา

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ผู้จัดกิจกรรมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้วยการกล่าวทักทายผู้เรียน จากนั้นผู้จัดกิจกรรมทบทวนเนื้อหาการเรียนรู้จากคาบที่ผ่านมา เช่น เรื่องความหมายของวัฒนธรรม ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเหมือนและแตกต่างกันของวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน

2. ใช้กิจกรรม Fishbowl (คุยก้นแบบอ่างปลา) ในการจัดการชั้นเรียน แบ่งผู้เรียนออกเป็นสองกลุ่ม เรียกว่า “วงใน” และ “วงนอก” ผู้เรียนที่อยู่ใน “วงใน” ออกมานั่งเก้าอี้ที่จัดเตรียมไว้ทั้ง 5 ตัว โดยผู้เรียนวงในนั้นพยายามให้เป็นผู้เรียนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่น วัฒนธรรมพม่า วัฒนธรรมลาว วัฒนธรรมกัมพูชา และวัฒนธรรมไทย โดยวงใน ทำหน้าที่เป็นผู้แบ่งปัน ส่วนผู้เรียนที่อยู่ใน “วงนอก” จะเป็นผู้สังเกตการณ์ โดยเปิดพื้นที่และช่วงเวลาให้เกิดการสลับบทบาทได้

ขั้นสอน

3. ผู้จัดกิจกรรมถามผู้เรียนว่า รู้จักสื่อซอฟต์แวร์มัลติมีเดีย เช่น คลับเฮาส์ (Clubhouse) หรือไม่ จากนั้นผู้จัดกิจกรรมถามว่าผู้เรียนรู้จักผ่านกิจกรรมนี้ผ่านช่องทางใด

4. ผู้จัดกิจกรรมและผู้เรียนร่วมกัน ผูกโยงสื่อซอฟต์แวร์มัลติมีเดีย คลับเฮาส์ กับกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะจัดในวันนี้ คือ กิจกรรม Fishbowl (คุยก้นแบบอ่างปลา)

5. ผู้จัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคน โหวตเสนอชื่อผู้ที่เหมาะสมที่จะเป็นวงในในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ โดยผู้เรียนที่เป็นวงในนั้น ควรเลือกจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่น วัฒนธรรมพม่า วัฒนธรรมลาว วัฒนธรรมกัมพูชา และวัฒนธรรมไทย เป็นต้น

6. ผู้จัดกิจกรรม ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมรายการ (Moderator) จะตั้งประเด็นในแต่ละรอบของการสนทนา โดยประเด็นอาจเกิดจากการต่อยอดสาระจากการแบ่งปันในรอบก่อนหน้า หรือเกิดจากการเสนอและยอมรับของสมาชิกในห้องสนทนา หลังจากได้ประเด็นแล้ว รอสัก 1-2 นาที เพื่อให้สมาชิกทุกคนในห้องสนทนาได้ใคร่ครวญเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว เพื่อการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมแบ่งปันใน “วงใน” หรือไม่ โดยหัวข้อที่จะมาพูดคุยกันในกิจกรรมครั้งนี้จะสุ่มจากการจับสลาก โดยหัวข้อมีดังนี้ 1.การแสดงโขน ศิลปะการแสดงชั้นสูง ควรเป็นของมรดกของชาติใดกันแน่ 2.มีความคิดเห็นอย่างไรที่ยูเนสโกขึ้นทะเบียนโขนไทย -โขนเขมร เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม 3.ประเพณีสงกรานต์ เริ่มต้นมาจากที่ใด เป็นต้น

7. ผู้จัดกิจกรรมที่รับบทเป็นผู้ควบคุมรายการ แจ้งข้อตกลงร่วมกัน (Ground Rule) เช่น การบอกขอบเขตของเวลา หรือขอให้เน้นการแสดงความคิดเห็นผ่านการเล่าประสบการณ์ เช่นเคยมีประสบการณ์การดูโขนของประเทศของตนเอง หรือเคยเล่นน้ำสงกรานต์จากประเทศตนเอง ลดการนำเสนอทฤษฎีที่ตายตัว ให้ความเท่าเทียม ลดอำนาจเหนือ ไม่ตัดสินกัน เป็นต้น ซึ่งข้อตกลงร่วมกันในแต่ละครั้ง ขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของประเด็นที่สนทนา

8. ผู้ควบคุมรายการ ตั้งคำถามถึงข้อค้นพบ ภายหลังจากได้ร่วมแบ่งปัน อะไรคือสิ่งที่ได้เรียนรู้ของผู้เรียนร่วมแบ่งปันแต่ละคน เพื่อบันทึกข้อค้นพบหรือผลสรุปของการสนทนาในแต่ละรอบ โดยผู้ควบคุมรายการจะเป็นผู้สรุปด้วยตนเอง หรือให้ผู้เรียนร่วมแบ่งปันร่วมกันสรุป ก็สุดแล้วแต่สถานการณ์ สามารถยืดหยุ่นวิธีการได้ตามเวลาเหมาะสม ปรับเปลี่ยนบทบาท โดยผู้เรียนที่อยู่วงนอกหากมีคำถามสามารถยกมือถามแทรกได้ หรืออาจจะให้เขียนข้อคำถามใส่กระดาษแผ่นเล็กๆ แล้วหย่อนใส่กล่อง เมื่อครบการพูดคุยในแต่ละรอบ ผู้ควบคุมรายการจะสุ่มหยิบคำถามเหล่านั้นขึ้นมาถามกับผู้เรียนวงใน เพื่อให้ความกระจ่างแก่ผู้เรียนวงนอก

9. ในแต่ละรอบอาจใช้เวลา 10-20 นาที โดยในรอบใหม่อาจจะคงประเด็นเดิมเอาไว้ หรือเปิดประเด็นใหม่ เพื่อให้ลงลึกในรายละเอียด หรือเปิดกว้างสู่เรื่องที่เชื่อมโยงกัน จากนั้น ดำเนินการต่อเนื่อง ตามกระบวนการตามลำดับ ข้อ 5-8 อีกครั้ง

ขั้นสรุป

10. ผู้จัดควบคุมรายการต้องคอยสรุป ขมวดปมเรื่องราวแต่ละเรื่อง ที่ผู้เรียนวงในพูดหรือตอบคำถามจากผู้เรียนวงนอก

11. ผู้จัดกิจกรรมและผู้เรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากวันนี้ทั้งหมด

5. การประเมินผล

1. ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมและความสนใจขณะร่วมกันทำกิจกรรม
2. ประเมินจากกระดาษคำถามที่ผู้เรียนวงนอกถามเข้ามา และคำตอบจากการตอบคำถามของผู้เรียนวงใน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 3

เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมประเทศเพื่อนบ้าน

จำนวน 7 ชั่วโมง

1. การประเมินความต้องการและปัญหา

นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความรู้ด้านวัฒนธรรมจากประเทศเพื่อนบ้านน้อย

2. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์ร่วมกันกับนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แล้วมาสรุปเป็นวัตถุประสงค์ร่วมกันดังนี้

1. เข้าใจวัฒนธรรมอาเซียนและวัฒนธรรมไทยในภาพรวมได้
2. เปรียบเทียบลักษณะร่วมและความแตกต่างทางวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมเพื่อนบ้าน
3. สามารถยกตัวอย่างความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมเพื่อนบ้าน

3. การออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้

3.1 สารการเรียนรู้

- 1) ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของวัฒนธรรมไทย
- 2) ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน
- 3) ลักษณะร่วมและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมเพื่อนบ้าน
- 4) ปมขัดแย้งทางวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน

3.2 การจัดชั้นเรียน

ใช้การเรียนการสอนรูปแบบแบ่งปันความคิด (THINK-PAIR-SHARE) ในการจัดการชั้นเรียน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ แบบคละความสามารถกลุ่มละ 2 - 4 คน
- 2) ผู้จัดกิจกรรมตั้งประเด็นสั้นๆ หรือโจทย์คำถามให้กับผู้เรียน
- 3) ผู้เรียนแต่ละคนคิดหาคำตอบด้วยตนเองสัก 1-2 นาที
- 4) ให้ผู้เรียนจับคู่กับเพื่อนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแลกเล้าความคิด หรือคำตอบของตนให้เพื่อนฟังจนได้ข้อสรุปที่เห็นพ้องกัน

- 5) ผู้เรียนคนใดคนหนึ่งสามารถอธิบายคำตอบให้เพื่อนฟังทั้งชั้นได้หรือ ผู้จัดกิจกรรมสุ่มผู้เรียนบางคู่หรือบางกลุ่มมารายงานหน้าชั้นเรียน

3.3 บทบาทผู้จัดกิจกรรม

- 1) เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนในทุกขั้นตอนในการจัดกิจกรรม
- 2) ไม่เข้าไปยุ่ง ชี้นำ กับเนื้อหา การตัดสินใจ การสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ของผู้เรียน
- 3) จัดบรรยากาศให้อึดและเหมาะสมต่อการเรียนรู้และพยายามกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน
- 4) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนไปถึงเป้าหมายพร้อมๆ กัน

3.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้

- 1) เอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ : ใบงานที่ 2 เกมอาเซียน
- 2) สื่อวีดิทัศน์ เรื่อง ประวัติความเป็นมาประชาคมอาเซียน
- 3) สื่อวีดิทัศน์ เรื่อง วัฒนธรรมไทยสี่ภาค
- 4) สื่อวีดิทัศน์ เรื่อง ความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมอาเซียน
- 5) ดินสอ ปากกา

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ผู้จัดกิจกรรมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้วยการกล่าวทักทายผู้เรียน โดยทบทวนเนื้อหาการเรียนรู้จากคาบเรียนครั้งที่แล้ว
2. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มโดยใช้เทคนิค การเรียนการสอนรูปแบบแบ่งปันความคิด (THINK-PAIR-SHARE) ในการจัดการชั้นเรียน โดยมีขั้นตอน คือ แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ แบบละความสามารถกลุ่มละ 2-4 คน

ขั้นสอน

3. ผู้จัดกิจกรรมถามผู้เรียนว่า รู้จักประชาคมอาเซียน หรือไม่ แล้วมีผู้เรียนคนใด เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียนมาแล้วบ้าง
4. ผู้จัดกิจกรรม ตั้งคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับอาเซียน จากนั้นเปิดคลิปวีดิทัศน์ เรื่อง ประชาคมอาเซียน ASEAN จากช่องทาง <https://www.youtube.com/watch?v=zuZXGw4s6yA>

จากนั้นผู้จัดกิจกรรมตั้งคำถามแก่ผู้เรียนว่า มีความรู้สึกอย่างไรเมื่อได้รับชมวิดีโอที่ตนดังกล่าว จากนั้นผู้จัดกิจกรรมและผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

5. ผู้จัดกิจกรรม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนจับคู่กัน ให้เวลา 5 นาที โดยให้ผู้เรียนแต่ละคู่ได้มีโอกาสแบ่งปันความคิดเห็นของแต่ละคนในเรื่องประชาคมอาเซียน จากนั้นผู้จัดกิจกรรมสุ่มผู้เรียน 1 จากใน 2 คน นำเสนอ สิ่งที่ทั้งคู่ได้แลกเปลี่ยนการเรียนรู้กัน

6. ผู้จัดกิจกรรมแจกใบงานที่ 2 เรื่อง เกมอาเซียน ให้ผู้เรียนทุกคน โดยให้เวลาในการทำใบงานที่ 2 เรื่อง เกมอาเซียน เวลา 15 นาที

7. ผู้จัดกิจกรรมแบ่งกลุ่มผู้เรียน เป็นกลุ่มละ 4 คน โดยเพิ่มจากการนำกลุ่มที่จับคู่เดิม 2 กลุ่มมารวมกัน จากนั้นผู้จัดกิจกรรมเปิดคลิปวิดีโอ เรื่อง วัฒนธรรมไทยสี่ภาค จากช่องทาง https://www.youtube.com/watch?v=q7_SeNalxVc หลังจากชมวิดีโอที่ตนจับ ผู้จัดกิจกรรมตั้งคำถามแก่ผู้เรียนว่า แต่ละกลุ่มมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อได้รับชมวิดีโอที่ตนดังกล่าว

8. ผู้จัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในกลุ่มอย่างอิสระ โดยให้เวลา 10 นาที จากนั้นขออาสาสมัครจากผู้เรียนกลุ่มละสองคน โดยผู้จัดกิจกรรมพยายามให้ผู้เรียนที่ยังไม่ได้พูดจากกิจกรรมครั้งที่แล้ว ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเรื่อง วัฒนธรรมไทยสี่ภาค

9. ผู้จัดกิจกรรม เปิดคลิปวิดีโอ เรื่อง ความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมอาเซียน จากช่องทาง <https://www.youtube.com/watch?v=ecezyf8W2OI> หลังจากชมวิดีโอที่ตนจับ ผู้จัดกิจกรรม ขวนผู้เรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แล้วนำข้อคิดเห็นเหล่านั้นมาแบ่งปันกัน เพื่อนำไปสู่การสรุปบทเรียนต่อไป

ขั้นสรุป

10. ผู้จัดกิจกรรมมอบหมายให้ผู้เรียนทำใบงานที่ 2 ให้เสร็จ หากไม่เสร็จอนุญาตให้กลับไปทำการบ้าน ส่งในคาบกิจกรรมครั้งต่อไป

11. ผู้จัดกิจกรรมและผู้เรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากวันนี้ทั้งหมด โดยสุ่มผู้เรียนออกมาสรุปองค์ความรู้ที่ในวันนี้

5. การประเมินผล

1. ประเมินใบงานที่ 2 เกมอาเซียน ของผู้เรียนแต่ละคน
2. ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมและความสนใจขณะร่วมกันทำกิจกรรม

ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง เกมอาเซียน

ชื่อ-สกุล _____ เลขที่ _____ ศูนย์กศน.เขต _____

คำชี้แจง: ให้นักเรียนอ่านข้อความ และเลือกนิยามหรือคำตอบที่เหมาะสมกับข้อความนั้นๆ จากตาราง

พ	ด	ห	อ	ต	ง	ค	ก	ธ	ห	า	ย	า	ก	แ	ย	เ	กั	ธ	ก	บั	จ	ก	
เ	ก	ษ	ต	ร	า	บ	ส	ร	ห	ส	ร	อ	า	ท	ษ	ชี	บั	น	ญ	ทั	ะ	รุ	
ฟ	ร	ฆ	ก	ญ	ห	ม	า	ย	อ	า	เ	ชี	ย	น	เ	วิ	น	า	บั	ยั	กั	ง	
พ	ะ	พ	พ	เ	ญ	ยั	ศ	นั	ชั	ไ	กั	โ	แ	ร	ห	ด	ก	ค	ด	า	น	เ	
ห	นี้	ง	ธั	น	ว	า	ค	ม	ณ	วั	ค	พ	ร	ะ	แ	กั	ว	า	ร	ษ	ชี	น	
โ	ท	ฆ	ฆ	พ	ณ	ป	นิ	ก	ป	ฝ	ชี	า	ง	กั	ว	ร	ด	ร	อ	เ	วิ	ปี	
ก	ส	น	า	ก	า	พ	ฟ	า	พิ	ตั	ยั	ศ	นั	ชั	ก	กั	โ	แ	า	โ	เ	ค	
ที	ม	ดู	ก	เ	ก	ค	ธ	ฟ	า	พ	า	ร	คั	ป	ฟ	น	ริ	หั	เ	โ	ม	อ	
ณ	เ	ฟ	เ	ณ	ณ	กั	ค	เ	อ	ส	ย	นิ	ก	ป	า	ชี	า	ง	ชี	า	ส	วั	
แ	ป	ค	ลิ	ง	ห	า	ค	ม	ณ	วั	ง	ส	ร	า	ญ	ร	ม	ยั	ย	ยั	ชี	พ	
ห	ณ	เ	พ	ห	แ	ชี	ก	ฆ	โ	ฆ	โ	แ	ก	อ	ย	า	ฟ	ร	น	ฆ	เ	ม	
ณ	ก	รุ	ง	จ	า	ก	า	ร	ั	ต	า	อิ	น	โ	ค	นิ	เ	ชี	ย	พ	พ	จ	า
ค	ส	ต	ร	อ	ง	กั	ก	ห	า	ห	า	ร	อ	ฟ	ฟ	แ	ค	เ	ก	ก	พ	ณ	
ฟ	ห	ก	ค	สั	ว	บ	ค	ก	า	ไ	ม	ส	ว	ย	ฆ	ญ	โ	ท	ฆ	ฆ	พ	ณ	

1. อาเซียนก่อตั้งขึ้นเมื่อวันใดและสถานที่ใด

2. ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของอาเซียน ตั้งอยู่ที่เมืองใด ประเทศใด

3. จงนิยามของข้อความต่อไปนี้ “ร่างสนธิสัญญาที่ทำร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อเป็นเครื่องมือในการวางกรอบทางกฎหมายและโครงสร้างองค์กรของสมาคม ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของอาเซียนในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย”

แผนการจัดกิจกรรมที่ 4

เรื่อง วรรณกรรม นาฏศิลป์ และวัฒนธรรมการร้องรำทำเพลงของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 7 ชั่วโมง

1. การประเมินความต้องการและปัญหา

นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความรู้ด้านวัฒนธรรมจากประเทศเพื่อนบ้านน้อย

2. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์ร่วมกันกับนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แล้วมาสรุปเป็นวัตถุประสงค์ร่วมกันดังนี้

1. บอกความเป็นมาและความสำคัญของต้นกำเนิด ความเป็นมาของโบราณสถาน ที่เก็บรวบรวมวรรณกรรม นาฏศิลป์ และวัฒนธรรมการร้องรำทำเพลงของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน
2. เข้าใจ วรรณกรรม นาฏศิลป์ วัฒนธรรมการร้องรำทำเพลงของไทยและประเทศเพื่อนบ้านได้
3. เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวรรณกรรม นาฏศิลป์ และวัฒนธรรมการร้องรำทำเพลงของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

3. การออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้

- 1) ประวัติความเป็นมา ของวรรณกรรม นาฏศิลป์ และวัฒนธรรมการร้องรำทำเพลงของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน
- 2) ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวรรณกรรม นาฏศิลป์ และวัฒนธรรมการร้องรำทำเพลงของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

3.2 การจัดชั้นเรียน

ใช้เทคนิคการต่อภาพ Jigsaw ในการจัดการชั้นเรียน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คนและเรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้านของเรา (Home Group)

- 2) สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาสาระคนละ 1 ส่วน (เปรียบเทียบได้ชิ้นส่วนของภาพตัดต่อคนละ 1 ชิ้น) และหาคำตอบในประเด็นปัญหาที่ผู้จัดกิจกรรมมอบหมายให้
- 3) สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา แยกย้ายไปรวมกับสมาชิกกลุ่มอื่นซึ่งได้รับเนื้อหาเดียวกัน ตั้งเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (expert group) ขึ้นมา และร่วมกันทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระนั้นอย่างละเอียด และร่วมกันอภิปรายหาคำตอบประเด็นที่ผู้สอนมอบหมายให้
- 4) สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลับไปสู่กลุ่มบ้านของเรา แต่ละกลุ่มช่วยสอนเพื่อนในกลุ่ม ให้เข้าใจสาระที่ตนได้ศึกษาร่วมกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเช่นนี้ สมาชิกทุกคนก็จะได้เรียนรู้ภาพรวมของสาระทั้งหมด
- 5) ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบ แต่ละคนจะได้คะแนนเป็นรายบุคคล และนำคะแนนของทุกคนในกลุ่มบ้านของเรามารวมกัน (หรือหาค่าเฉลี่ย) เป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดได้รับรางวัล

3.3 บทบาทผู้จัดกิจกรรม

- 1) เป็นผู้อำนวยการความสะดวกให้กับผู้เรียนในทุกขั้นตอนในการจัดกิจกรรม
- 2) ไม่เข้าไปยุ่ง ชี้นำ กับเนื้อหา การตัดสินใจ การสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ของผู้เรียน
- 3) จัดบรรยากาศให้เอื้อและเหมาะสมต่อการเรียนรู้และพยายามกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน
- 4) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนไปถึงเป้าหมายพร้อม ๆ กัน
- 5) คอยเข้าไปสอบถาม และช่วยเหลือ หากผู้เรียนที่เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่สามารถอธิบายเนื้อหาได้ละเอียดพอ

3.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้

- 1) เอกสารความรู้ประวัติความเป็นมาของโบราณสถาน ที่เก็บรวบรวมวรรณกรรม นาฏศิลป์ และวัฒนธรรมการร้องรำทำเพลง (สำหรับผู้เรียนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ)
- 2) กระดาษบันทึก (สำหรับกลุ่มบ้านของเรา)
- 3) อุปกรณ์ขยายภาพ (โปรเจคเตอร์)
- 4) ภาพโบราณสถาน เช่น นครวัดนครธม เจดีย์ชเวดากอง วัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระธาตุหลวง เป็นต้น
- 5) กระดาษแข็งแผ่นใหญ่

6) ดินสอ ปากกา ปากกาเคมี

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ผู้จัดกิจกรรมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้วยการกล่าวทักทายผู้เรียน จากนั้นทบทวนเนื้อหาการเรียนรู้จากการเรียนคาบที่ผ่านมา โดยการสุ่มถามผู้เรียนรายบุคคล

2. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มโดยใช้เทคนิค Round Table แบบจิ๊กซอร์ ในการจัดการชั้นเรียน โดยมีขั้นตอน คือ จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คนและเรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้านของเรา (Home Group)

3. ผู้จัดกิจกรรมกำหนดให้มีกลุ่มพิเศษอีกกลุ่ม 1 ที่มีสมาชิก 4 คน (ต้องเป็นนักศึกษาไทยนั้น เพื่อสะดวกในการสื่อสารกับผู้เรียนคนอื่น ๆ) โดยผู้เรียนทั้ง 4 คนนี้จะได้ เอกสารความรู้ประวัติความเป็นมาของโบราณสถาน ที่เก็บรวบรวมวรรณกรรม นาฏศิลป์ และวัฒนธรรมการร้องรำทำเพลง แต่ละชาติ ประกอบไปด้วย ไทย พม่า กัมพูชา และลาว คนละ 1 ชุด โดยผู้เรียน 4 คนจะยื่นกระจายกันตามมุมห้องทั้ง 4 มุมห้อง ซึ่งผู้เรียนกลุ่มนี้จะถูกเรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นสอน

4. ผู้จัดกิจกรรมใช้เวลา 15 นาที ให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 คน ศึกษาเอกสารความรู้ประวัติความเป็นมาของโบราณสถาน ที่เก็บรวบรวมวรรณกรรม นาฏศิลป์ และวัฒนธรรมการร้องรำทำเพลง โดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน จะได้เอกสารไม่ซ้ำกัน ประกอบไปด้วย ไทย พม่า กัมพูชา และลาว

5. ผู้จัดกิจกรรมกลับมาหาผู้เรียนกลุ่มใหญ่ จากนั้นฉายภาพโบราณสถานและสถานที่สำคัญลงบนเครื่องฉายภาพ โดยทั้งสี่ภาพ ประกอบไปด้วย นครวัดนครธม เจดีย์ชเวดากอง วัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระธาตุหลวง ที่ละ 1 ภาพ โดยผู้จัดกิจกรรมต้องคอยตั้งคำถามกระตุ้นผู้เรียนในทุกๆภาพ

6. ผู้จัดกิจกรรมแจกกระดาษบันทึกให้ผู้เรียนคนละ 1 แผ่น โดยใน 1 กลุ่มบ้านของเราจะมีกระดาษบันทึก กลุ่มละ 4 แผ่น

7. ผู้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนในกลุ่มบ้านของเราทักกลุ่ม นับ 1 ถึง 4 เพื่อกำหนดผู้เรียนแต่ละคนให้ไปหาผู้เชี่ยวชาญที่อยู่ตามมุมห้อง

8. ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 คนที่แยกกันตามมุมห้องทั้ง 4 อธิบายความรู้เรื่องประวัติความเป็นมาของโบราณสถาน ที่เก็บรวบรวมวรรณกรรม นาฏศิลป์ และวัฒนธรรมการร้องรำทำเพลง จากเอกสารที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย โดยใช้เวลา 30 นาที ในการอธิบายเล่าความรู้

9. ผู้เรียนในกลุ่มบ้านของเรา แต่ละคนต้องจดบันทึกรายละเอียดความรู้ที่ตนได้รับจากผู้เชี่ยวชาญอย่างละเอียด หากมีข้อสงสัยให้ยกมือเรียกผู้จัดกรรมได้ทันที

10. เมื่อผู้เชี่ยวชาญอธิบายจนเสร็จแล้ว จากนั้นให้กลุ่มผู้เรียนบ้านของเรา ทุกคนกลับกลุ่มของตนเอง โดยให้สมาชิกแต่ละคน เล่าความรู้ที่ตนได้รับมาจากผู้เชี่ยวชาญ ให้เพื่อนสมาชิกอีก 3 คน ที่เหลือในกลุ่มฟัง ตามลำดับ ดังนี้ ไทย พม่า กัมพูชา และลาว โดยใช้เวลาแต่ละคนในการอธิบายคนละ 20 นาที

11. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 คน กลับไปรวมตัวกัน จากนั้นก็ให้เล่าประวัติความเป็นมาของโบราณสถาน ที่เก็บรวบรวมวรรณกรรม นาฏศิลป์ และวัฒนธรรมการร้องรำทำเพลง ที่แต่ละคนได้รับให้เพื่อนผู้เชี่ยวชาญฟัง โดยใช้เวลาคนละ 20 นาที เช่นกัน

12. ให้ผู้เรียนทุกกลุ่มนำความรู้ที่ตนได้มาสรุปเป็นองค์ความรู้รวมของกลุ่ม โดยผูกปมเป็นเรื่องราว เสมือนการต่อจิ๊กซอว์ เพื่อเชื่อมต่อวรรณกรรม นาฏศิลป์ และวัฒนธรรมการร้องรำทำเพลงของแต่ละชนชาติ

ขั้นสรุป

13. ผู้จัดกิจกรรมแจกกระดาษแข็งกลุ่มละ 1 แผ่น จากนั้นให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ช่วยกันสรุปวรรณกรรม นาฏศิลป์ และวัฒนธรรมการร้องรำทำเพลง ของแต่ละชนชาติ ลงบนกระดาษแข็งแผ่นใหญ่

14. ผู้จัดกิจกรรมและผู้เรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากวันนี้ทั้งหมด โดยการสุ่มถามผู้เรียน จากนั้นให้ผู้เรียนสรุปองค์ความรู้ที่ได้ลงบนกระดาษแข็งแผ่นใหญ่และส่งตัวแทนออกมากลุ่มละ 1 คนในการอธิบายองค์ความรู้ที่กลุ่มของตนได้รับในวันนี้

5. การประเมินผล

1. ประเมินผลจากงานกลุ่ม กระดาษแข็งแผ่นใหญ่ที่ผู้เรียนได้สรุปร่วมกัน
2. ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมและความสนใจขณะร่วมกันทำกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมที่ 5

เรื่อง พุทธศาสนาของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

จำนวน 7 ชั่วโมง

1. การประเมินความต้องการและปัญหา

นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความรู้ด้านวัฒนธรรมจากประเทศเพื่อนบ้านน้อย

2. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์ร่วมกันกับนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แล้วมาสรุปเป็นวัตถุประสงค์ร่วมกันดังนี้

1. เข้าใจหลักพุทธศาสนาในภาพรวมได้
2. เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างพุทธศาสนาไทยกับพุทธศาสนาของเพื่อนบ้านได้
3. บอกความเป็นมาและความแตกต่างของวัฒนธรรมทางพุทธศาสนาของไทยและเพื่อนบ้านได้

3. การออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้**3.1 สารการเรียนรู้**

- 1) ความเป็นมาของพุทธศาสนา ในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน
- 2) ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างพุทธศาสนาไทยกับพุทธศาสนาของเพื่อนบ้าน

3.2 การจัดชั้นเรียน

ใช้เทคนิคเกมทีมเป็น-ทีมตาย (Team Jeopardy) ในการจัดการชั้นเรียน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) แบ่งผู้เรียนในชั้นเป็นทีม ทีมละ 5-6 คน ให้เลือกหัวหน้าทีม 1 คน เป็นผู้ขอเข้าแข่ง
เลือกคำถาม และตอบคำถามหลังปรึกษากันในทีม
- 2) เขียนกติกา ติดประกาศไว้ในชั้นเรียนและทำความเข้าใจกับผู้เรียน
- 3) จับฉลากว่าทีมไหนเล่นก่อน
- 4) เริ่มเล่น ดำเนินตามกติกา
- 5) ชิดฆ่าช่องคำถามที่ถูกเลือกแล้ว
- 6) จัดให้มีแผ่นกระดาษติดประกาศคะแนนของแต่ละทีม

3.3 บทบาทผู้จัดกิจกรรม

- 1) เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนในทุกขั้นตอนในการจัดกิจกรรม
- 2) ไม่เข้าไปยุ่ง ชี้นะ กับเนื้อหา การตัดสินใจ การสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ของผู้เรียน
- 3) จัดบรรยากาศให้เอื้อและเหมาะสมต่อการเรียนรู้และพยายามกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน
- 4) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนไปถึงเป้าหมายพร้อมๆ กัน
- 5) คอยควบคุมเวลาในการจัดกิจกรรม ในแต่ละข้อคำถาม มีความยุติธรรมในการตัดสิน

3.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้

- 1) กระดาษแข็งแผ่นใหญ่ ใช้สำหรับสรุปคะแนนแต่ละกลุ่ม
- 2) สื่อวีดิทัศน์ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน
- 3) สื่อวีดิทัศน์ เรื่อง บทบาทพระพุทธศาสนาในอาเซียน
- 4) ดินสอ ปากกา ปากกาเคมี
- 5) ขอรางวัลสำหรับทีมชนะ
- 6) กฎ กติกาในการเล่นเกม
- 7) อุปกรณ์ขยายภาพ (โปรเจคเตอร์)

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ผู้จัดกิจกรรมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้วยการกล่าวทักทายผู้เรียน จากนั้นทบทวนเนื้อหาการเรียนรู้จากคาบที่แล้ว

2. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มโดยใช้ เทคนิคเกมทีมเป็น-ทีมตาย (Team Jeopardy) ในการจัดการชั้นเรียน โดยมีขั้นตอน คือ แบ่งผู้เรียนในชั้นเป็นทีม ทีมละ 5-6 คน ให้เลือกหัวหน้าทีม 1 คน โดยให้ผู้เรียนนั่งจัดกลุ่มเป็นวงกลม มีความสามารถละกันทั้ง เก่ง ปานกลาง อ่อน

ขั้นสอน

3. ผู้จัดกิจกรรมถามผู้เรียนในห้องเรียนว่ามีใครนับถือศาสนาอื่น นอกจากพุทธศาสนาหรือไม่ หากมีผู้เรียนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ หรือไม่นับถือศาสนาใดเลย ให้ผู้จัดกิจกรรมอธิบายเสริมไปว่า ทุกศาสนาล้วนต้องการสอนให้ทุกคนเป็นคนดี ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวันนี้ ได้มีจุดมุ่งหมายอื่นใดแอบแฝง ผู้จัดกิจกรรมเคารพทุกความเชื่อของผู้เรียนทุกคน แต่มีความจำเป็นที่ต้องเน้นจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนามากกว่าศาสนาอื่น ๆ เพราะ พุทธศาสนาจัดเป็นศาสนาที่ประเทศไทย รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงอย่าง ลาว กัมพูชา และพม่า ส่วนใหญ่นับถือ

4. ผู้จัดกิจกรรมตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์แก่ผู้เรียน ทราบหรือไม่ว่า พุทธศาสนาเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไร ให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ แล้วสุ่มผู้เรียนให้แสดงความคิดเห็นจากนั้นเปิดคลิปวิดีโอ เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน จากช่องทาง <https://www.youtube.com/watch?v=7Sj02pARreM> จากนั้นผู้จัดกิจกรรมตั้งคำถามแก่ผู้เรียนว่า มีความรู้สึกอย่างไรเมื่อได้รับชมวิดีโอ ดังกล่าว

5. ผู้จัดกิจกรรมตั้งคำถามให้ผู้เรียนได้พูดคุยแลกเปลี่ยน แล้วตั้งคำถามชวนคิดเพิ่มเติม

6. ผู้จัดกิจกรรม เปิดคลิปวิดีโอ เรื่อง บทบาทพระพุทธศาสนาในอาเซียน จากช่องทาง <https://www.youtube.com/watch?v=LI1sEEfDBuA> จากนั้นผู้จัดกิจกรรมตั้งคำถามแก่ผู้เรียนว่า มีความรู้สึกอย่างไรเมื่อได้รับชมวิดีโอ ดังกล่าว

7. ผู้จัดกิจกรรม แจกอุปกรณ์การเล่น เกม ทีมเป็น-ทีมตาย ให้แก่ผู้เรียน

8. ผู้จัดกิจกรรม ทำตารางสำหรับฉายขึ้นจอ บอกชนิดของคำถาม และคะแนนสำหรับคำถาม

ศาสนาอื่นๆ	พุทธศาสนาในไทย	พุทธศาสนาในพม่า	พุทธศาสนาในลาว	พุทธศาสนาในกัมพูชา
1.ง่าย (2pt)	5.ง่าย (1pt)	9.ง่าย (2pt)	13.ง่าย (2pt)	17.ง่าย (2pt)
2.กลาง (3pt)	6.กลาง (2pt)	10.กลาง (3pt)	14.กลาง (3pt)	18.กลาง (3pt)
3.ยาก (4pt)	7.ยาก (3pt)	11.ยาก (4pt)	15.ยาก (4pt)	19.ยาก (4pt)
4.ยากมาก (5pt)	8.ยากมาก (4pt)	12.ยากมาก (5pt)	16.ยากมาก (5pt)	20.ยากมาก (5pt)

9. กติกาการเล่นเก๋มีดังต่อไปนี้

- เตรียมคำถามสำหรับแต่ละชนิดของคำถาม เรียงลำดับจากง่าย และกำหนดคะแนนสำหรับแต่ละข้อคำถาม
- กำหนดวิธีขอเข้าแข่ง วิธีที่ง่ายที่สุดคือ ให้หัวหน้าทีมยกมือและพูดว่า “พร้อม”
- กำหนดกติกาการเล่น ซึ่งมีความหลากหลายได้มาก ตัวอย่างกติกาดังข้างล่าง
- แต่ละทีมมีหัวหน้าทีม ใช้เวลาไม่เกิน 30 วินาทีเลือกคำถามตามในตาราง (เช่น เลือกพุทธศาสนาในลาว ข้อ 16 คะแนนเต็ม 5 คะแนน)
- ทีม ก เริ่มเล่น ผู้จัดกิจกรรมอ่านคำถาม ราวคริสต์วรรษที่ 20 เพราะเหตุใดพุทธศาสนาในประเทศลาวจึงเริ่มเสื่อมความศรัทธาลง (เพราะการเข้ามาล่าอาณานิคมของชาติตะวันตก

และการเปลี่ยนแปลงการปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์) ทีม ก มีเวลาปรึกษากัน 1 นาที และแจ้ง “พร้อมตอบ”

- เมื่อทีม ก แจ้งพร้อมตอบ หัวหน้าทีมมีเวลา 30 วินาที ในการตอบ ต่อเพื่อนทั้งชั้น
- หากตอบถูก ทีม ก ได้คะแนนตามที่ระบุไว้ และทีม ข จะเป็นผู้เล่นต่อไป
- หากตอบผิด ทีม ก ได้ 0 คะแนน และทีม ข ได้โอกาสตอบ หากทีม ข ตอบถูก ก็จะได้คะแนนของข้อนั้น และได้โอกาสเลือกเล่นคำถามอีก 1 ข้อ
- หากตอบไม่ได้ในเวลาที่กำหนด ทีมนั้นไม่ได้คะแนนของข้อนั้น และทีมต่อไปได้โอกาสตอบ หากตอบถูก ได้โอกาสเลือกตอบอีกข้อหนึ่ง
- เมื่อเล่นจบ ทีมที่ได้คะแนนสูงสุดได้ที่ 1, 2, 3 ตามลำดับ หากคะแนนเท่ากัน มีคำถามเสริม จนกว่าจะหาทีมชนะได้
- สมาชิกของทีมที่ได้ที่ 1 ผู้จัดกิจกรรมมอบรางวัลเล็กน้อย แก่ทีมที่ชนะ

ขั้นสรุป

10. ผู้จัดกิจกรรมสุมให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มสรุป โดยให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มอาสาสมัครในการสรุป บทเรียน กลุ่มที่อาสาสมัครก่อนสามารถเลือกได้ก่อนว่าจะสรุป เรื่องใด ประกอบไปด้วย ศาสนาพุทธในประเทศไทย ศาสนาพุทธในประเทศลาว ศาสนาพุทธในประเทศพม่า ศาสนาพุทธในประเทศกัมพูชา หรือ ศาสนาอื่นๆ เป็นต้น โดยอีกกลุ่มที่เหลือต้องสรุปเนื้อหาที่ไม่ซ้ำกัน จนครบทุกเรื่อง

5. การประเมินผล

1. ประเมินจากคะแนนในการเล่นเกมนักเรียนแต่ละกลุ่ม
2. ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมและความสนใจขณะร่วมกันทำกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมที่ 6

เรื่อง ประเพณีเทศกาลของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

จำนวน 7 ชั่วโมง

1. การประเมินความต้องการและปัญหา

นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความรู้ด้านวัฒนธรรมจากประเทศเพื่อนบ้านน้อย

2. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์ร่วมกันกับนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แล้วมาสรุปเป็นวัตถุประสงค์ร่วมกันดังนี้

1. เข้าใจความหมายของประเพณี เทศกาลและวัฒนธรรมในภาพรวม
2. เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างประเพณี เทศกาลของไทยและเพื่อนบ้านได้
3. สามารถยกตัวอย่างประเพณี เทศกาลสำคัญของไทยและเพื่อนบ้านได้

3. การออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้**3.1 สารการเรียนรู้**

- 1) ความหมายของประเพณี เทศกาลและวัฒนธรรม
- 2) ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างประเพณี เทศกาลของไทยและเพื่อนบ้าน

3.2 การจัดชั้นเรียน

ใช้เทคนิคการเรียนการสอนของรูปแบบ จี.ไอ.(G.I.) ในการจัดการชั้นเรียน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คน
- 2) กลุ่มย่อยศึกษาเนื้อหาสาระร่วมกัน โดย
  - ก.แบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อย ๆ แล้วแบ่งกันไปศึกษาหาข้อมูลหรือคำตอบ
  - ข.ในการเลือกเนื้อหา ควรให้ผู้เรียนอ่อนเป็นผู้เลือกก่อน
- 3) สมาชิกแต่ละคนไปศึกษาหาข้อมูล /คำตอบมาให้กลุ่ม กลุ่มอภิปรายร่วมกัน และสรุปผลการศึกษา
- 4) กลุ่มเสนอผลงานของกลุ่มต่อชั้นเรียน

3.3 บทบาทผู้จัดกิจกรรม

- 1) เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนในทุกขั้นตอนในการจัดกิจกรรม

- 2) ไม่เข้าไปยุ่ง ชี้แนะ กับเนื้อหา การตัดสินใจ การสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ของผู้เรียน
- 3) จัดบรรยากาศให้เอื้อและเหมาะสมต่อการเรียนรู้และพยายามกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน
- 4) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนไปถึงเป้าหมายพร้อมๆ กัน
- 5) คอยช่วยเหลือและสอดส่องผู้เรียนที่อ่อน ไม่ให้เนื้อหาหลุดขอบเขตเกินไป

3.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้

- 1) อุปกรณ์สื่อสาร ที่สามารถค้นหาข้อมูลได้ เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ
- 2) หนังสือหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรมของประเทศไทยและเพื่อนบ้าน
- 3) ดินสอ ปากกา ปากกาเคมี
- 4) กระดาษแข็งแผ่นใหญ่

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ผู้จัดกิจกรรมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้วยการกล่าวทักทายผู้เรียน จากนั้นผู้สอนทบทวนเนื้อหาการเรียนรู้จากคาบที่ผ่านมา เรื่อง พุทธศาสนาในไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

2. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม โดยใช้เทคนิคกลุ่มสืบค้น หรือ “ Group Investigation ” รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนช่วยกันไปสืบค้นข้อมูลมาใช้ในการเรียนรู้ร่วมกัน ในการจัดการชั้นเรียน โดยมีขั้นตอน คือ แบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่มละ 4 - 6 คน โดยให้ผู้เรียนนั่งจัดกลุ่มเป็นวงกลม มีความสามารถคละกันทั้ง เก่ง ปานกลาง อ่อน

ขั้นสอน

3. ผู้จัดกิจกรรมถามผู้เรียนว่า รู้จักประเพณีสงกรานต์หรือไม่ จากนั้นผู้จัดกิจกรรมเล่าต่อว่า รู้หรือไม่ว่าประเพณีสงกรานต์นั้นไม่ได้มีเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น ประเทศเพื่อนบ้านเราก็มีประเพณีสงกรานต์เหมือนกัน จากนั้นผู้จัดกิจกรรมตั้งคำถามชวนคิดแก่ผู้เรียน ว่ามีประเพณีใดอีกที่โดดเด่นโด่งดังในภูมิภาคอาเซียน โดยผู้จัดกิจกรรมพยายามตั้งคำถามไปยังผู้เรียนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศเมียนมา เป็นต้น โดยให้ผู้เรียนยกตัวอย่างประเพณีที่โดดเด่นของประเทศตนออกมา

4. ผู้จัดกิจกรรม มองภาพรวมของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม โดยพยายามจัดผู้เรียนให้คละๆ ความสามารถกันทุกๆกลุ่ม ผู้จัดกิจกรรมสามารถโยกย้ายสมาชิกผู้เรียนได้ตามความเหมาะสม

5. ผู้จัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม เลือกชุดประเพณีที่น่าสนใจในแต่ละชาติ ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ชุดใหญ่ ดังนี้

1. ประเพณีเทศกาลของประเทศลาว (ฮีต12คอง14, ประเพณีงานบุญสงกรานต์, ประเพณีแข่งเรือในเทศกาลออกพรรษา, ประเพณีงานเข้าพรรษาและการทำบุญที่วัด, ประเพณีตักบาตรข้าวเหนียว)

2. ประเพณีเทศกาลของประเทศพม่า (ประเพณีปอยส่างลอง, งานไหว้พุทธเจดีย์ , เทศกาลทิงยัน: สงกรานต์, เทศกาลจ๊อกเซ , เทศกาลตาดิงยุด)

3. ประเพณีเทศกาลของประเทศกัมพูชา (สงกรานต์ : งานปีใหม่ของชาวกัมพูชา, พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ: ขวัญของเกษตรกรกัมพูชา , แชนโฌนตา : งานบุญใหญ่ของชาวกัมพูชา, บอน อมตูก : เทศกาลน้ำของชาวกัมพูชา)

4. ประเพณีเทศกาลของประเทศไทย (ประเพณีสงกรานต์ , ประเพณียี่เป็ง จังหวัดเชียงใหม่ , งานประเพณีลอยกระทง, ประเพณีไหลเรือไฟและงานกาชาด, ประเพณีแห่ปราสาทผึ้งและงานแข่งขันเรือยาว, เทศกาลกินเจ) โดยพยายามให้ผู้เรียนที่มาจากประเทศของตนเอง ได้มีโอกาสเลือกก่อนเพื่อที่จะข้อมูลเชิงลึก จากผู้ที่ผ่านการมีประสบการณ์จริง นอกจากนั้นการเลือกกว่าผู้เรียนคนใดจะทำเรื่องไหนนั้น คนให้ผู้เรียนที่อ่อนเลือกหัวข้อก่อนผู้เรียนที่เก่ง เพราะผู้เรียนในกลุ่มจะต้องมาแบ่งกันหาข้อมูล และนำข้อมูลทั้งหมดมารวมเป็นการสรุปที่สมบูรณ์ของกลุ่ม

6. ผู้จัดกิจกรรมให้เวลาผู้เรียน 30 นาที ในการไปสืบค้นหาข้อมูลในแต่ละเรื่องที่ตนได้รับมอบหมาย โดยไม่จำกัดช่องทาง สามารถหาข้อมูลได้จากทั้งทางหนังสือ เอกสาร หรือโทรศัพท์มือถือ

7. ผู้จัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน กลับมารวมกัน แล้วสรุปเนื้อหาลงบนกระดาษแข็งแผ่นใหญ่

8. ผู้จัดกิจกรรมขออาสาสมัครจากผู้เรียนกลุ่มละสองคน มานำเสนอข้อมูลที่กลุ่มของตนได้ไปสืบค้นข้อมูลมา

9. หากมีผู้เรียนสงสัยในเนื้อหา สามารถให้เพื่อนผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่มช่วยตอบคำถามได้

ขั้นสรุป

10. ผู้จัดกิจกรรมนำกระดาษแข็งแผ่นใหญ่ของผู้เรียนแต่ละกลุ่มมาวางเรียงกันที่หน้ากระดาน จากนั้นให้ผู้เรียนหาความเหมือนและความแตกต่างของประเพณีของไทยและประเพณีเพื่อนบ้าน

11. ผู้จัดกิจกรรมและผู้เรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากวันนี้ทั้งหมด

- โดยให้ผู้เรียนสรุปองค์ความรู้ที่ได้ลงบนกระดาษแข็งแผ่นใหญ่

5. การประเมินผล

1. ประเมินผลจากงานกลุ่ม กระดาษแข็งแผ่นใหญ่ที่ผู้เรียนได้สรุปร่วมกัน
2. ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมและความสนใจขณะร่วมกันทำกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมที่ 7

เรื่อง วัฒนธรรมอาหารการกินของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

จำนวน 7 ชั่วโมง

1. การประเมินความต้องการและปัญหา

นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความรู้ด้านวัฒนธรรมจากประเทศเพื่อนบ้านน้อย

2. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์ร่วมกันกับนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แล้วมาสรุปเป็นวัตถุประสงค์ร่วมกันดังนี้

1. เข้าใจวัฒนธรรมอาหารการกินของไทยและประเทศเพื่อนบ้านได้
2. เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างอาหารการกินของไทยกับอาหารการกินประเทศเพื่อนบ้านได้
3. ยกตัวอย่างอาหารการกินของประเทศเพื่อนบ้านแต่ละประเทศได้

3. การออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้**3.1 สารการเรียนรู้**

- 1) อาหารการกินของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน
- 2) ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างอาหารการกินของไทยกับอาหารการกินประเทศเพื่อนบ้าน

3.2 การจัดชั้นเรียน

ใช้เทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม Team – Games Tournament ในการจัดการชั้นเรียน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) ผู้จัดกิจกรรมสอนความคิดรวบยอดใหม่ หรือบทเรียนใหม่ โดยอาจใช้ใบความรู้ให้ผู้เรียนได้ศึกษา หรือใช้กิจกรรมการศึกษาหาความรู้รูปแบบอื่นตามที่ผู้จัดกิจกรรมเห็นว่าเหมาะสม
- 2) แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน เพื่อปฏิบัติตามใบงาน
- 3) ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเตรียมความพร้อมให้กับสมาชิกในกลุ่มทุกคน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนและพร้อมที่จะเข้าสู่สนามแข่งขัน

- 4) แต่ละกลุ่มประเมินความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของสมาชิกในกลุ่ม โดยอาจตั้งคำถามขึ้นมาเองและให้สมาชิกกลุ่มทดลองตอบคำถาม
- 5) สมาชิกกลุ่มช่วยกันอธิบายเพิ่มเติมในจุดที่บางคนยังไม่เข้าใจ
- 6) ผู้จัดกิจกรรมจัดให้มีการแข่งขัน โดยใช้คำถามตามเนื้อหาในบทเรียน
- 7) จัดการแข่งขันเป็นโต๊ะ โดยแต่ละโต๊ะจะมีตัวแทนของทีมต่าง ๆ ร่วมแข่งขัน อาจให้แต่ละทีมส่งชื่อผู้แข่งขันแต่ละโต๊ะมาก่อนและเป็นความลับ
- 8) ทุกโต๊ะแข่งขันจะเริ่มดำเนินการแข่งขันพร้อมๆกันโดยกำหนดเวลาให้
- 9) เมื่อการแข่งขันจบลง ให้แต่ละโต๊ะจัดลำดับผลการแข่งขัน และให้หาค่าคะแนนโบนัส
- 10) ผู้เข้าร่วมแข่งขันกลับไปเข้ากลุ่มเดิมของตนพร้อมด้วยนำคะแนนโบนัสไปด้วย
- 11) ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำคะแนนโบนัสของแต่ละคนมารวมกันเป็นคะแนนของทีม หาค่าเฉลี่ย (อาจใช้คะแนนโบนัสรวมกันก็ได้) ทีมที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดจะได้รับการยอมรับเป็นทีมชนะเลิศและรองลงไป
- 12) ผู้จัดกิจกรรมประกาศผลการแข่งขันและมอบของรางวัลแก่ทีมที่ชนะเลิศ

3.3 บทบาทผู้จัดกิจกรรม

- 1) เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนในทุกขั้นตอนในการจัดกิจกรรม
- 2) ไม่เข้าไปยุ่ง ชี้แนะกับเนื้อหา การตัดสินใจ การสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ของผู้เรียน
- 3) จัดบรรยากาศให้อึดและเหมาะสมต่อการเรียนรู้และพยายามกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน
- 4) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนไปถึงเป้าหมายพร้อมๆกัน
- 5) มีความยุติธรรมในการตัดสิน และให้คะแนน

3.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้

- 1) กระดาษพับแผ่นเล็ก
- 2) สื่อวีดิทัศน์ เรื่อง อาหารในภูมิภาคอาเซียน
- 3) สื่อวีดิทัศน์ เรื่อง อาหารประจำชาติอาเซียน
- 4) ดินสอ ปากกา ปากกาเคมี
- 5) เครื่องขยายภาพ (โปรเจคเตอร์)
- 6) ภาพอาหารหลากหลายชนิด

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ผู้จัดกิจกรรมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้วยการกล่าวทักทายผู้เรียน จากนั้นทบทวนเนื้อหาการเรียนรู้จากคาบเรียนที่ผ่านมา

2. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม โดยใช้เทคนิค เทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม Team – GamesTournament ในการจัดการชั้นเรียน โดยมีขั้นตอน คือ แบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่มละ 4-5 คน โดยให้ผู้เรียนนั่งจัดกลุ่มเป็นวงกลม มีความสามารถละกันทั้ง เก่ง ปานกลาง อ่อน

ขั้นสอน

3. ผู้จัดกิจกรรมถามผู้เรียนว่า มีใครรู้สึกหิวหรือไม่ วันนี้เราจะเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมอาหารการกินที่โดดเด่นใดบ้างในภูมิภาคอาเซียน โดยผู้จัดกิจกรรมพยายามตั้งคำถามไปยังผู้เรียนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศพม่า เป็นต้น โดยให้ผู้เรียนยกตัวอย่างอาหารที่โดดเด่นของประเทศตนออกมา

4. ผู้จัดกิจกรรม เปิดคลิปวิดีโอ เรื่อง อาหารในภูมิภาคอาเซียน โดยเน้นเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงกับประเทศไทย เช่น ประเทศลาว ประเทศเมียนมา และประเทศกัมพูชา เป็นต้น จากช่องทาง <https://www.youtube.com/watch?v=Qpf5p2lwkkq> และจากนั้นเปิดคลิปวิดีโอ เรื่องอาหารประจำชาติอาเซียน จาก https://www.youtube.com/watch?v=qD6HQPZ5_1w ผู้จัดกิจกรรมตั้งคำถามแก่ผู้เรียนว่า มีความรู้สึกอย่างไรเมื่อได้รับชมวิดีโอ ดังกล่าว โดยผู้จัดกิจกรรมบอกผู้เรียนว่า เราจะเน้นเฉพาะอาหารไทย ลาว พม่า และกัมพูชา เป็นหลัก

5. ผู้จัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเตรียมความพร้อมโดยการทบทวนเนื้อหาอาหารแต่ละประเทศให้กับสมาชิกในกลุ่มทุกคน โดยเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนและพร้อมที่จะเข้าสู่สนามแข่งขัน

6. ผู้จัดกิจกรรมให้แจกกระดาษพับแผ่นเล็ก ให้กับผู้เรียนทุกคน

7. ผู้จัดกิจกรรมขออาสาสมัครจากผู้เรียนที่มีมากกว่า 4 คน มาเป็นผู้ช่วยในการจัดกิจกรรม โดยเกมนี้เพื่อความเท่าเทียมกัน ทุกกลุ่มจะมีสมาชิก 4 คน เท่ากัน

8. ผู้จัดกิจกรรมอธิบายกติกาการเล่นให้ผู้เรียนฟัง จากนั้นให้ผู้เรียนที่เกินออกมาเป็นผู้ช่วยในการกิจกรรม โดยให้ เป็นผู้จัดบันทึกคะแนน 1 คน เป็นผู้เปิดแผ่นป้ายอาหาร 1 คน และเป็นผู้เดินเก็บกระดาษคำตอบ 1 คน

9. ผู้จัดกิจกรรมแบ่งฐานออกเป็น 4 ฐานตามมุมห้อง โดยให้ผู้ช่วยไปยืนตามมุมห้องทั้ง 4 มุมห้อง จากนั้นนำรูปภาพอาหารแต่ละชาติ ซึ่งประกอบไปด้วย 1.อาหารไทย(ต้มยำกุ้ง , กุ้งแช่น้ำปลา, แกงเทโพ, แกงไตปลา, ไข่พะโล้ , ผัดกระเพรา , ข้าวคลุกกะปิ , ผัดไท) อาหารพม่า(หล่าเพ็ด, เอเปียวหรือ ก้วยเตี่ยวพม่า, ตะละป้อหรือแกงเปรอะกระเหรี่ยง, เวตาตะโก หรือหมูซี่อิ้วเสียบไม้, โมฮิงกะเค่าสเว โตะหรือยำข้าวซอยสไตล์พม่า) อาหารลาว(สลัดหลวงพระบาง, ตำหมากหุ่งหรือส้มตำ, ข้าวจีป่าเต้, แก้วหมากเลน, ข้าวเหนียว) และ อาหารกัมพูชา (อามอกหรือห่อหมกเขมร, ปราฮ็อก กะติ หรือน้ำพริกปาร้ากะทิ, ซอมลอกอโกหรือแกงเลียง, ก้นเต๋ร้อม หรือ โดนต์กัมพูชา) ไปยืนรอคำสั่งจากผู้สอนทั้งสี่มุมห้อง

10. ผู้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนทุกกลุ่ม นับ 1-4 จากนั้น ให้ผู้นับหมายเลข 1 ไปที่มุมอาหารไทย หมายเลข 2 ไปที่มุมห้องอาหารพม่า หมายเลข 3 ไปที่มุมห้องอาหารลาว และหมายเลข 4 ไปที่มุมห้องอาหารกัมพูชา

11. ผู้ช่วยจัดกิจกรรมแต่ละฐาน ชูแผ่นป้ายรูปอาหารขึ้นมา 1 รูป จากนั้นให้เวลา 1 นาที ให้ผู้เรียนทุกคนเขียนคำตอบ ผู้ช่วยคอยจดนับคะแนนของผู้เรียนทุกคน โดยหากตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

12. ทุก ๆ มุมห้องอาหารแข่งขัน โดยจะเริ่มดำเนินการแข่งขันพร้อม ๆ กัน โดยกำหนดเวลาให้

13. เมื่อการแข่งขันจบลง ให้แต่ละมุมห้องอาหารจัดลำดับผลการแข่งขัน และให้หาค่าคะแนน

14. ผู้เข้าร่วมแข่งขันกลับไปเข้ากลุ่มเดิมของตนพร้อมด้วยนำคะแนนที่ได้กลับไปด้วย

15. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำคะแนนโบนัสของแต่ละคนมารวมกันเป็นคะแนนของทีม หาค่าเฉลี่ยหรือคะแนนรวม แล้วประกาศทีมที่ชนะ หากเวลายังเหลือ สามารถให้ผู้เรียนที่ได้หมายเลข 1 ไปเล่นเกมที่มุมห้องอาหาร 2 หมายเลข 2 ไปเล่นเกมที่มุมห้องอาหาร 3 เรียงตามลำดับหมายเลข เมื่อวนครบนำคะแนนมาหาผลคะแนนรวม จากนั้นสรุปผลการแข่งขัน

ขั้นสรุป

16. ผู้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนวิเคราะห์ว่าเหตุใดอาหารของประเทศไทยจึงมีความคล้ายคลึงกับประเทศเพื่อนบ้าน

17. ผู้จัดกิจกรรมและผู้เรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากวันนี้ทั้งหมด

5. การประเมินผล

1. ค่าเฉลี่ยหรือผลคะแนนรวมที่แต่ละกลุ่มได้รับ
2. ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมและความสนใจขณะร่วมกันทำกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมที่ 8

เรื่อง การเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตก ขนบธรรมเนียม มารยาทในการอยู่ร่วมกัน

ในวัฒนธรรมที่แตกต่างและการเคารพในคุณค่าของความเป็นมนุษย์

จำนวน 7

ชั่วโมง

1. การประเมินความต้องการและปัญหา

นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความรู้ด้านวัฒนธรรมจากประเทศเพื่อนบ้านน้อย

2. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์ร่วมกันกับนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แล้วมาสรุปเป็นวัตถุประสงค์ร่วมกันดังนี้

1. รู้และเข้าใจถึงการเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตก เปรียบเทียบระดับของอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตกในไทยและประเทศเพื่อนบ้านได้
2. ยกตัวอย่างวัฒนธรรมประเพณีตะวันตกที่ไทยและประเทศเพื่อนบ้านได้รับมา
3. เข้าใจและสามารถนำความรู้ความเข้าใจเรื่อง ขนบธรรมเนียม มารยาทและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ไปเป็นแนวทางในการอยู่ร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้านได้
4. เห็นคุณค่าของตัวเองและผู้อื่นที่มีความแตกต่างจากตนเองได้
5. เคารพศักดิ์ศรีผู้อื่น ในฐานะเพื่อนมนุษย์ที่อาศัยอยู่ร่วมกันในสังคม

3. การออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้

3.1 สารการเรียนรู้

- 1) การเข้ามาของยุคล่าอาณานิคมและวัฒนธรรมตะวันตก
- 2) ขนบธรรมเนียม มารยาทและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ไปเป็นแนวทางในการอยู่ร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้าน
- 3) เห็นคุณค่าของตัวเองและผู้อื่นเคารพศักดิ์ศรีผู้อื่น ในฐานะเพื่อนมนุษย์ที่อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

3.2 การจัดชั้นเรียน

ใช้ Buzz Group (เทคนิคซุบซิบปรึกษา) ในการจัดการชั้นเรียน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) แบ่งกลุ่มโดยในแต่ละกลุ่มมีสมาชิกจำนวน 2-6 คน แล้วแต่จำนวนผู้เข้าร่วมอภิปรายและนั่งล้อมวง
- 2) กำหนดประเด็นหัวข้อที่เราจะดำเนินการอภิปรายให้ชัดเจน และใช้เวลาประมาณ 5-10 นาทีในการอภิปราย
- 3) ให้อิสระแก่ผู้ที่อภิปรายในแต่ละกลุ่ม ในการแสดงความคิดเห็น โดยผู้ที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือ ควรอยู่เฉย ๆ ก่อน (Facilitator) ไม่ควรเข้าไปแทรกแซงหรือชี้นำในเรื่องที่กำลังพูดคุย เพียงทำหน้าที่กระตุ้น หรือให้ข้อเสนอแนะที่กลุ่มร้องขอ
- 4) เมื่ออภิปรายเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มสรุปผลการอภิปรายที่ได้ร่วมกันให้ข้อคิดเห็น และส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มมานำเสนอให้กับที่ประชุมได้รับทราบ
- 5) ผู้จัดกิจกรรมหรือวิทยากรสรุปบทเรียนจากแต่ละกลุ่มที่นำเสนอมา อาจมีการเพิ่มเติมองค์ความรู้ และเน้นย้ำในประเด็นที่เราได้ทำ Buzz group กัน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ และต่อยอดได้

3.3 บทบาทของผู้จัดกิจกรรม

- 1) เป็นผู้อำนวยการความสะดวกให้กับผู้เรียนในทุกขั้นตอนในการจัดกิจกรรม
- 2) ไม่เข้าไปยุ่ง ชี้นำกับเนื้อหา การตัดสินใจ การสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ของผู้เรียน
- 3) จัดบรรยากาศให้เอื้อและเหมาะสมต่อการเรียนรู้และพยายามกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน
- 4) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนไปถึงเป้าหมายพร้อมๆ กัน

3.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้

- 1) เอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ : ใบงานที่ 3
- 2) กระดาษแข็งแผ่นใหญ่
- 3) สื่อวีดิทัศน์ เรื่อง อิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตก
- 4) สื่อวีดิทัศน์ เรื่อง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- 5) ดินสอ ปากกา ปากกาเคมี

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ผู้จัดกิจกรรมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้วยการกล่าวทักทายผู้เรียน จากนั้นทบทวนเนื้อหาการเรียนรู้จากคาบที่แล้ว

2. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มโดยใช้เทคนิค Buzz Group (เทคนิคซุบซิบปรึกษา) ในการจัดการชั้นเรียน โดยมีขั้นตอน คือ แบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่มละ 6 คน โดยให้ผู้เรียนนั่งจัดกลุ่มเป็นวงกลม โดยเลือกให้ผู้เรียนที่นั่งใกล้กันอยู่กลุ่มเดียวกัน

ขั้นตอน

3. ผู้จัดกิจกรรมถามผู้เรียนว่า รู้จักวัฒนธรรมตะวันตกที่เข้ามาในภูมิภาคอาเซียนหรือไม่ จากนั้นให้ผู้เรียนยกตัวอย่างวัฒนธรรมตะวันตกที่เข้ามาในภูมิภาคอาเซียนที่โดดเด่น โดยผู้จัดกิจกรรมพยายามตั้งคำถามไปยังผู้เรียนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศพม่า เป็นต้น โดยให้ผู้เรียนยกตัวอย่างวัฒนธรรมตะวันตกที่โดดเด่นภายในประเทศตนเองมา

4. ผู้จัดกิจกรรม เปิดคลิปวิดีโอ เรื่อง อิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตก จากช่องทาง <https://www.youtube.com/watch?v=x8DeOSPgMnk> จากนั้นผู้จัดกิจกรรมตั้งคำถามแก่ผู้เรียนว่า มีความรู้สึกอย่างไรเมื่อได้รับชมวิดีโอ ดังกล่าว

5. ผู้จัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกันแบบ Buzz Group จากนั้นให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม อธิบายว่าเพราะเหตุใด ชาติตะวันตกถึงต้องเข้ามาในภูมิภาคนี้ และย่นำวัฒนธรรมอะไรเข้ามาบ้าง

6. ผู้จัดกิจกรรมแจกใบงานที่ 3 ให้ผู้เรียนทุกคน

7. ผู้จัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนทุกคนสลับกลุ่มกัน โดยจับแยกให้กระจาย คละ ะกันไป กลุ่มละ 6 คน (ตามจำนวนที่เหมาะสมในแต่ละชั้นเรียน) จากนั้นให้ผู้เรียนกลุ่มใหม่ ร่วมกันวิเคราะห์ถึงประเด็นที่ผู้จัดกิจกรรมจะนำไปให้ อาทิ เช่น 1.เห็นด้วยหรือไม่ ที่กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน แจง 40 งาน ห้ามแรงงานข้ามชาติทุกสัญชาติทำโดยเด็ดขาด ฝ่ายมีโทษทั้งนายจ้าง และลูกจ้าง โดยไม่มีข้อยกเว้น 2.เห็นด้วยกับพระสงฆ์ไทยยุคใหม่หรือไม่ ที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่หรือมุกตลกในการเผยแพร่คำสอนทางพุทธศาสนา พระสงฆ์ควรจะต้องตลกเฮฮาหรือสงบเหมือนสมัยก่อน เป็นต้น

8. ผู้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนแต่ละคนเลือกฝ่าย ในการจะอภิปราย เช่นเรื่อง ประเด็นพระสงฆ์ไทยยุคใหม่ใช้เทคโนโลยีและมุกตลกในการเผยแพร่คำสอน ให้ฝ่ายที่เห็นด้วยได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้กัน ก่อนที่จะส่งตัวแทนออกมาอภิปราย ส่วนอีกกลุ่ม ที่เห็นว่า พระสงฆ์ควรสงบ สุขุม เยือกเย็น ปฏิบัติตามพระวินัยอย่างเคร่งครัด ตามเดิม ให้อยู่อีกกลุ่ม

9. ผู้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนออกมาอภิปรายในแต่ละประเด็น โดยเน้นย้ำให้ผู้เรียนทุกคนมีมารยาทในการฟัง เคารพความคิดเห็น ความเชื่อของเพื่อน หากมีข้อสงสัยสามารถยกมือถามได้ ความ

คิดเห็นของทุกคนมีคุณค่า ไม่ว่าจะมาจากต่างชาติ ต่างศาสนา แต่ทุกคนก็สามารถอยู่ร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกัน ทำงานร่วมกัน เคารพซึ่งกันและกัน และอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

ขั้นสรุป

10. ผู้จัดกิจกรรมมอบหมายให้ผู้เรียนทำใบงานที่ 3 ให้เสร็จ
11. ผู้จัดกิจกรรมและผู้เรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากวันนี้ทั้งหมด
  - โดยให้ผู้เรียนสรุปองค์ความรู้ที่ได้ลงบนกระดานแข็งแผ่นใหญ่

5. การประเมินผล

1. ประเมินใบงานที่ 3 เรื่อง วัฒนธรรมตะวันตกที่เข้ามา มารยาทในการอยู่ร่วมกัน เห็นค่าและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ของผู้เรียนแต่ละคน
2. ประเมินผลจากงานกลุ่ม ในการอภิปรายโต้แย้งในประเด็นต่าง ๆ
3. ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมและความสนใจขณะร่วมกันทำกิจกรรม

ใบงานที่ 3 วัฒนธรรมตะวันตกที่เข้ามา มารยาทในการอยู่ร่วมกันเห็นค่าและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

ชื่อ-สกุล _____ เลขที่ _____ ศูนย์กศน.เขต _____

คำสั่ง จงให้ตอบคำถามต่อไปนี้ ตามความเข้าใจของนักศึกษา

1. จงยกตัวอย่างวัฒนธรรมตะวันตกที่โดดเด่น ที่เข้ามาในประเทศของนักศึกษา แล้วอธิบายพอสังเขป

---

2. นักศึกษาคิดว่า เหตุผลใดที่สำคัญที่สุด ในการให้ชาติตะวันตกเดินทางเข้ามาในภูมิภาคอาเซียน

---

3. นักศึกษามีความรู้สึกอย่างไร ที่ได้รวมกิจกรรมความหลากหลายทางวัฒนธรรมกับเพื่อนต่างชาติที่เข้ามาเรียนร่วมกัน

---

4. นักศึกษาคิดว่า สามารถต่อยอด นำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมทั้งหมด ไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันในอนาคตได้หรือไม่ จงอธิบาย

ตารางตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ 2 แผนกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ข้อ		ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						
		ผู้เชี่ยวชาญ					ประเมินผล	
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผล IOC	หมายเหตุ
	ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม							
1	แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 โลกแห่งวัฒนธรรม (ใช้เทคนิค Round Table)	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
2	แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 แดกต่างแต่ไม่แตกแยก (ใช้เทคนิค Fishbowl)	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
3	แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมประเทศเพื่อนบ้าน (ใช้เทคนิค THINK-PAIR-SHARE)	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
4	แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 วรรณกรรม นาฏศิลป์ และวัฒนธรรมการร้องรำทำเพลงของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน (ใช้เทคนิคการต่อภาพ Jigsaw)	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
5	5.แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 พุทธศาสนาของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน (ใช้เทคนิค Team Jeopardy)	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
6	แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 ประเพณีเทศกาลของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน (ใช้เทคนิคการเรียนรู้การสอนของรูปแบบ จี.ไอ.(G.I.)	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
7	แผนการจัดกิจกรรมที่ 7 วัฒนธรรมอาหารการกินของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน (ใช้เทคนิค Team – Games Tournament)	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
8	แผนการจัดกิจกรรมที่ 8 การเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตก ขนบธรรมเนียม มารยาทในการอยู่ร่วมกันในวัฒนธรรมที่แตกต่างและการเคารพคุณค่าในความเป็นมนุษย์ (ใช้เทคนิค Buzz Group)	1	1	1	1	1	1	ผ่าน

จากตารางตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ 2 แผนกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน พบว่าทุกแผนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้ง 8 แผนกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกแผนกิจกรรม มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ = 1 ทุกแผนการจัดกิจกรรม

จากนั้นผู้วิจัยจึงสร้างตารางกำหนดการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียน (ระดับประถมศึกษา)

ตารางที่ 10 รายละเอียดกำหนดการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียน (ระดับประถมศึกษา)

กำหนดการวันที่ 1

เวลา	รายละเอียด
8.00 - 8.30 น.	ปฐมนิเทศ
8.30 - 9.00 น.	ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
9.00 - 10.00 น.	กิจกรรมละลายพฤติกรรม
10.00 - 12.00 น.	กิจกรรมที่ 1 “โลกแห่งวัฒนธรรม” โดยใช้สื่อวีดิทัศน์
12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 14.30 น.	กิจกรรมที่ 1 โลกแห่งวัฒนธรรม โดยใช้เทคนิค “สนทนาแบบโต๊ะกลม”
14.30 - 14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
14.45 - 16.00 น.	กิจกรรมที่ 1 โลกแห่งวัฒนธรรม โดยใช้เทคนิค “สนทนาแบบโต๊ะกลม”

กำหนดการวันที่ 2

เวลา	รายละเอียด
9.00 - 10.00 น.	กิจกรรมที่ 2 “แตกต่างแต่ไม่แตกแยก”
10.00 - 10.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.15 - 12.00 น.	กิจกรรมที่ 2 “แตกต่างแต่ไม่แตกแยก” โดยใช้เทคนิค Fish bowl
12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 15.00 น.	กิจกรรมที่ 2 “แตกต่างแต่ไม่แตกแยก” โดยใช้เทคนิค Fish bowl จับคู่แข่งขันตอบคำถาม

ตารางที่ 10 (ต่อ) รายละเอียดการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียน (ระดับประถมศึกษา)

กำหนดการวันที่ 3

เวลา	รายละเอียด
9.00 - 10.00 น.	กิจกรรมที่ 3 “วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมประเทศเพื่อนบ้าน” บรรยาย และเปิดแผ่นภาพ
10.00 - 12.00 น.	กิจกรรมที่ 3 “วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมประเทศเพื่อนบ้าน” แบ่งกลุ่มแล้วใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม
12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 14.30 น.	กิจกรรมที่ 3 “วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมประเทศเพื่อนบ้าน” โดยใช้ การเรียนการสอนรูปแบบแบ่งปันความคิด (THINK-PAIR-SHARE)
14.30 -14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
14.45 -15.00 น.	สรุปกิจกรรม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

กำหนดการวันที่ 4

เวลา	รายละเอียด
9.00 - 10.00 น.	กิจกรรมที่ 4 “นาฏศิลป์ และวัฒนธรรมการร้องรำทำเพลงของ ไทยและประเทศเพื่อนบ้าน” บรรยายโดย วิทยากรพิเศษ
10.00 - 12.00 น.	กิจกรรมที่ 4 “นาฏศิลป์ และวัฒนธรรมการร้องรำทำเพลงของ ไทยและประเทศเพื่อนบ้าน” วิทยากรสอนการรำเบื้องต้น
12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 14.30 น.	กิจกรรมที่ 4 “นาฏศิลป์ และวัฒนธรรมการร้องรำทำเพลงของ ไทยและประเทศเพื่อนบ้าน” โดยใช้ การเรียนการสอนเทคนิคการ ต่อภาพ Jigsaw
14.30 -14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
14.45 -15.00 น.	สรุปกิจกรรม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ตารางที่ 10 (ต่อ) รายละเอียดการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียน (ระดับประถมศึกษา)

กำหนดการวันที่ 5

เวลา	รายละเอียด
9.00 - 10.00 น.	กิจกรรมที่ 5 “พุทธศาสนาของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน” โดยใช้สื่อวีดิทัศน์
10.00 - 10.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.15 - 12.00 น.	กิจกรรมที่ 5 “พุทธศาสนาของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน” โดยใช้เทคนิคกลุ่มสืบสวนสอบสวน
12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 14.45 น.	กิจกรรมที่ 5 พุทธศาสนาของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้เทคนิคเทคนิคเครือข่ายความคิด (Team word – webbing)
14.45 -15.00 น.	สรุปกิจกรรม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

กำหนดการวันที่ 6

เวลา	รายละเอียด
9.00 - 10.00 น.	กิจกรรมที่ 6 “ประเพณีเทศกาลของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน”
10.00 - 10.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.15 - 12.00 น.	กิจกรรมที่ 6 “ประเพณีเทศกาลของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน” โดยใช้เทคนิค Team Jeopardy
12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 15.00 น.	กิจกรรมที่ 6 “ประเพณีเทศกาลของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน” โดยใช้เทคนิคกลุ่มสืบค้น Group Investigation

ตารางที่ 10 (ต่อ) รายละเอียดการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียน (ระดับประถมศึกษา)

กำหนดการวันที่ 7

เวลา	รายละเอียด
9.00 - 10.00 น.	กิจกรรมที่ 7 “วัฒนธรรมอาหารการกินของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน”
10.00 - 12.00 น.	กิจกรรมที่ 7 “วัฒนธรรมอาหารการกินของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน” จับคู่ แล้วช่วยกันแก้ปัญหาที่แต่ละคู่ได้รับ
12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 14.30 น.	กิจกรรมที่ 7 “วัฒนธรรมอาหารการกินของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน” โดยใช้เทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมทีมทัวนาเมนต์
14.30 -14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
14.45 -15.00 น.	สรุปกิจกรรม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

กำหนดการวันที่ 8

เวลา	รายละเอียด
9.00 - 10.00 น.	กิจกรรมที่ 8 “อิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตกในไทยและเพื่อนบ้าน” โดยใช้สื่อวีดิทัศน์
10.00 - 12.00 น.	กิจกรรมที่ 8 “อิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตกในไทยและเพื่อนบ้าน” ใช้เทคนิค Note comparison/sharing
12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 14.30 น.	กิจกรรมที่ 8 “อิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตกในไทยและเพื่อนบ้าน” โดยใช้ เทคนิค Sequence Chain ฝึกให้จัดลำดับ วัฒนธรรมตะวันตก ให้ขนานเรียงเป็นลักษณะคล้ายโซ่
14.30 -14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
14.45 -15.00 น.	สรุปกิจกรรม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ตารางที่ 10 (ต่อ) รายละเอียดการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนกำหนดการวันที่ 9

เวลา	รายละเอียด
9.00 - 10.00 น.	กิจกรรมที่ 9 “ขนบธรรมเนียมและมารยาทในการอยู่ร่วมกันในวัฒนธรรมที่แตกต่าง”
10.00 - 10.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.15 - 12.00 น.	กิจกรรมที่ 9 “ขนบธรรมเนียมและมารยาทในการอยู่ร่วมกันในวัฒนธรรมที่แตกต่าง”
12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 14.45 น.	กิจกรรมที่ 9 ขนบธรรมเนียมและมารยาทในการอยู่ร่วมกันในวัฒนธรรมที่แตกต่าง โดยแบ่งกลุ่ม แล้วใช้เทคนิค Critical debate
14.45 -15.00 น.	สรุปกิจกรรม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

กำหนดการวันที่ 10

เวลา	รายละเอียด
9.00 - 10.00 น.	กิจกรรมที่ 10 “การเคารพในคุณค่าของความเป็นมนุษย์”
10.00 - 12.00 น.	กิจกรรมที่ 10 “การเคารพในคุณค่าของความเป็นมนุษย์”
12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 15.00 น.	กิจกรรมที่ 10 “การเคารพในคุณค่าของความเป็นมนุษย์” โดยใช้เทคนิค Structure problem solving
15.00 - 15.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
15.15 - 15.45 น.	ทำแบบทดสอบหลังการเรียนรู้
15.45 - 16.00 น.	สรุปกิจกรรมและปิดกิจกรรม

เมื่อเครื่องมือที่ 1 และ 2 เสร็จสมบูรณ์ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแล้ว ผู้วิจัยจึงสร้างเครื่องมือที่ 3 แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยใช้แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจากแบบวัดระดับในเครื่องมือที่ 1 โดยมีการปรับเปลี่ยนข้อความให้มีความสอดคล้องกับแผนการจัดกิจกรรมที่ได้ออกแบบมาทั้ง 8 แผนกิจกรรม โดยเครื่องมือนี้ จะทำการวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมทั้งก่อนและหลังจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมกัน โดยปรับความลึกของข้อความ ให้มีความสอดคล้องกับตัวแผนกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันมีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

☐ ทดสอบก่อนเรียน ☐ ทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง กรอกข้อมูลหรือทำเครื่องหมาย (✓) ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. ศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ท่านกำลังศึกษาอยู่ กศน.เขต .....
2. เพศ ☐ 1.ชาย ☐ 2.หญิง
3. อายุ ..... ปี
4. เชื้อชาติ ☐ 1.ไทย ☐ 2.อื่น ๆ .....
5. ศาสนา ☐ 1.พุทธ ☐ 2.คริสต์ ☐ 3.อิสลาม ☐ 4. อื่น ๆ .....
6. ภาษาที่ใช้พูดในชีวิตประจำวัน ☐ ไทย ☐ พม่า ☐ กัมพูชา ☐ จีน ☐ อื่น ๆ .....

ตอนที่ 2 แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

คำชี้แจง แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้ง 3 ด้าน โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ตามระดับความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความเห็นด้วยต่อพฤติกรรมหรือความสามารถ				
		1	2	3	4	5
ความตระหนักทางวัฒนธรรม						
1	ฉันสามารถทำงานเข้ากับเพื่อนที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันได้ดีเท่ากับผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรม โดยปราศจากอคติไม่ว่าเพื่อนคนนั้นจะมาจากวัฒนธรรมเดียวกันกับฉันหรือไม่					
2	ฉันรีบเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่มาจากต่างวัฒนธรรมทุกครั้ง เมื่อเพื่อนมีปัญหาระหว่างเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ					
3	ฉันรู้สึกภูมิใจทุกครั้ง ที่มีโอกาสช่วยเหลือและเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนต่างวัฒนธรรม					
4	ฉันรู้สึกผ่อนคลายและสบายใจ แม้จะต้องทำงานร่วมกับเพื่อนที่ต่างวัฒนธรรมกัน					
5	ฉันคิดว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่จำเป็น และต้องศึกษาไปตลอดชีวิต					
6	หากฉันต้องเป็นกรรมการ ตัดสินผลแพ้ชนะ ฉันจะตัดสินอย่างเที่ยงธรรม แม้ว่ากลุ่มนั้นจะมีเพื่อนที่มาจากวัฒนธรรมเดียวกัน					
7	ฉันรู้สึกถึงความแตกต่างได้ทันที หากเข้าไปอยู่ในกลุ่ม					

ข้อ	รายการ	ระดับความเห็นด้วยต่อ พฤติกรรมหรือความสามารถ				
		1	2	3	4	5
	คนที่มีวัฒนธรรมต่างจากฉัน					
8	ฉันเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมอื่นเช่นเดียวกับวัฒนธรรม ของตนเอง					
9	ฉันคิดว่าการเรียนรู้เรื่องความหลากหลายทาง วัฒนธรรมเป็นเรื่องสำคัญ เพราะปัญหาความขัดแย้ง ทางวัฒนธรรมยังมีอยู่ทั่วทุกมุมโลก					
10	ฉันภูมิใจเสมอ หากมีโอกาสได้พูดถึงวัฒนธรรมของฉัน					
ความรู้ความเข้าใจทางวัฒนธรรม						
11	อารยธรรมอินเดียหรืออารยธรรมแม่น้ำสินธุ เป็นอารย ธรรมที่แพร่ขยายเข้ามาในภูมิภาคอาเซียนเป็นจำนวน มาก					
12	การเปิดประชาคมอาเซียน เป็นการเปิดโอกาสให้ฉันได้ เรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับเพื่อนต่างวัฒนธรรมมากขึ้น					
13	ฮีสลึบสอง คองลึบสี่ เป็นขนบธรรมเนียมของชาติพันธุ์ ลาว ที่ยังมีการดำรงอยู่ถึงปัจจุบัน					
14	การนุ่งผ้าซิ่นของนักศึกษาหญิงชาวลาว สะท้อนให้เห็น ถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรม					
15	วัฒน ธรรมไทย รากฐาน ส่วนใหญ่ มา จาก พระพุทธศาสนา					
16	ประเพณีปอยส่างลอง เป็นประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาของชาวไทยใหญ่					
17	วรรณคดีรามเกียรติ์ เป็นมรดกร่วมทางวัฒนธรรมด้าน วรรณกรรมของหลาย ๆ ชาติในอาเซียน					
18	หล่าเผ็ด หรือ ยำใบชา เป็นอาหารประจำชาติพม่า ที่ ประกอบไปด้วยพืชสมุนไพรนานาชนิด					
19	นครวัด สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ความศรัทธาอัน แรงกล้าที่มีต่อศาสนา					

ข้อ	รายการ	ระดับความเห็นด้วยต่อ พฤติกรรมหรือความสามารถ				
		1	2	3	4	5
20	วัฒนธรรมด้านอาหาร สามารถส่งต่อและถ่ายทอดจาก สถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่งได้					
ด้านทักษะทางวัฒนธรรม						
21	ฉันสามารถประเมินความคิด ความเชื่อและการให้ คุณค่าต่อสิ่งต่าง ๆ ของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนที่มาจาก ประเทศเพื่อนบ้าน					
22	ฉันพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนจากประเทศ เพื่อนบ้าน พูดหรืออธิบายแสดงความเห็น โดยไม่ ตีความว่าดีหรือไม่ดี					
23	แม้ฉันจะบกพร่องในการใช้ภาษาสากลหรือภาษาไทย ในการสื่อสาร แต่ฉันสามารถใช้อวัจนภาษาเข้ามาช่วย ในการสื่อสารกับเพื่อนต่างวัฒนธรรมได้					
24	ฉันสามารถปรับตัวในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนที่มาจาก ประเทศเพื่อนบ้านหรือต่างวัฒนธรรมกับฉันได้					
25	หากพบเจอเพื่อนชาวต่างชาติมาสอบถามหรือมีข้อ สงสัย ฉันสามารถใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากล ในการสื่อสารได้					
26	เมื่อมีเพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่ชอบอยู่ในกลุ่ม ฉันสามารถทำงานร่วมด้วยได้					
27	ฉันจะเข้าร่วมกิจกรรมความหลากหลายทางวัฒนธรรม ด้วยความเต็มใจ ในอนาคต					
28	ฉันกล้าที่จะนำวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น การกล้า แสดงออก การมีระเบียบวินัยในตนเอง มาปรับใช้ให้ เหมาะสมกับบริบทวัฒนธรรมของฉัน					
29	ฉันสามารถนำความรู้ที่ได้จากการกิจกรรมไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวันของฉันได้					
30	เมื่อเพื่อนกำลังแสดงความคิดเห็น ฉันยินดีที่จะรับฟัง					

ข้อ	รายการ	ระดับความเห็นด้วยต่อ พฤติกรรมหรือความสามารถ				
		1	2	3	4	5
	อย่างตั้งใจ แม้จะเป็นเพื่อนที่ไม่ชอบก็ตาม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

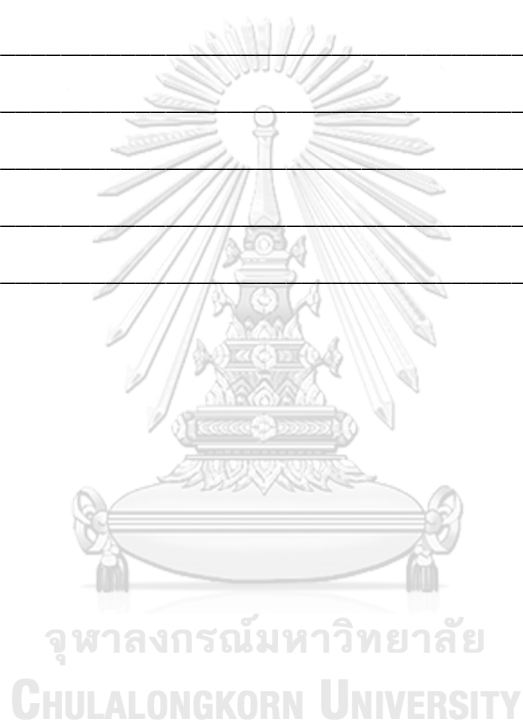

ตารางที่ 8 ตารางตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ 3 แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ข้อ		ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						
		ผู้เชี่ยวชาญ					ประเมินผล	
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผล IOC	หมายเหตุ
	ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม							
1	ฉันสามารถทำงานเข้ากับเพื่อนที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันได้ดีเท่ากับผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรม โดยปราศจากอคติไม่ว่าเพื่อนคนนั้นจะมาจากวัฒนธรรมเดียวกันกับฉันหรือไม่	1	1	1	1	0	0.8	ผ่าน
2	ฉันรีบเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่มาจากต่างวัฒนธรรมทุกครั้ง เมื่อเพื่อนมีปัญหาระหว่างเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
3	ฉันรู้สึกภูมิใจทุกครั้ง ที่มีโอกาสช่วยเหลือและเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนต่างวัฒนธรรม	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
4	ฉันรู้สึกผ่อนคลายและสบายใจ แม้จะต้องทำงานร่วมกับเพื่อนที่ต่างวัฒนธรรมกัน	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
5	ฉันคิดว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่จำเป็น และต้องศึกษาไปตลอดชีวิต	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
6	หากฉันต้องเป็นกรรมการ คัดสินผลแพ้ชนะ ฉันจะตัดสินอย่างเที่ยงธรรม แม้ว่ากลุ่มนั้นจะมีเพื่อนที่มาจากวัฒนธรรมเดียวกัน	1	1	1	1	0	0.8	ผ่าน
7	ฉันรู้สึกถึงความแตกต่างได้ทันที หากเข้าไปอยู่ในกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมต่างจากฉัน	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
8	ฉันเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมอื่นเช่นเดียวกับวัฒนธรรมของตนเอง	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
9	ฉันคิดว่าการเรียนรู้เรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องสำคัญ เพราะปัญหาความขัดแย้งทางวัฒนธรรมยังมีอยู่ทั่วทุกมุมโลก	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
10	ฉันภูมิใจเสมอ หากมีโอกาสดำรงตำแหน่งวัฒนธรรมของฉัน	1	1	1	1	1	1	ผ่าน

ตารางตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ 3 แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม (ต่อ)

ข้อ		ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						
		ผู้เชี่ยวชาญ					ประเมินผล	
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผล IOC	หมายเหตุ
	ด้านความรู้ความเข้าใจทางวัฒนธรรม							
11	อารยธรรมอินเดียหรืออารยธรรมแม่น้ำสินธุ เป็นอารยธรรมที่แพร่ขยายเข้ามาในภูมิภาคอาเซียนเป็นจำนวนมาก	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
12	การเปิดประชาคมอาเซียน เป็นการเปิดโอกาสให้ฉันได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับเพื่อนต่างวัฒนธรรมมากขึ้น	1	1	1	1	-1	1	ไม่ผ่าน
13	สืตลิสสอง กองสืตลีสี่ เป็นขนบธรรมเนียมของชาติพันธุ์ลาว ที่ยังมีการดำรงอยู่ถึงปัจจุบัน	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
14	การนุ่งผ้าซิ่นของนักศึกษาหญิงชาวลาว สะท้อนให้เห็นถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรม	1	1	1	1	-1	0.6	ผ่าน
15	วัฒนธรรมไทย รากฐานส่วนใหญ่มาจากพระพุทธศาสนา	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
16	ประเพณีปอยส่างลอง เป็นประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาของชาวไทยใหญ่	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
17	วรรณคดีรามเกียรติ์ เป็นมรดกร่วมทางวัฒนธรรมด้านวรรณกรรมของหลาย ๆ ชาติในอาเซียน	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
18	หล่าเผ็ด หรือ ข้าใบชา เป็นอาหารประจำชาติพม่า ที่ประกอบไปด้วยพืชสมุนไพรนานาชนิด	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
19	นครวัด สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ความศรัทธาอันแรงกล้าที่มีต่อศาสนา	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
20	วัฒนธรรมด้านอาหาร สามารถส่งต่อและถ่ายทอดจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่งได้	1	1	1	1	1	1	ผ่าน

ตารางตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ 3 แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม (ต่อ)

ข้อ		ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ						
		ผู้เชี่ยวชาญ					ประเมินผล	
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผล IOC	หมายเหตุ
	ด้านทักษะทางวัฒนธรรม							
21	ฉันสามารถประเมินความคิด ความเชื่อและการให้คุณค่าต่อสิ่งต่าง ๆ ของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
22	ฉันพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้าน พูดหรือ อภิปรายแสดงความคิดเห็น โดยไม่ตีความว่าดีหรือไม่ดี	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
23	แม้ฉันจะบกพร่องในการใช้ภาษาสากลหรือภาษาไทยในการสื่อสาร แต่ฉันสามารถใช้อวัจนภาษาเข้ามาช่วยในการสื่อสารกับเพื่อนต่าง วัฒนธรรมได้	1	1	1	1	0	0.8	ผ่าน
24	ฉันสามารถปรับตัวในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนที่มาจากประเทศเพื่อน บ้านหรือต่างวัฒนธรรมกับฉันได้	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
25	หากพบเจอเพื่อนชาวต่างชาติมาสอบถามหรือมีข้อสงสัย ฉันสามารถใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากลในการสื่อสารได้	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
26	เมื่อมีเพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่ชอบอยู่ในกลุ่ม ฉันสามารถ ทำงานร่วมด้วยได้	1	1	1	1	0	0.8	ผ่าน
27	ฉันจะเข้าร่วมกิจกรรมความหลากหลายทางวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ ในอนาคต	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
28	ฉันกล้าที่จะนำวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น การกล้าแสดงออก การมีระเบียบวินัยในตนเอง มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทวัฒนธรรมของ ฉัน	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
29	ฉันสามารถนำความรู้ที่ได้จากการกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของฉันได้	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
30	เมื่อเพื่อนกำลังแสดงความคิดเห็น ฉันยินดีที่จะรับฟังอย่างตั้งใจ แม้จะเป็นเพื่อนที่ไม่ชอบก็ตาม	1	1	1	1	1	1	ผ่าน

จากตารางตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ 3 แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม พบว่า ข้อคำถามที่ได้เกณฑ์การประเมินต่ำที่สุดคือ ข้อที่ 14.การนั่งผ้าขึ้นของนักศึกษาหญิงชาวลาว สะท้อนให้เห็นถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นว่า ควรจะเอา

วัฒนธรรมของประเทศลาวที่เด่นกว่านี้ อย่างไรก็ตาม ค่า IOC หรือ ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ส่วนใหญ่จะมีค่า = 1 ซึ่งหมายความว่า ข้อคำถามเกินกว่าร้อยละ 80 ของคุณภาพเครื่องมือที่ 3 นี้มีค่าความเที่ยงที่สูงมาก

หลังจากที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือที่ 3 แล้ว ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ 3 ไป Tryout (การแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยผลการ Tryout มีดังตารางต่อไปนี้

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.958	30

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.958 ซึ่ง มากกว่า 0.7 ดังนั้นระดับค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดระดับนี้มีค่าสูงมาก

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
a1	3.4667	.93710	30
a2	3.4333	.85836	30
a3	3.7000	.91539	30
a4	3.5667	.93526	30
a5	3.8333	1.08543	30
a6	4.1000	.66176	30
a7	3.7667	1.00630	30

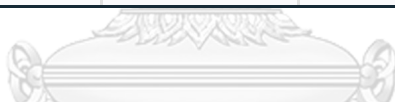
a8	4.1000	.71197	30
a9	3.8000	.88668	30
a10	3.8667	.86037	30
b1	3.7000	.70221	30
b2	3.8000	.80516	30
b3	3.8333	.83391	30
b4	3.7333	.69149	30
b5	3.6000	1.10172	30
b6	4.0000	.74278	30
b7	4.1000	.84486	30
b8	4.1333	.73030	30
b9	4.1333	.89955	30
b10	3.6667	.88409	30
c1	3.5333	.93710	30
c2	3.4333	.85836	30
c3	3.6667	.95893	30
c4	3.5333	.86037	30
c5	4.0000	.98261	30
c6	4.0667	.73968	30
c7	3.8667	.89955	30
c8	4.1000	.71197	30
c9	3.9000	.88474	30
c10	3.9333	.69149	30

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	110.9000	279.128	.618	.956
a2	110.9333	278.892	.688	.956
a3	110.6667	277.747	.680	.956
a4	110.8000	278.993	.623	.956
a5	110.5333	272.878	.705	.956
a6	110.2667	282.823	.723	.956
a7	110.6000	273.834	.736	.955
a8	110.2667	281.789	.713	.956
a9	110.5667	277.082	.728	.955
a10	110.5000	274.948	.829	.955

b1	110.6667	286.644	.513	.957
b2	110.5667	283.564	.558	.957
b3	110.5333	277.775	.751	.955
b4	110.6333	283.895	.642	.956
b5	110.7667	273.771	.668	.956
b6	110.3667	282.585	.649	.956
b7	110.2667	283.168	.544	.957
b8	110.2333	294.392	.176	.959
b9	110.2333	285.840	.417	.958
b10	110.7000	286.286	.410	.958
c1	110.8333	279.109	.618	.956
c2	110.9333	274.892	.833	.955
c3	110.7000	278.493	.623	.956
c4	110.8333	280.557	.626	.956
c5	110.3667	277.895	.625	.956
c6	110.3000	279.597	.776	.955
c7	110.5000	276.190	.747	.955
c8	110.2667	282.685	.675	.956
c9	110.4667	276.878	.736	.955
c10	110.4333	281.564	.746	.956

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
114.3667	299.344	17.30155	30

CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากการนำเครื่องมือที่ 3 ไป Tryout พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.958 ซึ่ง มากกว่า 0.7 ดังนั้นระดับค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดระดับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของเครื่องมือที่ 3 นี้มีค่าสูงมาก เพราะไม่เพียงแต่ ค่าครอนบัก อัลฟา ทั้งฉบับ ที่มีค่า 0.958 แล้ว ทุกข้อคำถามทั้ง 30 ข้อล้วนแล้วแต่มีค่าค่าครอนบัก อัลฟา สูงเกินกว่า 0.95 ทุกข้อ ดังนั้นสรุปได้ว่า แบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีค่าความเชื่อมั่นที่สูงมาก และสามารถนำไปใช้ในงานวิจัยได้

จากนั้นนำเครื่องมือที่ 3 ไปทดสอบก่อนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันให้นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา ได้สถิติจำแนกรายข้อ ออกมา ดังนี้

ตารางที่ 9.1 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมก่อนเรียน ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม ในแต่ละข้อ

	N	Mean	Std. Deviation
1.ฉันสามารถทำงานเข้ากับเพื่อนที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันได้ดีเท่ากับผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรม โดยปราศจากอคติไม่ว่าเพื่อนคนนั้นจะมาจากวัฒนธรรมเดียวกันกับฉันหรือไม่	30	3.47	.86
2.ฉันรีบเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่มาจากต่างวัฒนธรรมทุกครั้ง เมื่อเพื่อนมีปัญหาระหว่างเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ	30	3.23	.82
3.ฉันรู้สึกภูมิใจทุกครั้ง ที่มีโอกาสช่วยเหลือและเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนต่างวัฒนธรรม	30	3.50	.90
4.ฉันรู้สึกผ่อนคลายและสบายใจ แม้จะต้องทำงานร่วมกับเพื่อนที่ต่างวัฒนธรรมกัน	30	3.43	.82
5.ฉันคิดว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่จำเป็น และต้องศึกษาไปตลอดชีวิต	30	3.60	1.00
6.หากฉันต้องเป็นกรรมการ ตัดสินผลแพ้ชนะ ฉันจะตัดสินอย่างเที่ยงธรรม แม้ว่ากลุ่มนั้นจะมีเพื่อนที่มาจากวัฒนธรรมเดียวกัน	30	3.87	.82
7.ฉันรู้สึกถึงความแตกต่างได้ทันที หากเข้าไปอยู่ในกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมต่างจากฉัน	30	3.57	.94
8.ฉันเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมอื่นเช่นเดียวกับวัฒนธรรมของตนเอง	30	3.80	.71
9.ฉันคิดว่าการเรียนรู้เรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องสำคัญ เพราะปัญหาความขัดแย้งทางวัฒนธรรมยังมีอยู่ทั่วโลก	30	3.67	.84
10.ฉันภูมิใจเสมอ หากมีโอกาสได้พูดถึงวัฒนธรรมของฉัน	30	3.73	.78
Valid N (listwise)	30		

ตารางที่ 9.2 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมก่อนเรียน ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม ในแต่ละข้อ

	N	Mean	Std. Deviation
11.อารยธรรมอินเดียหรืออารยธรรมเมโสโปเตเมีย เป็นอารยธรรมที่แพร่ขยายเข้ามาในภูมิภาคอาเซียนเป็นจำนวนมาก	30	3.60	0.67
12.การเปิดประชาคมอาเซียน เป็นการเปิดโอกาสให้ฉันได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับเพื่อนต่างวัฒนธรรมมากขึ้น	30	3.53	0.73

13.ฮิดลีสอง คองลีสี่ เป็นขนบธรรมเนียมของชาติพันธุ์ลาว ที่ยังมีการดำรงอยู่ถึงปัจจุบัน	30	3.67	0.88
14.การนุ่งผ้าซิ่นของนักศึกษาหญิงชาวลาว สะท้อนให้เห็นถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรม	30	3.53	0.63
15.วัฒนธรรมไทย รากฐานส่วนใหญ่มาจากพระพุทธศาสนา	30	3.37	1.10
16.ประเพณีปอยส่างลอง เป็นประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาของชาวไทยใหญ่	30	3.87	0.73
17.วรรณคดีรามเกียรติ์ เป็นมรดกร่วมทางวัฒนธรรมด้านวรรณกรรมของหลาย ๆ ชาติในอาเซียน	30	3.97	0.93
18.หล่าเพ็ด หรือ ยาใบชา เป็นอาหารประจำชาติพม่า ที่ประกอบไปด้วยพืชสมุนไพรนานาชนิด	30	3.87	0.63
19.นครวัด สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ความศรัทธาอันแรงกล้าที่มีต่อศาสนา	30	3.80	0.92
20.วัฒนธรรมด้านอาหาร สามารถส่งต่อและถ่ายทอดจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่งได้	30	3.53	0.82
Valid N (listwise)	30		

ตารางที่ 9.3 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมก่อนเรียน ด้านความทักษะทางวัฒนธรรม ในแต่ละข้อ

	N	Mean	Std. Deviation
21.ฉันสามารถประเมินความคิด ความเชื่อและการให้คุณค่าต่อสิ่งต่าง ๆ ของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน	30	3.40	0.89
22.ฉันพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้าน พูดหรืออภิปรายแสดงความคิดเห็น โดยไม่ตีความว่าดีหรือไม่ดี	30	3.20	0.76
23.แม้ฉันจะบกพร่องในการใช้ภาษาสากลหรือภาษาไทยในการสื่อสาร แต่ฉันสามารถใช้อวัจนภาษาเข้ามาช่วยในการสื่อสารกับเพื่อนต่างวัฒนธรรมได้	30	3.60	0.93
24.ฉันสามารถปรับตัวในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน หรือต่างวัฒนธรรมกับฉันได้	30	3.37	0.85
25.หากพบเจอเพื่อนชาวต่างชาติมาสอบถามหรือมีข้อสงสัย ฉันสามารถใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากลในการสื่อสารได้	30	3.80	0.96
26.เมื่อมีเพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่ชอบอยู่ในกลุ่ม ฉันสามารถทำงานร่วมด้วยได้	30	3.83	0.70
27.ฉันจะเข้าร่วมกิจกรรมความหลากหลายทางวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจในอนาคต	30	3.73	0.83
28.ฉันกล้าที่จะนำวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น การกล้าแสดงออก การมีระเบียบวินัยในตนเอง มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทวัฒนธรรมของฉัน	30	3.87	0.73
29.ฉันสามารถนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของฉันได้	30	3.60	0.89

30.เมื่อเพื่อนกำลังแสดงความคิดเห็น ฉันยินดีที่จะรับฟังอย่างตั้งใจ แม้จะเป็นเพื่อนที่ไม่ชอบก็ตาม	30	3.77	0.73
Valid N (listwise)	30		

หลังจากจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมกันมาจัดให้นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาชั้นทั้ง 8 คาบเรียน ตาม 8 แผนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ได้วางแผนเอาไว้ ผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนได้ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หลังการจัดกิจกรรม โดยมีสถิติออกมาดังนี้

ตารางที่ 10.1 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมหลังเรียน ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม ในแต่ละข้อ

	N	Mean	Std. Deviation
1.ฉันสามารถทำงานเข้ากับเพื่อนที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันได้ดีเท่ากับผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรม โดยปราศจากอคติไม่ว่าเพื่อนคนนั้นจะมาจากวัฒนธรรมเดียวกันกับฉันหรือไม่	30	4.23	.82
2.ฉันรีบเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่มาจากต่างวัฒนธรรมทุกครั้ง เมื่อเพื่อนมีปัญหา ระหว่างเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ	30	4.30	.75
3.ฉันรู้สึกภูมิใจทุกครั้ง ที่มีโอกาสช่วยเหลือและเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนต่างวัฒนธรรม	30	4.17	.87
4.ฉันรู้สึกผ่อนคลายและสบายใจ แม้จะต้องทำงานร่วมกับเพื่อนที่ต่างวัฒนธรรมกัน	30	4.27	.87
5.ฉันคิดว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่จำเป็น และต้องศึกษาไปตลอดชีวิต	30	4.33	.80
6.ฉันรู้สึกถึงความแตกต่างได้ทันที หากเข้าไปอยู่ในกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมต่างจากฉัน	30	4.63	.61
7.ฉันรู้สึกถึงความแตกต่างได้ทันที หากเข้าไปอยู่ในกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมต่างจากฉัน	30	4.37	.85
8.ฉันเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมอื่นเช่นเดียวกับวัฒนธรรมของตนเอง	30	4.47	.57
9.ฉันคิดว่าการเรียนรู้เรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องสำคัญ เพราะปัญหาความขัดแย้งทางวัฒนธรรมยังมีอยู่ทั่วโลก	30	4.50	.78
10.ฉันภูมิใจเสมอ หากมีโอกาสได้พูดถึงวัฒนธรรมของฉัน	30	4.50	.73
Valid N (listwise)	30		

ตารางที่ 10.2 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมหลังเรียน ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม ในแต่ละข้อ

	N	Mean	Std. Deviation
11.อารยธรรมอินเดียหรืออารยธรรมแม่น้ำสินธุ เป็นอารยธรรมที่แพร่ขยายเข้ามาในภูมิภาคอาเซียนเป็นจำนวนมาก	30	4.17	0.83
12.การเปิดประชาคมอาเซียน เป็นการเปิดโอกาสให้ฉันได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับเพื่อนต่างวัฒนธรรมมากขึ้น	30	4.47	0.73
13.อีตลีสสอง คองลิสสี่ เป็นขนบธรรมเนียมของชาติพันธุ์ลาว ที่ยังมีการดำรงอยู่ถึงปัจจุบัน	30	4.40	0.72
14.การนุ่งผ้าซิ่นของนักศึกษาหญิงชาวลาว สะท้อนให้เห็นถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรม	30	4.17	0.75
15.วัฒนธรรมไทย รากฐานส่วนใหญ่มาจากพระพุทธศาสนา	30	4.33	0.88
16.ประเพณีปอยส่างลอง เป็นประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาของชาวไทยใหญ่	30	4.50	0.63
17.วรรณคดีรามเกียรติ์ เป็นมรดกร่วมทางวัฒนธรรมด้านวรรณกรรมของหลาย ๆ ชาติในอาเซียน	30	4.47	0.73
18.หล่าเพ็ด หรือ ยำใบชา เป็นอาหารประจำชาติพม่า ที่ประกอบไปด้วยพืชสมุนไพรนานาชนิด	30	4.50	0.63
19.นครวัด สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ความศรัทธาอันแรงกล้าที่มีต่อศาสนา	30	4.33	0.80
20.วัฒนธรรมด้านอาหาร สามารถส่งต่อและถ่ายทอดจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่งได้	30	4.20	0.76
Valid N (listwise)	30		

ตารางที่ 10.3 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมหลังเรียน ด้านความทักษะทางวัฒนธรรม ในแต่ละข้อ

	N	Mean	Std. Deviation
21.ฉันสามารถประเมินความคิด ความเชื่อและการให้คุณค่าต่อสิ่งต่าง ๆ ของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน	30	4.27	0.91
22.ฉันพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้าน พูดหรืออธิบายแสดงความเห็น โดยไม่ตีความว่าดีหรือไม่ดี	30	3.97	0.85
23.แม้ฉันจะบกพร่องในการใช้ภาษาสากลหรือภาษาไทยในการสื่อสาร แต่ฉันสามารถใช้อวัจนภาษาเข้ามาช่วยในการสื่อสารกับเพื่อนต่างวัฒนธรรมได้	30	4.10	0.84
24.ฉันสามารถปรับตัวในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านหรือต่างวัฒนธรรมกับฉันได้	30	4.20	0.85

25.หากพบเจอเพื่อนชาวต่างชาติมาสอบถามหรือมีข้อสงสัย ฉันสามารถใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากลในการสื่อสารได้	30	4.33	0.88
26.เมื่อมีเพื่อนจากประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่ชอบอยู่ในกลุ่ม ฉันสามารถทำงานร่วมด้วยได้	30	4.47	0.68
27.ฉันจะเข้าร่วมกิจกรรมความหลากหลายทางวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ ในอนาคต	30	4.33	0.76
28.ฉันกล้าที่จะนำวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น การกล้าแสดงออก การมีระเบียบวินัย ในตนเอง มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทวัฒนธรรมของฉัน	30	4.47	0.68
29.ฉันสามารถนำความรู้ที่ได้จากการกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของฉันได้	30	4.33	0.71
30.เมื่อเพื่อนกำลังแสดงความคิดเห็น ฉันยินดีที่จะรับฟังอย่างตั้งใจ แม้จะเป็นเพื่อนที่ไม่ชอบก็ตาม	30	4.20	0.76
Valid N (listwise)	30		

ภาคผนวก ง ภาพการเก็บข้อมูลและการจัดกิจกรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพการลงพื้นที่เก็บแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม

ลงพื้นที่เก็บแบบวัดระดับที่วัดห้วยกระปิอ กศน.เขตบางขุนเทียน

ภาพการลงพื้นที่เก็บแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม

ลงพื้นที่เก็บแบบวัดระดับที่วิทยาลัยเอี่ยมละออ กศน.เขตสาทร

ภาพการลงพื้นที่เก็บแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม

ลงพื้นที่เก็บแบบวัดระดับที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน บ้านป่าใจดี กศน.เขตห้วยขวาง

ภาพการลงพื้นที่เก็บแบบวัดระดับการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ลงพื้นที่เก็บแบบวัดระดับที่ กศน.เขตบางบอน

ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมกัน

ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมกัน

ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมกัน

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมกัน

ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chulalongkorn

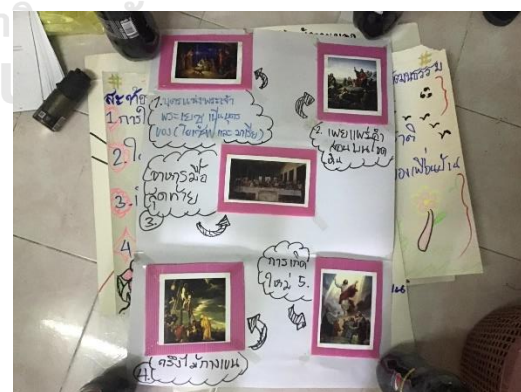
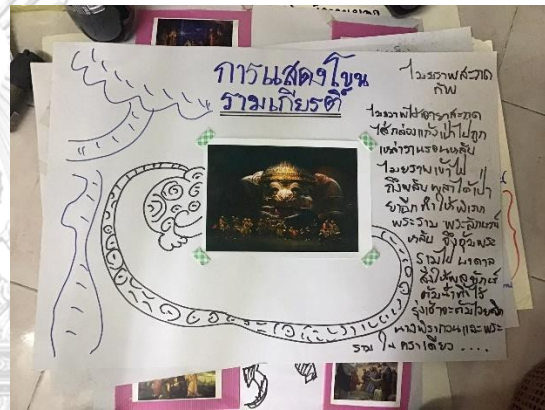
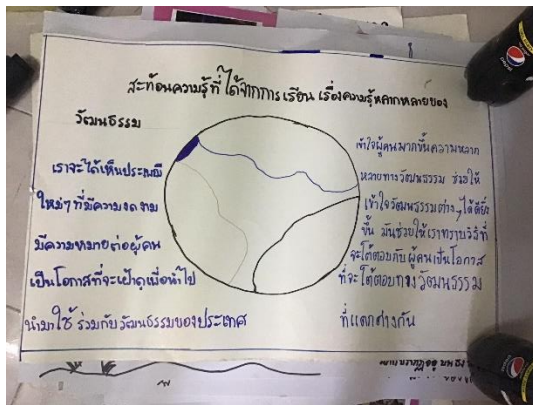

ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมกัน

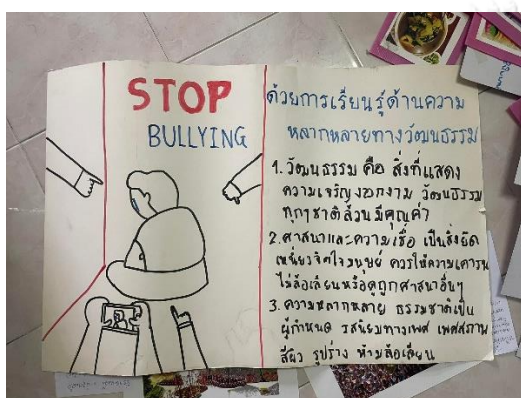
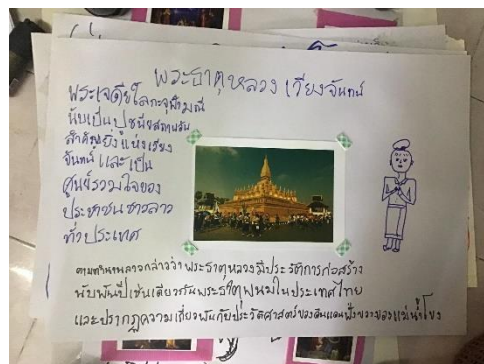

ภาพแสดงผลงานหลังการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบ

ร่วมกันให้แก่ นักศึกษา กศน.เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา

ภาพแสดงผลงานหลังการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวความคิดการเรียนรู้แบบ
ร่วมกันให้แก่นักศึกษา กศน.เขตห้วยขวาง ระดับประถมศึกษา

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายจิราพัชร กิตติคุณวัฒน์
วัน เดือน ปี เกิด	19 มกราคม 2535
สถานที่เกิด	จังหวัดหนองคาย
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการศึกษาเอกระบบโรงเรียน เอกนอกระบบ-สังคมศึกษา (ปี พ.ศ.2560) เข้ามาศึกษาต่อในระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาเอกระบบ โรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2561
ที่อยู่ปัจจุบัน	กรุงเทพมหานคร
ผลงานตีพิมพ์	ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวทางการเรียนรู้แบบ ร่วมกันที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษา การศึกษานอกระบบโรงเรียน : วารสาร มจร สังคมปริทรรศน์
รางวัลที่ได้รับ	-